~~20330~~

Львівська бібліотека
АН УРСР
№ СТ 11030

Dieta ſalutis a beato Bonauenture nouiter impreſſus ac emen-datus. Incipit feliciter

Hain 3531

I

736

GWALBERT PAWLIKOWSKI
Львів. Бібліотека
АН. УРСР

¶ Prologus ſeu prefatio in libellū predicatoribus maxime perutilez: qui cōiter dicta ſalutis ab omnibus nuncupatur.

HEc ē via: ambulate i ea ꝛ nō declinetis a dexterā neqꝫ ad ſiniſtraꝫ Iſa. xxx. Magnā miſericordiā facit: qui errāti viā oſtēdit. maxime de nocte: in terra hoſtiū: ꝛ tēpore guerraꝝ. Errantes ſunt peccatores iuxta illud qđ dicitur Ro. iij. Omnes enim peccauerunt: ꝛ egent gratia dei. Et i. Ioh. i. Si dixerimus ꝙ peccatū nō habemus: ipſi nos ſeducimꝰ ꝛ veritas in nobis nō eſt. Cuꝫ igiť oēs ſumus peccatores ergo oēs ſumus errantes: ſicut dicitur Iſa. liij. Oēs nos q̄ſi oues errauimus: vnuſquiſqꝫ in viam ſuaꝫ declinauit. Nox eſt peccatū inſtat niuis frigiduꝫ. i. infrigidans dilectionem obſcuꝝ. i. obſcurans rōnem ineptum faciēs ad bonā operationē. Venit nox qn̄ nemo poterit operari. Terra hoſtiū: eſt mūdus. in quo principaŧ dyabolus. Ioh. xij. Nūc princeps mundi huius eijcietur foras. Tempus guerre eſt tempus preſentis vite: qꝛ nūc caro cōcupiſcit aduerſus ſpiritū: ꝛ ſpiritus aduerſus carnē vt dicit Gal. v. Quia igitur omnes peccatores ꝛ errātes ſumus per ꝯſequēs extra viā veritatis imus: ꝛ in nocte: ꝛ in terra hoſtili: ꝛ in tēpore guerre mortales ſumꝰ: ꝛ exiſtimus Ideo predicator verbi diuini maximā miſericordiā facit errantibus in tātis periculis cōſtitutis: qn̄ viā ſalutis eis oſtēdit. Unde magnuꝫ meritum apud deuꝫ ꝛ coronā acquirit. Ideo dicit Iacobi. v. Qui cōuerti fecerit peccatorē ab errore vie ſue: ſaluabit animaꝫ eiꝰ a morte: ꝛ operit multitudinē peccatoꝝ. Officiuꝫ enim p̄dicantis verbū dei: eſt ꝓprie errātes dirigere ꝛ ad viaꝫ ſalutis reuocare. In cuius pſona verbū dei ꝓmiſſum peccatoribus errātibꝰ eſt autentice proclamatum: cum dicitur. Hec eſt via ambulate in ea.

Quoniam autem peccatores tripliciter poſſunt errare. ſ. malam viaꝫ eligendo ꝛ in via errando ꝛ a via diuertēdo: ideo p̄dicator in verbis iſtis ꝓpoſitis docet nos ſpecialiter tria de via iſta ſalutis. ſ.

Salubꝛiter eligere.
Utiliter incedere.
Viriliter inſiſtere.
¶ Primo igiť docet nos viã ſalutis ſubtiliter eligere cũ di cit: Hec eſt via.ſ. ⁊ nulla alia ad ſalutem eligenda.
¶ Secundo docet nos per vi am ſalutis viriliter incedere: cuꝫ dicit ãbulate in ea:q̃ſi di ceret:ſtudete remanere in illa
¶ Tertio docet nos vie ſalu tis inſiſtere:cũ infertur nec ad dexterã:nec ad ſiniſtrã: quaſi diceret nolite diuerteř ab ea.

Pꝛio ergo docet noſ predicatoꝛ viã ſalutis eligere: cum dicit hec eſt via.ſ.nõ er roꝛis:ſed veritatis.nõ pericli tationis ſed ſalutis:nõ ad in fernum:ſed ad celum.

Et nota q̃ hec via ſa lutis hꝫ ſpãliter nouẽ dictas.
¶ Prima eſt a peccato ad penitentiam tanq̃ȝ ad medici nam ⁊ remediũ peccatorum.
¶ Scđa eſt a pnia ad p̃cepta.
¶ Tertia ẽ a p̃cept⁊ ad ꝯſilia.
¶ Quarta eſt a ꝯſilijs ad vir tutes tãq̃ȝ ad inſtrumẽta que docent operari recte.
¶ Quinta eſt a virtutibus ad dona ſpiritusſancti que docẽt operari faciliter ⁊ expedite.
¶ Sexta eſt a donis ad btitu dines que docẽt opari pfecte.
¶ Septima eſt a btitudinibꝰ ad fructꝰſpũs qui docẽt ope rari delectabiliter ⁊ delitioſe.
¶ Octaua eſt a fructibus ad iudicium.
¶ Nona ẽ a iudicio ad celuꝫ.

Et ſecundũ hoc in pꝛe ſenti opere quod diciť via vel dieta ſalutis ſunt.x.cap̃.
¶ In pꝛimo agiť de vitijs a quibꝰ eſt mouẽdũ ⁊ recedẽdũ.
¶ In ſcđo agiť de penitẽtia.
¶ In tertio agiť de p̃ceptis.
¶ In quarto de conſilijs.
¶ In quinto de virtutibus.
¶ In ſexto de donis.
¶ In ſeptimo de btitudinibꝰ
¶ In octauo de fructibꝰſpũs.
¶ In nono de iudicio.
¶ In decio de iferno ⁊ celo.
¶ Primo igitur in noĩe dñi agẽdũ eſt de vitijs. Et pꝛimo in generali:⁊ poſtea in ſpãli.

¶ De pctõ in cõi pꝛimũ cap̃.

Rimo igiť nota de peccato vel vitio in cõi. Et eſt ſciendũ q̃ peccatuꝫ eſt dictũ vel factũ vel ꝯcupitum ꝯtra legeꝫ dei.vt diĉ Aug. Et eſt ſciẽdũ q̃ eſt vitandũ ſpãli

ter ⁊ precipue propter tria.
¶ Primo: quia eſt deformitas quam deus deteſtatur.
Inigtas quaȝ demō āplexat.
Infirmitas q̄ mūd⁹ diſſipat.
¶ Primo pctm̄ eſt deteſtandū: qꝛ eſt deformitas quā de⁹ ſumme deteſtat. Vñ nota ꝙ nihil poſſet cogitari quin de⁹ fecerit pp odiū peccati: ipſe.n. ꝓpter pctm̄ ſemel fere diſſipauit oia opera ſua.ſ.totū mundum per diluuium Geñ.vij.
¶ Alij autē reges ⁊ potentes in preiudiciū inimicoꝝ depopulant terras eoꝝ: de⁹ aūt diſſipauit terram ꝓpriā: qꝛ pctm̄ intrauerat terram ſuaȝ.
¶ Item nō ſoluȝ hēt peccatū odio: ſȝ ⁊ quicqd pctm̄ tangit.
Alia autem homines propter vinū corruptū nō ꝓijciunt in mari vaſa aurea vel argētea: ſȝ ſuant vaſa ⁊ vinū effundūt. de⁹ aūt nō ſolū peccatū: ſȝ etiā vaſa pcti.i. creaturas rōnales.ſ. anias ad ſuam imaginē factas: ⁊ ſuo ꝑcioſo ſanguine redēptas: in odium pcti ꝓijcit in oceano īfernali: qꝛ vt dr̄ Sap.xiiij. Odio eſt deo ipius ⁊ ipietas ei⁹. Deus inſuper intm̄ pctm̄ odit: ꝙ pp pctā mūdi innocentē vnigenitum iterfecit. Vñ dr̄ Iſa.liij. Propter ſcelus ppl̄i mei percuſſi eū. Et ipemet dei fili⁹ vt pctm̄ iterficeret: vel occideret tradidit in mortē aiaȝ ſuaȝ: vt dicit ſicut Iſa.liij. Nullus aūt inuenit qui tā odiat inimicuȝ: ꝙ in ei⁹ odiū vellet interficere vnigēitū ꝓpriū vl̄ ēt ſemetipȝ
¶ Iteȝ de⁹ ꝑſecutus eſt pctm̄ ab initio intm̄ ꝙ ꝓijcit ipſum de celo: ⁊ vidēs ꝙ remāſerat in mūdo: ipſe in ꝓpria ꝑſona deſcendit in mundū: vt de ipſo fugaret pctm̄: ⁊ tandē in iudicio proijceret: ⁊ includet ipſuȝ in inferno: qꝛ dicitur Michee.vij. Proijciet in ꝓfundum maris oia pctā noſtra.

Secundo peccatū eſt iniquitas quā demon amplexatur. Et nota ꝙ triplex eſt ſignū ꝙ pctm̄ placet dyabolo.
Primuȝ ſignū eſt. qꝛ in nullo alio dlectat: qꝛ ipe nō vult aliō balneū. nō q̄rit auꝝ: nō amat argētuȝ: qꝛ in ꝑſona ei⁹ dr̄ Geñ.xiiij. da mihi aias cetera tolle tibi. Sic.n. auis rapax amat cor ꝑde: ſic ipſe cor hois: vt pȝ ď illo q iterrogauit diabolū qd pl⁹ amabat. et diabo r̄ndit ꝙ tria ꝑcipue.ſ. lunā

primam: rotaz ſolis: ⁊ ferrum molle. Hoc eſt coꝛ quod com ponitur ex tribus litteris: que habent illas tres figuras.

Secūdum ſignum ꝙ dyabolus amat peccatum eſt q2 in ꝓcurando pctm̄ nunꝗ̄ fatigatur. Etenī ſex milia an noꝝ ſunt: ⁊ ampli⁹ ꝙ nihil ali ud fecit ꝗ̄ ꝓcurare pctā. Vn de qñ dñs interrogauit eum: vnde venis? reſpōdit. Circuiui terram ⁊ perambulaui eam. Job. i. Non licet enim ſibi ca pere cibum nec ſomnū: tm̄ eſt occupatus in negocio pctōꝝ Job. xxx. Qui me comedunt non doꝛmiunt.

Tertiuz ſignū ꝙ dya bolus amat peccatum eſt: q2 nunꝗ̄ potuit nec poterit pec cato ſaturari. Jam. n. non pn̄t numerari illa īfinita milia ho minuz pctōꝝ quos abſoꝛbuit ⁊ deuoꝛauit: ⁊ tñ eſt adhuc fa melicus: ⁊ ſicut leo circuit que rens quem deuoꝛet. Prime petri. v. Adhuc etiā eſt inſatia bilis peccato nō ſolum fame licus: ſ3 etiā ſitibūdus. Vnde dicitur Job. xl. Abſoꝛbebit flu uiū ⁊ nō mirabitur: ⁊ habet fi duciam ꝙ influat ioꝛdanis in os eius. pctōꝛes cum impetu currētes in os eius. i. in infer nuz: vocanť hic fluuius quem abſoꝛbet dyabolus ⁊ nō mira tur. iuſti vero qeti ⁊ pacifici di cunť ioꝛdanis qui interp̄tatur humilis deſcēſus: ⁊ tales ſunt me dyabolus deſiderat abſoꝛ bere. Exemplū in vitis patrū de capitulo demonū: ⁊ ſingu lis demonibus de pctis ⁊ ma lis que ꝓcurauerant reddenti b⁹ rōnem: ⁊ de illo qui ſpecia liter fuit laudatus ⁊ honoꝛat⁹ a pꝛincipe eoꝛū: ⁊ in cathedra collocatus: quia fecerat foꝛni cari vnum monachum: que3 in quadraginta annis vix tra xerat ad peccatum.

Tertio pctm̄ eſt infir mitas qua mundus diſſipa tur. Et nota ꝙ peccatū eſt fe bris tertiana propter triplice3 concupiſcentia3. ſ. diuitiaꝝ: de litiaru3: ⁊ honoꝝ: de qua diciť i. Joh. ii. Omne quod eſt in mundo aut eſt concupiſcen tia carnis aut concupiſcentia oculoꝛum: aut ſuperbia vite.

¶ Quartana etiā eſt propter triplicem gradū peccati. ſ. coꝛ dis: oꝛis: ⁊ operis: ⁊ ꝯſuetudi nis. ꝯtra que dicitur Cant. vi. Reuertere reuertere ſunami

tis.i.anima miſera. quater di cit revertere: propter illa quat tuor predicta.

Eſt etiam febris quo tidiana pp̄ter peccatū ſupbie qḋ eſt in omni peccato ꝛ ꝯti nue. Vel ꝯtinua ē: qꝛ ē valde periculoſa. Nā ſicut febris cō tinua aliqñ aufert vitā tpalez vel corporalē: ꝛ ꝯfert mortem corporalez: ſic pcti infirmitas aufert vitaz nō ſolum tēpora lē: ſed ꝛ aliqñ ſpūalez qꝛ ꝯfert mortē infernalē vel eternalē.

¶ Podagra peduz vel gutta eſt propter peccatum accidie.

¶ Paraliſis manuuz eſt pro pter peccatū iuidie vel imine.

¶ Jdropiſis eſt propter pec catum auaricie.

¶ Dolor viſcez: vel tortiones propter peccatum iracundie.

¶ Squinantia pp pctm̄ gule.

¶ Lepra pp̄ter pctm̄ luxurie: ꝛ propter h̄ omnia dicitur de peccatore. Jſa.i. A planta pe dis vſqꝫ adverticē capitis nō eſt in eo ſanitas.

¶ De peccato in ſpeciali ſecū dum capitulum.

Ecundo nota de vitijs in ſpeciali. Et ē ſciendū ꝙ ſeptem ſunt vitia principalia ꝛ capitalia. Quin qꝫ dicuntur ſpiritualia.ſ.

Superbia
Jnuidia Jra
Auaritia Accidia

Duo vero dicūtur carnalia.ſ.

¶ Luxuria Vñ verſus
¶ Gula Dat ſeptem vitia dictio ſaligia. Jn qua.ſ. ſunt tot littere quot ſunt vitia capitalia licet non ſit in vitijs ꝛ litteris idem ordo.

De quolibet vicio no ta precipue tria ſcilicet.

Typum quem prefert.
Fetum queꝫ profert:
Damnum quod infert:

¶ Primo.n. notāde ſunt ad aptiōes peccati in cōi. Et no ta ꝙ pctm̄ eſt ſicut putredo in pomo: ſicut enim putredo au fert pomo decorē: valorē: co lorē odorem: ꝛ saporē: ſic pctm̄ aufert anie decorē vite: odorē fame: valorē gr̄e: ꝛ ſaporē gl̄ie Vñ dicitur Job. xiij. Quaſi putredo conſumendus ſum.

Secundo peccatū eſt ſicut vulnus in corpore huma no. Nā recenter vulneratus pmittit ſe tangi ꝛ vulnus pre mi ꝛ inueſtigari: ſed poſt ter tiū diez nō ſine magno dolo-

re tangitur in vulnere:ſic pec
catum in ſua recentia cito cu
ratur:ꝛ poſt tertiū diē eſt gra
uiſſim⁹ dolor vulnerū. Gen.
xxxiiij. die tertia qn̄ grauiſſi-
mus dolor vulnerꝝ erat acce-
ptis gladijs duo filij iacob ſy
meon ꝛ leuifrēs diuc:ingreſſi
ſunt vrbē ꝯfidēter:ꝛ emor ꝛ ſi
chen pariter necauerūt : qꝛ.ſ.
quaſi intollerabilis eſt corre-
ctio vel ſanatio pcti poſt tres
dies. Tres dies iſti ſunt pcti
perpetratio:peccādi conſuetu
do:ꝛ pcti obſtinatio. Nā poſt
iſtum tertiū diē pctōr nō pre
mittit ſe tāgi per correctionē.
Prouer.xviij. Pctōr cuꝫ in
pfundū pctōꝝ venerit:ꝯtēnit
Dicūt.n.illud Iſa.xxx. Loqui
mini nobiſ placētia:videte no
bis errores excecauit eni eos
malitia eoꝝ.vn̄ ēt odio hūerūt
corripiētē in porta. Amos.v.

Tertio peccatū eſt ſi-

cut falſitas in pāno. Nā ſicut
mercator de falſo panno non
oſt̄dit emptori mediū neqꝫ fi-
neꝫ:ſꝫ tm̄ caput:ſic dyabolus
qui eſt mercator pcti:oſt̄dit ſu
uo emptori ſoluꝫ caput pāni
i.delectationē culpe: nō medi
um.i.remorſum ꝯſcie.vꝫ finē
i.penaꝫ gehēne. De hac mer-
cātia dr̄ Iſa.xxiiij. Erat ſicut
emēs ſic ille qui vēdit:qꝛ.ſ.tā
peccator q̄ꝫ dyabolus in mer
catura peccati eſt deceptus.

Quarto peccatum eſt

ſicut taberna dyaboli in qua
vēdit vinū voluptatis in mū
do pro ꝓcio aīe:ꝛ ſicut taber-
narius ponit tres taxillos in
taberna quib⁹ occupant̄ ribal
di ſic dyabolus ī taberna pcti
ponit pro ribaldis.i.pro ama
torib⁹ voluptatis tres taxillos
i.tres ꝯcupiſcētias mūdanas
de quib⁹ hr̄.j.Io.ij.ꝯcupiſcē-
tiam carnis:ꝯcupiſcentiā ocu
lorum ꝛ ſuperbiam vite.

Quinto peccatum eſt

ſicut ludus alleatoris:qui vul
go dicit̄ ludus corrigie. Naꝫ
ſicut ille falſus alleator.i.corri
giator ꝓmittit illos hoīes in
principio aliqd lucrari ꝛ fina-
liter aufert ꝛ recupat totū qđ
amiſerat ꝛ cū hoc lucratur ab
eis quicqd hn̄t etiaꝫ q̄nqꝫ ve
ſtes:ſic dyabolus tāq̄ꝫ falſus
alleator ꝓmittit pctōrē in ali-
quo tꝑali ꝓſperari:ſꝫ finaliter
aufert aīaꝫ ꝛ corpus:gratiā ꝛ
gloriā:ꝛ tꝑalem ſubſtantiam.
Contra qđ ſara gloriabat̄:di
cens Thobie.iij. Nunq̄ꝫ cum

ludentibus miſcui me.i.cū de
monibus ſiue alleatoribus.

Sexto peccatuȝ eſt ſi
cut rhete:ꝛ ſicut virga inuiſca
ta:nā ſicut piſcis in rhetibꝰ ſe
agitādo ſe plus iuoluit:ꝛ auis
plus ambulans per virgā in-
uiſcatā fortiꝰ ſe capit:ſic pctōꝛ
magis elongaꝛ a deo ꝛ ſtricti
us illaqueaꝛ a dyabolo: qꝛ de
tali dr̄ Job.xviij. Tenebitur
planta eius laqueo.

Septimo peccatū eſt
ſicut vinculuȝ quo duciꝛ por-
cus ad macelluȝ:ꝛ bos ad vi-
ctimā:ꝛ quo ligaꝛ falco ad pti
cam:ꝛ ſymea ad truncuȝ. Sic
eniȝ carnifex ducēs porcū nō
ſtringit nimis pedē eiꝰ ne cla-
met:ſic dyabolus nō ſtringit
nimis peccatorē per tēporalē
aduerſitatē:ne clamet per cō
feſſionē vel orationē:vt ſic du
cat eū liberiꝰ ad macelluȝ in-
fernale. Unde dr̄ prouer.vij.
Ignorat q̄ ad vincula ſtultꝰ
trahiꝛ. Itē ſicut bos ligatꝰ nō
ſentit ſe eſſe ligatū qn̄ ducitur
ad macellū niſi qn̄ vult fuge-
re. Itē ſicut ſymea non ſentit
ſe eſſe ligatā: niſi cū vult pilo
tam a ſe remouere: nec falco:
niſi cum vult de ptica volare

ſic pctōꝛ nō ſentit vinculū pcti
dū perpetrat ꝛ in pctō pſeue-
rat: ſed tūc vincula ſentit:cuȝ
aia infelix a corpore recedit.

¶ De ſuperbia tertiū capl̃m.

Superbia eſt libi
do dominādi vel appe
titus ꝓprie excellentie. Augu.
De qua nota tria ſcilicet.
Typum quem prefert:
Fetum quem profert:ꝛ
Damnum quod infert.

¶ Superbia igiꝛ que eſt pri-
mum ꝛ principale ac capitale
vitium habet multiplicem ty
pum in natura ꝛ in ſcriptura:
cui congrue comparatur.

Cōparatur primo vē
to:propter tria qꝛ vētus extin
guit lucē:ꝛ exicat rorē:ꝛ exuf-
flat puluerē:ſic ſuperbia extin
guit lucē ſapiētie:exicat roreȝ
gratie:exicat vel exufflat pul-
uereȝ vanitatis mūdane:ꝛ iō
cū hō ſit puluis ex ſua ɔditi-
one:iuxta illud Geñ.iij. Pul
uis es ꝛ i puluerē reuerteris:
magis timēdus eſt vētus ſup
bie in alto q̄ȝ in baſſo.i.in ſta-
tu ꝓlationis q̄ȝ ſubiectiōis:qꝛ
vētus ſi in alto puluerē iueni
ret citiꝰ exufflaret:qꝛ perflant
altiſſima vēti:vt dicit poeta.

Secundo comparatur ſuperbia fumo: quia ſicut fumus magis aſcendendo deficit: ſic ſuperbꝰ plus exaltatus plus euaneſcit. ¶ Pſal. Mox vt honorificati fuerint ⁊ exaltati: deficientes quē admodum fumus deficient.

Tertio cõparatur palee propter leuitatem ⁊ incõſtantiam ⁊ defectum valoris qꝛ ſicut torrens trahit paleas ⁊ iſta leuia ad oceanũ: ſic torrens tentationis trahit ſecū vanos non humiles ad oceanum inferni.

Quarto comparatur ſtille aquoſe que inflat ⁊ ſtatim adnihilatur ⁊ veſice que mox deficit: dum tamen acu pungat: ſic ſuperbus mox inflando deficit: ⁊ punctus modica febre vel tribulatione adnihilatur.

Quinto comparatur aranee qꝛ ſicut aranea ſe euiſcerat texendo telã vt muſcas capiat: ſic ſupbus perdit aiam vt capiat laudẽ humanã. Iſa. lix. Telas aranee texuerũt.

Sexto cõparatur feretro: quia ſicut feretrum tunc ſolum ornatur cũ mortuus in eo ponitur: ſic viri ⁊ mulieres precipue tunc ornant feretrū corporis ſui per exteriorꝶ veſtium paraturã: cũ anima intus eſt mortua per ſuperbiã.

Septimo cõparatur ſuperbus luctatori incauto. Nam ſi in lucta vnus de luctatoribus poſſit leuare pedē alterius: deijcit ipm ſic ſi demon poſſit leuare pedem .i. hominis affectionem per ſuperbiā: deijcit eum in damnationem eternã. ¶ Pſal. Deieciſti eos dum alleuarentur.

Octauo comparatur galline: quia ſicut gallina ſtatim cantat cum poſuerit ouũ: ſic ſuperbus ſtatim vult videri cũ fecerit aliqđ opus bonũ.

Nono cõparatur lupo. Dicitur enim ꝙ lupus vno menſe viuit de vento: ſic ſuperbus vno menſe .i. menſura vite ſue viuit vel paſcit vẽto glorie mundane. Oſee .xij. Effraim paſcit ventũ .i. gloriã mundanã. ſequitur eſtū tota die .i. ſuperbus ſemper eſt famelicus laudis humane.

Damna vero que ſuperbia facit in homine ſunt

ſpecialiter quinqz.

Primum enim homi nem areſacit vt melius ac-cedatur illo ſine humore gra tie ⁊ ſine compaſſione efficit. Eccle.vi. Non te extollas in cogitatione anie tue: ⁊ ſequit vt nõ derelinquaris vt lignũ aridũ in heremo.i.in inferno vbi concremabũtur arbores infructuoſe.ideſt peccatores.

Secundo hominem ↄſumit.i.omne bonũ hois ad nihilat ⁊ perdit. Job.xviij. Cõ ſumit brachia ipſi⁹.ideſt hois ſuperbi primogenita mors.id eſt ſupbia que eſt primogeni-ta filia peccati vel dyaboli.

Tertio homines infa tuat ⁊ decipit. cuius ſignum eſt: q꞉ ſuperb⁹ precioſa vilepen dit.ideſt gratiam ⁊ gloriam: ⁊ vilia care emit.i.gloriam tran ſitoriã. Jere.xlix. Arrogãtia ⁊ ſuperbia cordis tui decepit te.

Quarto: hominẽ pre cipitat: ⁊ ideo hominem ad alta leuat: vt maior ⁊ grauior fit ruina. Luc.xiiij. Qui ſe exal tat humiliabitur.

Quinto hominem pe nitus facit infelicem. Super-bus.n. ab eo eſt infelix: q꞉ de bono ſemine malã meſſez col ligit: que.n.ſunt bona alijs: in malum ↄuertit. de ſanitate.n. infirmat: de vita morit: de me dicamine vulneratur: a victo vincit: a mortuo ſupat atqz oc cidit. Hec oia eueniũt ſupbo q꞉ de bono ſuo gliat: ⁊ ſic de bono efficit malus: ⁊ de virtu te efficit vicioſus. ps. Cõtritio ⁊ ifelicitas ĩ vijs eoꝝ.i.ſupboꝝ

Filie vero ſupbie ſunt ſeptem ſcilicet.

Preſumptio.

Ambitio.

Inobedientia.

Irreuerentia.

Erubeſcentia boni ⁊

Irriſio bonoꝝ vel ſimpliciuz.

Vanagloria ⁊ ipocriſis

¶ Hec aũt pctã que a ſuper-bia naſcuntur figurantur per ſeptem annos quib⁹ filij iſrael ſeruierunt cuſanraſathaim re gi meſopotamie. cauſanraſa-thim interpretatur tenebroſa iniqtas: per quã figurat dya-bolus qui ex iniquitate tene-broſus eſt: qui bñ dr rex meſo potamie que dicitur eleuata per ſuperbiã: quia ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie: vt dicitur Job.xli.

¶De inuidia capituluꝫ.iiij.

INuidia eſt triſti-
tia aliene felicitatis ⁊ in
aduer ſitate letitia.

De inuidia nota ſpeci
aliter tria ſcilicet.
Typum quem gerit.
Actum quem facit.
Fetum quem parit.

¶ Inuidia.n.hꝫ multas ſimi
litudines odioſas.eſt eni ſicut
vermis in ligno:rubigo in fer
ro:tinea in veſtimēto.Nā ſi-
cut iſta rodūt ꝓpriū ſubiectū
⁊ ꝯſumunt illud priuſq̄ꝫ alia:
ſic inuidia rodit iuidū ⁊ plus
inuidus nocet ſibi q̄ꝫ alijs.

Secūdo eſt ſicut dra
cho: qꝛ ſicut dracho iſidiatur
elephātis partui vt ipm pun
gat ⁊ mordeat vl' comedat:ſic
inuidus bono alieno inſidiat'
iudicio praue ſuſpectiōis:⁊ po
ſtea mordet vel pūgit aculeo
murmurationis: ⁊ inficit ve-
neno detractionis. Vn̄ de in
uido dicit' Job.xxx. Frater fui
drachonū ⁊ ſoci⁹ ſtrucionuꝫ.

Tertio ſimilis eſt le
proſo:inde ꝓditori ⁊ dyabolo
Leproſus eni vellet ꝙ nullus
eſſet ſanus:⁊ dyabolus ꝙ nul
lus eēt bonus. Vn̄ dr' Sap.
ij. Inuidia dyaboli mors in-
trauit in orbeꝫ terraꝝ. Judas
ꝯtriſtat⁹ fuit de effuſione vn-
guēti ſup xp̄m. Mathei.xxvi.
ſic iuidus inſtar leproſi ⁊ dya
boli dolet de bono ꝓximi ēt
admodū inde ꝓditoris triſta
tur de bona fama fr̄is ⁊ odo-
re virtutis. Vn̄ magnā iniu-
riam faceret dn̄s inuido ſi eū
poneret in paradiſo.moreret'
enim pre dolore vbi videret
alios gaudere.

Quarto ſimilis eſt in
uidus oculo mēſtruate. Naꝫ
ſic ille inficit ſpeculuꝫ:cū reſpi
cit eū:ſic iuidus inficit ꝓximū
cum reſpicit eius bonū.qm̄ oī
ſtudio laborat ponere aliquā
maculā in ꝓxio. Vn̄ dr' eccl'i.
xi. Bona in mala ꝯuertit inſi
diator ⁊ i electis pōit maculā.

Quinto ſimilis eſt iui
dus noctue ⁊ igni greco. No
ct⁹.n.de nocte videt ⁊ de die
excecat':⁊ ignis grec⁹ in aque
fortuis inardeſcit ſiue ſuccen
ditur:ſic inuidia in aquis gra
tiaꝝ forti⁹ exardeſcit vn̄ debe-
ret extingui:⁊ ad modum no-
ctue a luce excecat' vn̄ deberet
illuminari:ſicut hely qui non

poterat videre lucernam do-
nec extingueretur: vt dicitur.
j. Reg. iij.

Sexto inuidus ſimi-
lis eſt aque ꝛ naui ꝛ candele
ſerpētine. Nā in aqua virga
recta appa: et tortuoſa. Et in
naui exiſtentibꝰ cū ipſi fortiter
deſcēdūt videt ꝙ mōtes cur-
rant velociter: ꝛ ad lucē cāde
le ſerpētine oēs palee vident
eſſe ſerpētes. Fit aūt candela
ſerpētina de cera tēperata in
aqua in qua ſerpēs coctꝰ eſt:
ꝛ poſt cū cādela illa facta de
tali cera ardet: videt hoibꝰ ꝙ
oēs palee ꝛ oēs alie candele
que ibi ardēt ſint ſerpētes: ſic
inuidus ad modū aque recta
facit tortuoſa: ꝛ inſtar exiſten
tium in naui: qꝛ cū ipſi inuidi
ad infernū deſcendūt: videtur
eis ꝙ montes. i. viri ſcti ꝛ ſta
biles ad dānationē currāt: ꝛ
ad lucē candele ſerpētine. ſ. in
uidie: Innocētes ꝛ bonos exi-
ſtimāt ſerpētinos. Omnia. n.
in malū cōuertunt: vt dicitur
Eccleſiaſtici. xi. Bonū in ma
lum conuertit inſidiator.

Septimo cōparatur
inuidus cayn. de quo dicitur
Gen. iiij. Quicūqꝫ inuenerit
me occidet me: ſic inuidū iter
ficit oīs hō: qꝛ aut videt bonū
in hoie: ꝛ tūc dolet: aut maluꝫ
ꝛ ſic gaudet: ꝛ ſic in omni ho-
mine peccat vel moritur per
peccatum.

Octauo inuidus com
parat acriſie ſodomoꝝ. i. ceci-
tati qua pcuſſit dn̄s ſodomi-
tas. Gen. xix. Acriſia aūt eſt
paſſio que aufert iudiciuꝫ. Et
dicitur ab a qđ eſt ſine: ꝛ cri-
ſis quod eſt iudicium: qꝛ inui
dus nō iudicat illa que opor-
tet videre ꝛ iudicare.

Nono īuidus ſimilis
eſt nihilo: pro eo ꝙ diſſimilis
eſt tam creatori q̄ꝫ omni crea
ture: ſiue bono creato. creator
enim cōmunicat bona ſua li-
beraliter ꝛ creatura ſimiliter.
Nam videmus in ſole ꝙ lu-
men ſuuꝫ cōmunicat omnibꝰ
creaturis ꝛ ignis calorē ſuuꝫ:
ꝛ ſic de alijs: ſed inuidus nō
ſolum nō communicat bona
ſua: ſed etiaꝫ quātum in ſe eſt
adnihilat aliena: qꝛ ſibi valde
diſplicent ꝛ etiam cū ſolus in
uidus ſit nihil: ita vellet ꝙ ni
hil niſi miſeria eſſet.

Damna inuidie ſunt
ſpecialiter quinqꝫ.

¶ Primum eſt: q2 claudit vi am ſalutis ⁊ aditum paradiſi: eſt eniꝫ blaſphemia in ſpiritū ſanctum que nō remittitur in hoc ſeculo neqꝫ in futuro: vt dicitur Mathei.xij.

Sunt autem ſex pec cata in ſpiritumſanctuꝫ quorum inuidia eſt vnū ſcilicet.
Inuidentia fraterne gratie.
Impugnatio veritatis agnite
Preſumptio de impunitate
Obſtinatio mentis
Deſperatio.⁊
Finalis impenitentia.
Dicunť enim peccata in ſpiritūſanctum ſcilicet quia impugnant gratiam ſpiritusſancti.
¶ Scdm eſt ꝙ implet hoieꝫ omni malo. Vñ vt plenū dolium vino qd vulgo dr̄:eſt plenū vſqꝫ ad oculuꝫ:ſic inuidus cuiꝰſignū eſt:q2 malicia iuidi per oculum exit. Naꝫ dicitur Eccľia.xiiij. Neqꝫ eſt oculus inuidi.⁊ Mat.xx. An oculus tuus neqꝫ eſt q2 ego bonꝰſuꝫ.

Tertium eſt: ꝙ ſpoliat hoiem omni bono:⁊ cauſa eſt: q2 odit ⁊ impugnat omne bonū. Alia nāqꝫ vicia opponunť vni virtuti:vt ſupbia humilitati:luxuria caſtigati: auaricia largitati:⁊ ſic de alijs.inuidia vero vt dictuꝫ eſt opponitur omni bono. vñ non tm̄ dr̄ mala ſed peſſima. Hec eſt eniꝫ fera peſſima que deuorauit ioſeph.vñ dr̄ Geñ.xxxvij.

Quartum eſt: quia facit hominē penitus immiſericordem: ſicut pꝫ in caym qui ex inuidia nō pepcit abel fratri ſuo innocēti. Geñ.iiij. Sicut patuit i filijs iacob qui inuidia ſtimulante nō pepcerūt ioſeph innocēti. Geñ.xxxvij. Sicut patuit ēt in iudeis qui non pepcerūt xp̄o innocētiſſimo imo innocētie dño cuius cauſa fuit inuidia: vt pꝫ Mathei.xxvij. q2 pylatꝰ ſciebat ꝙ per inuidiā tradidiſſent eum.

Quintum eſt: quia facit hominem penitus infelicē Inuidꝰ.n.de bōis alioꝝ affligiť ⁊ de melioratiōe dteriorať
¶ De profectu deficit
¶ De pinguedine macreſcit
¶ De ſanitate infirmatur.
¶ De vita moritur.
Ipſe amittere ſe putat quod alij lucrantur
Et ſicut diligentibꝰ deuꝫ omnia cooperanť in bonum: ita inido oia cooperanť in malū.

¶ Vñ quidam pulcherrime deſcribens inuidum: ait
Pallor in ore ſedet: macies in corpore toto.
Non recta facies: liuent rubigine dentes.
Pectora felle virent: lingua ꝛ ſuffoſa veneno.
¶ Verſus. Ipſi riſus abeſt: niſi quem fecere dolores.
Nec fruitur ſomno: vigilantibus excitat aures
Ingratuſqꝫ videt: intabeſcitqꝫ videndo
Succeſſus hominum carpit qꝫ ꝛ carpitur vna
Suppliciumqꝫ ſuuꝫ eſt: quando felicia cernit.

¶ Due ſunt filie inuidie. ſcilꝫ. Triſticia in ꝓſperis ꝓximi ꝛ Exultatio in aduerſis que cõtrariant̃ ſpecialiter caritati: cuius officium eſt gaudere cum gaudẽtibus ꝛ flere cuꝫ flentibus. Ro. xij. iſte due filie figurant̃ per oola ꝛ ooliba: q̇ꝫ interpretat̃ tabernaculum meũ: qꝛ in pſona dyaboli dicit̃ ꝙ aſſumpſit ſeptẽ ſpũs nequiores ſe: ꝛ ingreſſi habitãt ibi. ſ. inuido. Mat. xij. De iſtis filiabus dicit̃ Ezec. xxiij. Due mulieres filie vni⁹ matris fuerũt. ſ. inuidie: que ipſas ex dyabolo ↄcepit. Vnde ille due filie pñt valde ꝓprie dici dyaboli ce. imitant̃. n. dyabolum p̃reꝫ ſuum: qui de bono dolet: ꝛ de malo gaudet. Ideo dr̃ Sap̃. ij. Inuidia dyaboli mors itrauit in orbeꝫ terraꝝ. Imitãtur autẽ illas qui ſunt ex pte illi⁹.

¶ De ira quintum capitulꝫ.

IRa eſt libido vel appetitus vindicte.

¶ De ira nota ſpãliter tria. ſ.
Odioſam eius effigiem
Eius ruinoſam perniciem
Eius vitioſam propaginem

¶ Ira plures hẽt adaptiones ꝛ figuras: inter quas p̃mo cõparatur igni. nam ſicut ignis domũ lignCã ꝛ oẽm materiã aridam accẽdit: ſic ira accẽdit precipue aridos. i. hoies iracũdos qui carẽt humore gratie. Vñ homo iracũdus eſt ſicut homo habẽs domũ ligneaꝫ: qui mane eſt diues: ꝛ in veſpere nihil hẽt: qꝛ ignis ire cõbuſſit ſibi domum ideſt ↄſcientiam. ꝛ per conſequens abſtulit ſibi quicquid habebat.

Secundo iracundus eſt ſimilis olle bullienti: ſicut n. olla bulliẽdo emittit aquaꝫ ꝛ oia alia: ſic iracundus ebul-

liendo per iram emittit ſtulti
tiaȝ ⁊ verba inordinata. Pro
uerbiorum. xv. Os fatuorum
ebullit ſtultitiam.

Tertio iracūdus ſimi
lis eſt apro. Nā ſicut aper ex
furore impingit ⁊ currit ꝯtra
gladiū: ſic iracūdus currit ad
peccatū. ſ. ad ꝯtentionē: iniuri
am: ⁊ homicidiū. De talibꝰ di
citur Prouer. i. Pedes eoꝝ
ad malum currūt. Gregor. in
paſtorali. Mentē impellit fu
ror quo nō trahit deſideriū: ⁊
agit incōmoda velut neſciēs:
que poſtea dolet ſciens.

Quarto iracundus ſi
milis eſt inſano vł arreptitio
qui precipitat ſe in ignem vel
aquā: ſic iracūdus in q̄cunq̄ȝ
malitiā. Vñ dicit̄ Mat. ix. de
illo arreptitio q̄ vbicū q̄ȝ app
hendit cuȝ: allidit eum: ſic ira
iracundū alidit per impatien
tiaȝ moleſtando: ⁊ ſpumat per
clamores ꝯtendēdo vel con-
temnēdo ⁊ ſtridet dentibꝰ ma
litiam machinando: ⁊ areſcit
odium ⁊ rancorem cōcipien-
do. Hec eniȝ ſunt ſigna ire ⁊
opera iracundie.

Quinto iracundus ſi
milis eſt calculo emittēti ignē

Nam ſicut calculus ꝑcuſſus
malleo emittit ſcintillā ſic ira
cūdus tactus verbo oñdit im
patientiā ſuā: ⁊ ſicut calculus
nō emittit ignē niſi tangatur
aliquo duro: ſic multi reputāt̄
patientes: qui tñ exardeſcunt
in irā tacti aliquo verbo ꝯtu
melioſo. Dicit̄ enim Job. xx-
viij. q̄ lapis calore ſolutꝰ in es
ꝯuertitur. Lapis animus du-
rus ⁊ lapideꝰ qui qñ ſoluitur
calore iracūdie: ſtatim ad mo
duȝ eris reddit ſonū indigna
tionis ⁊ contumelie.

Sexto iracūdus ſimi
lis eſt rāno. Rānus enim eſt
quidā frutex ſpinoſiſſimꝰ hñs
ita duras ſpinas: q̄ ad impe
tuȝ venti emittit ſcintillas: vt
dicit ioſephus ſic iratꝰ ꝓpter
ventuȝ indignationis emittit
ſcintillas ſpinoſiſſime ꝯtenti-
onis. Unde dicit̄ Judicū. ix.
Egrediat̄ ignis de rāno ⁊ de
uoret cedros libani. i. ſuꝑbos
⁊ potētes huiꝰ ſeculi qui ſpāli
ter ꝯſueuerunt eſſe iracūdi.

Septimo iracundus
ſimilis eſt vaſi vacuo poſito
iuxta ignem. Videmꝰ. n. q̄ ſi
vas vacuū ⁊ terreū ponat̄ ad
ignē frangit̄. ſi aūt ſit plenum

aque:in nullo ledit: ſic homo qui eſt de ſua ꝯditione terre-us:ſi ponatur ad ignē aduerſitatis vel tribulationis:ſtatim frangit per impatientiaȝ ſi ſit gratia vacuus:ſi autē ſit gratia plenus:non leditur. Et iō dr̄ eccleſiaſtici.xxvij. Vaſa ſiguli probat fornax aduerſitatis vel tentationis.

¶ Damna ire ſunt ſpāliter.v.

Primo enim excecat rōnis oculum. Nā dr̄ in.p̄s. Turbatus eſt a furore oculus meus.ſ.rōnis: ⁊ per ꝯſequēs nō pōt videre irat⁹ quid iuſtū vel iniuſtuȝ.vñ dr̄ Jac.i. Jra eni viri:iuſticiā dei nō operatur. Et ſeneca dicit ꝙ duo impediūt ꝯſiliū.ſ.feſtinātia ⁊ ira.

Secundo ira facit hominē pronū ad qōcūqȝ pctm̄ Vulgo nāqȝ dicitur de hoie valde irato vel accenſo ꝙ oia faceret. Et ideo dr̄ ꝓuer.xxix. Qui ad indignādū facilis eſt erit ad peccandū procliuior.

Tertio reddit hoiem ſtultū ⁊ quaſi rabidū. Vñ co tpe quo hō eſt iratus.perit rō ⁊ humanitas in hoie:⁊ ſic per ꝯſequēs mutatur hō ⁊ efficit beſtia. Nā hō ē aial māſuetū natura:vt dicit phs. De ſtultitia hois iracundi dr̄ Job.v. Vir ſtultū iterficit iracūdia.

Quarto aufert homini ſeipm̄.ſicut vulgo dr̄ ꝙ hō turbatus vel iratus nō eſt in ſeipſo. Satis aūt dānificatur qui perdit ſeipm̄. De tali dāno dicitur ꝓuer.xix. Qui impatiens eſt:ſuſtinebit damnū ſ.ſuipſius. Sic ecōtrario patientia ſuat hoi ſeipm̄. Naȝ dicitur Luc.xxi. Jn patientia veſtra poſſidebitis aias vr̄as.

Quito aufert homini oēm miſericordiā ⁊ cōpaſſionē:iō dr̄ ꝓuer.xxvij. Jra non hȝ miam:nec erumpēs furor Vñ hō iratus fugēdus eſt ſic canis rabidus:⁊ leo ꝯcitat⁹.

¶ Filie ire ſunt ſex:ſcilicet.

Odium.	Jncendium
Lis.	Homicidiū:⁊
Guerra.	Rapina.

¶ Jſta ſex figurantur Eze.ix. Ecce ſex viri veniebāt de via porte ſuperioris.i.de ſuperbia que eſt porta ad irā que reſpicit ad aquilonē.i.ad aduerſitatem qui generat irā vel turbationē:⁊ vnuſcuiuſqȝ vas interius in manu eius: qr iſti filij ⁊ filie iracundie ſunt quaſi ſex vaſa iteri⁹ vel mortis eterne

¶ De auaritia capitulum.vi.

Auaritia eſt immoderat⁹ amor pecunie acquirende vel retinende. De qua nota ſpecialiter tria.ſ.
Typum rediculoſum
Damnum periculoſum
Partum pernitioſum
Auaritia mltas hꝫ cōpatões.
¶ Primo enim cōparat̄ auaritia mari mortuo ꝛ inferno. Naꝫ ſicut mare nunq̄ꝫ redūdat Eccl'iaſtes.i. Sic auarus nūq̄ꝫ redūdat dādo elemoſynā vel faciēdo reſtitutionē lꝫ ad modū maris oēs fluuios mūdi bibāt.i. abſorbeant oēs diuitias per cupiditatē. Vñ rōne hui⁹ iſatiabilitatis cōpatur mali ꝛ eodēmodo morti vel inferno:qꝛ nūq̄ꝫ ſatiat̄ illa occidēdo ꝛ ille deglutiēdo.vñ de auaro dr̄ Abacuch.ij. Dilatauit q̄ſi ifern⁹ aiaꝫ ſuaꝫ:ꝛ ipſe q̄ſi mors ꝛ nō adimplebit.

Secūdo auarus ſimilis eſt talpe in quattuor. Auarus eniꝫ ad modū talpe eſt niger per negtiā:cecus per ignorantiā quot hēt poſſeſſiones. tot hꝫ tumultos in quib⁹ ſepellit ſeipm per ꝯtinuā ſollicitudinē:quicquid fodit:ponit ſupra ſe;qꝛ de oibus facit deuꝫ.

Tertio cōparat̄ ſterquilinio:qꝛ ſic̄ ſterquiliniū cōgregatū corrūpit̄ ꝛ fetet:diſpſum vero fac̄ agros fructificare:ſic diuitie auari q̄ꝫdiu ſunt ꝯgregate:aiam corrūpunt:ſꝫ diſpſe paupib⁹:ipſos nutriūt ꝛ diuitū pctā redimūt.iuxta illud Luc.xvi. Facite vobiſ amicos de mām̄ona iniquitatis. De hoc ſterqlinio dr̄ Ezech. vij. Aurꝫ eoꝝ i ſterqliniū erit.

Quarto auarus ſimilis eſt rote molendini. q̄ꝫtumcunqꝫ.n.ꝛ quotiēſcūqꝫ vertat̄ ſemp tñ in eodē loco inuenit̄: ſic auarus qui nudus in mūdum venit q̄ꝫtūcūqꝫ laboret: nudus tñ de mūdo recedit ſoluꝫ. Vñ dicit̄ Job.i. Nudus egreſſus ſuꝫ de vtero matris mee:ꝛ nudus reuertar illuc.

Quīto auarus ſimilis eſt porco.porcus.n.nihil valet dū viuit:ſꝫ qñ moritur valere incipit:ſic auarus nō valet aliquid in vita:qꝛ viuēs nō vult reſtituere:nec elemoſynā dare:ſꝫ moriēs qñqꝫ incipit liberalis eſſe:de hoc qđ nō poteſt ſecuꝫ portare:qꝛ dyaboli hñt animā:vermes corpus:amici diuitias;qꝛ diuitie deſerūt cū

non ipſe diuitias: ſicut canis
ſeques duos hoies: in capite
viaꝝ oñdit quis ſit dñs eius:
qꝛ tunc ſequitur dñm ſuũ pro
priũ: ꝛ dimittit extraneũ: ſic diui
tie in capite mortis ſequũtur
mundũ: ꝛ dimittit auaꝝ. Nã
dicit apls. i. Thimo. vi. Nihil
enim intulimus in hũc mun-
dum: nec dubiũ: quia nec au-
ferre quid poſſimus.

Sexto ſimilis eſt aua
rus piridi pforatę ſuperi⁹: que
recipit pecuniã quã nũq̃ põt
reddere: niſi frãgatur ſic aua-
rus: ꝛ pcipue vſurari⁹ pecuni
as ꝛ diuitias haurit ꝛ cõgre-
gat: ſ; nũq̃ niſi morte franga
tur eas reſtituere curat. Ideo
dicitur de auro Iſa. xxx. Cõ-
minuetur ſicut cõterit̃ lagena
figuli: contritione preualida.

Septimo auarus ſimi
lis eſt trũco arboris. nã ſicut
dñs qui hẽt trũcũ in orto põt
inſerere ramũ cuiuſcũq; ge-
neris voluerit: ſic dyabolus
qñ põt in corde hois inſerere
auaritiã vel cupiditatẽ: oia vi
tia inſerit: qꝛ iam habet om-
nium malorum radicẽ ꝛ prin
cipium. Iuxta illud apoſtoli. j.
Thymo. vi. Radix omnium
malorum eſt cupiditas.

Octauo auarus ſimi
lis eſt galline. nã gallina nãli
ter ſurda ẽ in auguſto vel eſta
te: ſic auarus in eſtate. i. in ſta
tu meriti vel in tpe grẽ qñ dꝫ
colligere bonoꝝ opeꝝ meſſẽ:
ad modũ galline ſurd⁹ eſt qꝛ
nõ vult audire pdicatores. vñ
auaris dr̃ in pſona dñi Pro
uer. i. Vocaui: ꝛ renuiſtis.

Nono auarus ſimilis
eſt apoſtemati qđ eſt primũ
cordi: ꝛ rei que ponit̃ imedia-
te ſup pupillã oculi. Apoſte-
ma. n. tũc eſt piculoſũ qñ eſt
iuxta cor: ſic diuitie tunc ſunt
mortifere: qñ diligunt̃ nimio
amore. Vñ dr̃ in. ps. Diuitie
ſi affluãt nolite cor apponere.
Per eandẽ ẽt rõnẽ cõparat̃
rei que ponit̃ imediate ſuper
pupillã oculi. Nũq̃. n. res bñ
põt videri que nimis eſt ppin
qua oculo. iõ auarus male vi
det diuitias: qꝛ nimis ppe ap
ponit mẽtis oculum: ꝛ nimis
diligit eas. ps. Oculos ſuos
ſtatuerũt declinare in terraꝫ.

Dãna auaritie ſũt pcipue. ix.

Primo enim facit ho
minẽ nudũ. Vñ dr̃ Apocali.
iij. Dicis quia diues ſum et
locupletatus: ꝛ nullius egeo:

⁊ neſcis qꝛ tu es miſer ⁊ miſe
rabilis ⁊ paup ⁊ cec⁹ ⁊ nuduſ.

**Nota hic quinqꝫ īfoꝛ
tunia auaritie.**

Eſt eniꝫ miſer: quia diuitias
cum laboꝛe acquirit.
Miſerabilis: qꝛ cum timoꝛe
cuſtodit.
Pauper:qꝛ cuꝫ doloꝛe ꝑdit.
Cecus:qꝛ nihil aliud reſpicit.
Nudus:quia nullū aliud bo-
num facit.

Secūdo auaritia facit
hoiem ſeruū. Naꝫ diuitie nō
ſunt auaroꝝ:ſꝫ auari ſunt di-
uitiaꝝ. Jdeo ſignanter dicit
pꝛopheta in Pſal. Viri diui
tiaꝝ non viroꝛum diuitie.

Tertio auaritia facit
hominē ſtultū. Nam ſtultus
non ꝑcauet periculo:q̄ʒuis ſit
ꝓpinquū:ſic auarus nō fugit
periculū inferni:cū ſit ēt moꝛ
ti ꝓpiqu⁹. Jō dr̄ auaro. Luc.
xij. Stulte hac nocte aiaꝫ tuā
repetent a te.ſ. demones. hec
aūt que paraſti.i.congregaſti:
cuius erūt?qꝛ theſauriʒat im
pius:⁊ ignoꝛat cui ꝯgre.⁊c̄.

Quarto auaritia facit
hoiem abominabilē Oſee.ix.
Facti ſunt abominabiles ſic̄
ea que dilexerūt. Nō.n.mirū
eſt ſi deus abominatur auaꝝ
cum ipſe tantū deum cōtem
nat:qꝛ plus diligit nūmuꝫ vel
obolum q̄ʒ deū. cuius ſignuꝫ
eſt:qꝛ pꝛo obolo aliquādo nō
veretur mētiri: nec dare obo
lum pauperi pꝛo amoꝛe dei.

Quinto facit inſatiabi
leꝫ. Unde auarus cōparatur
ydropico qui bibit:⁊ nūq̄ʒ ſa-
tiatur. Vñ dr̄ Eccle.v. Aua-
rus nō implebitur pecunia.

Sexto facit homineꝫ
inſatiabileꝫ:vel ſolitariū:ſicut
aues rapaces volant: nō con
gregatum ſꝫ ſolitarie:ſic aua-
rus ſemp eſt ſolitari⁹:qꝛ nūq̄ʒ
vult ſociū in pecunia. Vñ de
auro dicitur Eccl'ia.iiij. Vn⁹
eſt:⁊ ſcd̄m nō habet. Et ideo
ſua eſt hec maledictio:que ibi
dem ſcribitur: Ve ſoli.

Septimo facit hoiem
obliuioſum ꝓpꝛie ſalutis. Et
in ſignum huius manaſſes ⁊
effraim fuerūt fratres vt ha-
betur Geñ xli. Manaſſes in
terpꝛetatur obliuio. Effraim
fructificās vel creſcens:⁊ figu
rat auaꝝ qui eſt creſcēs effra
im.ideſt in diuitijs: ⁊ eſt ma-
naſſes:quia ſcilicet obliuiſci-
tur pꝛopꝛie ſalutis.

Octauo facit hominē anguſtioſuʒ. Nā eccl'iaſtici.x. Labor ſtultoꝝ affliget eos:ꝗ̄ diuitie dicunt̄ ſpine Luc. viij. q2 cruciant poſſidentes: ſicut videmus ꝙ ſpina in pede nō ſunt hoīeni quiete dormire.

Nono facit hoīem tē peſtuoſum nunq̄.n. cupidus vel auarus pōt habere nec in ꝯſcientia nec in domo ꝓpria paceʒ. Vn̄ dicitur Prouer. xv. Cōturbat domū ſuaʒ qui ſectatur auaritiā. Eſt enim talis ſicut canis quidum rodit os iraſcit̄ omni appropinquāti ſibi ſiue ſit extraneus ſiue notus: q2 vulgo dicitur ꝙ canis nō vult ſocium in coquina.

Filie aūt auaritie ſunt duodeci.ſ. Vſura. Rapina.
Latrocinium
Tallie iniuſte
Fraus negociatorum
Deceptio aduocatorum
Acceptio munerum
Symonia pro ꝓmotione cōſanguineorum
Peccata anachoritarum.i.illorū qui promouent̄ fauore ⁊ potentia principium
Fraus mercatorum
Auaritia ſcientie
Iniquitas luſorū ſtudent.

¶ Iſta eniʒ pctā que generat auaritia figurātur per duodecim duces quos yſmael generauit. yſmael.n. erat ydolatra: ⁊ figurat auaꝛ. De quo dicit̄ Ephe.v. Auaritia eſt ydolorum ſeruitus. Filij ei9 recte dicūtur duces: q2 fere tot9 mundus regitur ⁊ ducitur iſtis.xij. pctīs que ex auaritia naſcunt̄ Naʒ dicitur Iſa.lvi. O ēs in viam ſuā declinauerūt vnuſquiſqʒ ad auaritiaʒ a ſummo vſqʒ ad nouiſſimuʒ. Et Iere. dicitur ꝙ a minori vſqʒ ad maiorem omnes auaritie.

¶ De accidia cap.vij.

Accidia eſt paru9 amor boni cum tedio ⁊ iordinata animi triſtitia: ⁊ impatientia rei diuine.

De accidia nota ſpecialiter tria: ſcilicet.
Typum turpiſſimum.
Damnum grauiſſimum: ⁊
Partum viliſſimum.

¶ Accidia hʒ multas figuras ⁊ ſimilitudines deteſtandas.

Primo cōparatur accidia ſalicib9 que ſunt arbores infructuoſe: ⁊ ſolū faciūt vmbrā: ſic accidioſi ⁊ ocioſi nul-

lum faciunt fructū:ſ3 ſolū vm
bram dyabolo:⁊ refrigerium.
Vñ dicit᷑ de dyabolo. Job.
xl. Circundant eum.ſ.dyabo-
lum ſalices infructuoſe.

Secūdo comparatur
accidia febri ethice:vel thiſice
vel laſſe: vel paraliſi. Febris
ethica vel thiſica:fit ex ꝯſum
ptiōe hūoris nālis:ſic accidia
fit:q₂ deficit humor diuine di
lectiōis:⁊ deuotiōis. Similr̃
febri laſſe cōpatur. Nā febris
hmōi vix aut nunq̄ curat᷑: ſic
piger vel ocioſus:cū ſit ſemi-
mortuꝰ:vix corrigit᷑. Eſt ei lan
guor. de quo dr̃ Ecc̃. x. Lan-
guor ꝓlixior grauat medicū.
Cōparatur ēt paraliſi que fa
cit mēbra arida ⁊ ipotētia: ſic
accidia facit pedes ipotentes
ad ambulandū: manꝰ ad ope-
randū:⁊ mēbra omnia ad la-
borem pnie ſuſtinendū: Vñ
de talibus dicitur in.ps. Ma
nus habent ⁊ nō palpabunt:
pedes hñt ⁊ nō ambulabunt.

Tertio cōparat᷑ ado
nibeſech:de quo dr̃ Judicū.i.
ꝙ āputauit manꝰ ⁊ pedes.lxx.
regibꝰ. Adonibeſech.n.iterp̃-
tatur dñator egeſtatis:⁊ ſigni
ficat accidiā que fac̃ ſubditos
ſuos egētes ⁊ inopes. Nā dr̃
prouer.x. Egeſtatē operata eſt
manus remiſſa.i.pigra. Iſte
adonibeſech āputat manus ⁊
pedes regibꝰ:q₂ ad litterā re-
ges ⁊ ꝑlati volūt viuere nūc
ocioſi. Vel reges dicunt᷑ viri
religioſi: iuxta illō Ecc̃.xlviij.
Qui vngis reges ad pniam.
Religioſi quidē deberēt ſe ⁊
alios regere per vitā ⁊ doctri
nā:ſ3 aliqui hñt manꝰ ⁊ pedes
amputatos per accidiam.

Quarto comparatur
ocioſus cani famelico. hmōi
n. piger ⁊ ocioſus ad modum
canis eſurit ⁊ oēs ſenſus vni
uerſalē famē patiūt᷑. iuxta illō
ps. Famē patiētur vt canes.
os.n.eiꝰ eſurit cibaria delica-
ta:lingua verba vacua: manꝰ
opera vilia:cor honores: au-
ris rumores; ⁊ oculi vanita-
tes. ideo dicitur Prouer.xxi.
Deſideria occidunt pigrum.

Quinto cōparat᷑ ocio
ſus vel piger ferro:⁊ aq̄ terre:
⁊ veſti ſcholari negligēti:hoi
ſtāti ⁊ nō ābulanti. iſtis.n. ſex
eadē rōne adaptat᷑. Ferꝝ qdē
qō nō tractat᷑ cito rubiginat᷑:
terra que nō colit᷑: malas her
bas generat:aq̄ qua nō moue
tur:cito corrūpitur veſtis que
nō portat᷑:de facili a tinea cor

roditur. ſcolaris negligēs qui nō adiſcit: de neceſſitate nihil ſcit. hō ſtans qui nō vadit: facili⁹ cadit q̄ȝ ille qui ſemꝑ icedit. ſic accidioſus q꞉ nō exercet ſe in aliq̄ bono opꝰe: iō ſuccūbit vitijs: ⁊ vincit tētatione Vñ dic Jero. ad ruſticū monachū. Sēp aliqd boni facito vt te dyabolus nō iueniat ocioſuȝ. Facili⁹. n. dyabol⁹ occupat illos q̄s in bono opꝰe non iuenit occupatos. Nā imūd⁹ ſpūs cū iuenit domū vacantē ſ. ꝑ accidiā: aſſumit alios. vij. ſpūs neq̄ores ſe. i. vniuerſa vitia: ⁊ igreſſi hitāt ibi. Mat. xij.

Sexto cōparat ocioſus ⁊ piger litargico qui moritur dormiēdo: ſicut ſyſara: de quo dr̄ Judicū. iiij. q꞉ ſaporeȝ morti ſociās deficit ⁊ mortu⁹ eſt. Et ſic vulgo dr̄ q꞉ nimis fortiter ⁊ ꝓfunde dormit: qui culcitrā ſibi furari ꝑmittit: ſic piger nimis opp̄ſſus eſt ſomno accidie: q ꝑmittit ſibi furari culcitrā. i. q̄eteȝ bone ꝯſcie.

¶ Dāna accidie ſūt ſpālr̄. vij.

Primū eſt pauꝑtas que facit hoiem egentē tā corporaliter q̄ȝ ſpūaliter. ꝓuer. x. Egeſtatē opata eſt manus remiſſa: ⁊ Mat. xxv. dr̄ de ſuo pigro. Tollite ab eo talentum q꞉ vere talētū gr̄e meret̄ amittere: q illō negligit mr̄tiplicar̄.

Secūdū eſt vilitas. facit. n. accidia hoiem vilē. Vñ dr̄ Ecc. xxij. In lapide luteo lapidabit̄ piger. Lapis lute⁹ pōt dici pctm̄ imundū: ad qđ accidie facit hominem pronum.

Tertiuȝ eſt timor vel puſillanimitas: facit. n. hoiem pauidum ⁊ puſillanimem ad modū leporis. Vnde dicitur prouer. xviij. Timor deijcit ꝑigrū. ſ. de cacumine virtutis.

Quartum eſt ſpūalis corruptio. corrūpitur eniȝ ad inſtar aque nō mote. Jō dicitur Jere. xlviij. Moab nō eſt trāſfuſus de vaſe in vas. Moab iterꝑtat̄ accidioſus q de vaſe in vas nō eſt trāſfuſus: q꞉ i bonis opꝰib⁹ nō eſt occupat⁹.

Quītū eſt vitioꝝ accumulatio. Replet em̄ accidia hoieȝ vniuerſis vitijs. Nam dr̄ ꝓuer. xxiiij. Per agrū hominis pigri trāſiui: ⁊ ecce totū repleuerant vrtice. Vrtica recte figurat accidiā. Nā vrtica hȝ molle folliū: ſȝ in follio habet aculeū pūgitiuū: ſic accidia ad modū vrtice: habȝ in

mollicie remiſſionis aculeuꝫ pungitiue tentationis: ⁊ ſicut aſinus libēter paſcitur hmōi pungitiuis.i.cardonibꝰ:ſic piger libenter paſcit hmōi pungitiuis.i.delectationibus peruerſis:quaſi aculeatis.

Sextuꝫ eſt exprobrabilis accuſatio.facit enim accidia hoiem exprobratione dignū. Vn̄ dicitur ꝓuer. xxiiij. Vſqꝫquo piger dormis? Et ideo ad ꝯfuſionē ſue negligētie mittit ocioſus in ſcola formice ad diſcēdū. Iuxta illud qd̄ ſcribitur ꝓuer. vi. Vade ad formicaꝫ o piger. Et ſatis eſt hoi magna ꝯfuſio ꝙ oporteat eū adiſcere tā paruo ⁊ deſpecto magiſtro. Et nota ꝙ pigritia vel neglīgētia eſt ꝑcipue rep̄hēſibilis i decē caſibꝰ

Primo quādo ē magnū iter ⁊ tp̄us breue:ſic nos habemꝰ magnū iter.ſ.vſqꝫ ad celum.Iuxta qd̄ dictū eſt helye.iij.Reg.xix. Grandis.n. reſtat tibi via: ⁊ tp̄us eſt valde breue.ſ.vita nr̄a que eſt q̄ſi trāſitus vmbre:vt dr̄ Sap.v.

Secūdo eſt reprehēſibilis negligētia:qn̄ quis expectatur a magiſtris ⁊ pigritat venire:ſic nos periculoſe pigritamus:qui expectamur ab angelis ⁊ ſanctis.

Tertio qn̄ quis vocatur ad magna:ſic nos pigritari eſt periculoſuꝫ:qꝛ vocamur ad magna.ſ.ad regnū celorū.

Quarto quādo multa ipedimēta ſunt in via:ſic nos nullomō debemꝰ pigri eſſe:qꝛ viā noſtram impediūt tētationes diuerſe.

Quinto qn̄ res impignorata nō redimitur in termino:ſic nobis piculoſum eſt ſi negligamꝰ animā redimere que eſt impignorata dyabolo per peccati delectationem.

Sexto quādo preſcriptio eſt ꝓpe terminū ſuuꝫ:ſic nobis eſt valde piculoſuꝫ:cuꝫ dyabolus ꝑſcripſerit hominē ſeu aiam per pctā multo tp̄e. ſi nō inquietetur eiꝰ ꝑſcriptio ſ.lachryma:ꝯfeſſione:⁊ orōne ⁊ hoc ante terminū preſcriptionis.ſ.ante diē mortis: qꝛ dr̄ Eccleſiaſtici.xvij.Ante mortem ꝯfitere.Et iterū. Viuus ⁊ ſanus confiteberis.

Septimo:qn̄ quis cecidit in turpem locū.turpis.n. locꝰ in quē cecidimꝰ:eſt pctm̄

quod eſt quid turpiſſimum: ⁊ ideo non debemus eſſe pigri ad ſurgendum.

Octauo: quando magnuȝ donū offertur. Hoc donum eſt diuina gratia: ⁊ ſi illud negligimus accipe: hec negligentia eſt valde periculoſa.

Nono: quando quis eſt in magno periculo niſi ei ſuccurratur: eſt valde piculoſum ei: ſic negligētia valde periculoſa eſt hoi pigro. niſi eni cito aīe ſue ſuccurrat que eſt in periculo infernalis p̄cipitij

Decimo: quādo tēp⁹ eſt plantādi arbores ⁊ nō plātantur putādi vineas ⁊ nō putātur ſeminādi agros ⁊ nō ſeminātur: metēdi meſſes ⁊ nō metūtur: domādi aialia ⁊ nō domanť: curādi vulnera ⁊ nō curātur: lauādi veſtes ⁊ nō lauātur: ſaliēdi carnes ⁊ nō ſaliuntur. In oib⁹ iſtis eſt valde periculoſa pigri negligētia: ⁊ merito ſunt rep̄hēſibiles: qui in iſtis ſpāliter ſunt negligentes. Eſt. n. mō tp̄s ad oia predicta ſpūaliter faciēda. Nunc n. eſt tp̄us plantādi per caritatis radicationeȝ putandi per pctōꝝ ꝯfeſſionē: ſerēdi per elemoſynaꝝ largitionē: metendi per bonoꝝ opeꝝ accumulationē. Domādi aialia per carnis mortificationē: curādi vulnera per pnie medicationē lauandi veſtes per lachrymarū effuſioneȝ ſaliendi carnes per ꝯtinētie ſatiſfactionē. Hec. n. decē p̄dicta ſunt que opȝ fieri cito. vt dicitur Apoca. i. cap.

Filie accidie ſūt. xv. ſ.

Tepeditas	Remiſſio.
Mollicies.	Diſſolutio.
Somnolētia.	Ignauia.
Ocioſitas.	Indeuotio.
Dilatio.	Triſtitia.
Tarditas.	Tediū vite ⁊
Negligētia.	Deſperatio
Impſeuerātia	

¶ Hec quindecim pctā que naſcūtur ex accidia: figurātur per. xv. cubitos. Geñ. vij. quibus aſcēdit aqua diluuij ſup mōtes vniuerſos. Sicut eniȝ aqua diluuij ſubmerſit mūdū ſic accidia ſuffocat ocioſum: ⁊ ſicut tunc. xv. cubitis ſup oēs mōtes effluxit aqua: ſic ex accidia quindecim generantur pctā. Ideo nota ꝙ ꝯtra predicta pctā ſummū remediuȝ eſt diuerſitas occupationum.

¶ De gula. ca. viij.

Ula eſt immodera

nus appetitus edẽdi ⁊ potãdi.
¶ De gula nõ ſpãliter tria.ſ.
Typum raprobandum
Damnum lamentandum
Partum deteſtandum.
¶ Gula multis rebus dete-
ſtabilibus comparatur.

Primo eſt ſquinãtie ſimilis.nã ſquinantia eſt mor bꝰ gutturis ⁊ cito ſuffocat ho minẽ:ſic gula que ad litteraꝫ eſt gutturis vitiũ:faciliter ſtrã gulat hoieꝫ per pctm̃.vnde di cit̃ Eccleſiaſtici.xxxvij.Propter crapulam multi obierũt morte quadruplici.ſ.morte na ture:culpe iſamie:⁊ gehẽne.

Secũdo comparatur morbo regio.naꝫ ille morbus reqrit magnas expẽſas ⁊ in- de dr̃ regius:qꝛ ſoli reges ⁊ hoies potẽtes pñt ſpãliter ſuf ficere ad expẽſas tam grãdes ſic gule vitiũ eſt tã magnaruꝫ expẽſarũ qꝛ vir põt ei aliquid ſufficere.Naꝫ dr̃ eccleſiaſtes. vj. Ois labor hoĩs eſt in ore ſuo.i.quicquid ex labore acq- rit:ore ſuo guloſe conſumit.

Tertio cõparatur bo liſmo.nã boliſmus eſt caninꝰ appetitus qui interficit hoieꝫ guloſum:qꝛ nõ põt ſatiari:ſic gula maledicta ad modũ ap- petitus canini interficit gulo- ſuꝫ qui nũq̃ȝ põt ſatiari.Vn- de dicit̃ Prouer.xiij.Vẽter impiorum inſaturabilis.

Quarto comparatur guloſus ſacco ptuſo vel pfo- rato in fundo qui q̃tuncũqꝫ ex vna pte acquirit:tm̃ ex al- tera pte pdit talis ſaccus eſt guloſus hõ qui ex vna pte hꝫ coquinã adimplẽdũ ventreꝫ: ⁊ ex altera latrinã ad euacuã dũ.Et ſatis ẽ miſer hõ q ſp ẽ deditꝰ tã vili offõ.Vñ dr̃ Ag gei.i.qui mercedes ꝯgregauit ⁊ miſit eas in ſacco pertuſo.

Quinto guloſus com parat̃ porco.nã porcus ẽ aial deditũ gule.dyabolꝰ ãt nutrit ⁊ ipiguat porcos ⁊ bacchoneſ ſuos.ſ.guloſos:vt poſtea ad fu mũ iferni ponat:eos i eternũ deuoret ⁊ paſcatur.Vnde dr̃ Math.viij.Si eijcis nos hic mitte noſ i porcoſ.i.i guloſos.

Sexto cõparatur gu la freno:nã ſic ſeſſor duc̃ equũ quocũqꝫ voluerit:poſtq̃ȝ ipm ifrenauerit:ſic gula duc̃ gulo ſuꝫ ad oẽ pctm̃.ex qͦ hõ vitio gule infrenari ſe pmittit.Jõ de guloſo dicitur in pſal.Jn

chamo ꝛ freno maxillas eo-
rum conſtringe.

Septimo guloſus cō
parat̄ eſau qui ꝓ cibo lēticule
vēdidit ꝑmogenita ſua:ſic gu
loſi pro gula: vendūt premia
eterna. Naꝫ dicitur trenoꝝ.i.
Dederūt q̄qꝫ p̄cioſa ꝓ cibo.

Octauo cōparat̄ piſci
ꝛ aui. nā ſic piſcis ꝑ gutt̄ capi
tur cū hamo:ꝛ auis per collū
cū laq̄o tenet̄ ſic guloſus per
gutt̄ ꝛ colluꝫ capit̄ gule vitio.
Et precipue inter aues. Gu
loſus ſimilis eſt auibus pin-
guibus propter tria ſpāliter.

Prio quippe qꝛ auiſ
piguiſ n̄ p̄t mlt̄ū altevolar̄:ſic
guloſꝰ nec celeſtia ꝯſiderare.
¶ Itē auis piguis ſic ſunt co
turnices in videmijs qn̄ ſunt
bn̄ pingues:de facili capiunt̄
ab accipitre: ſic hoies dediti
gule facile vicūtur a tētatiōe.
¶ Itē ſic auis piguis.ſ.accipi
ter qn̄ ē bn̄ ſat̄ nō vult venire
ad manū dn̄i q̄tūcunqꝫ ſibi
oñdātur carnes:ſic guloſi fu-
giūt manꝰ dei: q̄tūcūqꝫ oſtē
dat eis carnes i ubeas.ſ.bn̄di
cte paſſionis xp̄i. Nam deut.
xxij.dicitur de guloſo. Incraſ
ſatus ipinguatus: dilatatus:
dereliquit:deū factorē ſuum.

Nono cōpat̄ guloſuſ
cani q̄ duc̄ cecū i lutū. Nā ca
nis ducēs cecū:pp eos q̄ꝺ vi
det i luto:duc̄ cecū in lutū ſic
gula duc̄ guloſuꝫ i lutū.ſ.imū
diciā peccati. Et iō ſuadet ſa
piēſ. Eccleſiaſtici.xviij. Poſt
concupiſcentias tuas nō eas.
¶ Dāna gule ſūt ſpāliter ſex.

Primuꝫ ē mētis bru
talitas q̄tū ad rōnis defectū.
Nā dr̄ ſe Petri.ij. Hi.ſ.gu
loſi ſunt velut irrationabilia
pecora:ꝛ ēt q̄tum ad defectū
ꝯpaſſiōis. Nulla .n. ꝯpaſſiōe
mouet̄ guloſꝰ ad pauperē ꝛ af
flictū ac ſi eēt aial brutū. Vn̄
dr̄ Amos.vj. Bibētes vinū i
phiala:nihil ꝯpatiebāt̄ ſup cō
tritione ioſeph.i.paupis. Exē
plū ꝺ diuite epulōe. Luc.xvj.q̄
n̄ ē ꝯpaſſꝰ lazaro:cui tn̄ ꝯpa-
tiebāt̄ carneſ:eiꝰ vlcera ligēdo

Secūdū eſt corpis in
firmitas. Nā dr̄ eccleſiaſtici.
xxxiij. In multis eſcis nō de
erit īfirmitas:ꝛ etiā mors tri
plex.ſ.nature:culpe ꝛ gehēne.

Tertium eſt oris lo-
quacitas ſicut patet de hero
de qui in ꝯuiuio temere ꝓmi
ſit:ꝛ iurauit ſaltatrici puelle ſe

datur quicquid peteret: ⁊ ad petitionē eius pcepit āputari caput ioānis bap. Marci.vi.

Quartū eſt inopia rerum. exēpluʒ de filio prodigo qui diſſipauit oīa bona ſua: quouſqʒ fuit ita pauper q cupiebat de filiqs porcoꝝ ſatiari:que idē ſunt q furfur ſꝫ aliquos:⁊ ſecūdū alios cortices fabarum.

Quintuʒ eſt carnis luxuria. Nā ex vicinitate membroꝝ.ſ.ventris ⁊ genitaliū:intelligitur confederatio vitioꝝ ideo dicitur Jere.v. Saturaui eos:⁊ mechati ſunt.

Sextū eſt cordis ſtultitia. Vñ dicitur Prouer.xx. Quicūqʒ his delectaꝛ:nō erit ſapiens. O ſee.iiij. dicit q vinum ⁊ ebrietas auferunt cor.

¶ Filie gule ſunt due:ſcilicet.
Caſtrimargia.⁊
Ebrietas.

¶ Caſtrimargia eſt exceſſus in cibo. Et dicitur a caſtro ⁊ mergo:gis.ideo q oīa mergit in caſtro ventris. ¶ Ebrietas eſt exceſſus in potu:⁊ dꝛ ebrietas quaſi ex̄ briā:nā bria dicebaꝛ antiqtus calix vel ciphus qui erat mēſura potus. nā vinum dabaꝛ ad menſuraʒ. Et iſte due filie ſunt ille filie: de quib⁹ dꝛ Prouer.xxx. Sanguiſſuge due ſunt filie dicētes Affer affer. Sanguiſſuga dꝛ venter:qꝛ ad modū ſanguiſſuge citi⁹ obruiꝛ q̄ ſatiaꝛ:vt dic Bern. Hmōi ergo ſanguiſſuge.ſ.vētris due ſunt filie.ſ.caſtrīmargia ⁊ ebrietas dicētes affer affer. Naʒ caſtrimargia dicit affer cibū.ebrietas dicit affer potū.vna vult aliq̄ntuluʒ cōedere p⁹ potū:⁊ alia aliq̄ntulū bibē p⁹ cibū:⁊ ſic in ifinitū.

¶ De luxuria.cap̄.ix.

Luxuria eſt immoderatus appetitus ſcđm tactum. ¶ De luxuria nō ſpecialiter tria: ſcilicet.q habet
Typum odioſum.
Damnum remorſiuum.
Partum pernitioſum.

¶ Luxuria habet multas figuras deteſtabiles ⁊ ſimilitudines odioſas.

Primo enim cōparatur gehēne. Naʒ in gehenna ſunt ſpecialiter tria.ſ.ignis ardens:vermis rodēs: ſulfur fetēs:ſic in pctō luxurie ē ignis ꝯcupiſcētie:vermis.ſ.remorſus ꝯſcie ⁊ ſulfur.ſ.fum⁹ infamie:⁊ iō qui eſt in pctō luxu-

rie:iaȝ quodāmodo eſt in ſup plicio gehēne. Vñ dr̄ Mat. v. Expedit tibi.ſ. o luxurioſe: vt pereat vnū mēbruȝ.ſ. illud viliſſimū ⁊ innominādū q̄ȝ to tū corp⁹ tuū mittat̄ in gehēnā.

Secūdo cōparatur lu xurioſus fatuo mercatori:qui rē p̄cioſam dat pro vili p̄cio: ſic luxurioſus aiaȝ dat pro vi li p̄cio.ſ.pro pctō. Vñ dicitur prouer.iiij. Preciū ſcorti vix eſt vni⁹ denarij. Mulier autē precioſaȝ aiaȝ viri rapit: ⁊ fac magnā iniuriā iſte fatu⁹ mer- cator xp̄o qui cariſſime eme- rat aiaȝ ei⁹. Debuiſſet.n.diriſ ſe dyabolo qui emit anias ad tā vile p̄ciū nō poſſuȝ tibi vē- dere aiaȝ meā q̄ȝ ali⁹.ſ.xp̄s ſa tis maiori p̄cio emit eā Iuxta illud qd̄ d[illegible]j.Cor.vi. Empti enim eſtis p̄cio magno. Iſte eni fatu⁹ mercator.ſ. luxurio- ſus qui ita magnum foꝛ fecit de mercib⁹ ſuis:nō eſt mirꝫ ſi cito amiſit capitale ſuum:⁊ iō inter oēs pctōres luxurioſus veniet ad iudiciū pauperim⁹. Naȝ hoc vēdidit: ⁊ deſtruxit quicquid hēbat.ſ.deum ⁊ ſan ctos:animā famam:gloriam: ſubſtantiam:⁊ gratiam.

Tertio cōparat̄ luxu rioſus coruo qui cadauerib⁹ adheſit:vt dicitur Gen̄. viij. ſic facit luxurioſus:q̄ȝ dimiſſa archa continentie ⁊ caſtitatis adheret cadaueribus.ideſt de lectationibus immundis.

Quarto luxurioſus comparatur fatuo bellatori.ſ. inermi qui vix cauet hoſtem ſuū q̄n ipm meli⁹ videt arma tuȝ. Arma nāqȝ dyaboli ſunt mulieres ille eniȝ ſunt baliſte dyaboli de longe infigentes. Tunc.n.fatuus eſt luxurioſus qui nō curat hoſtē ſuū fugere ſed attendit pulchritudinē ba liſte. Similiter mulier cōpta ⁊ pulchra cuȝ ſuis ornamētis eſt gladius dyaboli bn̄ ſcin- dens bn̄ limatus. Luxurioſus eſt tm̄ infatuatus ⁊ attent⁹ cir ca pulchritudinē iſtius gladij q̄ nō curat fugere ictuȝ inimi ci ſui. Similr̄ mulieres ſunt caſtra.in quib⁹ dyabolus po- nit vexilla.i.diuerſa paramē- ta. Luxurioſus nimis appro- pinquat ad caſtruȝ vbi videt arma dyaboli:⁊ q̄ȝ non cauet percutit̄ ⁊ iaculatur:tm̄ tactus eſt pulchritudine vexillorum. Unde bn̄ figurat̄ luxurioſus per abimelech.de quo dicitur Iudicuȝ.ix.q̄ veniēs ad oppi

dum abimelech appropinquauit ad turrim:⁊ ecce vna mulier fragmē mole deſuper caput eius iaciēs:ↄfregit caput eiꝰ cerebrūq; effudit. Abimelech iſte nimiſ appropinquās ad turrē:eſt hō luxurioſus incaute appropinquās ad mulierem. Fragmē molle qđ ꝑ mulier iecit ⁊ abimelech interficit eſt tētatio que a muliere ꝓcedit ⁊ miſerū luxurioſum interficit.

Quinto comparatur luxuria ſagene:naȝ ſagena oē genꝰ piſciū capit:nec facit aliquā drīam:ſȝ qcquid inuenit apphēdit:ſic pctm̄ luxurie fere totū mundū iuoluit. Nam dr̄ đ dyabolo q piſcaṫ cū hac ſagena Abacuch.i. Totum in hamo ſuo leuauit: totū traxit in ſagena ſua.

Sexto cōparatur luxuria igni greco. Ignis enim grecus horribiliter ardet ⁊ aquas cōburit:⁊ vix pōt extingui:ſic ignis luxurie ēt ifrigidis ⁊ mortificatis ardet ⁊ fere oia deuorat. Nā dr̄ đ luxuria Job.iij. Ignis eſt vſq; ad cōſumptionē deuorās. Et iohelis.i. Ignis.ſ.luxurie comedit ſpecioſa deſerti.i.pulchros viros ⁊ mulieres huius mūdi.
¶ Et nota q ignis iſte grecꝰ ↄſueuit extingui cū duobꝰ.ſ. cum arena:⁊ cū aceto:q2 luxuria hȝ iſta duo magna remedia. Arenā.i.ↄſiderationē infructuoſitatis huius mundi: ⁊ acetū.i.acrimoniā:⁊ auſteritatem penitentie.

Septimo comparaṫ luxurioſus equo. Naȝ equus nihil valet ſine calcaribus ⁊ freno:ſic hō niſi habeat frenū cōtinentie cum calcaribus penitentie:efficiṫ inutilis ad modum equi nō frenati pp luxurie laſciuiaȝ. Ideo dicitur in pſal. Nolite fieri ſicut equus ⁊ mulus ⁊c̄.

Octauo comparatur luxurioſus naui que a nauta ſine vllo gubernatore duciṫ: ſed ſolum aque fluxū ſequi ꝑmittiṫ. Iuxta illud qđ vulgo dicitur. Qui vadit ad votum ſuū:vadit ad dolorē ſuū. Nauis.n.nunq̄ per ſe ad portū duciṫ niſi recte a nauta ducatur vel regaṫ. Caro noſtra eſt nauis ⁊ ſpūs ē nauta:ſȝ nūq̄ caro veniet ad portuȝ ſalutis: niſi a ſpiritu ducaṫ gubernaculo virtutis:imo ſeq̄reṫ fluxum aque ideſt ipetū luxurie:

ꝛ tandeꝫ precipitaret hominē in mare oceanuꝫ dānationis eterne. In figura huiꝰ dicitur Mathei. viij. ꝙ nauicula ope riebatur fluctibꝰ: qꝛ vero caro noſtra mergeretur fluctibus tētationis: niſi adeſſet auxilium diuine virtutis.

Nono cōparatur luxuria ſtercori ꝛ luto ꝓpter vilitatē. Nā ſicut porcus fouet in luto: ꝛ equus iacet in ꝓprio fimo: ſic luxurioſi pſeuerātes interdum moriūtur in ꝓprio pctō. Et ideo dr̄ Johel. i. Cōputruerūt vt iumēta in ſtercore ſuo. Super quo dicit btūs Grego. Jumēta in ſtercore ſuo putreſcere: eſt luxurioſum in fetore luxurie vitam finire.

Damna luxurie ſunt ſex.

Primo enim hoīem ducit ad maximā paupertatē aufert ſiquidē gloriā ꝛ grāꝫ: ꝛ propriā ſubſtantiā. Vn̄ dicitur Luce. xv. ꝙ filius ꝓdigus per quē luxurioſus figuratur: diſſipauit ſubſtantiā ſuum in meretricibꝰ viuēdo luxurioſe.

Secūdo deiicit in peſſimā ſeruitutē: facit. n. ꝙ turpior ꝛ vilior ps que ē in hoie dn̄atur ei. Hec fuitꝰ figurat per ſuitutē egypti ꝗ erat ſuitus luti ꝛ lateris: vt dr̄ Exo. i. per quā bn̄ itelligit luxuria: ꝗ eſt ſuitus luxoſe delectatiōis.

Tertio proiicit hoīeꝫ in maximā vilitatē: qꝛ hoīem qui ſimilis eſt deo ꝛ angelis: facͭ eē parē brutis. Vn̄ dr̄ in ps. Hō cuꝫ in honore eēt nō intellexit. ſ. ꝙ ad imaginē dei creatꝰ ſit. cōparatus eſt iumētis īſipiētibꝰ: ꝛ ſilis factꝰ eſt illis.

Quarto luxuria priuat hoīem oī rōne: ꝛ ſicͭ aīalia bruta turpiter infatuat. ſicͭ pꝫ in ſalomone qui tante fuit ſapientie: ꝛ tn̄ de ipo dicitur. iij. Regū. xi. ꝙ deprauatū eſt cor eius propter mulieres.

Quinto hoīeꝫ acriter mortificat occidit eniꝫ triplici morte. ſ. mōte culpe: morte infamie: ꝛ morte gehenne: ꝛ iō dr̄ Ecc̄. vij. Inueni amariorem morte mulierē. Mors. n. nāe ſimplex ē ꝛ trāſitoria. ſꝫ mors luxurie mltiplex ē ꝛ ſēpiterna.

Sexto hoīem fortiter illaqueat. Vn̄ dr̄ Eccliaſtes. vij. de muliere. Laqus venator eſt. i. demonū: qui venantur aīas pctōꝝ: ſagena cor eiꝰ vincula ſunt manus illius.

Et nota hic de mulie
re triplex genus capture.ſ.La
queū quo capiūtur volatilia.
Sagenā q̄ capiunť natatilia.
Uincula quibus capiuntur
aialia ſilueſtria ꝛ terreſtria.
Luxuria vero capit volatilia
ideſt ſupbos natatilia.i.delici
oſos:ꝛ aialia terreſtria.i.aua
ros.ꝛ ſic fere nihil ſibi euadit.

¶ Filie luxurie ſunt quinqꝫ.ſ.
Fornicatio:que eſt cū mulie
re ſoluta.
Adulteriū:qđ fit cū ꝯiugata.
Stuprū:quod eſt cum virgi
ne vel religioſa.
Inceſtus:qui eſt cū affine vł
cōſanguinea.ꝛ Peccata con
tra naturā. ¶ De iſtis quiqꝫ
filiab⁹ habeť in figura.Quar
ti regum.vj.vbi dř q̄ quarta
ps cabi ſtercoris colūbarum
qnqꝫ argēteis vēdebať.Ster
cus colūbe que eſt auis luxu
rioſa:figurat imūdiciā luxu
rie quinqꝫ argētei quib⁹ ſter
cus emitur vel venditur:ſunt
iſta qnqꝫ peccata quib⁹ dele
ctatio luxurie ꝑcreatur.Et bñ
quarta pars ſtercoris emitur
quinqꝫ argēteis:qꝛ cū q̄ttuoꝛ
ſint in peccato luxurie.ſ.cogi
tatio:delectatio:conſenſus:ꝛ
opatio:vnum ſoluꝫ de iſtis.ſ.
delectationeꝫ.i.quartam par
teꝫ pcti precipue emit ꝛ procu
rat luxurioſus.Ab his omni
b⁹ vitijs ſupradictis nos cle
mēter abſoluat ꝛ potenter eri
piat pater ꝛ filius ꝛ ſpiritus
ſanctus.Amen.

¶ Scđa dieta de pnia. ca.x.

Poſt tractatū de
vitijs ſequitur tracta
tus de penitētia: que
eſt ſecunda dieta ſalutis.ſ.a
peccatis ad pniam puenire.
¶ Et nota primo de peniten
tia ſpecialiter tria:ſcilicet.
Laudes multipharias.
Partes neceſſarias.ꝛ
Artes meritorias.
Uel per alia verba. Laudes
eius figurales.Eius ptes ite
grales.Eius ptes virtuales.
Laudes eius mōſtrat multi
plex eius figura:ꝛ cōparatio
Partes ei⁹ integrales ſunt.
¶ Partes ei⁹ virtuales ſūt.

Contritio. Ieiunium.
Confeſſio. Elemoſyna.
Satiſfactio. Oratio.

Habet igitur peniten
tia laudes multiplices ſm di
uerſas ipſius figuras ꝛ com
parationes.Comparatur au
tem primo ſpecialiter tribus.
Eſt eniꝫ penitētia ſicut aqua

calida contra canes:ſicut cla
mor contra fures:ſicut arma
ↄtra hoſtes. Eſt itaqȝ penitē
tia ſicut aqua calida cōtra ca
nes:⁊ maxime ꝗ̄tum ad con
tritionē:ſicut.n.cū aqua cali-
da eijcitur canis de coquina:ſic
cū aqua lachrymarū feruenti
um eijcitur dyabolus ⁊ pctm̄
de aīa. In cuiꝰ figura dicitur
Gen̄.xxxvj. Anā inuenit aq̄s
calidas p̄mo in deſerto Anā
qui interpretat̄ donatus vel
ſctificatuſ ſignāt penitētē aque
calide.i.lachryme mōſtrāt pe
nitētis cōtritionē ſolitudo ve
ro in qua aque calide inueni-
untur:deſignat vitā ſolitariā
penitētis ſeu mūdificationeȝ
vl̄ meditationē. De qua Am
bro. Lachryme lauant delictū
quod voce pudor eſt cōfiteri.
Iſte eſt anā qui inuenit aquā
calidam cum paſceret aſinos
patris ſui ſacerdotis.

Comparatur autē pe
nitens arbori:cuiꝰ radix eſt cō
tritio:frōdes cōfeſſio: ⁊ flores
ſancta deuotio fructus bona
opera:humor:gratie diffuſio.
Vel dicuntur penitētes radi
cati in xp̄o p humilitatē:extē-
ſi per caritatē:opti cortice per
auſteritatē:dātes vmbrā alijs
per bōa exēpla ⁊ ↄſilia. Apo.
vij. Nolite nocere terre ⁊ ma
ri neqȝ arboribꝰ. De arboreſ
ſunt oliua:vitis:⁊ ficus:oliua:
actiui miſericordes.ficus:con
tēplatiui clauſtrales:vitis:ſan
cti p̄dicatores. Judicū.ix. Fi-
cꝰ noluit regnar̄ ſup ligna ſil
uaꝝ.i.ſup hoies īfructuoſos.

Eſt etiam penitētia ſi-
cut clamor cōtra fures ꝗ̄tuȝ
ad cōfeſſionē.nā ſicut ad cla-
morē fugiūt fures:ſic peniten
tis clamoſa confeſſio vel ora
tio fugat demones. Unde in
figura huius dicitur Primi
machabeorū.iiij.ꝙ timore iu
de qui interpretatur cōfeſſio:
repulſi ſunt inimici eius.

Eſt inſuper penitētia
ſicut arma ↄtra hoſtes maxi-
me ꝗ̄tū ad ſatiſfactionē.nam
ſatiſfactio penitētis ſicut ieiu
niū eſt elemoſyna ſunt quedā
penitētis arma. Nā dic̄ apl̄s
ſc̄de Cor.x. Arma militie no
ſtre nō ſunt carnalia:ſȝ ſupple
carnē macerātia. De elemo-
ſyna dr̄ eccl̄iaſtici.xxix. Sup
ſcutū potētis ⁊ ſup lanceā pu
gnabis aduerſuſ inimicū tuū.
¶ Itē pnia eſt turbatiua īſtar
maris accenſiua inſtar ignis.
Concluſiua inſtar ſepis.

АН УРСР
№ СТ 11030

¶ Eſt itaqꝫ pnia ſicut quedã maris turbatio. nã ſicut mare nõ emittit immũdicias niſi ſit turbatũ: ſic anima mea nõ emittit peccatũ niſi i ſe habeat pnie ꝛ ꝯtritionis cõturbationẽ ꝛ motũ. Vñ de penitẽti. dr̃ Trenoꝝ. ij. Magna ẽ velut mare contritio tua.

Eſt ẽt penitẽtia ſicut quedã ignis accẽſio. nã ſicut ignis ꝓducit fumũ de viridibꝰ lignis: ſic virtꝰ pnie de peccatoribꝰ educit fumũ cõtritionis. ꝛ ſicut ligna viridia reddũt aliquẽ humorẽ per virtutem ignis: ſic peccatorũ oculi eructãt virtute pnie humorẽ lachrymoſe cõpũctionis. Nã dicitur in pſal. Exitus aquaꝝ deduxerũt oculi mei. Et ſicut ligna viridia que ſunt bene accenſa fortius ardẽt vel caleſiunt ſi pctõres penitẽtes que ſunt igne pnie vehemẽter accenſi fortiꝰ diligũt ſicut patet Luce. vij. Cui multũ dimittitur: multũ diligit. Sꝫ ſũt multi q nõ iueniũt ignẽ ſꝫ aquaꝫ craſſam: vt dr̃ ſcd̃i Machab. j. tales ſunt qui cogitãt vitam ſuã preteritã: nõ ad ꝯtritionẽ: ſed ad delectationem.

Eſt itẽ penitẽtia ſicut quedã ſepis concluſio. Nã ſicut agricola cũ eiſdem ſpinis q̃s extrahit de vinea claudit vineã ꝯtra porcos ꝛ beſtias: ſic penitẽs cogitãdo pctã ſua dꝫ claudere ꝛ munire cor ſuũ cõtra oẽs tẽtationes beſtiales ꝛ imũdas. Hec eſt ſepis: de qua dicit ſapiẽs eccleſiaſtici. xxxvj. Vbi nõ eſt ſepes: diripictur poſſeſſio. quia vere vbi non eſt ſepes penitentie: que animam claudit contra recidiuum facile dirumpitur poſſeſſio virtutum.

Item penitẽtia eſt diſcete imponenda. Deuote aſſumenda. Perfecte adimplenda.

Eſt enim penitẽtia diſcrete ipõnẽda. nã ſic virꝰ ſerpẽti vitã ꝯſeruat ſed homini mortẽ propinat. ꝛ ſicut ignis aurũ ꝓbat: ꝛ virgulta incinerat. ꝛ ſicut talpa morit̃ i luce: ꝛ ſub terra viuit. ꝛ ſicut ignis quẽ cetera aialia timẽt ſalſamandrã nutrit: ꝛ ſicut hõ ſub aq̃ morit̃ vbi piſcis delectat̃: ſic eadẽ pnia nõ oibus eſt imponẽda vel iniũgẽda: nec cõtra oia peccata. ſꝫ diuerſis diuerſa. Nã ſacerdos debet diſcernere iter pniam ꝛ pniam:

culpā͂ ꝛ culpā͂:ſic ex lege dn̄i debebat ſacerdos ex mādato dn̄i diſcernere inter lepꝛam ꝛ lepꝛā vt dicit̃ Leuitici.xiiij.ꝛ.ix.

Eſt etiā͂ penitētia de uote aſſumēda: ſicut.n.miles non recuſat onus vel pōdus armoꝝ:ſic penitens nō deb₃ recuſare onus penitentiaꝝ. ꝛ ſicut auis nō recuſat onus pē narum.nec peregrinis onus baculi.nec equus onus quadrige: ſic penitens non debet recuſare onus penitentie. Vnde ille bonus penitēs dauid comparat ſe iumento:cu₃ dicit in pſal. Vt iumentum factus ſum apud te.

Eſt inſup pnīa perfecte adimplēda.vt nō ſolū penitēs pctm̄ vitet:ſ₃ peccati recidiuū ꝛ ipoꝛtunitates omneſ quaſi quaſdam radices ꝛ germina pctōꝝ. Sicut.n. herba falcata reuiuiſcit:ſ₃ eradicata non ita peccata de facili pullulāt ſi non fuerint radicit⁹ euulſa. Ideo dicit Aug. Pnia eſt cauſas pctōꝛum excidere:ꝛ eis aditum non indulgere.

Itē bonus ꝛ perfect⁹ penitēs fugit dyabolū: ſequit̃ xp̄m:ſpernit mūdū:ꝛ appetit celū. Penitēs itaq₃ perfect⁹ fugit dyabolū ꝛ currit ad latibulum penitentie:ſicut.n.auicula ponit ſe inter ſpinas: vt poſſit accipitrē euadere:ꝛ eadē ratione:ſicut liliū inter ſpinas creſcit valde bene vt dicitur Cāti.ij. Sicut liliū iter ſpinas ſic amica mea inter filias:ſpine ſi quidē quib⁹ liliu₃ clauditur ꝓhibent ne liliū tāgatur:per hūc modū ſpine penitentie cuſtodiunt animam inſtar auicule a pꝛedali accipitre:inſtar lilij ab omni tactu delectationis immunde.

Bonus penitens ſequitur chꝛiſtu₃ ꝛ imitatur nā certe penitentia fuit via qua chꝛiſtus ambulauit. Vn̄ poſt baptiſmum ſtati₃ intrauit deſertum.vt dicitur Luce. iiij. Penitētia etiam fuit pꝛima doctrina quam chꝛiſtus pꝛedicauit.vt habet̃ Math. iiij. Penitēs igitur ſi eſt bonus diſcipulus libenter intrat cu₃ chꝛiſto penitentie deſertum: contra ſimulatos penitentes qui ad modu₃ vſurarij volūt eſſe diſcipuli chꝛiſti:ſicut eni₃ vſurarius vult eſſe illi⁹ ſocius cui mutuat pecuniā in lucro ꝛ non in dāno : ſic multi vel-

ſent ſequi xp̄m in proſperis ⁊ nō in aduerſis. vellēt cum xp̄o regnare i celo ſic filij zebedei. ⁊ nō cū ipſo certare in ſtadio. Vn̄ dictū eſt eis illud Mat. xx. Neſcitis qd petatiſ.

Penitens nihilominus ſpernit mūdi pſpera cōtra aliquos q ſunt q̄ſi ſymea: q̄ſi iuenit nuces nouas ⁊ recentes pp exterioris corticis amaritudinē iudicat nucē eē amarā: ⁊ ſpnit nucleū interiorē: ſic a multis repudiat pnia: qꝛ vr̄ carni amara. Jdeo dr̄ Hebr. xij. Ois diſciplina in p̄nti nō eſt gaudij: ſꝫ meroris:

Penitēs inſuper appetit celū: ⁊ ſicut puer rūpit veſtē veterē: vt citi⁹ habeat nouā: ſic bonus penitēs lacerat ſaccū carnis. vt citi⁹ aie ſue acquirat ſtolā felicitatis eterne. Vn̄ dr̄ i pſal. Cōcidiſti ſaccū meū. ⁊ circūdediſti me leticia.

¶ De contritione. ca. xi.

Nota partes penitentie integrales ⁊ nota q̄ pnia hꝫ tres ptes ipaꝫ virtualiter integrantes: ſcilicet.
Contritionem cordis.
Confeſſionem oris.
Satiſfactionem operis.

¶ Nota de penitentia primo q̄ntū ad ɔtritionē que eſt ps prima penitentie. ¶ Nota q̄ cōtritio de peccatis ſpāliter dꝫ eſſe ſeptiformis. Nā dꝫ eē moroſa ⁊ itēta: nō pfūctoria.
Solitaria non publica.
Integra non diminuta
Ordinata non confuſa.
Propria non aliena.
Temebunda non delitioſa.
Iſta non ſimulata.

¶ Et hec ſeptē ſunt in verbo Iſa. xxxviij. Rogabo tibi oēſ ānos meos i amaritudie aie mee. Et iſte verſiculus dꝫ eē ppetue memorie illoꝝ ſepteꝫ que vera cōtritio debet hēre.

Primo eniꝫ vt dictū eſt debet eē itēta: nō pfunctoria: iō dicit recogitabo: ɔtra illos qui veniūt ad ɔfeſſionē icogitati de pctis: qꝛ nullā vel modicā vident hēre ſollicitudinē: cū tn̄ hec ſint maiora debita ⁊ maiora negocia q̄ homo hꝫ vel hēre poſſit i hac vita. Iſta. n. debita ſunt decem miliū talentoꝝ: vt dr̄ Math. xviij. Iſta. n. ſunt negocia pro quib⁹ fili⁹ dei mortu⁹ eſt ⁊ p quib⁹ cōgregabit angelos de celo ⁊ ſctōs ēt hoīes de mundo ⁊ oēs demones de iferno

vt dicitur Math.xxv. Bene aũt eſt fatuus.qui de his maximis debitis ꝛ negocijs nũq̃ eſt ſollicit⁹: vt dicit ille bonus penitẽs dauid: cogitabo pro peccato meo: nõ dicit ꝓ nummo: vt auarus: nec de cibo: vt guloſus. nec de luto: vt immundus. nec de vẽto: vt ſuperbus nec de mendacio: vt verboſus: ſed de peccatis meis ero dolẽs ꝛ ſollicitus: quia vulgo dicitur. Quo dolor eſt dẽtis: verſatur lĩgua dolẽtis.

Secundo cõtritio debet eẽ ſolitaria: nõ publica. iõ dicit tibi: q2 debet eſſe ſolũ in cõſpectu dei. iuxta illud pſal. Meditatio cordis mei i ꝯſpectu tuo ſp. Infirm⁹ non ꝯſueuit ſtare i platea: ſꝫ in camera clauſa: ꝛ ꝯſilia ardui negocij nõ tractãt i publico: ſꝫ in loco ſecreto. iõ dr̃ Math. vj. Tu autẽ cũ oraueris pro peccatis tuis: itra cubiculũ. ſ. cordis tui.

Tertio debet eſſe integra nõ dimidia iõ dicit oẽs. Modicũ. n. de liquore corrupto iterficeret vas ſi remaneret in illo. Iõ dicitur trenorũ. ij. Effunde ſicut aquã cor tuum. Bene ãt dicit ſicut aquã q2 alius liquor vix põt bene effundi: quin ibi remaneat aliqd de colore vel de odore vel de ſapore. Videm⁹. n. q̃ poſt effuſionẽ lactis remanet i vaſe color: poſt effuſionem vini: odor. poſt effuſionẽ mellis: ſapor. Debet igitur penitẽs effundere: non ſicut lac: ne. ſ. remancat color priſtine ꝯuerſationis. nec ſicut vinũ: ne remaneat odor praue ymaginationis. nec ſic̃ mel: ne remaneat ſapor imũde dlectatiõis ſꝫ ſic̃ aquã pfecte ꝛ itegre ꝯtritiõis.

Quarto debet eſſe cõtritio ordinata: nõ ꝯfuſa. ideo dicit ãnos. Annus nãqꝫ diſtinguitur per quattuor. tẽpora. ſ. hyemẽ: ver: eſtatẽ: ꝛ autũnũ. Debet igitur penitẽs: annos: vel circulũ vite ſue diſtinguere per tẽpora: vt ſua meli⁹ poſſit inuenire peccata. ꝛ p̃cipue debet iueſtigare peccato: ſi in vita ſua inueniat hyemẽ ꝛ frigiditatẽ tẽporis ideſt torporis ꝛ accidie. Ver: autẽ id eſt humiditatẽ corporalis laſciuie. ꝛ eſtatem ideſt caliditatem indignationis ꝛ iracũdie. ꝛ autũnũ ideſt ſiccitatem cupiditatis ꝛ auaritie. Hec ſunt tempora quibus diſtingũtur anni peccatorum. De

quibus dicitur i pſalmo. An
ni noſtri ſicut arana medita-
buntur. Arana ſi quidem me
ditatur ⁊ totum ſtudium ſuū
ponit vt ordinet telam vilem
⁊ fragilem ad capiendū mu
ſcas. talis ē vita hominis fra
gilis ⁊ vilis ⁊ ſolum muſcas
capit ideſt delectationes im
mundas. Vnde dicitur Iſa.
lix. Ipſi telas aranee texuerūt.

Quinto debet eſſe cō
feſſio propria non aliena. i. de
peccatis proprijs non alienis
propter hoc dicit: mco. Vir
enim homo proſperatur qui
dimiſſis negocijs ꝓprijs ſol-
licitus eſt de alienis. Vñ di-
cit ſaluator Luce. xxiij. Filie
hieruſalē nolite flere ſup me:
ſed ſuper voſipas flete. Et ſic
vult xp̄us ꝙ nunq̄ȝ fleam⁹ vel
plāgamus mortem ſuam be-
nedictā: quouſqȝ luxerimus
culpam propriam. nihilomi-
nus tamen non habet gratū
ꝙ nos iudicemus culpā alie
nā. ſed ſicut vulgo dicit. Qui
libet plangit talam ſuā ideſt
dānū proprium. Iuxta illud
apl'i. Gal. vi. Vnuſqſqȝ on⁹
ſuum portabit.

Sexto debet eſſe con
tritio gemebunda: ideo dicit
in amaritudine non in riſu.
Riſus ſignum eſt mortis qñ
infirmus ridet feruore infir-
mitatis ⁊ maxime qñ egrot⁹
affligitur ⁊ anxiatur: ⁊ viuaci
ter ſentit egritudinē: ſicut cri
ſim ⁊ terminū ſubſequentem.
Iſa. xxxviij. Ecce i pace ama
ritudo mea amariſſima. Con
tritio nāqȝ amara pro incur-
ſu diuie offenſe amarior: pro
dāno ſuperne patrie amariſ-
ſima: pro reatu pene eterne fa
cit infirmum quiſcere ⁊ cru-
ciatum terminare: ⁊ egrotam
facit animam creticare.

Septimo ⁊ vltimo cō
tritio debet eſſe intima nō fi-
cta vel ſimulata. iō dicit ani-
me mee. Emplaſtrum. n. debȝ
poni ſuper locum doloris in-
firmi: ſicut collirium ponitur
ſuper oculum: non in calca-
neo. ⁊ ideo quia peccatum eſt
morbus anime ipſa precipue
debet contritionē peccati ſen
tire Vñ dicit Iohelis. ij. Sci
dite corda veſtra ⁊ non veſti-
mēta veſtra. cōtra illos quoꝝ
pnia eſt in vultu: nō in ſpiri-
tu. in veſte: non in corde cum
ypocras noſter medicus xp̄s
animarū noſtrarū doceat pe
nitētem faciem lauare: veſtes

componere : caput vngere ꝛ coꝛ pungere Math.vj.

De confeſſione.ca.xij.

Secundo nota de pnia q̃ʒtū ad cōfeſſionē que eſt ſcd̄a pars eā virtualiter integrās. Et ē ſciēdū q̄ ſepte ſunt in ↄfeſſiōe attēdēda

Primo enim debet eſſe feſtiua non tarda: contra aliquos q q̃ʒto plus pn̄t diſferūt ↄfiteri niſi in īfirmitate grauiſſima:ꝛ tales ſunt ſimileſ latronibꝰ quoꝝ ↄfeſſio aculeo ꝛ q̄ſtionibus extoꝛquet̃.qꝛ taliū cōfeſſionē retoꝛquet deus ꝑ aculeuʒ febꝛis acute:vel grauis īfirmitatis.cū tn̄ dicat ꝓpha. Preoccupemus faciē eiꝰ in ↄfeſſionē ſicut ille q diffidit de iure ſuo debet ante iudiciū de pace ꝛ ↄpoſitiōe tractare:ꝛ diem ſuum pꝛeuenire.

Secundo cōfeſſio debet eſſe hūilis ꝛ verūda. Iuxta illud apo. Ro.vj. Quē fructū habuiſtis tūc i illis:i qbus nūc erubeſcitiſ. Latrōes.n. demiſſo capite:ꝛ ruboꝛ̃ ꝑfuſi:ſcelera ↄfitent̃:ↄtra aliq̄s quoꝝ ſūt hoꝛrēda facinoꝛa:q nec timēt deū:nec hoīeſ verent̃. Latrones timent patibulū:cū ſit tamen bꝛeue ſupplíciū:ꝛ tranſitoꝛiū.ꝛ tales nō timēt infernū ꝛ terminabilē cruciatum. Latrones verecundant̃ : ꝛ tn̄ paꝝ aut nihil ꝓdeſt eoꝝ verecūdia iſti aūt nō erubeſcūt:cū tn̄ pars penitētie ſit ipſa erubeſcētia. De talibꝰ dicit̃ Iere.vj. Cōfuſi ſunt qui abominationē deo fecerūt. qui poſt cōfeſſionem nō ſunt cōfuſi: ꝛ erubeſcere neſcierūt:qꝛ tales habēt vtiqʒ erubeſcentie cauſam ꝛ meritū:ꝛ tamen habēt vtiqʒ erubeſcentie ſignum.

Tertio confeſſio debet eē apta nō palliata. Et dr̃ apta cōfeſſio:in qua pctōꝛ ſe accuſat expꝛimēdo oēs peccati differētias ꝛ p̄cipue aggrauātes:circūſtātias:qꝛ dicitur ꝓuer.xviij. Iuſtuſ pꝛoꝛ ē accuſatoꝛ ſui:ſic confitebat̃ dauid qui dicebat. Dixi ↄfiteboꝛ aduerſuʒ me iniuſticiā meā domino:non dicit pꝛo me:ſe laudādo vel excuſando: ſicut faciebat phariſeus: ſʒ aduerſuʒ me ſe accuſando ſic̄ faciebat publicanus. Luce.xviij.

Quarto debet eſſe cōfeſſio vera:nō ficta:ꝛ dr̃ vera ↄfeſſio que ē cū ꝓpoſito emēdādi:non ſolū oꝛis: ſed etiam

cordis. De qua dicit dauid. Cōfitebor tibi dn̄e in toto corde meo. cōtra aliquos quorū ꝯfessio est lupi. de quo narrat fabula ꝙ semē ꝯfitebatur iniquitates suas ⁊ interim erat multum sollicitus: q2 videbat oues recedētes. vn̄ dixit confessori suo ꝙ cito cū absolueret: vt scʒ posset sequi oues sic confitentur aliqui in quadragesima ꝓponentes ad peccatum redire post pascha.

Quinto debet esse cōfessio integra nō dimidia: paꝝ enim valeret si infirm⁹ medico febrē reuelaret ⁊ pestem febris celaret: ⁊ si nauta aliqua nauis foramina obstrueret ⁊ aliquā nō. Debet igitur penitens deo integrā offerre ꝯfessionē. deus. n. est rex nobilis ⁊ in mēsa regis poni debēt panes integri: nō fragmēta. De⁹ enim nō ꝯsueuit dimidiare veniam: iō totū hominem sanū facit in sabbato. vt dr̄ Jo. vij. Et sicut magni mercatores in grosso nō obolatam: nō denariatā vendūt: sicut paupes mercatores: pre ceteris quia mercatura dei. s. grā ⁊ venia est res indiuisibilis: cū ipe sit summ⁹ mercator. ista duo erūt indiuisibilia: instar margarite vel alteri⁹ lapidis preciosi qui tot⁹ emitur vel tot⁹ dimittitur Ipse aūt est negociator margaritarum: qui querit bonas margaritas. vt dicitur Mat. xiij.

Sexto cōfessio dʒ eē flebilis ⁊ lachrymosa: sic petri ⁊ magdalene: q2 mīsericordia ⁊ lachryme adinuicē sunt valde amice: ⁊ iō vbi est lachryma: ibi est statim amica sua: mīa. Hec ē. n. aq̄ quā xp̄s valde sitit: ⁊ null⁹ fons tm̄ eū delectat: q̄ʒtū pute⁹ lachrymaꝝ. In cuius figura quieuit iuxta puteū samarie: ⁊ petijt aquā samaritane. scilicet lachrymarum. a muliere samaritana. i. a peccatrice anima. Jo. iiij.

Septimo ⁊ vltimo cōfessio dʒ esse obediēs ⁊ prompta: vt. s. penitēs studeat suscipere ⁊ obseruare sacerdotis mādata. Infirmus qui nihil vult facere pro medico vix aut nunq̄ʒ curatur a morbo. Vn̄ obedire dʒ penitēs nō ꝯtendere. sic dauid qui dicebat: vt iumentū factus sum apud te. ad iumentū namqʒ nō ꝑtinet sibi onera taxare vel īponere: sʒ taxata ⁊ imposita portare.

Nota ꝙ triplex eſt cõ ſeſſio. Prima eſt ↄfeſſio pctī. De qua.p̄s. Dixi ↄfitebor ad uerſuȝ me iniuſtitiā meā dn̄o In hoc aūt verbo tāgunt ſex que dȝ vera cõfeſſio habere. ¶ Primū eſt p̄meditatio:qđ notat cum dr̄:dixi. ¶ Scđm eſt cõpūctio cordis ⁊ oris: vt ore ſimul ⁊ corde fiat:qđ notat per ↄfitebor. ¶ Tertiū eſt ꝙ ſit accuſans non excuſans qđ notatur per aduerſuȝ me. ¶ Quartū ꝙ ſit de malis nõ de bonis qđ notatur per iuſtitiā. ¶ Quītū ꝙ ſit ꝓpria.i. de pctīs ꝓprijs nõ alienis:quod notatur per meā. ¶ Sextū ꝙ ſit ad honorē dei ⁊ honeſtatē ſui qđ notat ꝑ dn̄o:⁊ talis cõ feſſio eſt vtilis. Vn̄ ſeqtur:⁊ tu remiſiſti ipietatē pctī mei.

Secūda eſt confeſſio laudis.de qua Eccleſiaſti.vlt. Confitebor tibi dn̄e rex ⁊ collaudabo. Vnde de his duobus dicit. p̄s. Confitebimur tibi deus ↄfitebimur tibi.

Tertio eſt confeſſio fidei. De qua Roma.x. Corde creditur ad iuſtitiam.⁊c̄. ¶ Et nota ꝙ ↄfeſſio in qua ſunt ſeptē ↄditiones p̄dicte cõparat viele:in qua ſunt ſeptē corde. Vn̄ viela cõfeſſionis qua hȝ iſtā ſeptuplicē cordā reddit in aurib⁹ dei ſuauiſſimā ⁊ dulciſſimā melodiā:nec eſt aliqđ organū muſicū qđ ita libenter de⁹ audiat:ſicut verā ↄfeſſionē pctōꝝ:⁊ iō manus que ſic tāgit vielā ↄfeſſionis corā deo: ſtatiȝ reportat ſalariū.i.veniā de oibus pctīs. Vn̄ dr̄ Iſa. xliij. Narra ſi qd habes:vt iuſtificeris. Et dauid ↄſulit oibus nimis.i.pctōrib⁹ penitētibus qui volūt in curia regis eterni itroire:vt tāgāt eo mõ vielam ↄfeſſionis vt ſupra dictū eſt. Dicit eniȝ.p̄s. Introite portas eius in confeſſione.

¶ De ſatiſfactiōe. capl̄m.xiij.

Tertio nota de penitentia q̄ntum ad ſatiſfactionē ⁊ ſunt p̄cipue ſepteȝ notanda ad hoc neceſſaria:vt ſit ꝑfecta pnīa ⁊ pctī medicia.

Primo enī ad ſatiſfactionē requiritur abſtinētia a pctō:ſicut.n.p̄ma lex quā medicus ponit infirmo eſt abſtinētia a cibo:ita primū qđ eſt neceſſariū penitēti eſt dicta.ſ. abſtinētia a pctō. Hāc legeȝ iponebat ypocras noſter xp̄s egrotis ſuis quos habebat in

cura ſicut patet in adultera.
Joan.viij. Uade ⁊ amplius
noli peccare.

Secũdo requirit᷑ ad
ſatiſfactionem pnĩe reſtitutio
rei aliene:⁊ hec eſt ſicut q̃daʒ
minutio:vł fleubotomia.Mi
nuit eni ſanguinis ſubſtantiã
ſed aufert febꝛis materiã:⁊ cõ
ſeruat vitã:ſic qui in aliena re
ſtituit pecuniã minuit:ſed au
fert cupiditatis ⁊ moꝛtis eter
ne materiã ⁊ ꝯſeruat gratiã ⁊
aĩe vitã.Et ſicut ſunt quedaʒ
infirmitates que nõ põt ſine
fleubotomia curari:ſic quedã
ſunt pctã a quibꝰ nõ põt quis
ſine reſtitutione curari aut iu
ſtificari:ſic̃ furtũ:vſura:ſymo
nia:rapina:⁊ hmõi:qꝛ nõ di
mittit᷑ pctm̃ niſi reſtituat᷑ abla
tum vt dicit Aug. hãc fleubo
tomiã faciebat ſibi zacheus:
qui dicebat Luc.xix. Si quid
aliquẽ defraudaui:reddo qua
druplum ſed vtinam vſurarij
modo redderent ſimplum.

Tertio requirit᷑ ad ſa
tiſfactionẽ cinis humilitatis.
Cinis.n.⁊ aqua calida faciũt
bonũ lixiuiũ:ſic cinis vere hu
militatis ⁊ aqua calida lachꝛi
maꝝ faciunt pniaʒ purgatiuã
⁊ ſicut aqua q̃ʒtũcũqʒ calida
niſi trãſeat per cinerem:non
bene purgat ſoꝛdes veſtrũ:ſic
lachꝛyme q̃ʒuiſ calide:niſi trã
ſeant per cinereʒ humilitatis
nõ lauãt ſoꝛdes vitioꝝ. Ideo
dicebat Job.xlij.Ago pniam
in fauilla ⁊ cinere. i fauilla de
uotionis ⁊ cinere humilitatiſ.

Quarto requiritur ad
ſatiſfactionẽ penitẽtis cilitiuʒ
moꝛtificationis hoc eſt ꝓpꝛiũ
⁊ ſpeciale malagma ⁊ empla
ſtrũ carnis repꝛeſſiuũ luxurie
⁊ carnalis laſciuie ⁊ ſicut em
plaſtrũ tẽperat ⁊ repꝛimit do
loꝛẽ lateris:ſic cilitiũ moꝛtifi
cationis repꝛimit libidinẽ. hoc
emplaſtrũ ponebat directe ſu
pꝛa locum doloꝛis iudith. de
qua dicit᷑ Judith.viij. ꝙ hñs
ſupꝛa lumbos ſuos cilitiũ:ie
iunabat cilitiũ ꝯtra luxuriã:⁊
ieiunium contra gulam.

Quinto requirit᷑ ad ſa
tiſfactioneʒ penitẽtis ieiuniũ
afflictiuũ:qꝛ ad litteraʒ panis
⁊ aqua eſt cibꝰ ⁊ vita infirmi:
⁊ pcipue ꝓhibetur vinũ infir
mis. Uñ ille bonus medicus
Paulus dic̃ ad ephe.v. No
lite iebꝛiari vino in quo eſt lu
xuria. Sʒ nota ꝙ oĩa ꝯcedun
tur infirmis:de quoꝛuʒ ſalute
dubitat᷑ ⁊ deſperatur:ſed alijs

de quibus habetur ſpes ꝙ cu
rēt ſubtrahūt nociua ꝗ̄tūcū
q3 delectabilia vt dr̄. Johel.ij.
Conuertimini ad me in toto
corde veſtro in ieiunio: ꝛ fletu
ꝛ planctu. Et ſequit̄. quis ſcit
ſi cōuertatur: ꝛ ignoſcat de⁹:
quaſi diceret. ex quo de⁹ qui
eſt ſummus medicus ieiuna-
re nos ꝑcipit: nequaq̄3 de no
ſtra ſalute diffidit.

Sexto requirit̄ ad ſa
tiſfactionē penitētis elemoſy
na: ꝛ hoc eſt quaſi ſalariū me
dici. Fidelius eni laborat me
dicus qñ ſperat bene ſe remu
nerari. Et nota ꝙ ſalariu3 eſt
taxandu3 medico ſm ꝙ plus
vel minus laborauit circa infir
mu3: ꝛ ꝗ̄to a maiori ꝛ pericu
loſiori morbo liberauit egro-
tum. Bene eſt igitur remune
randus medicus noſter chri-
ſtus qui tantum circa nos la
borauit: immo ꝓpter infirmi-
tatem noſtram animā ſuam
morti tradidit Iſa. liij. ꝛ etia3
qui a tam graui ꝛ multiplici
infirmitate nos liberauit. Ip
ſe enim eſt qui ſanat omnes
īfirmitates noſtras: ꝛ redimit
de interitu vitam noſtram: vt
dicitur in pſal. Si enim bene
remuneretur iſte medicus ne
quaq̄3 de morte timeat egro-
tus. Debet enim remunerari
non in ſe: quia bonorū noſtro
rum nō eget: ſed in heredibus
ſuis. ſ. pauperibus. Reputat
enim ſibimet factū qd̄ fit pau
peribus amore ipſius. Unde
dicit Mat. xxv. Quod vni ex
minimis meis feciſtis mihi fe
ciſtis. De iſto ſalario elemo-
ſyne dicitur Tho. iiij. Elemo
ſynas ab omni pctō ꝛ a mor-
te liberat: ꝛ non patietur ani-
mam ire in tenebras.

Septimo ꝛ vltimo re
quiritur ad ſatiſfactionē peni
tentis oratio deuota. ſic enim
mater pro filio egroto fac̄ can
delam ꝛ emittit votum: cum
nullum conſilium vel auxiliū
ſupereſt medicorum: ſic quan
do videmus ſpiritum noſtru3
periclitari graui morbo pecca
ti debeamus deo facere can-
dela3 bone operationis. iuxta
illud Luce. xij. Lucerne arden
tes in manib⁹ veſtris: ꝛ emit-
tere votum deuote orationis
ꝛ hoc genus demonioru3. ſci-
licet peccatum nō eijcietur ni
ſi in oratione ꝛ ieiunio Mat.
xvij. Oratio nāq3 peſtes men
tis curat: ꝛ ieiunium peſtes
corporis.

¶ De oratione. capitulum. xiiij.

Tertio nota partes penitētie virtuales que ſunt tres: ſcilicet. Oratio. Ieiunium. ꝛ Elemoſyna.

¶ Primo ſpecialiter de oratione eſt dicēdū: quid eſt. Oratio eſt petitio decentiū in deo vel adeo. Vel oratio ē mētis eleuatio in deū. Damaſcenꝰ.

¶ De oratiōe nō ſpāliter. v. ſ.
Typus decens
Virtus ingens
Modus competens
Locus congruens
Tempus conueniens.

¶ Habet igitur oratio typuꝫ decentē ꝛ figuram elegānteꝫ Comparatur autem ſpecialiter tribus. Eſt enim oratio.
Sicut incenſum diuine miſerationi offerendum.
Sicut ſcutuꝫ diuine indignationi opponendum.
Sicut tributuꝫ diuine dominationi perſoluendum.

Eſt ergo oratio p̄rio ſimilis thuri vel incēſo: qḋ diuine miſerationi debemꝰ offerre: ſic. n. thus vel incenſuꝫ ſup carbones poſitū ſpirat ſuauē ꝛ redolentē odoreꝫ vel fumū: ſic oratio incenſa ſup carbones deuotionis multum fragrat in ꝯſpectu diuine maieſtatis: ꝛ ideo dicit in pſalmo. Dirigat oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo.

Scd̄o eſt oratio ſimilis ſcuto qḋ diuine indignationi debemꝰ opponere. Nā ſicut ſcutū ꝓhibetur ictum lancee vel ſagitte: ſic oratio ꝑuat hominē a lācea vel a ſagitta ſententie ꝛ ire dei. Vn̄ dr̄ Sap̄. xviij. de aaron. ꝙ ꝓferēs ſcutum orationis reſtitit ire.

Tertio oratio eſt ſimilis tributo qḋ diuine dn̄ationi debemꝰ ꝑſoluere. ſicut eni emphiteota vel feudatariꝰ ſoluit tributū regi pro ēphiteoſi vel feudo qḋ tenet ab ipſo: ſic tributū laudis ꝛ orationis ſoluendū eſt deo pro emphiteoſi corporis ꝛ anime quā accepimus in feudo. Mathei. xxij. Reddite que ſunt ceſaris ceſari ꝛ que ſunt dei deo.

¶ Item oratio triplicē figurā aliam valde pulchram.
Eſt enim vir orans.
Sic̄ hō regi portās exeniuꝫ.
Sicut a rege petens iudiciū.
Sicut a rege petēs ſuccurſuꝫ

Eſt itaqꝫ hō qui orat

ſicut ille qui pñtat regi ma-
gnum enceniū ꝛ nobile: vt hō
magnus vel nobiles domicel
lus: ſic oratio ꝛ enceniū adeo
nobile ꝛ magnū ꝙ ſolum dꝫ
preſentari deo: per hoiem ma
gnū. ſ. iuſtū. Hoc eſt. n. officiū
chriſti hois ꝛ mediatoris nr̄i
qui orationes noſtras ꝛ opa
noſtra preſentat deo patri. qđ
figurat dyaconus in eccleſia
vel in miſſa: cū offert thuribu
luꝫ ſacerdoti Hoc eſt officiū
angeli qui noſtras orationes
ſimiliter offert in ꝯſpectu dei
ſicut dixit angelus ad thobiā
tho. xij. qn̄ orabas cū lachry-
mis: ꝛ ſeqtur: ego orationē tu
am offerebā dn̄o. Et ſic regi
nō offert qui ſibi miniſtrat fer
culum cooptū cuꝫ muſcis: ſic
qui orat nō dꝫ regi regū offer
re ferculū cū muſcis. i. cogita
tionibus vanis ꝛ immundis.

Eſt etiā hō qui orat ſi
cut ille qui a rege petit iudici
um. ſic eniꝫ ille qui in iudicio
loqtur dꝫ hēre teſtes de his
que ꝓponit alioquin nō cre-
deretur ſibi vel audiret: imo a
iudice puniret. ſic oratio voca
lis dꝫ hēre teſtimoniū cordis
ſed tn̄ cauēdū eſt ne cor oran
tis ſit falſus vel corruptus te
ſtis corruptione. ſ. iniquitatis:
qꝛ dicitur in pſal. Iniquitatē
ſi aſpexi in corde meo ꝛc̄. ſꝫ ſi
ꝯſcientia bona ꝛ teſtimoniuꝫ
fidele ferat orans: iudiciū pro
ſe reportat. Nā dicit apl's. ij.
Cor. i. Gloria noſtra hec eſt
teſtimoniū cōſcientie noſtre.

Eſt inſup orans ſicut
ille qui a rege in obſidiōe que
rit vel petit ſubcurſum. naꝫ ſi
cut ille qui tenet caſtruꝫ regis
ſi obſideret ab inimicis repu
taretur infidelis: niſi caſtrum
regi denūciaret obſeſſum vel
peteret ſuccurſuꝫ: vel niſi expe
ctaret a rege auxiliū: vł ſi poſt
auxiliū redderet hoſtibus ca-
ſtruꝫ: ſic cū hoſtes viſibiles ꝛ
inuiſibiles obſidēt aiam ten-
tationibꝰ: ſtatim debemꝰ regi
regum nunciū orationis mit
tere: ꝛ obſidionē denūciare: ſi
cut propheta qui dicebat in
pſal. Conſiliū malignantium
obſidit me. Deꝰ enim nō dif-
ferret auxiliū mittere: qꝛ fide-
lis ꝛ ſtatiꝫ faciet ſuccurſuꝫ: cū
ad tentationē fuerit ꝓuentū;
vt dicit apl's. i. ad Cor. x.

Item qui orat debet
clamare.

Sicut clamat paruulus qui
vult vbera.

Sicut clamat catulus cū ſen
tit verbera.
Sicut clamat populus cum
videt pericula.
¶ Eſt itaqꝫ hō qui orat: ſicut
paruulus volens vbera. Nā
ſicut paruulus clamat pro de
ſiderio lactis: ſic viri ſpūales
debēt emittere vlulatū orati-
onis deuote pro vberibꝰ ꝯſo-
lationis diuine. iuxta illud qđ
dicitur Canticoꝝ. i. Meliora
ſunt vbera tua vino.

Eſt etiaꝫ hō qui orat
ſicut catulus ſentiēs verbera
Nā ſic catulus ſentiens ver
bera clamat plus cū plus per
cutitur: ſic plus debet clama-
re orando qui a domino tri-
bulationis verbere caſtigať.
Nam dicitur in pſal. Ad do
minum cum tribularer. ⁊c̄.

Eſt īſuper homo qui
orat ſicut populus vidēs peri
cula. ſicut enim ꝯſueuit ppl's
clamare p̄cipue pp tria. ſ. con
tra aquā: ignē: ⁊ hoſtes: ſic hō
dꝫ emittere clamorē ꝯtra tri
plex genus tētationis. ſ. cōtra
carnalē ꝯcupiſcentiā que per
ignē figuratur: ꝯtra ꝯcupiſcē
tiaꝫ terrenā ſeu mūdanā: que
per aquā fluētē intelligitur ꝯ
dyabolicā guerrā: que ꝓprie
hoſtis appellať. Nec picula
timebat dō qui dicebat. Pe
ricula inferni inuenerūt me.

Itē in oratione debe-
mus os cordis aperire.
Sicut reumaticus aeri.
Sicut pulliculus matri.
Sicut infantulus nutrici.
¶ Eſt itaqꝫ orās ſicut homo
reumaticus qui nares hꝫ ſtri
ctas: neceſſaria eſt. n. ad reſpi
randum apertioris. ſic qui hꝫ
impfectū odoratū ſ. deſiderij
celeſtis dꝫ aperire os: ⁊ emit
tere vocē orationis. Nam di
cit propheta in pſal. Os meū
aperui: ⁊ attraxi ſpiritum.

Eſt etiā os aperiēduꝫ
orationi ſicut infans apit os
nutrici. ſicut nutrix paſcere in
fantē nō poſſet: ſi puer os nō
aperiret: ſic ſi volumus nutri
mentū vite ſuſcipere: orando
aperiamus os noſtrū ad nu-
trimentum vite eterne. ſ. gra-
tie diuine: vt dicit Sap. xvi.

Eſt inſup hō qui orat
ſicut pulliculus qui qn̄ ſentit
venire matrē: aperit roſtrum
verſus celū: ſic cū frequenter
viſitet nos deꝰ per inſpiratio-
nē ſuaꝫ: quaſi ſemp debemus
hēre os apertū per orationeꝫ

deuotã.ſicut dicit apoſtolus prime ad Theſſal.v. Sine intermiſſione orate. Et de viro iuſto dicitur Eccl'iaſtici.xxxix. Aperiet os ſuũ in oratione:⁊ pro delictis ſuis depcabitur.

¶ Item oratio eſt.
Sicut armatura militẽ ornãs.
Sicut lucerna viã demõſtrãs.
Sicut colũba oliuã portans.

Eſt itaq3 oratio ſicut armatura. Nã ſicut miles nõ exit ſine armis ad bellum:ita ſine armis orationis nullomõ debem⁹ intrare tẽtationis cõflictũ. In cuius figura dicitur Exodi.xvij.q̃ moyſe eleuãde man⁹ad orationem:vincebat iſrl':⁊ cũ remittebat man⁹ſuperabat amalech.i.dyabolus.

Eſt aũt oratio ſicut lucerna viã demõſtrans. Nam ſicut lucerna eſt neceſſaria in tenebris:ſic oratio in reb⁹ dubijs. In cui⁹ figura mulier illa euãgelica.i.aia deuota accẽdit lucernã:⁊ inuenit dragmã Luc.v. Lucerna eſt orationis inſtãtia:dragma vero eſt gr̃a diuina:quaſi perdita fuerit:reperit cũ oratione deuota. Et ſicut lucerna dirigit greſſus: ſic oratio dirigit omne bonũ opus. Unde dicit Jeroñ.ad paulum. In principio cuiuſlibet opis boni premitte ſignũ crucis in fronte cum oratione dominica.

Eſt inſup oratio ſicut colũba que reuerſa eſt ad archam cum oliua. Geñ.viij. Naz ſicut illa denũciauit pacem:⁊ iam ceſſaſſe diluuium: ſic oratio denũciat penitenti diuinã reconciliationem ⁊ veniam peccatoꝝ:⁊ ſicut columba illa portauit ramum oliue: ſic oratio ramum diuine gratie:⁊ ſicut columba habet duplicem alam:ſic oratio hz duplices alas.ſcilicet ieiuniũ ⁊ elemoſynã. Unde dicitur in pſal. Quis dabit mihi pẽnas ſicut columbe: ⁊ volabo : per orationem ⁊ requieſcam per deuotionem.

¶ De ieiunio.capitulũ.xv.

De ieiunio nota ſpecialiter tria.
Quibus ieiuniũ comparatur
Quid in ieiunio reprobatur
Quale ieiuniũ cõmendantur

¶ Primo enim comparatur ieiunium pluribus ⁊ ſpecialiter trib⁹. Eſt ei ſicut parcitas ignis vel lignorum ſub olla.
Sicut agilitas in nauicula.
Sicut concauitas in vielle.

¶ Eſt itaqȝ ieiuniū ſicut par
citas ignis vel lignoꝝ ſub ol-
la: ſicut.n.ſubtrahendo ligna
vel ignē de ſub olla ceſſat ci⁹
bullitio:ſic corpori ſubtrahen
do cibaria ceſſat tentatio car-
nis. ¶ Unde verſus. Luxuri
Nota at raro:non bene paſta caro.
Vñ nota q̄ ācilla ꝓuida tri-
pliciter īpedit ebullitionē olle
ſ.ligna ſubtrahēdo:aquā īfun
dēdo:⁊ q̄ ſunt in olla mouen-
do:ſic aīa penitēs iſtar ācille
cōtra ebullitionē carnalis cō
cupiſcētie dȝ ligna ſubtraheꝛ
pace comedēdo. ¶ Vñ verſ⁹.
Subtrahe ligna foco:ſi vis ex
extinguere flamam.
¶ Debet aquā infundere ad
litterā:aquā bibēdo vinū be-
ne limphatū. Dȝ ollā moue-
re:ſe vtiliter occupādo. Un-
de dicit apl's ſcđe Coꝝ.xj. In
laboribus:in ieiunijs:in vigi-
lijs.ſ.occupemus nos. Nam
caro noſtra ad flatum dyabo
lis ſicut carbo ignis accendi
tur : ⁊ ſicut olle ſuccenſe atqȝ
feruentes. Vñ dr̄ iob.xlj. Ali
tus eius prunas ardere facit.

Eſt etiaȝ ieiuniū ſicut
agilitas ī auicula. Nā ſic auiſ
macillēta eſt agilis ad fugien
dū ac pitrem ad volatū ſubli
mem:ſic mens hominis ieiu
nātis ⁊ abſtinentis:eſt habi-
lis ad fugiēdū accipitrē ideſt
hoſtis tentationē ad ſublimē
volatū contemplationis. De
tali dicitur in pſal. Volauit
ſup pēnas ventorum. volauit
fugiēdo tētationē.⁊ volauit ſe
eleuādo ad ꝯtēplationē. E cō
trario vero eſt de aue graui ⁊
pingui:ſicut de coturnice tpe
videmiaꝝ: que nō pōt accipi
trē fugere:nec alto volare: ſic
hoies carni dditi: nec bñ pñt
tētationē dyaboli vitare: nec
bñ celeſtia cōtēplari. Vñ in
figura iſtoꝝ helyas ieiunauit.
xl.dieb⁹.⁊.xl.noctibus vt. ſ.ꝑ-
ſecutionē iezabel euaderet:⁊
ad mōtē dei oreb celeriter ꝑ
ueniret:vt legitur tertij. Re-
gū.xix. Helyas ī figura figāt
aiaȝ hois abſtinētis: ꝑſecutio
iezabel:deſignat tētatiōis car
nis.mons dei oreb ſignificat
ſublimitatē contēplationis.

Eſt etiaȝ ieiuniū ſicut
cōcauitas ī viella. Nā ſic viel
la niſi eēt ꝯcaua: ⁊ corde ſuꝑ
extēſe:nō eēt ſonoroſa:ſic hō
niſi ſit vacu⁹ ꝑ abſtinētiā:⁊ ex
tēſus ꝑ rigidā pniam: nō red
dit ſonoroſaȝ:diuīe laudiſ me
lodiā. Vñ ī figura hui⁹ dixit

dñs moyſi.Exo.xxvij. q᷑ face
ret altare cōcauum:nō ſolidū
ſed inane.Concauū altare eſt
cor penitentis.vbi dʒ imolari
ſacrificiū ꝯtritionis:ꝛ ſacrifi-
cium laudis:qđ quideʒ nō dʒ
eſſe ſolidū.i.delitijs plenū:ſed
inane ꝛ concauuʒ.i.penitētia
ꝛ ieiunio attenuatum.

Item ieiunium eſt.

Summum remediū ad expi
andum morbum.

Bonum conſilium ad effugi
endum lupum.

Certum ingenium ad impu-
gnandum caſtrum.

Eſt itaqʒ ieiunium re
mediū valde ſanū ad curan-
dum morbū. Nā ſicut lex pri
ma medicoꝝ infirmantibꝰ cor
poraliter eſt dieta:ſic p̄mū au
xiliū vexatis febribus tentati
onis:eſt ieiuniuʒ ꝛ abſtinētia.
Vñ ieiuniū ponit̄ primo iter
opa p̄nie que ſuadet ſummus
ille ypocras.ſ.deꝰ in ſuis am-
phoriſmis. Johelis.ij. Cōuer
timini inqt ad me in toto cor
de veſtro:in ieiunio ꝛc̄.

Eſt etiā ieiuniū valde
bonū ꝯſiliū a fugandū lupuʒ.
ſicut enim vulgo dr̄. Fames
eijcit lupū de nemore: ſic ab-
ſtinentia ꝛ ieiuniū fugāt dya
bolū ab hoie. Vñ dr̄ Marci
ix. Hoc genus demonioꝝ nō
eijcit̄ niſi in ieiunio ꝛ oratiōe.
Nam oratio fugat peſtes cor
dis:ꝛ ieiuniū peſtes corporis:
vt dic̄ Aug. In figura ēt huiꝰ
Judith ieiunans occidit holo
fernez:vt dr̄ Judith. xiij.ꝛ.ix.
Judith que ꝯfitens interp̄ta
tur:ſigāt penitentem:qui pctā
ſua cōfitet̄. Holofernes queʒ
Judith ieiunās occidit: ſigāt
dyaboluʒ qui cōfeſſione ꝛ ab
ſtinentia ſuperatur.

Eſt inſuper ieiunium
valde certū ingeniū ad expu-
gnandū caſtrū:ſicut enim nō
eſt adeo forte caſtrum qđ nō
poſſit expugnari ſi poſſent ei
victualia ſubtrahi:ſic non eſt
adeo rebellis ſpūi qn ſubtra-
hēdo cibaria nō valeat a ſpū
ſubiugari.Caro ſiquideʒ nr̄a:
caſtruʒ dyaboli eſt que ſemꝑ
rebellat ꝯtra ſpm̄. De hoc ca
ſtro dr̄ Luc.xi.Cum fortis ar
matus.ſ.cuſtodit atriū ſuum.
Atriū dyaboli eſt caſtrū cor-
poris imūdi. tūc in pace ſunt
oia que poſſidet.hn̄s.ſ.turres
ſupbie:foſſatū auaritie:rupes
inuidie.hn̄s pro muro defen-
ſionē culpe ꝓprie: hn̄s ēt por
tas ꝯuerſatiōis idiſciplinate:

habens pacē peruerſaȝ intrin ſecus delectationis imūde:ſȝ tñ quātūcunqȝ muniatur:per ieiuniū vt dictum eſt ſubtrahendo cibaria expugnatur.

Itē nota ꝙ quattuor in ieiunio reprobātur.ſ.

Cum ieiunans vacat culpe.
Cum ieiunans inhiat fame.
Cum ieiunans parcit burſe.
Cum ieiunans ſeruit gule.

¶ Eſt igiť reprobandū in ieiunio:cū ieiunās vacat peccato: qui enim ieiunat a cibo:ꝛ nō abſtinet a pctō:ſimilis ē dyabolo cui eſca nō eſt: ꝛ malitia ſemꝑ ineſt.vt dicit yſido. De hoc ieiunio dř Iſa.lviij. Hoc eſt ieiuniuȝ qđ elegi.Diſſolue colligationes ipietatis . ſolue faſciculos deprimentes. Sed in eodē dicitur. Ecce ad lites ꝛ contentiones ieiunatis.

Eſt etiaȝ in ieiunio reprobanduȝ qñ ieiunās querit ex hoc laudem humanā ꝛ glorie tranſitorie famā.Naȝ qui ieiunat ꝑpter humanā laudē de hoc qđ ſubtrahit vni hoſti paſcit duplicē hoſtē:qđ enim vnico aduerſario.ſ.carni ſubtrahiť per ieiuniū:de hoc paſcit alios duos.ſ.dyabolum ꝛ mundū.tale erat ieiuniū phariſeoꝝ:de quib⁹ diciť Matth. vi.Cuȝ ieiunatis nolite fieri ſicut ypocrite triſtes : extermiñant eniȝ facies ſuas vt appareant hoībus ieiunantes ꝛc̄.

Eſt tertio reprobādū valde in ieiunio qñ ieiunans: ideo ieiunat vt parcat burſe. talis eniȝ nihil aliud videť facere:niſi qđ ſubtrahit ſibi:ponit in ore dyaboli.i.in burſa que eſt os dyaboli. Vñ auarus videť multū diligere dyboluȝ:qñ ſubtrahit ori ꝓprio vñ paſcat ꝛ ipinguet ipm̄.tale ieiuniū reputat ſapiēs iſeliciſſimū.Ecc̄.vi.dicēs. Viro cui dederit de⁹ diuitias:ſubſtātiā ꝛ honorē:ꝛ nihil deeſt anime ſue ex omnib⁹ que deſiderat: nec tribuit ei de⁹ poteſtatē vt comedat ex eo:ſȝ homo extraneus vorabit illud:hoc vanitas ꝛ magna miſeria eſt.

Eſt inſuꝑ reprobādū in ieiunio:qñ ieiunās:ideo ieiunat vt deo ſuo.ſ.gule ſuiat ꝛ ventri:qđ fit ꝑcipue tribus modis.Quidā enim ſunt qui ideo ieiunāt vt poſtea melius comedant:tales nihil aliud faciunt niſi ꝙ ſolēnitatē dei ſui ſcilicet vētris preueniūt vigilia ieiunij deteſtabilis. Sunt

etiam alij qui tpe ieiunij querūt magis delicata cibaria ⁊ tunc volunt comedere ſplendidius ⁊ lautius ⁊ tantū vna vice comedunt: quātū in duabus: quādo nō ieiunant: ⁊ tales talem gratiā ſolum faciūt deo.ſ.q̄ duos obolos dant ſibi ꝓ vno denario: ⁊ eādē grāz facerent iudeo vel ſarraceno.

Sunt nihilominus aliqui qui trib⁹ dieb⁹ plus manducant pro vno miſerrimo ieiunio qđ ieiunāt. Nā die precedenti dicat: cras ieiunabimus. Die ſequenti dicūt: heri ieiunauimus. Die ipſius ieiunij dicunt hodie ieiunamus. Et ita defraudant deuz: quia pro tribus obolis nō ſoluunt niſi vnum denarium. De talibus conqueritur dominus Oſee.xi. Circūuenit me in negociatione ſua effraim. De tali ieiunio poteſt itelligi qđ dicitur Iſaye.lviij. Nolite ieiunare ſicut ad hanc diem.

Item triplex ieiuniuz in ſacro eloquio cōmendat.ſ.
Bonum.
Melius.⁊
Optimum.

¶ Bonum eſt quādo quis ieiunat pro ſatiſfactione peccati Melius: quādo quis ieiunat ad honorem dei. Optimum: quando quis ieiunat cū exercitio boni operis.

Bonū igitur dicitur qn̄ quis iam poſt mortē peccati per contritionem ⁊ cōfeſſionem reſurrexit ⁊ in caritate exiſtit: ⁊ ieiunat pro peccatis que fecit. ſi autem caritatē nō habet: bonū amittit quod habet: quia dicitur.i.Cor.xiij. Si tradidero corpus meum ita vt ardeam caritatē autem non habeam: nihil mihi prodeſt. ⁊ offert q̄ſi cadauer mortuum deo qui ieiunat in peccato mortali: cum debemus deo offerre corpora noſtra hoſtiam viuentem. vt dicit apoſtolus ad Romanos.xij.

Melius vero ieiuniū vocatur qđ ad dei honorez ⁊ ſanctoꝝ ſuoꝝ gratis ⁊ cuz deuotione celebrat. De quo intelligitur qđ ſcribit Matth.vi. Tu aūt cum ieiunas vnge caput tuuz.ſ.oleo vnctuoſe cōpaſſionis: ⁊ faciem tuam laua aqua lachryme contritionis: vt dicit gloſa. Deo ieiunat: qui pro eius amore ſe macerat. ⁊ qui quod ſibi ſubtrahit: pauperibus elargitur.

Optimū ieiuniū dicit̄ qn̄ hō̄ exterioꝛ ieiunat:ꝛ hō̄ interioꝛ oꝛat:vt dicit yſido.ꝛ qn̄ quis ieiunat ex vna pte ieiunādo macerat coꝛpus:ꝛ ex altera pte bona agere nō̄ ceſſat: ꝯtra aliquos qui nihil pn̄t facere cum ieiunāt imo tūc ludunt ad ſcacos:vt ieiuniū nō̄ ſentiāt:ꝛ ſic ociādo ociū vitāt. ꝯtra hoc qḋ dicit boetius: ꝙ pꝛo ocio vitando: ocia ſectari ridiculoſuꝫ eſt. Jeiuniū bonū ſignificatur per ieiuniū moyſi Exo.xxxij. Jeiuniū meli⁹ ſignificatur per ieiunium helye.iij. Regū.xix. Jeiuniū optimum ſignificatur per ieiuniū chriſti. Matthei.iiij.

¶ De elemoſyna.capl̄m.xvi.

E elemoſyna q̄tuoꝛ ſunt ſpecialiter notanda:ſcilicet.

Typus elegans.
Motus ſtimulans.
Modus regulans.ꝛ
Fructus abundans

¶ Habet ergo elemoſyna typum vel ſimilitudinem elegātem:ꝛ ſpecialiter triplicem.

¶ Eſt enim elemoſyna.
Sicut lumen radioſum.
Sicut lumen copioſuꝫ.
Sicut ſemen fructuoſum.

Eſt itaqꝫ elemoſyna ſicut lumen radioſum. Nā ſicut lumen ſerenat aerē:ſic elemoſyna ſerenat mentē:ꝛ ſicut lumen fugat oē̄m tenebrā:ſic elemoſyna fugat oē̄m culpaꝫ: ꝛ ſic lumē dꝫ poꝛtari:nō̄ poſt: ſed ante hoiem ſic hō̄ pꝛudēs facit elemoſynā in vita ſua nō̄ poſt moꝛtē. Qui aūt elemoſynā nō̄ facit in vita ſua ſꝫ poſt moꝛtē ſuā: ſimilis eſt hoi qui poſt tergū vult poꝛtare lumē i.lucernā. Dicit enim ſapiens Eccleſiaſtici.xiiij. Ante moꝛtē benefac amico tuo.i.anie tue. vel chꝛiſto in ſuis membꝛis.

Eſt etiam elemoſyna ſicut flumen. Nā ſicut flumē manat ex influētia fontis:ſic elemoſyna ex influētia pietatis:ꝛ ſicut fons vn̄ manat fluuius per occultos meat⁹ pꝛocedit a mari:ſic pietas hominis vn̄ manat elemoſyna per occultaꝫ inſpirationē venit ex gratia dei:ꝛ ſic elemoſyna venit a deo:ꝛ dat̄ deo. Nā dicit Sap̄. Eccl̄iaſtes.i. Ad locum vn̄ exeunt flumina revertunt̄: vt iteꝝ fluant. Et ſicut flumē qn̄qꝫ exit extra ripas: nec eſt ꝯtentum ꝓpꝛijs alueis:ita interdū elemoſyna dāda eſt bo

nis indifferenter ⁊ malis: maxime tempore neceſſitatis. Sicut pater celeſtis qui ſolem ſuum oriri facit ſuper bonos ⁊ malos: ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos. vt dicit Math. v.

Eſt inſup elemoſyna ſic ſemen. Et nota q̄ ſex ſunt quibus elemoſyna bene ſemini comparatur.

Primo: q2 ſicut ſemē debet abſcōdi: ita elemoſyna debet occulte dari. Nā dicit Eccleſiaſtici xxix. Cōclude elemoſynam in ſinu pauperis.

Secundo: q2 ſicut ſemen videt perdi: tñ cuȝ poti9 renouet: ſic elemoſyna videtur amitti cū dat: que tñ tunc optime ſuatur ⁊ theſaurizat in theſauro paradiſi. Vñ dicitur Eccleſiaſtici. xxix. Perde pecuniam propter fratrem.

Tertio ſemen cū feno re ſurgit: ſic qui dat elemoſynā a deo cētuplū accipiet. qḋ dicitur Prouer. xix. Fenerat dño qui miſeret proximo gloſa: centuplum accepturus.

Quarto ſemen qḋ eſt precioſum ſicut triticū in vno anno ſeritur: ⁊ in alio metitur vile vero ſicut ordeū ⁊ miliū: in codeȝ anno metitur ⁊ ſeminatur. ſic elemoſyna precioſa eſt que hic in āno grē ſeritur: ſed fructus ei9 in alio anno. ſ. glorie expectat. Vilis vero reſpectu hui9 videt elemoſyna illa que in pſenti remuneratur quia dicit ſaluator Math. vi. Amen dico vobis ceperunt mercedē ſuā. Precioſa vero nō ſolum in pſenti ⁊ temporaliter: ſed etiaȝ remuneratur eternaliter: q2 dicit apoſtolus prime ad Thimo. iiij. q̄ pietas ad oīa vtilis eſt: promiſſioneȝ hñs vite que nūc eſt ⁊ futere.

Quīto ſemē gelu preſſum ⁊ retardatū pfert vberiorē fructū: ſic elemoſyna quā quis facit dū ſuſtinet tribulationē: vberiorē eſt habitura repromiſſionē ſeu fructū: vel remunerationē. Vñ dicitur in pſal. Euntes ibant ⁊ flebant mittentes ſemina ſua. Venientes autem ⁊c̄.

Sexto ſemen ſuſtinet moleſtias multas ſicut gelu grādines ⁊ pluuias. ſic homo qui libens elemoſynam dat: cum cor habeat compaſſione plenum: talis ſuſtinet oēs neceſſitas paupeꝝ: ⁊ miſerias afflictoꝝ. In cui9 perſona dicit

apoſtolus.ij.Coꝛ.xi.Quis in firmatur ⁊ ego nõ infirmoꝛ?
¶ Item elemoſynarius eſt.
Sicut arboꝛ que fructuꝫ facit
Sicut nutrix que pueꝝ nutrit
Sicut mercatoꝛ qui merces vendit.
¶ Eſt itaqꝫ bon⁹ elemoſynarius vt arboꝛ:ſic.n. arboꝛ melius creſcit ⁊ fructificat dū ab ea reſecantur ſupflua:ſic diuites melius ꝓficiunt in gratia reſecantes diuitias ſuas.ſ.dādo elemoſynam que eſt de ſuperfluis dāda vel facienda:ſicut' dicit̃.Luc.xi.Quod ſupeſt date elemoſynā.Et ſicut agricola tolerat in vinea aliquas infructuoſas arboꝛes que ſuſtinēt vites:ſic ſummus agricola de⁹ in vinea ſua.ſ.in eccleſia tolerat multos diuiteſ:qui cum eoꝝ elemoſyna ſuſtētant pauperes. Vñ dicit̃ Marci.xij.Vineā paſtinauit hō. In vinea ſiquidē nō ſolum ſunt vites que fructificāt:imo ⁊ paxilliaridi:ſic in ecc̃lia dei ſunt peccatoꝛes ⁊ iniuſti qui vites fructificantes ideſt iuſtos ſuis elemoſynis ſuſtentant.

Homo etiaꝫ elemoſynarius eſt ſicut nutrix que lactat pueꝝ. Nā ſicut nutrices conſueuerunt impinguari vt abundet in lacte:⁊ bñ nutriūt pueros:ſic dñs impinguat diuites bonis tpalib⁹:vt abundent in lacte cōpaſſionis ⁊ nutriant filios.i.pauperes ſuos. Vñ dr̃ in pſal. Impinguaſti in oleo caput meū.Tunc eniꝫ dñs oleo caput hois impinguat:qñ menteꝫ ad pauperes oleo compaſſionis humectat.

Eſt inſuper homo elemoſynari⁹ ſicut mercatoꝛ induſtrius. Nā ſic mercatoꝛes pecuniā ſuam nō tradunt eis qui reddere nō pñt:vl' eis qui ad nundinas venturi nō ſunt ſic hō prudens nō dat elemoſynā hiſtrionib⁹ qui nihil hñt: ſcilicet de gr̃a dei: ⁊ qui venturi nō ſunt ad nūdinas paradiſi. Ideo dr̃ Eccleſiaſtici.xij. Benefac humili: ⁊ ne dederis impio. Hoc vero in duobus caſibus intelligit̃ Vnus: qñ datur hyſtrionib⁹ nō intuitu pietatis:ſꝫ rōne hyſtrionatus Alius eſt ſi credas ꝙ pp elemoſynā tuā impius negligat iuſtitiam. Et ſicut pedagogiū nō petitur ab illis qui trāſeūt vacui:ſꝫ ab illis qui ſunt onerati:ſic dñs pedagium elemoſyne nō petit pauperibus qui

ſunt vacui rebus tranſitorijs: ſed a diuitib⁹ qui ſunt onerati diuitijs: ꝛ pleni tempoꝛalibus bonis. Vñ dicit apoſtolus.j. ad Thymo.vi. Diuitib⁹ hui⁹ ſeculi pcipe facile tribuere: cō mūicare: theſaurizare ſibi fundamentum in futuꝝ. Et ſicut dominus terren⁹ mercatoribus qui furantur pedagiū: aufert quādoqꝫ totū capitale: ſic illis diuitib⁹ qui pedagio elemoſyne defraudant pauperē: aufert dñs non ſolum gratiā: immo etiā interduꝫ tempoꝛalem ſubſtantiaꝫ. De tali dicit Matth.xxv. Tollite ab eo talentum: ꝛ date illi qui decē talenta habet. Auaro ſiquidem tollenda eſt tēpoꝛalis ſubſtantia ꝛ danda illi qui miſerando pauperibus implet mandata domini.

Secundo elemoſyna habet motuꝫ ſtimulantē ꝛ ſpecialiter triplicē. Vñ nota ꝙ ille a quo petitur elemoſyna. dꝫ pꝛecipue conſiderare tria.ſ.
Quis petit.
Pꝛo quo petit ꝛ
Ad quid petit.
¶ Pꝛimo igit̄ qñ pauper petit elemoſynā. dꝫ diues ꝯſiderare quis eam petit: quia dñs pꝛo cuius amoꝛe petit eaꝫ medicus. Deus enim adeo diligit pauperes: ꝙ quicqd fit eis propter amoꝛem ſuū: reputat ſibi factū. Naꝫ dicit Matth. xxv. Qō vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. Petit ergo elemoſynā per paupereꝫ ſuū ille a quo diues petit qñ qꝫ regnū. ꝛ iō cuꝫ pauperi negat diues modicū fruſtruꝫ panis. timere debet ꝙ deus nō audiat eum: cuꝫ petit ab eo regnū eterne felicitatis. qꝛ dicit pꝛouer.xxi. Qui obturat aureſ ſuas ad clamoꝛem pauperis: clamabit ipſe ꝛ non audietur.

Debet ſecūdo cōſiderare diues quid petit deus qñ elemoſynam petit in ſuis pauperibus. Petit eniꝫ deus nō noſtrū ſed ſuū: ideo valde ingratus eſt deo qui pauperi negat modicam elemoſynā cuꝫ de bonis dei habeat abūdanter ad menſam ſuā. Hoc ꝯſiderauit dauid qui dicit. Pꝛimi para.xxix. Tua ſunt domine omnia. ꝛ que de tua manu accepimus dedimus tibi.

Tertio dꝫ cōſiderare diues homo ad quid petit deus. Deus enim petit non ad dandum: ſed ad mutuandum

nec tm̄ ad triplas : imo ad cē
tuplas vſuras. Vn̄ dicit Au
gu. Nō qd feneraris hoi: fe-
nerare deo: ꝛ centuplum acci
pies ꝛ vitam eternam poſſi-
debis. Et ideo nimis ingratꝰ
ē qui ad tales vſuras nō vult
comodare deo: ad qualeſ mu
tuaret iudeo vel ſarraceno.

Tertio elemoſina ha
bet modū regulantem: ꝛ ſpā-
liter triplicē. Vn̄ nota q̄ i dā
do elemoſynā dꝫ eſſe. Modꝰ
iuſtꝰ. Modꝰ gratꝰ. Modꝰ pi
us. iuſtus ſine iīuria: gratꝰ ſi-
ne triſticia : pius ſine ſupbia.

Primo igit̄ qui dat
elemoſynā debet habere mo-
dū: iuſtū: vt. ſ. det ſuū ꝛ nō alie
nū. Sic̄. n. aqua mūda lauat:
ꝛ imūda coīquinat: ſic elemo
ſyna mūda que. ſ. ē ſine pecca
to vſure vel: rapine: dātcꝫ mū
dat pauperē lauat ꝛ deū pla-
cat. Vn̄ dr̄ ꝓuer. iij. Hono-
ra dominū de tua ſubſtātia:
nō de aliena: q2 elemoſyna ḋ
alieno vt ḋ rapia: vſura: vl̄ de
furto: dantē inficit: ꝓximū le
dit: ꝛ deuꝫ offendit. Vnde in
figura huiꝰ dicitur Leuitici. ij.
Omnis oblatio que offertur
domino abſqꝫ fermēto erit. ſ.
vſure: furti: vel rapine: vel cu-
iuſcunqꝫ acquiſitiōis in iuſte

Secundo qui dat ele
moſynā dꝫ habere modū gra
tuꝫ. vt. ſ. oñdat pauperi letum
vultū: dulce verbū ꝛ ꝓ̄ptam
manū. Nā de leto vultu dic̄
apl̄s. ſcḋe Cor. xj. Hylarē. n.
datorē diligit deus. De dul-
ce verbo dr̄ eccl̄iaſtici. iiij. Re
ſponde illi. ſ. pauperi pacifice
in manſuetudine. De ꝓ̄pta
manu dicitur ꝓuer. iij. Ne di
cas amico tuo vade ꝛ reuer-
tere: cras dabo tibi. cum ſta-
tim poſſis dare.

Tertio qui dat elemo
ſynā debet habere modū piū:
ꝛ ſine oi ſupbia vel ꝑ̄ſumptio
ne. vt. ſ. dādo elemoſynā lau-
dē nō querat: pauperē ne de-
ſpiciat: ſeipm̄ ſine elemoſyna
non dimittat. Qui. n. dat ele-
moſynā: laudem vitet huma-
nā. Nā dr̄ Math. vj. Te aūt
faciēte elemoſynā neſciat ꝛc̄.
Debet etiā qui dat elemoſy-
nā: nō ꝓpter hoc pauperē de
ſpicere: q2 dicit̄. Iſa. lviij. Et
carnē tuā ne ḋſpexeris. Nec
dꝫ ſeipſuꝫ ſine elemoſyna di-
mittere: qui vult alijs miſeri-
cors eſſe dicitur. n. eccleſiaſti-
ci. xxx. Miſerere aie tue pla-
cēs deo. Et Aug. in eucheri-

dion. Qui vult elemoſynam ordinate dare: a ſeipſo debet incipere. Sicut enim nō deberet dici miſericors qui extraneis faceret miaꝫ ꝛ matri ꝓprie crudelis ꝛ immiſericors eſſet: ſic multominus dicēda eſt mia vł elemoſyna quā qs faceret alijs: aia ſua neglecta: ꝛ in peccato dimiſſa. Unde dr̄ Eccleſiaſtici.xiiij. Qui ſibi neqꝫ eſt cui bon⁹? Et Aug. Quid eſt miſeri⁹ miſero nō miſerante ſibiipſi?

¶ De preceptis in communi.ca.xvij. Tertia dieta.

Oſtqꝫ dictū eſt de penitentia: dicēdū eſt de p̄ceptis. q2 hec eſt tertia dieta ſalutis: ſcilicet a penitentia venire ad precepta. Et iō nota de p̄ceptis diuinis ſpecialiter: tria ſcilicet.
Qualiter ſunt deſcripta.
Qualiter diſtincta.
Qualiter edita.
¶ Fuerūt .n. deſcripta indelebiliter: diſticta rationabiliter edita vniuerſaliter.

Circa preceptorū deſcriptionē eſt notandū ꝙ ad obſeruandū precepta diuina debet nos monere p̄ceptoꝝ ſcriptura tripliciter.

Si attēdamus quis ſcripſit.
¶ Prio.n.ſi vbi ſcripſit. ꝛ q̄ris qs ſcripſit quō ſcripſit. dr̄ ꝙ digitis Scriptura.n. dei.ſ.ſpūſſancti⁹ magis eſt autentica ꝛ plus obſeruāda: qn̄ per manū publici tabellionis eſt ꝯfecta. Iſte tabellio eſt ſpirituſſctūs.ſ.qui ex nihilo fecit celū ꝛ terrā ꝛ omnia elementa: ꝛ corp⁹ chriſti formauit in virginali vtero. ꝛ de puluere formauit corpora noſtra.

Item ideꝫ ſcripſit decem p̄cepta ille.n.eſt notari⁹ publicus qui fecit inſtrumentū de matrimonio qō ꝯiunxit dei fili⁹ i virgine eccleſia ꝛ i nr̄a carne. ꝛ ipe ſcripſit teſtamētū qō ꝯdidit xp̄s i cruce i quo legauit ſpiritū deo patri matreꝫ Ioanni: ꝛ paradiſum latroni: iſte tabellio ſcribꝫ in die iudicij eqtatē diuine ſentētie. iſte ſcribet electos in libro vite. ꝛ breuiter iſte ſcribet omnes cartas ꝛ ſcripturas ꝛ inſtrumēta diuina. Un̄ igiť obſeruanda eſt p̄ceptoꝝ ſcriptura. Unde dr̄ deut. ix. Deus dedit moyſi tabulas ſcriptas vtraſqꝫ digito dei viui.

Secundo ſi q̄ras vbi ſcripſit: dico ꝙ in trib⁹ locis.ſ.

In lapidibus marmoreis.
In profundo pectoris.⁊
In pgameno humāi cordis.
¶ De ſcriptura marmoris nota ꝙ duo fuerunt paria tabulaꝝ.prime poſt ſcripturam fuerunt fracte iſtar illaꝝ fuerūt alie renouate. Prime ſignificāt innocentiā ſecūde penitētiā.Et iō ſi contingat tabulas innocētie frāgi debent ſaltē precepta in tabulis pnie tranſcribi.Eſt.n.iure cautuꝫ ꝙ ſi inſtrumēta vetuſtate vel aliquo caſu cōſumpta ſunt: p manuꝫ notarij exēplenda eadē auctoritate cū originalib⁹ habitura.qꝛ penitētia reducit i gradū priſtinū:⁊ oēs defect⁹ reuocat ad perfectuꝫ. vt dicit Aug.i ypōſtitō. Vñ dic dñs moyſi.Exo.xxxiiij. Precide duas tabulas lapideas inſtar prioꝝ:⁊ ſcribā ſuper eas que habuerūt tabule quas fregiſti.

De ſcriptura precepcoꝝ in corde:

nota ꝙ in hac ſcriptura:ſcriptor vt diximus eſt digitus dei ſcribētis.calamus.lingua pdicātis.iuxta illud pſal. Lingua mea calam⁹ ſcribe.⁊ ſpūſſanctus ſcribens pergamenū eſt mundicia cordis.nā in pergameno lutoſo vel imundo:littera non bene formatur:nec apparet ſcriptura:imo oportet ꝙ ſit album ⁊ mūdum. Vñ dicebat pphe-ta.Cor mūdū crea in me de⁹. In cauſtū huius ſcripture eſt gratia ſpirituſſancti. Rubrica ornās totā ſcripturā.ē ſanguis xpi. Cōtinētia ſcripture ē dilectio dei ⁊ primi:qꝛ finis pcepti ē caritas vt dicit apl's. prie Thimo.i. Hec ſcriptura qꝛ tā cara fuit ideo itima ⁊ ſecreta ē. Ideo ſicut iocalia cara ⁊ precioſa reponūt cū magno ſtudio i loco ſecreto ⁊ ſcrinio pcioſo:iō ⁊c.⁊ de hac ſcriptura cara ⁊ itima dr̄. Jere. xxxj. Dabo legē meā i viſceri b⁹eoꝝ.⁊ i corde eoꝝ ſcribā eā.

De ſcriptura precepcorū in corde:

nota ꝙ in triplici pte corporis noſtri quodāmodo ſcripta ſunt pcepta dei q̄ſi pro ſempiterno ⁊ continuo memorali. Scripta eni ſunt in manib⁹ vbi ſunt decē digiti ipedibus vbi ſūt decē articuli.⁊ in qnqꝫ ſenſibus vbi ſunt organa.ſic duo oculi ad vidēdū:due aures ad audiēdū:due nares ad odorandū. due fauces ad guſtādum due man⁹ ad tangēduꝫ p qd

patet ꝙ precepta diuina dñt i nobis dirigerẽ greſſus affectionis.iõ ſũt decẽ articuli pedũ. q̃ſi memoriale decẽ ꝑceptoꝝ. Dñt ẽt regere ſenſus affectionis act⁹ opatiõis.pp qđ ſunt decẽ digiti manuuz:ad deſignãdũ.x.ꝑcepta ſeu ꝑceptorũ mãdata.Dñt nihilominꝰmoderari ſenſus nr̃e cõuerſationis pp hoc i ſenſib⁹ ſũt decẽ organa ad deſignãdũ decẽ ꝑcepta.Hic eſt liber ſcriptur⁹ itus ⁊ foris.vt dr̃ Eze.ij.qꝛ ꝑcepta vt dictũ ẽ debẽt eẽ ſcripta itus.ſ.i corde p dilectionẽ ⁊ foris p operationẽ.ſ.i corpe.

Tertio ſi queras quomõ ſcripſit: dico idelebiliter. Et nota ꝙ tria ſũt q̃ ꝯſueuerũt delere ſcripturã aq̃ ignis ſ.⁊ vetuſtas:ſic ſpũaliter aqua trãſitorie delectationis.ignis afflictiue pſecutiõis vetuſtas defectiue ꝯuerſatiõis.Jn q̃ ſignificat̃ tẽtatio carnis inficiẽtis.Jn igne tẽtatio hoſtis decipiẽtis i vetuſtate tẽtatio mũdi deficiẽtis.Jn qbuſdã.n.delet ꝑcepta aq̃ vl̃ liquor carnalis delectationis.Jn qbuſdaꝫ ignis vl̃ feruor hoſtilis pſecutiõis.Jn qbuſdã vetuſtas mũdialis ꝯuerſationis.Et iõ cõtra iſta tria de⁹ voluit ꝑcepta ſua idelebiliter i lapide ſcribere vt nũq̃ꝫ delerent̃ nec carnali beſtialitate.nec mũdiali ꝓſperitate.nec hoſtili aduerſitatem.Vnde Matth.xxiiij.Celum ⁊ terrã tranſibunt:verba autẽ:mea non tranſibunt.

Jtez nota ꝙ tres ſcripture ſunt ſpecialiter indelebiles ⁊ immobiles: ſcilicet.
Leges imperatorum.
Donatio inter viuos.
Vltimum teſtamentuꝫ
¶ Precepta ãt dei ſũt leges iperatoris ſummi.edite i cõſiſtorio trinitatis que legũtur a doctorib⁹ per catholicã ꝑdicationẽ repetũtur a ſcolarib⁹ per bonã operationẽ. Vñ dr̃ baruch.iij.Hic ẽ liber mãdatoruꝫ dei:⁊ lex que ẽ ieternũ.

Sũt.n.precepta diuina eterna:ſicut donatio inter viuos.⁊ irreuocabiliter donatur vita eterna illis qui inter viuos.i.in ſtatu gratie obſeruant mandata diuina. Jdeo dicitur Matth.xix.Si vis ad vitaꝫ ingredi:ſerua mandata. Bene autẽ dicit̃ donatio inter viuos.⁊ non inter mortuos qꝛ in ſtatu culpe non põt qs diuina ꝑcepta obſeruare.

Sunt nihilominꝰ precepta diuina ſicut vltimum teſtamētū. Nā ꝑmū teſtamētū fuit iudeoꝝ qui ꝓcepta obſuabāt ex timore: ⁊ illud fuit reuocatū. Scōm teſtamētū fuit xp̄i. ſ. tp̄e grē: i q̊ obſeruant ꝓcepta ex caritate: ⁊ illō fuit i morte xp̄i ꝯfirmatū. Vn̄ xp̄s dixit in ſuo vltimo teſtamento. Hoc ē ꝓceptū meū. io. xv. De ꝓcept(ꝑrie tabule. c. xviij.

Jrca preceptoꝝ ſecundā diſtinctionem: notādum eſt primo in generali de omnibꝰ. Et nota ſcdꝫ Joſephū qui fuit doctor hyſtoricus: ꝙ ꝓcepta diuina fuerunt per equas partes in duas tabulas diſtincta. qꝛ quinqꝫ fuerūt i vna tabula ⁊ quinqꝫ in alia. Sed ſm origenem ⁊ beatum Augu. ⁊ alios doctores myſticoſ ⁊ morales ꝑma tabula dicitur continere tm̄ illa precepta que ordināt hominē ad deum: vel in vita cōtemplatiua: que ſunt tria. ſ. Non habebis deos alienos. ⁊c. ¶ Secūda āt tabula continet tm̄ illa ꝓcepta que ordinant hominem ad proximū: que ſunt ſeptēꝫ. ſ. Honora patrem tuum ⁊ matrem tuā. ⁊c.

Et hec breuiter fuerunt ſicut ioſephuſ narrat ad litterā. Et nota hic ꝙ deꝰ habitat i celo: ⁊ ē ꝑrimꝰ i mūdo. Pctōꝛ igitur q nō obſuat ꝓcepta ꝑme tabule q̄ ordināt ad deū: non merek hitare i celo vbi deꝰ eſt ⁊ qui nō obſuat ꝓcepta ſecūde tabule que ordinēt ad ꝑrimū: nō eſt dignus hitare i terra vel in mūdo vbi eſt proximus. ⁊ ſic ꝑ cōſequēs relinquitur ꝙ hitet i iferno vbi ē dyabolꝰ. Juxta illud Math. xxij. Ligatis manibꝰ ⁊ pedibꝰ ꝓijcite eū in tenebras exteriores.

Prima tabula dicik tantum continere illa ꝓcepta que ordinant hoiem ad deū: vel ad vitam contemplatiuā. ¶ Secunda q̄ ordinat hoiem ad ꝓximū vel ad vitā actiuā.

Secūdo notandū eſt in ſpāli ꝙ in pria tabula ſunt tria ꝓcepta hoiem ad deū ordinātia in vitā cōtemplatiuā.

Primum eſt. Non habebis deos alienos.

Secūduꝫ eſt. Non aſſumes nomen dei in vanum.

Tertiuꝫ eſt. Memento vt diem ſabbati ſanctifices.

Primum igitur pre-

ceptuz prime tabule ē. Nō habebiſ deos alienoſ:ſʒ vnū ſolū ſ.deuʒ viuū ꝛ verū iuxta illud Deut.vj. Audi iſrael dn̄s de⁹ veſter de⁹ vn⁹ eſt. In hoc igitur p̄cepto ꝓhibet̄ oīs ydolatria ꝛ ꝯtra hoc faciūt nō ſolū infideles ꝛ pagani ꝛ heretici: verūetiā oīs hō qui amorem p̄cipuū quē dʒ ponere i deo: ponit in quocūqʒ bono creato:ſicut ābitioſus qui ſumme diligit honorē ꝓpriū:ꝛ auar⁹ qui ſimiliter diligit.nūmuʒ ꝛ guloſus qui ſumme diligit vētrē ſuū. Et iō nota ꝙ tripler eſt ydolatria.ſ.paganoꝝ:auaroꝝ:ꝛ guloſoꝝ idolatria paganoꝝ ē mala: qꝛ colūt aurū ꝛ argētū iuxta illō pſal. Simulachra gētiuʒ argentū ꝛ aurū ydolatria auaroꝝ eſt peioꝛ qꝛ: quaſi deuʒ adorant nummū. Nā auaritia eſt ydoloꝛū ſeruitus ſcđm Apo.ad ephe.v. ydolatria guloſoꝝ:eſt peſſima qꝛ guloſi colūt deū viliſſimū. ſ.vētrē ſuū:q ē latria ꝛ imūdi tia: quoꝝ de⁹ vēter ē:ꝛ glīa i ꝯfuſiōe ipoꝝ.vt dic̄ apo.phil. iij. Pagani ꝯparāt deū auro p̄cioſo:auari nūmo rubiginoſo:guloſi vētri ignōinioſo.

Secunduʒ preceptū

eſt. Nō aſſumes nomen dei in vanū. In quo ꝓhibet̄ periuriuʒ ꝛ blaſphemia ꝛ omne peccatū vel inoꝛdinato ligue: marime cōtra deuʒ. Et nota tria hic ſpecialiter de periurio vel blaſphemia. Primo qꝛ periurus vel blaſphemus peſſime deſtruit aiam ſuam vel clauſam. Prouocat.n. cōtra ſe tres perſonas quarū fauoꝛ valde eſt neceſſarius i iudicio ad ſentētiā obtinendā.ſcilicʒ.

Judicem.

Teſtes.ꝛ

Aduocatos.

¶ Qui.n.falſe iurat per deuʒ: habet cōtra ſe iudicē.ſ.deum qui eſt iuſtus.vt dicit̄ in pſal. Qui iurat falſe per ſanctos: hʒ ꝯtra ſe aduocatos. ſ. ſctōs qui ſunt aduocati noſtri.ꝛ ſpecialiter qui iurat per virginē matrē dei.nā de illa cātat eccl'ia. Eya ergo aduocata nr̄a ꝛc̄. Summū aduocatū prouocat ꝯtra ſe qui falſe iurat per chriſtuʒ:vel per coꝛp⁹ ſuū:vel altare ſacrū.qꝛ ipſe eſt precipuus aduocatus noſter Iuxta illud.i. Jo.ij. Aduocatū habemus apud patrē ieſum ꝛc̄.

Qui vero falſe iurat p ſancta dei euangelia vel fideʒ

ſancta dei euangelia vel fidē:
vel ꝯſciā ſuā: ꝫ cōtra ſe te-
ſtes. Nā ſancta dei euāgelia
ſunt teſtimonia veritatis: ⁊ fi
des ⁊ ꝯſcia nr̄a ſūt teſtes nr̄i
iuxta illud .i. cor. i. Gloria nr̄a
hec ē ⁊c. Quō ergo blaſphe-
mus vel periurus faciet: q ve
ritatē: iudiceꝫ: aduocatuꝫ ⁊ te
ſtes ꝯtra ſe hꝫ: Per quā viā
īcedet in extremo ⁊ iuſto iudi
cio dei: vbi vir iuſtus ſaluabi
tur: qꝛ qn̄ credit ꝓ ſe ſentētiā
habere: habet ꝯtra ſe: De ta
lib⁹ cōqueritur dn̄s per Iſa.
lij. Iugiter tota die nomē me
uꝫ blaſphematur. Non mire
ris ergo ſi periurus ⁊ blaſphe
mus dānentur: qui nomē dei
glorioſuꝫ aſſumūt in vanum
virginē glorioſam: fidē ſuā ⁊
conſcientiā ſuā: ſancta euāge
lia: ⁊ xp̄ꝫ ⁊ oēs ſanctos ⁊ om
ne bonū aſſumunt in vanū: ⁊
oia vt videt̄ hn̄t ꝓ nihilo. Nō
erit inꝗ̄ mirū ſi adeo ⁊ virgi-
ne ⁊ ſanctis oibus in iudicio
illo tremēdo ꝓcul repellātur.

Tertiū preceptū eſt.

Memēto vt diē ſabbati ſan
ctifices. Et nota ꝙ trāſgreſſo
res hui⁹ precepti vidētur ſpe
cialiter memoriā miſiſſe. Vn̄
iſtis ſolū dicit̄ Memēto ⁊c.

Primo igitur tales
videntur memoriā amiſiſſe:
quia non reminiſcuntur eoꝝ
que vident in natura: nec eo-
ruꝫ que legunt vel audiunt in
ſcriptura. Videmus. n. in na
tura ꝙ omnia quietē appetūt
poſt laborē. Herbe namqꝫ ⁊
plante ſegetes ⁊ arbores fru-
ctificāt: ⁊ ſuo modo laborant:
ſcilicet in vere: autūno: ⁊ eſta
te. ⁊ quieſcūt in hyeme: ⁊ quo
dāmodo ſomniāt. Legimus
autē in ſcriptura ꝙ deus fe-
cit celuꝫ ⁊ terrā ⁊ omnia que
in eis ſunt in ſex diebus. tn̄ in
die ſeptima requieuit. Apo-
ſtoli ⁊ martyres ⁊ alij ſancti
laborauerunt in hoc mundo:
⁊ tn̄ nunc requieſcūt in celo.
ſolus vero diabolus nunꝗ̄
quieſcit: nec illi qui ſunt in in
ferno. Trāſgreſſores ergo hu
ius precepti: ſunt illi qui labo
rāt per totā illā ſeptimanaꝫ:
nec quieſcunt nec ceſſant in
dieb⁹ dominicis: nec in alijs
feſtis. Non eniꝫ ſunt vt patet
ſimiles deo: qui requieuit ſe-
ptima die nec creaturis que
requieſcūt in hyeme: nec ſan-
ctis qui requieſcūt in celo: ſꝫ
ſunt ſimiles dyabolo ⁊ dāna
tis: qꝛ nunꝗ̄ requieſcunt ſed

ſemper laborāt ⁊ laborabunt in inferno. Nā de dānato dicitur in pſal. Laborabit ineternū: ⁊ viuet adhuc in finem.

Secundo tales videntur memoriā amiſiſſe: q2 intētio fuit dei vt i die feſto vacarem⁹ diuino cultu: tales autē faciunt totū ꝯtrariū. Nā diebus feſtiuis vadunt ad mercata: ⁊ nundinas: ⁊ ſimilia: ⁊ dimittūt ſermones ⁊ miſſas ⁊ fugiūt a deo: ⁊ vacāt mūdo. ⁊ qđ peius eſt: peccato. Tales eniȝ ſunt ſimiles cācro qui ſemper vadit ⁊ ſerpit ex tranſuerſo retrogradiendo.

Tertio tales videntur perdidiſſe memoriaȝ: q2 dñs mādat ſanctificari ſabbm̄. ⁊ illi polluunt ſabbatuȝ ⁊ quod peius eſt quaſi ſanctificant ſeptimanā Vacant eniȝ i ſeptimana operib⁹ licitis ⁊ in ſabbato: vel die feſto ebrietatibus ⁊ immundicijs: ſordibus ⁊ peccatis. per totam ſeptimanaȝ dant corpus victui miſero: ⁊ i die feſto dāt aiam dyabolo. De his conqueritur dominus Ezech. xxij. Sanctuaria mea ſpuiſtis: ⁊ ſabbā mea polluiſtis.

¶ De p̄ceptiſ ƀe tabule. c. xix.

De preceptis ſecūde tabule ē notādū q̄ ſeptē ſunt in vniuerſo.

Primum eſt. Honora patreȝ tuū ⁊ matrē tuā.

Scđȝ eſt Non occides.

Tertiū ē Nō mechaberiſ.

Quartū Nō furtū facies.

Quintū Sextū Septimū

Nō falſuȝ teſtimoniū dices.

Nō cōcupiſces rē ꝓximi tui.

Non deſiderabis vxorē proximi tui.

Et de iſtis ſeptē primū eſt affirmatiuū: ⁊ alia ſunt negatiua. Precepta āt affirmatiua ligant: ſemper: ſed nō ad ſemper ſed pro loco ⁊ tēpore negatiua vero ligant ſemper: ⁊ pro ſemper.

Primuȝ ergo preceptū ſcđe tabule eſt. Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā: ⁊ eſt affirmatiuū. Et nota q̄ triplex eſt ratio quaꝛ honorādi ſunt parētes: q2 nos genuerūt: nutrierunt: ⁊ inſtruxerunt.

Quia ꝑ ipos ſum⁹ geniti: debemus eis corpale obſequiū

Quia ꝑ ipos nutriti: debem⁹ tpale nutrimētū vel ſubſidiū

Quia ꝑ ipſos ſum⁹ iſtructi: debem⁹ eis imitatiōis exēplū

Prima ergo ratio ho noradi parētes eſt q₂ ipſi nos genuerunt. Vñ dicit̄ Eccleſiaſtici. vij. Honora patrē tuū ꝛ gemitus matris tue ne obliuiſcaris: meditādo q₂ niſi per illos non fuiſſes. ꝛ ꝓpter hoc vt dictū eſt debemus eis corporale obſequiū. ſ. corde debemus eos diligere. cōtra illos qui eos ꝯtēnunt: ꝛ deſiderāt mortē eoꝝ: maxime quādo ſe neſcūt. Lingua debemus eis reuerēter loqui ꝛ bñdicere. cōtra illos qui nō bñdicunt: ſed maledicūt. Aurib⁹ debemus eis obedire. ꝯtra illos qui eorum p̄cepta paruipēdūt. Manibus debem⁹ eis ſuire: ꝯtra illos qui eos percutiunt.

Secunda ratio hono randi parētes eſt: q₂ ipſi nos nutrierunt. ꝛ ꝓpter hoc debemus eis temporale nutrimētum vel ſubſidium.

Tertia ratio honoran di parētes eſt: q₂ ipſi nos inſtruxerūt. Vñ debemus eis imitationis exēplū. ſ. in bonū: q₂ dr̄ Prouer. i. Audi fili mi diſciplinā patris tui: ꝛ ne dimittas legē matris tue. Vñ vide ſalariū. Filius bonus eſt benedictio patris ꝛ matris: q₂ in eo bñdicuntur pater ꝛ mater: ſicut vulgo dicit̄ de bono filio. Bñdicatur pater tuus ꝛ mater tua. Sic illa bona mulier dixit ſaluatori nr̄o. Luc. xi. Beatus vēter qui te portauit ꝛ vbera que ſuxiſti. Et econuerſo pro ſalario mali filij patris ꝛ matris dicit̄ de malo filio. Maledicat̄ pr̄ qui te genuit ꝛ mr̄ que te lactauit. Exemplū de linetio: de quo narrat boeti⁹ i li. ꝛ diſciplia ſcolariū.

Item nota ꝙ triplex eſt pena coꝝ qui nō honorāt parentes ſuos. ¶ Prima eſt filioꝝ ſuoꝝ inobedientia. Nā eandē ſalſam dabunt eis filij ſui: quā ipſi dederūt parentibus. iuxta illud Luce. vij. Eadē quippe mēſura qua mēſi fueritis: remetietur vobis.

Secunda pena eſt infamia. Nā ſecūdū canonicas ꝛ legitimas ſanctiones maligni parētibus infames ſunt ꝛ ex eoꝝ malignitate pōt teſtm̄ ꝛ donatio reuocari: ꝛ pñt omni facultate hereditate priuari paterna: ꝛ vltra hoc tales frequēter mala morte moriūtur i hac vita: ꝛ iterdū horribiliter puniūtur vel perimūtur.

Tertia pena ē breuis vita ſicut premiū honorantiū eſt vita longa. vt dicitur Exo. xx. Honora patrē tuū & matrem tuā: vt ſis longeuus ſup terram. Nec eſt mirum ſi tales reputant indigni vita eterna: qui etiā reputātur indigni vel iudicantur in hac vita miſeria & tranſitoria: & iſtis vita ſubtrahatur: cū alijs pctōrib[9] ꝯceditur ad pniam faciendā.

Secundū preceptum ſecunde tabule eſt. Nō occides. ſ. iniuſte. Nam iſtis trib[9] modis vel actu mortē inferēdo: vel lingua vt mortē ꝓcurando: vel corde ꝓximū odiēdo: homicidiū perpetrat. De vltimo enim de quo min[9] videt dr. i. Jo. iij. Qui qui odit fratrem ſuū: homicida eſt.

Item nota ſpecialiter ꝙ tria ſunt homicidaꝝ genera. Sunt eni quidā qui interficiunt ſeipſos pro peccatis. & ſm Aug. illi inter oēs ſcelera tiſſimi homicide ſunt. de his dicit Thobie. xij. qui facit peccatum & iniquitatē: hoſtis eſt anime ſue. Sunt alij qui ſpūaliter interficiunt ꝓximū per ſcandalum & malū exēplum: quod figurat in morte primogenitoꝝ egypti Exo. xij. Tunc eniꝫ moriunt primogenita in egypto: qn maiores pſtant minoribus materiaꝫ peccati vel ruine: ſuo malo exēplo. Sunt etiā alij qui procurāt aborſuꝫ ſ. qn bonū propoſitū in ſe extingunt qd eis miſericorditer inſpirat. ex quo per gratiā impregnantur ſicut in pſona ipſoꝝ dicit Iſa. xxvi. A facie tua dn̄e cōcepimus & peperimus ſpiritū ſalutis. mali vero ꝯcipiunt: ſꝫ nō parturiunt: qr ſuffocant ꝯceptum. De his dicit Iſa. xxv. Venerunt filij vſqꝫ ad partū: & virt[9] nō ē pariēdi.

Item nota ꝙ triplex eſt homicidaꝝ pena. ſ. exiliuꝫ: patibulū: & irregularitatis impedimentū. Homicide enim exulant: qn autē poſſunt capi ſuſpendunt ſic qui occidūt ſe vel alios per peccatuꝫ: exules ſunt a gratia & patria. Homicide auteꝫ ſuſpendunt: quādo poſſunt tangi in patibulo iudicis: ſic ſpūaliter homicida ſuſpendit in patibulo inferni qn moritur. Homicide etiā non pn̄t ad ſacros ordines ꝓmoueri: ſic anime homicidaꝝ nō promouebunt ad ordines an-

gelorum:ſed erunt in inferno: vbi nullus ordo ſed ſempiternus horror inhabitat. Job.ix.

Tertium preceptum ſecunde tabule eſt. Non mechaberis vbi prohibet omnis ↄcubitus illicitus ⁊ actus carnis inordinatus tam cõtra ordinem nature ꝙ̃ contra ordinem ſcripture ⁊ gratie. Et notandū ꝙ triplex eſt rõ quare prohibet mechia vel luxuria.

Primo igit̃ mechia ẽ huiuſmodi mundi quaſi vilis infirmitas:q̃ fere totus mundus tabeſcit ⁊ egrotat vel moritur iſto peccato:⁊ eſt morbꝰ ita cõtagioſus:ꝙ ſolo aſpectu inficit hoiem. Unde ſaluator noſter ꝓhibuit aſpectū illicitum. Mat.v. Qui viderit mulierem ad ↄcupiſcendum eā iam mechatꝰ eſt in corde ſuo. Mulier nāq̃ adultera ſic baſilicus ſolo aſpectu interficit hoiem propter qđ nos nõ debemus nimis ꝓpinquare vel familiares eẽ eis:ſicut nec infirmis qui laborāt morbo cõtagioſo:q̃ dicit̃ Eccleſiaſtici. xlij. ꝙ de veſtimẽtis ꝓcedit tinea:⁊ a muliere.iniquitas viri.

Secundo: q̃ mechia eſt maior mercatura dyaboli. In alijs etiam pctis lucratur dyabolus vnū peccatorē pro vno pctõ.ſ; in mechia vt vulgo dicit̃ lucratur pro vno pctõ duos:imo tres:⁊ interdū plures.ſ adulterū ⁊ adulterā ⁊ vetulam que ꝓcurat pctīn:q̃ ẽt dyabolus in hoc magis multiplicat vſuras ſuas:ideo huic mercature vł negocio plus intendit:imo nõ curat dormire vel comedere tm̃ eſt intentus huic peſſime mercature. Dicitur enī Job.xxx. Qui me comedunt.ſ.tentando:nõ dormiunt.ſ.a tentatione ceſſando.

Tertio q̃ etiã mechia eſt cõmunior via inferni. hoc eſt ſtrata publica magis lata q̃ plures ambulant per eam. Alia pctã vendicant ſibi ſpecialia hoiū genera:ſ; luxuria nulli pcit:⁊ fere ad omne genus hoium ſe extẽdit. Exemplum de dyabolo qui ſm fabulā habuit vxorẽ ⁊ ex illa habuit ſeptem filias:⁊ maritauit eas. Supbiam dedit mulieribus que totū ſtudium ſuū ponunt in vanitate ⁊ in ſpeculo: pectine:⁊ crinibus: ⁊ monilibus:⁊ ornatu capitū.⁊c. Uſurā dedit burgenſibꝰ. Rapinā

militibus ꝛ magnatibus. Symoniā clericis ꝛ prelatis. ypocriſim religioſis. Et luxuriaꝫ vniuerſis. De hac via dicitur Matthei. vij. Lata eſt porta ꝛ ſpacioſa via que duc̄ ad perditionem ꝛ multi ſunt qui intrant per eam.

Quartum preceptuꝫ ſecūde tabule eſt. Non furtuꝫ facies. In quo ꝓhibetur furtū rapina: ꝛ ſymonia ꝛ oīs illicita ꝯtrectatio rei aliene. Et nota ꝙ furtum cum ſuis comitibus eſt contra triplicem legem.

Eſt enim primo cōtra legem nature ſecūdū quā oīa debent eſſe cōia. Fures aūt ꝛ ſui comites nō ſolum retinēt ſua ꝓpria: imo vſurpāt aliena ꝯtra illud preceptū nature qđ ſcriptū eſt Tho. iiij. Quod ab alio oderis tibi fieri: vide ne tu alteri aliquando facias.

Eſt ꝯtra legē ſcripture. vt dr̄ Exo. xx. Non furtum facies.

Eſt etiā ꝯtra legem gr̄e. Nā caritas que eſt cōtra primuꝫ preceptū legis gratie: nō querit ſua: ſꝫ aliena. Caritas ꝑcepit dare. Luce. vi. Date ꝛ dabitur vobis: communicando. Hec autē potius nititur auferre. Caritas autē coniuncta facit nos ſimiles deo qui nō ſolum ſua ꝛ eterna: ſed etiam ſeipꝫ pro nobis dedit. Ephe. v. Fures: raptores: ꝛ vſurarij. auferendo alijs ſunt ſimiles morti ꝛ dyabolo. Naꝫ mors nititur furari ꝛ auferre corpꝰ: dyabolus autem animā. De talibus dicit̄ Iſa. xxviij. Percuſſimus fedus cum morte ꝛ cum inferno. ideſt dyabolo. fecimus pactuꝫ qui furatur animam. Et precipue vſurarij: fures vel raptores qui auferunt ſua pauperibus: ſunt ſimiles morti que auferunt pauperibus victum ſuum neceſſariuꝫ ꝛ per conſequens vitam ſuaꝫ Naꝫ dicitur Eccleſiaſtici. xxiiij. Panis egentiuꝫ vita pauperis eſt: qui defraudat illum homo ſanguinis eſt.

Quintum preceptum ſecunde tabule eſt. Non falſum teſtimonium dices. In quo prohibetur omne peccatum ꝛ omnis inordinatio lingue ꝛ ſpecialiter contra proximum.

¶ Sunt autem ſecundū doctores vigintiduo peccata vel de ordinationes lingue. ꝛ omnes prohibentur: ſcilicet.

Blaſphemia.
Murmur
Defenſio peccati.
Periurium
Mendacium
Detractio.
Accuſatio
Multiloquium.
Verbum ocioſum
Scurilitas:q̄ ad rē nō ptinet.
Indiſcretio.
Conuitium.
Contentio.
Bonorum deriſio
Prauum conſilium
Seminare diſcordias
Maledictio.
Adulatio.
Peccatum bilinguium.
Rumor.
Iactantia.
Secreti reuelatio ſpāliter.
Et nota q̄ falſus teſtis trib⁹ perſonis eſt obnoxius: vt dicit yſido.de ſummo bono. Eſt enim obnoxius deo quē contemnit ⁊ iudici quem decipit ⁊ proximo quem ledit. Mendax eſt ſicut denari⁹ falſus vt potius ſic falſus monetari⁹.qui fabricat falſaȝ monetam ⁊ talis de iure punit̄ morte eterna.iuxta illud pſal.pdes oēs qui loquūtur mendaciū.

¶ Detractor ſimilis eſt cani que lābit in homine non carnem ſuam ſed vlcera ⁊ ſaniē.

¶ Murmurās aūt ſimilis eſt rote deteriori carri: que plus eſt q̄ȝ alie garruloſa:q̄r.ſ. non eſt vncta oleo: ſic iſtis deficit vnctio ſpirituſancti.

¶ Iactās ſimilis eſt cuculo q̄ neſcit nunciare niſi de ſeipſo.

¶ Adulatores ſimiles ſunt canib⁹ qui cū obuiāt ſibi inuicē. oſculant̄ ſe in loco immūdo.

¶ Bilinguis vel reportator verboꝝ ſimilis eſt ſerpēti qui habet linguā biſurcatā:ſic tales loquunt̄ ad duas partes.

¶ Qui ſtulte ꝓmittit:ſimilis eſt arbori que habet lata folia ſicut vitis : que cito folia defluit.vt dicit in pſal.

¶ Qui loqtur ſcuriliter:ſimilis eſt porco:qui vbicūqȝ ponit pedē nō veret̄ ponere os.

¶ Qui peccatuȝ defendit vel excuſat:ſimilis eſt ade qui retorſit culpam ſuā in deum: dicens.Mulier quā dediſti mihi ſociaȝ dedit mihi de ligno ⁊ comedi.⁊c̄. Geñ.iij.

¶ Qui maledicit: ſimilis eſt hyſtrioni viliori. immo viliſſimus eſt iter oēs.qui vulgo dicitur ioculator.ſic de maledicente qui multis eſt odioſus.

¶ Qui multū loquit̄: eſt ſicut

fatuꝰ mercator qui ſine nume
ro pondere ꝛ menſura vẽdit
merces ſuas. ꝛ ideo nõ eſt mi
rum ſi interdum defraudet.
¶ Qui indiſcrete cõminatur.
ſimilis eſt cani qui plus latrat
ꝛ minus facit. nobilis eniꝫ ca
nis ſicut leporiariꝰ vix latrat.
¶ Qui cõuitiatur: eſt ſicut ca
nis macelli: qui ſemꝑ os por
tat ſanguinolentum.
¶ Qui ꝯtendit vel ꝯtentionẽ
incipit: eſt ſicut ille qui a dya-
bolo mutuũ recipit. qui in cõ-
tentione recontendit: dyabo-
lo vſuras ſoluit.
¶ Qui praue cõſulit: eſt ſicut
ſerpens qui inficit quicquid
lingua eius tangit.
¶ Qui rumores multos nar
rat. ſimilis eſt lupo. qui. vt dr.
vno menſe viuit de vento.
¶ Qui loquitur verba ocioſa
eſt ſicut vlmus ꝛ alie arbores
que nullum fructũ ferunt: ſed
folia tantum.
¶ Qui bonos deridet: eſt ſic̃
cecus qui ſpuit ꝛ neſcit vbi: ſꝫ
ſpuit aliquando ſuper vultuꝫ
alicuius quãdo credit ſpuere
ſuper terram, vel lutum.
¶ Qui ſeminat diſcordias: ẽ
ſicut ſerpens ignominioſus:
quia talis vomit ignem: ꝛ in-
cendit rancorem.

¶ Qui ſecreta reuelat: eſt ſi-
cut ſaccus ſine fundo ꝛ ſicut
vas ſine opertorio.

De blaſphemo ꝛ per
iuro dictũ eſt ſupra. Et ꝓpter
hoc per talia que a lingua pro
cedũt vocatur vniuerſitas ini
quitatum. Zacharie. ij.

Sextum preceptũ ſe-
cunde tabule eſt. Non concu
piſces rem proximi tui.

Septimum preceptũ
eſt. Non deſiderabis vxoreꝫ
eius. In primo ꝓhibetur con
cupiſcentia oculoꝝ: in ſcdo cõ
cupiſcentia carnis. ¶ Et nota
ꝙ triplex eſt ratio quare ſpeci
alius iſta cõcupiſcẽtia carnis
duplex ꝓhibet. tuꝫ qꝛ eſt que-
daꝫ anime labes que cito ma
culat: ꝛ vix põt tergi. tuꝫ qꝛ eſt
quidã aie ignis: qui ſubito in
flãmat: ꝛ vix põt extingui: tuꝫ
qꝛ eſt quedã aie ſitis que ſem
per cruciat: ꝛ vix põt ſatiari.

Primo igitur hec du
plex ꝯcupiſcẽtia eſt anime la-
bes qui vix poteſt tergi. Vna
iſtaruꝫ. i. cõcupiſcentia carnis
eſt ſicut aqua: propter labilita
tem tranſitorie delectationis.
Altera. ſ. ꝯcupiſcẽtia oculorũ.
eſt ſicut terra ꝓpter ariditatẽ

terrene affectionis. Sicut ergo ex aqua ꝛ terra fit lutũ materiale: ita ex hac duplici ↄcupiſcentia fit lutum ſpirituale: quo anima ſoꝛdidat: ꝛ per cõſequens fetet ꝛ diſplicet in cõſpectu dei ad moduꝫ viliſſimi luti. Unde dicitur i pſal. Ut lutum platearum delebo eos.

Secundo iſta duplex concupiſcẽtia eſt anime ignis que vix põt extingui. De quo dicitur Job. xxxi. Ignis eſt vſqꝫ ad perditionem deuoꝛãs. Inflamat enim aiam: ꝛ inflamando: incinerat. ꝛ tũc tertia ſoroꝛ earũ. ſ. ſuperbia vite que eſt ſicut vẽtus inſufflat in animam: ſic redactã incineres: ꝛ diſpergit eã in ventum: ꝛ per conſequẽs adnibilat. Et ideo dicitur in pſal. ꝙ impius eſt ſicut puluis quem pꝛoiicit ventus a facie terre.

Tertio iſta duplex cõcupiſcẽtia eſt anime ſitis: que vix põt ſatiari cuius due ſunt ſanguiſſuge filie dicẽtes affer affer. Prouer. xxx. Concupiſcentia oculoꝝ dicit affer diuitias ↄcupiſcentia carnis dicit affer delitias. Una nõ ceſſat cõgregare: alia nõ ceſſat effundere. Unde dicitur Aggei. i. Qui mercedes ↄgregauit: miſit eas in ſaccum ꝑtuſuꝫ. Homo mundanus diuitiaꝝ ꝛ delitiarum ſitibundus: ſaccus dicitur pertuſus: ꝛ ideo non eſt mirum ſi nunꝙꝫ poteſt ſatiari quia nunꝙꝫ poteſt impleri ad modum ſacci pertuſi.

De pꝛeceptoꝛũ editione vel ꝓmulgatione notandum ꝙ ſunt vtiliter edicta: ꝛ ſub triplici pena: ꝛ pꝛimo ſub pena coꝛpoꝛis ꝛ aie. Lex eniꝫ imperatoꝛis edit ſub pena coꝛpoꝛis tm̃: ſed lex creatoꝛis ſub pena aie ꝛ coꝛpoꝛis: vt dicitur Matth. x. Nolite timere eos qui occidunt coꝛpus animaꝫ autem non poſſunt occidere.

Secundo pꝛecepta diuina edicũtur vel mandantur ſub pena bonoꝛuꝫ mobilium. Bona mobilia dicũtur bona gratie. qꝛ pñt perdi ꝛ recuperari. Bona imobilia dicũtur bona glorie: quia ſemel habita nũꝙꝫ poſſunt admitti. Tranſgreſſoꝛes ergo pꝛeceptoꝝ diuinoꝝ: bonis gratie ꝛ gloꝛie pꝛiuantur. Ideo obſeruantibꝰ datur gratia in pꝛeſenti ꝛ gloꝛia in futuro. iuxta illõ pſal. Gꝛatiam ꝛ gloꝛiam dabit nobis dominus.

Tertio precepta diui-
na edicuntur ſub pena patibu
li infernalis: tranſgreſſor ergo
diuini precepit iam eſt in via
qua ducitur a dyabolo ad pa
tibulum inferni.

Et nota q̄ tria ſunt q̄
fiunt latroni q̄n ducitur ad pa
tibulum. Oculis velatur: ma-
nibꝰ ligatur: et veſte nudatur: ſic
peccatori qui ducitur ad iferuū
velantur oculi rōnis: ligantur
manus bone opationis. denu
datur veſte honeſte ꝯuerſati-
onis. Sic ergo precepta diui-
na edicūtur ſub multiplici pe
na. Jō dr̄ in pſal. Tu mādaſti
mādata tua cuſtodiri nimis.

Nota q̄ ſicut decalo
gus eſt decē preceptorum dei: ſic
ſunt decē tranſgreſſores deca
logi: qui figurantur per decē pla
gas egypti: que fuerūt ſanguiſ
rana: cinifes: et muſce aialium
peſtis: et veſica: grādo: et locu-
ſta: tenebre: et mors primoge-
nitorum. Et per iſtas decem pla-
gas egypti: figurātur vt dictū
eſt trāſgreſſores decalogi. nam
ſicut plage ille vaſtauerūt egy
ptum: ſic plage peccatorum cor-
rumpunt mundum iſtum.

Pria ergo plaga egi
pti fuit ſanguis. Omnes enim
aque egypti verſe fuerunt in
ſanguinē. et hoc ſignat ſangui
nem et corruptionem luxurie.

Secūda plaga fuit ra
na tota enim egyptus bulliuit
ranis et ſignificat loquacitatē
et peccata lingue.

Tertia plaga fuit cini-
fes: cuiꝰ aculeus amarus qua
ſi inuiſibiliter pungit. et ſigni-
ficat aculeum inuidie.

Quarta plaga fuit mu
ſca grauiſſima et hoc ſignifi-
cat indignationem et pecca-
tum ire.

Quinta plaga fuit pe
ſtis aialiū et hoc ſignificat lan
guorem: vel peccatū accidie.

Sexta plaga fuit veſi
ca turgens et ampuloſa. et hoc
ſignificat inflationem et pec-
catum ſuperbie.

Septima fuit grādo.
et hoc ſignificat perſecutionem
et peccatum iniurie: quia ex ſu
perfluitate naſcitur iniuria vel
malitia.

Octaua fuit locuſta q̄
deuorauit quidquid reſiduum
fuit in grādine: et ſignificat vo
racitatem et peccatum gule.

Nona plaga fuit palpabilis tenebra: et hoc ſignificat cecitatem ignorantie.

Decima et vltima fuit mors primogenitorū: et hoc ſignificat ſcādalum: vel notā in famie: qn̄ .ſ. maiores prebēt occaſionē peccādi vel materiaʒ ruine. Hec fuerūt plage egyptiorum ad litteram. et iſte ſunt myſtice plage peccatorum tranſgreſſionis decē preceptorumʒ. Vn̄ ſicut egyptij poſt plagas iſtas fuerunt ſubmerſi in mari rubro. ſic homines mūdani poſt plagas iſtorumʒ pctōrum: ſi nō fuerunt per penitētiā loti vel ſanati: ſubmergētur in iferno cū pharaone et ſuis curribus: et cuʒ dyabolo et angelis ſuis. Qui āt fuerit trāſgreſſor diuini pcepti: nō erit imunis a plagis peccatorū et a gutture tormētorum: quia dr̄ Eccleſiaſtes. viij. Qui cuſtodit precepta: nō experietur qcq̄ʒ mali.

Quarta dieta de conſilijs. de religione. ca. xx.

Poſt tractatum de preceptis dicēdū eſt de ꝯſilijs euangeliorum. Hec eſt. n. quarta dieta ſalutis. ſ. de preceptis ad conſilia euāgelica ſicut a minus perfectis ad magis perfecta peruenire: et qm̄ iſtā dietā ambulant viri perfecti ſicut religioſi idō ſi dicēdū eſt hic de religione in cōi. Vnde in nomine domini de religiōe vel cōgregatiōe nota ſpāliter tria. ſ.

Typum cui comparatur.

Ortum vnde deriuatur

Votum quo ligatur.

Hʒ ergo religio typū multiplicē q ipſaʒ reddit cōmendabilē. Vn̄ nō q tria ꝯmēdātur i religione vel religioſis. ſ.

Pondus maturitatis.

Amor communitatis et

Fuga proprietatis

Religioſus ergo dʒ habere pondus maturitatis. ſicut vero trapazeta vel cāpſor cognoſcit meliores denarios ad pōdus: ſic abſqʒ dubio i pōdere maturitatis cognoſcit religioſus. Naʒ in pſal. dicitur. In populo graui laudabo te.

Religioſus dʒ amare communitatem et hoc multiplici exēplo. Videmus. n. q plures hoies qn̄ ſunt ꝯgregati incendūt ſecurius: reſiſtunt fortius: ſolaciātur iocundius. Vn̄ dicitur eccleſiaſtes. iiij. Melius eſt duos eē ſimul q̄ʒ

vnu3. Videmus inſuper ecō trario ꝙ auis ſola ſingularis vel eſt rapax vt accipiter: vel amiſit ſocium vt turtur. ſic religioſus ſingularis vel eſt rapax detrahendo. vel iudicādo patrē vel proximū vel amiſit ſociū .i. xp̄m: q2 dicitur eccleſiaſtes. iiij. Ve ſoli. Ideo in oblatiōe dn̄i in tēplo: fuit par turturū: non ſola turtur: vt dicitur Luce. ij. Videmus. n. ꝙ ſola candela per ventū extinguitur. ſed nō ita de facili qn̄ cum alijs ardet: ſic plures cō gregati vinculo caritatis iuncti melius lucēt per exemplū: vehemētius ardent per deſideriū diuinu3. Vnde dicitur in pſal. Congregate illi ſanctos ei9. Videmus. n. p̄terea ꝙ non ſolus denarius: ſ3 plures faciunt theſaurū. non vn9 miles: ſed plures faciunt exercitum: non vnus ſcolaris: ſed plures faciunt ſtudium: non vnus bos. ſed plures trahūt iugum. non vnū membrū: ſed plura faciunt corpus vnū. nō vna apis: ſed plures cōponūt fauum. non vnum granū. ſed plura faciunt aceruū: nō vna ſpecies: ſed plures faciunt electuarium. ſic cu3 plures ſunt vniti per amoris vinculu3 eſt in eis abſq3 dubio maior abūdantia meritorum. Vnde in figura huius non vnus ſolus diſcipulus: ſed plures diſcipuli receperunt ſpiritum ſanctu3 vt dicitur Actuum. ij.

Religioſus debet inſuper fugere ⁊ cauere ꝓprietatē ſicut. n. veſpertilio bibit oleum in eccleſia vbi laudāt alij deū: ſic religioſus: ꝓprietari9 inſtar veſpertilionis bibit ⁊ furatur bona mōaſterij: vbi alij vacāt laudib9 ⁊ dei ſeruitio. ſicut Judas qui ſolus inter apoſtolos pecuniā furatus eſt. vt dicitur Joannis. xij.

¶ Itē nota ꝙ tria ſunt reprobata ſpāliter i q̄lib3 religioſo.
Indeuotio.
Diſſolutio. ⁊
Vagatio.

¶ Nā religioſus indeuotus eſt ſicut cyprus vel iūcus aut mergus q iterius ē aridus: ⁊ tn̄ ſtat in aqua vel loco aquoſo. Item ſicut piſcis qui ſemper bibit aquam: ⁊ cu3 aperitur venter inuenitur vacuus: talis iuxta panem moritur fame: iuxta fontem morit̄ ſiti. iuxta igne3 moritur frigore ⁊c. Et de talibus dicitur in pſal. Diuites eguerunt ⁊ eſurierunt.

Eſt etiam reprobāda in religoine diſſolutio vite ⁊ inhoneſtas in conuerſatione. Naꝫ ſecularis inhoneſte viuēs: ſolū infamat ſeipſum religioſus vero inhoneſtus ⁊ diſſolutus: infamat totū monaſteriū ⁊ ordinē ſuū. Nā ſicut qñ vinū ꝓclamatur in villa: ꝑ vinū ꝙ portatur in cipho iudicāt hoies de toto vino quod eſt in dolio: ſic mūdus per cōuerſationē quaꝫ videt in vno religioſo: iudicāt omnes alioſ qui ſunt in monaſterio: vel in ordine ſuo. ⁊ hoc taꝫ in bono q̄ꝫ in malo. Unde dicit apoſtolus. i. Cor. iiij. Spectaculū facti ſumus mundo.

Eſt inſuper in religioſo. valde reprobāda vagatio. ſicut. n. piſcis nō diu viuit extra aquā: ſic religioſus vagabundus cito morit̄ per culpā. Uñ dicit Jero. O ciuꝫ mihi carcer eſt: ⁊ ſolitudo ꝑadiſus.

Item nota ꝙ religioſus debet.
Se caſtigare non interficere.
Prelato obedire nō ꝯdicere.
Semper in bono ꝓficere nō retrocedere.

¶ Religioſus itaqꝫ debet corpus ꝓprium nō occidere: ſed diſciplinare: ⁊ diſciplinam cū ratione regulare ⁊ interdum diſciplinā remittere: ſicut aqla retrahit alas: vt melius extendat. ⁊ baliſtarius remittit vel diſtēdit arcū: vt forti⁹ poſt modū trahat. ſic interdum remittēda ⁊ temperanda eſt diſciplina: vt poſtea conualeſcat. Nam dicit apoſtolus Roma. xij. Ratiōabile ſit obſequium veſtrum.

Religioſus etiam ſuo prelato debet obedire humiliter ⁊ non reſiſtere: ſicut enim membra iudicantur palitica que non mouentur ad imperiuꝫ capitis: ſic ꝑuerſus eſt religioſus ſubditus qui non ſentit motum ⁊ imperium patris ſpūalis. De talibus dicitur Exo. xv. Fiāt immobiles q̄ſi lapis. Et ſicut omne humidum ſicut dicit phūs male terminantur termino proprio ⁊ bene alieno: ſic religioſus bene regitur ſi obſeruet p̄lati preceptuꝫ. male vero ſi ſequatur proprie voluntatis votum. Nam dicit Berñ. Tolle propriam voluntatem: ⁊ infernus non erit tibi.

Religioſus īſuper de

bet ſemper proficere ꝛ nō recedere:ꝛ ideo a latioribus incipere dꝫ:vt pficiēdo ad altiora valeat puenire. Nā dicit Gre. In via dei non pficere:deficere eſt. Sicut.n. edificiū:in fundamento fit latiꝰ: ꝛ poſtmodū ↄſtruēdo fit ſtrictius:ſic religioſus talē perfectionē debet incipere:ꝙ ad illā valeat addere:ꝛ in ea perſeuerare ne dicatur illud euangelicū verbū contra ipſuꝫ hic homo cepit edificare: ꝛ nō potuit conſumare. vt dr̄ Luce. xiiij. Debet autem ſuper omnia in religione: perſeuerare: qꝛ dicit ſaluator. Nemo mittens manum ad aratrum : ꝛ aſpiciēs retro:aptuſ eſt regno dei. Sicut.n.ſtultus eſt qui tēpore tēpeſtatis exit de naui:ꝛ proijcit ſe in mari:ita ſumma ſtultitia eſt tēpore tentationis nauem religionis dimittere: ꝛ ad ſubmergendum ſe in mare ſeculi precipitare. De talibus aūt dicitur Actuū.xxvij. Niſi i naui māſeritis:pibitiſ.

Itē nota ꝙ religioſus debet in diſciplina nutriri ꝛ informari tripliciter:ſcilicet.
Sicut paruulus in domo.
Sicut pantula in orto.
Sicut virgula in virgulto.

¶ Debet itaqꝫ religioſus ad modū pueri in diſciplina diligenter enutriri ꝛ educari. Unde nota ꝙ dꝫ habere.
Duas obſtetrices in pceſſu
Duas nutrices in progreſſu
Duas conſiliatrices in profectione vel ſtatu.

¶ Debet igitur habere duas obſtetrices:ſcilicet obedientiam que liget ſibi manus ꝛ pedes inuoluat eū in panniculo paupertatis ꝛ humilitatē que inclinet eum in preſepio: ꝛ in cunabulo clauſtri:cū freno tēperātie:ꝛ capiſtro cilitij. Iſte ſunt duo obſtetrices hebreorum.i.religioſorum que conſeruabant mares: ideſt perfectos religioſos ꝛ perfecte viuere volentes. vt habetur Exo.i.

Debet etiam habere duas nutrices in progreſſu.ſ. veritateꝫ que doceat eum loqui:iuxta illud prime Petri. iiij. Si quis loquit̄ quaſi ſermones dei: ꝛ honeſtateꝫ que doceat eum ambulare: iuxta illud qđ dic̄ apoſtolus prime ad Theſſal. iiij. Precipimus vobis vt honeſte ambuletis ad eos qui foris ſunt.

Debet nihilominꝰ habere duas ꝯſiliatrices in pfectione ⁊ ſtatu.ſ.caritatē ad deum.⁊ ad ꝓximū. Nam dicit apoſtolus ad Heb.xiij. Caritas fraternitatis maneat ī vobis:⁊ auſteritatē ad ſeipm. iuxta illud prime Coꝛ. ix. Caſtigo coꝛpus meum: ⁊ in ſeruitutem redigo.

Religioſus īſtar plātule debet nutriri in diſciplina vel in religione. Vñ notādū eſt ꝙ oꝛtolanus fodit ſepe circa plātulas que ſunt in oꝛto ſuo ꝗ ſpūaliter dñt fieri nouo religioſo.plantule vero de vno loco eradicātur:⁊ in alio trāſplantātur:claudūtur:rigātur:purgātur:fodiūtur ⁊ colūtur: ſic nouitius debet inſtar plantule de mundo radicitus euelli:⁊ in religione trāſplātari:⁊ in ſancto pꝛopoſito radicari:circūſpectione claudi:deuotione rigari:cōfeſſione purgari: exercitio ⁊ occupatione fodi ⁊ excoli:⁊ tales ſunt ſicut nouelle plantationes in iuuētute ſua: vt dicitur in pſal.

Religioſus inſuper ſicut virgula in virgulto debet educari in diſciplina. Unde nota ꝙ agricola quando habet virgulā vel ſurculū generoſe vel fructuoſe arboꝛis: ꝓuidet ei in multis.ſ.ꝙ habeat radicē ſtipitē:frōdes ⁊ folia: floꝛes ⁊ fructꝰ.ſic virgula ſpiritualiter.ſ.neophitus vel nouitius in virgulto religionis dꝫ habere iſta ſex.ſ.radicē ꝓfunde humilitatis. ſtipitē recte intētionis:frondes ſincere dilectionis:folia honeſte locutionis:floꝛes pulchꝛe cōuerſationis ⁊ tādē ſuper omnia fructus bone operationis:qꝛ per fructus eoꝝ cognoſcit eoſ deꝰ.ſicut dic̄ ſaluatoꝛ. Mat. vij.De talibus virgulis generoſis ⁊ fructuoſis dicitur in pſal.Filij tui ſicut nouelle oliuarum:in circuitu menſe tue. ideſt religionis ſancte.

Habet etiam religio oꝛtū pꝛimodialem valde laudabileꝫ. Vñ nota ꝙ oīs religio ⁊ oīs ſpiritualis ꝯgregatio vel fraternitas habuit pꝛimo oꝛtuꝫ a ſamuele.qui congregauit cuneū ꝓphetaꝝ. vt dicit.pꝛimi Regū.x.⁊ ita dicit ibidē magiſter hyſtoꝛiarū. ¶ Scdo hūit oꝛtū ab helyſeo cū quo hitauerūt filij ꝓphetarū.vt dr̄ quarti Regū.iiij.

¶Tertio habuit ortū a ioāne baptiſta: qui ↄgregauit diſcipulos. vt dicit Joānis primo. ¶Quartū habuit ortū a xp̄o qui congregauit diſcipulos et apoſtolos. vt dr̄ Matth. iiij. ¶Quinto hūit ortū ab apl̄is qbus adheſerūt multi diſcipuli ſimul habitātes poſt miſſionē ſpiritusſancti ſicut dicit Actuū. iiij. Quia nemo quicq̄ eorum que poſſidebant aliqd ſuum eſſe dicebat: ſed omnia illis erant communia. ¶Sexto habuit ortū a marco euāgeliſta qui apud alexādriā diſcipulos vite mirabilis habuit. vt habetur. in eccleſiaſtica hyſtoria. libro. i. ca. xvj. Inde proceſſerunt monachi: quorum fuerūt tria gn̄a. ſ. cenobitarum: qui in cōi viuebant: aliorū qui dicebātur remibi. qui bini et trini habitabant et anachoritarum: qui ſoli in deſerto viuebāt: quorū auctor fuit paulus luſtrator nihilominus princeps Joannes baptiſta. vt dicit Jero. in epiſtolā. xlviij.

Habet īſuper religio nondum regulātē valde notabilē qui ipſaȝ facit valde laudabilem. Eſt. n. in ipſa triplex nodus valde laudabilis. ſ.

Nomen religionis obedientie ſubiugantis.
Paupertatis alleuiantis
Caſtitatis decorantis.

¶Obedientia aufert religioſo propriam voluntatē et per conſequens infernum. iuxta illud Bern. Tolle ppriā volūtatē: et infernus non erit tibi.

Pauptas aufert ipſi terrenā cupiditatem. et per cōſequēs omne malum. Iuxta illud verbum apoſtoli Prime ad Thim. vj. Radix omniū malorum eſt cupiditas.

Caſtitas aufert homini carnalem feditatem: et per conſequēs facit eum angelū. iuxta illud Matth. xxij. Neq̄ nubent neqȝ nubentur: ſed erunt ſicut angeli dei in celo. De hoc triplici nodo per ordinem eſt dicendum. Et primo de obedientia.

¶De obedientia. ca. xxj.

De obedientia nota ſpecialiter tria. ſ.

Preconia quibus ↄmēdatur.
Auxilia quibus adiuuatur.
Officia quibus occupatur.

¶Habet ergo obediētia multa preconia que ipſam laudāt Unde nota q̄ obediētia eſt.

Scola ſaluatoris.z
Nobile gen9 martyrij: z palma triumphalis.z
Scala paradiſi

¶ Primo ergo obediētia eſt ſcola ſaluatoris. Unde nota ꝙ ſaluator exēplo ſuo docuit obedientiā tripliciter. ſcilicet.
Ad mundum veniens.
In mundo manens.
De mūdo tranſiens.

Ad mundum veniens obedientiam docuit: vt dicitur Jo. vi. Deſcēdi de celo. non vt facerem voluntatem meam: ſ3 voluntate3 eius qui miſit me patris.

Obedientiam docuit in mūdo manens: vt dicit̃ ad Philip. ij. Factus eſt obediens vſ q3 ad mortem.

Obedientiā docuit in mondo tranſiens. nam in paſſione dixit patri. Nō ſicut ego volo: ſ3 ſicut tu. Matth. xxvi.

Eſt etiam obedientia quoddam nobile genus martyrij z palma triumphalis. q2 decollat homine3 z amputat ei ꝓprie voluntatis caput. De hoc martyrio dicit̃ primi Regū. xv. Melior eſt obedientia ꝙ3 victime.

Eſt autem obediētia ſcala paradiſi: cuius ſeptem ſunt gradus: quos aſſignat bernardus.

¶ Primus gradus obedientie eſt obedire libenter ſine recalcitratione exemplum de paulo qui dicit Act. ix. domine quid me vis facere.

¶ Secundus gradus eſt obedire ſimpliciter ſine ſimulatione: exemplum de dauid qui dixit in pſal. Ut iumētum factus ſum apud te.

¶ Tertius gradus eſt obedire hylariter ſine murmuratione. exemplum de ſymone ſyreneo: qui portauit in angaria. i. in dolore crucem chriſti Matth. xxvij.

¶ Quartus gradus eſt obedire velociter: ſine recraſtinatione. exemplum de petro z andrea qui ad vna3 domini vocem relictis retibus oībus: ſecuti ſunt eum Matth. iiij.

¶ Quintus gradus eſt obedire viriliter: ſine eſtimatiōe exēplū de petro qui dixit. Domine paratus ſu3 tecum in carcerē z in mortem ire. Luce. xxij.

¶ Sext9 gradus ē obedire humiliter ſine elatione. exemplū de diſcipulis quibus dixit ſaluator. Dum feceritis omnia que precepta ſunt vobis: di-

cite quia ſerui inutiles ſumuſ Luce.xvij.
¶ Septimus gradus eſt obedire perſeueranter ſine diſcõtinuatione.exemplum de chriſto d̄ quo dicit apoſtolus. Factus eſt obediẽs vſqꝫ ad mortem. Philip.ij.
Iſti ſeptem gradus erant ſpiritualiter in ſcala iacob. de qua habetur Geñ.xviij. que ſignificat obedientiã.tum qꝛ angeli deſcendebant ⁊ aſcendebant per illam:per quod intelligitur ꝙ obedientia eſt vita angelica: tum qꝛ ſcala iſta tangebat celos:in quo innuitur ꝙ vera obedientia eſt celeſtis vita.
¶ Item nota ꝙ obediẽtia eſt
Nauis ad celum tranſiens.
Clauis celum aperiens.
Auis ad celum aſcendens
¶ Eſt itaqꝫ obedientia ſicut nauis. Nam ſicut qui eſt i naui ſemper procedit ⁊ tamẽ ipſe qeſcit ſic qui eſt i naui obedientie:ſemper proficit in mũdo dormiendo:vigilando:comedendo:abſtinendo ambulando:quieſcendo:quia inſtar naute nõ mouetur motu proprio:ſed alieno. De hac naui habetur Prouer.vltimo. Facta eſt quaſi nauis inſtitoris ideſt mercatoris. Per eandeꝫ rationem obediens comparatur equitanti. nam ſicut equitans quieſcendo procedit qꝛ non mouetur motu ꝓprio: ſed equi:ſic bonus obediens:quando pauſat meretur:quia non innititur motui volũtatis ſue:ſed maioris ſui. Vnde dicitur Canti.i. Equitatui meo aſſimilaui te amica mea.

Eſt etiam obedientia

ſicut clauis paradiſi.ſicut eni obedientia clauſit paradiſuꝫ. Geneſis.iij.ſic obediẽtia paradiſum aperuit.Et in figura huius chriſtus dedit ſymoni: qui interpretatur obediens: claues regni celoruꝫ Matth. xvi.Et ſicut dominus maledixit primo homini inobediẽti:dicens: maledicta terra in opere tuo. Geneſis tertio:ſic benedixit obediẽti ſymoni dominus dicens.Beatus eſt ſymon bariona Matth.xvi.ca.

Eſt igitur obedientia

ſicut auis ad celuꝫ aſcendẽs. Nam ſicut auis cuꝫ duabus alis volat ad ſublimia ſic obediens cũ duabus alis.ſcilicet cum ala paupertatis:⁊ cũ ala

caſtitatis ſcandit ad celeſtia. Hoc eſt qđ dicit̃ Apocal.xij. Date ſunt mulieri due ale vt volaret in deſertũ locum.mulier iſta poteſt dici obediẽtia. Due ale poſſunt dici duo illa vota ſimul coniuncta.ſ.caſtitas ⁊ paupertatis voluntarie.

¶ Item nota ꝙ obediẽtia eſt.
Summa in merito.
Vicina deo.
Proxima celo.

¶ Eſt itaqꝫ obediẽtia in merito ſuprema. ⁊ in figura huiꝰ chriſtus apoſtolis ꝑpoſuit ſymonẽ obedientẽ. Vult enim creator ꝙ oia obediant obedienti nec mirũ ſi vult ꝙ obedienti obediant cetere creature: qꝛ etiã ipſe deꝰ voluit obediẽti obedire. Exẽpluꝫ de Joſue de q̃ dr̃ Joſue.x. Nõ fuit ãte ⁊ poſtea tam longa dies obediẽte domino voci hominis.

Eſt etiam obedientia deo vicina in cuiꝰ figura dñs recubuit in domo ſymonis. Luce.vij. Et oẽs qui erant in bethania diligebat Jo.xi. Bethania quippe domus obedientie dicitur.

Eſt etiam obedientia ſcala celi:⁊ deo ꝓxima ⁊ in figura huius dñs aſcẽdit in celum de bethania. Lu.xxiiij.

Habet etiã obediẽtia auxilia que ipſam iuuãt. Vñ notandum eſt ꝙ ſex ſunt que iuuant obedientiam.ſcilicet.
Humilitas flectens.
Conſuetudo frequens
Dilectio feruens.
Affectus terrena contẽnens.
Gratia interius vngens.
Prelatus modeſte ꝑcipiens.

¶ Obedientia igit̃ iuuat ⁊ facit hominẽ obedienteꝫ humilitas reddit hominẽ flexibileꝫ ſicut enim gracilitas ⁊ ſubtilitas virge facit virgã faciliter inclinare:ſic:gracilitas humilitas facit hoies faciliter obedire. Jdeo dicit apoſtolus de chriſto Phil.ij. Humiliauit ſemetipſum:factus obediens vſqꝫ ad mortem.

Juuat etiã obediẽtiã ꝯſuetudo. Nam ſicut equus aſſueſcit circũuolutionibus vt ſciat ſe ad oẽm partẽ flectere ſic aſſuefactio obediẽtie facit hoies ad nutũ obedire. De tali equo bene ductibili dicitur Prouer.xxi. Equus paratur ad diem beli:dominus auteꝫ ſalutem tribuit.

Juuãt tertio obedien

tia dilectio dei. Nam ſicut ignis facit cerã mollem ⁊ tractabilē: ſic amor dei ignitus facit hominem obedire. Unde dicitur Luce. xij. Ignem veni mittere in terram .i. animam deuotam.

Iuuat nihilominꝰ obedientiã ꝯtemptus mundi ⁊ ſepatio voluntatis ab omni ore corporali. ſicut enī pellis eſt tractabilis a ligno ſepata: que tñ eſt rigida q̃diu eſt ligno affixa: ſic aīa cum inſtar pellis a terrenis ſe iungit: ad obediendũ facile inclinat. In cuius pſona dicit pſal. Paratus ſum ⁊ non ſum turbatus.

Iuuat etiã obedientiã vnctio gratie interiꝰ ſicut enī coriũ vnctũ fit molle ⁊ tractabile: qđ tamē ante vnctionē erat durũ ⁊ rebelle: ſic hõ facilis eſt ad obedientiam qñ anima intus eſt vncta per gratiã Hec eſt vnctio de qua dicit i. Jo. ij. Unctionem quã accepiſtis maneat in vobis.

Tandē iuuat obedientiam modeſtia p̄cipiētis. exemplum de deo: qui vnũ ſolum lignũ prohibuit: ⁊ omnia alia conceſſit. Geñ. ij. dicens. De omni ligno paradiſi comede: de ligno autem ſcientie boni ⁊ mali ne comedas.

Habet etiã obediētia officia que ip̄az occupãt .ſ. tria genera p̄ceptorũ. Uñ nota q̄ debet quilibꝫ obedire p̄ceptis iudicis per naturā que ſcripta ſunt. Tho. iiij. Qđ ab alio oderis tibi fieri: vide ne tu aliquando alteri facias. ⁊ Mat. vij. Oia quecũq̄ꝫ vultis ne faciant vobis hoīes: ea nolite facere eis. Uel debemꝰ obedire preceptis iniũctis per ſcripturam que ſcripta ſunt Exo. xx. vbi ponuntur decem p̄cepta. Non hēbis deos alienos ⁊c̃. Debemus etiã obedire p̄ceptis inſpiratis per grãz vt de dilectione dei ⁊ proximi que ſcripta ſunt. Mat. xxij. Horũ expoſitionē q̄re ſupra in materia de preceptis ⁊ in materia de caritate.

¶ De paupertate. caplm. xxij.

De paupertate nota ſpecialiter tria. ſcilicet q̄ paupertas eſt celeſte p̄ciũ: cum quo pauperes mercant̄. Celeſte prandium: ad qđ pauperes inuitantur. Celeſte ſolium: in quo pauperes locantur.

Primo igiť paupertas eſt celeſte precium a quo pauperib⁹ emitur celū. ſicut dicit Aug. Regnū inquit celoꝝ pauptate emiť. Et nota ꝙ regnū celoꝝ iure emptionis cōuenit pauperibus: q: ipſi proprie ſoluunt precium qđ taxauit chriſt⁹ Matt. xix. Qis qui reliq̄rit domū aut agros. ⁊c̄.

Secundo paupertas eſt celeſte prandiū quo paupe res reficiūtur. ſicut enim videmus ꝙ qn̄ clamať ad elemoſynā vel prandiū: ſoli paupes veniūt ⁊ accelerāt: ſic ad prandium celi ad qđ chriſtus inuitat: ſoli pauperes intrāt qđ figurať Luc. xiiij. vbi diciť ꝙ homo quidā fecit cenā magnā. ⁊c̄. Et nota ꝙ tria genera hominū ad illā cenā venire noluerunt: ſ; excuſationes friuolas allegauerunt. ſ. auari diuitijs in craſſati: imundi impinguati: ſupbi delicati honorib⁹. iuxta illud Deut. xxxij. Incraſſatus: impinguat⁹: dilatat⁹ dereliquit deū factorē ſuū Auari figuranť per illum qui quinq; iuga boū emerat. Immundi per illū qui vxorē duxerat Superbi: per illū qui villam comparauerat. ⁊ ideo oēs iſti a cena illa proprie ſunt excluſi ⁊ ſoli paupes intromiſſi. Nā dicitur ibidem. Voca pauperes ⁊ debiles: ⁊ introduc. ⁊c̄.

Tertio paupertas eſt celeſte ſoliū in quo pauperes ſedent. ſicut dicitur Mat. xix. Vos qui reliquiſtis oīa: ⁊ ſecuti eſtis me. ⁊c̄. ⁊ ſequiť. ſedebitis ⁊ vos ſup ſedes: iudicantes duodecim trib⁹ iſrael. S; nota ꝙ ſicut qui eſſet ſupra celum: totā terrā reputaret quaſi centrū: ſic pauperes totam terrā reputant rem minimā ⁊ vilem: quia in celo vt dictū eſt hn̄t ſedē ⁊ manſionē ſuā. Nā dicit apoſtolus in pſona eoꝝ. Noſtra cōuerſatio in celis eſt. Ad philippenſes. iij.

Item nota ꝙ pauper habet tria bona: ſcilicet.
Vitam ſecuriſſimam.
Mentem quietiſſimam.
Veſtem nobiliſſimam.

Primo igitur paupe res ſunt in vita ſecuriſſima. ſecuri: q: per paupertatē nō mouenť lites: nō timentur fures: nō formidanť rerū tempeſtates: ſed diuites hui⁹ mūdi ſuſtinent omnes iſtas tribulationes. Unde in figura huius

cayn qui interpretatur poſſeſſio habebat caput tremulum. et ſignificat diuitum curam et ſollicitudinem aurorum.

Secundo paupes mente ſunt quieti et a ſpinis diuitiarum minime lacerati: et ab earum pondere liberi: et ab earum inquinatione mundi. Nam diuitie faciunt iſta tria mala. Bona ſiquidem temporalia poſſeſſa: onerant: amata inquinant amiſſa: cruciant. vt dicit Bernardus. Unde in figura ſpiritualis quietis quam habent paupcres et anxietates que communicant diuitias: iſrael a deo accepit ſabbatum. i. quietem. et egyptij anxietates et curas: vt dicit Greg. Propter hoc dicitur ad Heb. iiij Relinquitur ſabbatiſmus populo dei.

Tertio ſunt pauperes veſte decori. i. honeſtate conſpicui. ideo ſapiens iungit iſta duo Eccleſiaſtici. xi. Paupertas: inquit: et honeſtas a deo ſunt. quia in ſemitis pauperum relucet ſpiritualiter chriſti ſignum. De quo dicitur Luce. ij. Et in ſignum: cui contradicetur.

Et nota quod triplex fuit ſignum chriſti cui contradicitur a diuerſis amatoribus mundi. Primum fuit paupertas: cui contradicitur ab auaris. Secundum fuit caſtitas: cui contradicitur ab immundis. Tertium fuit humilitas: cui contradicitur a ſuperbis.

¶ Item nota quod paupertas alia tria bona habet: eſt enim paupertas. Summe chriſto coequata. Bonis ſumme copulata. Celis ſumme cumulata.

¶ Primo ergo paupertas eſt ſumme chriſto copulata. Habet enim deus paupes quaſi familiares et domeſticos: et diuites quaſi ignotos et externeos. Unde in figura huius chriſtus in ortu ſuo prius vocauit paupes quam diuites: piſcatores quam mercatores paſtores quam reges: pauperes de prope: et diuites magos ab oriente.

Secundo paupertas eſt ſumme coequata celo. et causa eſt quia eſt ſumme elongata a mundo. pauper. n. ſumme celum appropinquat: quia omnia mundana conculcat. ſicut videmus quod ille qui vult alte attingere ſcabellum conſueuit ſub pedibus locare: ſic paup manu tangit celum: quia de omnibus terrenis contemnendo et conculcando facit ſibi quaſi ſub pedibus ſcabellum. Iuxta illud Deut. xi. Omnis locus quem calcauerit pes veſter veſter erit.

Tertio paupertas eſt ſumme cumulata omni bono Optime enim ſcit theſauriza re. ꝑpterea eni dimittit terrã talpis.i.auaris.fimũ porcis.i. immũdis.puluerez ſerpentibꝰ ideſt ſupbis. Iuxta illud Iſa. lxv. Serpẽti puluis panis eiꝰ. Ipſa enim dedignatꝰ fimũ ſta buli hẽre loco theſauri.fimus ſtabuli ſunt diuitie huiꝰ mun di:qꝛ mundus eſt ſtabulum.i. locus iumentoꝝ ⁊ boiuz beſti aliũ. Ipſa enim bona imobi-lia retinet.i.celeſtia. ⁊ diſpgit bona mobilia.i. oia terrena. qđ figuratur Gen̄.xxv.vbi di citꝰ ꝙ abraam dedit yſaac oia que poſſidebat ⁊ filijs ꝯcubi-naꝝ largitus eſt munera.

¶ De caſtitate.capl'm. xxij.

De caſtitate nota ſpe cialiter tria.

¶ Caſtitas enim eſt.

Florens ſicut liliũ inter ſpinas.
Habet preciuz inter gẽmas.
Tenet ſolium ſuper ſtellas
Habet lilium incorruptibile.
hz preciuz impreciabile.habet ſolium in ſuperabile.

¶ Primo ergo caſtitas ẽ flo rens ſicut liliũ. Nã dꝛ Cant. ij. Sicut liliuz inter ſpinas: ſic amica mea inter filias. Et nõ ꝙ in lilio ſũt ſex folia niuei co loriſ ⁊ ſex grana aurei coloris ſex folia niuea ſignificant car nis pudicitiaz ⁊ ſex grana au rea ſignificãt mẽtis mũditiã. ¶ Primo ergo in lilio ſunt ſex folia in quibꝰ figuratur ſex ad pudicitiam neceſſaria.

Primuz foliũ eſt cibi ⁊ potus ſobrietas. Unde dic̄ Ieron̄. Uirgo fugiat vinuz ⁊ venenũ.nã vinuz in adoleſcẽ tia eſt duplex incendiũ volu-ptatis. Un̄ prouer.xx. Luxuri oſa res eſt vinum. Et Gen̄. xix.dicitur ꝙ loth propter vi-num perpetrauit inceſtum.

Secundum foliuz eſt habitus aſperitas. Un̄ dicit Bern̄. Memẽto ꝙ aſperior cardo pannũ facit leniorẽ.ſi-cut aſper habitus facit carnẽ caſtiorẽ. Et per ꝯtrium filij iſ-rael fornicati ſunt cũ mulieri-bus moab:qꝛ ornate erãt ve-ſtibꝰ delicatis. vt dꝛ Nu.xxv.

Tertium folium eſt la boris ſtrenuitas. ⁊ per cõtra-rium ignauia ⁊ ociũ ſunt ſum mũ luxurie nutrimentum. qꝛ vt dicitur Ezech.xvi. Hec fu it ſodome iniqtas ſororis tue: ſuperbia:ſaturitas:abundãtia

panis:⁊ ocium. Dauid in domo ocians:cōmiſit adulteriū, ij. Regum.xi.

Quartum foliū eſt cuſtodia ſenſuū:⁊ maxime quo ad viſum ⁊ auditum: qꝛ curioſitas vidēdi ⁊ audiēdi: via eſt ad peccatū. cuius exemplum pꝫ in dyna filia iacob que ad videndū mulieres regionis illiꝰ egreſſa:a chicē filio emoꝛ fuit coꝛrupta. vt dꝛ Geñ.xxxiiij.

Quintū foliū eſt modeſtia verboꝝ ⁊ maxime immūdoꝝ:quia maxime excitatꝛ luxuria per verba diſſoluta inhoneſta. Naꝫ dicit apoſtolus prime Coꝝ.xv. Nolite ſeduci inanibus verbis. Coꝛrūpunt enim bonos moꝛes.colloquia praua. Sic inquit Jero. Sermo virginis prudens: modeſtus:⁊ tardus vel rarus.vt tā eloquentia precioſus q̄ꝫ pudore. Item ſit in re noua grauitas imutabilis:honeſtas ſtupenda:verecunda vita:pudicitia virginalis: inceſſus ⁊ vere prudentie habitus : ſermo ſꝑ modeſtus:ſolum ſuo tempoꝛe proferendus. Hec ille.

Sextum folium eſt fugo occaſionū ⁊ opoꝛtunitatuꝫ ⁊ maxime mulierum. Dicitur eniꝫ Geñ.xix. Ne ſtes in omni loco circa regionē. Videmus enim ꝙ animalia ſilueſtria pulchrioꝛē pellem habēt q̄ꝫ domeſtica. Legimus enim ij. Regum.xiij. ꝙ thamar ab amon fratre ſuo fuit coꝛrupta qꝛ in thalamo fuit ſola cū ſolo. Unde Berñ. dicit. Virgines que vere vaino fuit ſunt: ſemꝑ debent eſſe pauide:⁊ nū q̄ꝫ ſecure:vt cauti virgines mēda: ſecura etiam pertimeſcant.

Sunt etiaꝫ in lilio ſex grana aurea in quibꝰ figuratꝛ triplex modus diligendi deuꝫ ⁊ triplex cauſa dilectionis.

Primo ergo eſt triplex modus dilectiōis que debet habere animus caſtus. eſt enim diligendus deus prudēter:ne decepti ab amoꝛe eius. diſcedamus. dulciter:ne a elati ab amoꝛe eius abſcindamur. foꝛtiter ne oppreſſi ab amoꝛe dei euellamur vt dicit Berñ. Sunt autem tres cauſe precipue in quibus debemus deū diligere. Eſt enim diligendus toto coꝛde:qꝛ creatoꝛ tota anima:quia redemptoꝛ tota mēte: qꝛ remunerator: vt dicit Mattheí.xxij.

Secundo caſtitas hȝ ingens preciū ſuper oēs gemmas: q2 dr Eccleſiaſtici. xxvi. Non eſt digna pōderatio cōtinētis aīe. ¶ Et nota ꝙ caſtitas eſt theſaurus cū valore caritatis: ideo ſumme amādus. Et ideo dicit Matt. xiij. Simile eſt regnū celoꝝ theſauro abſcō. ⁊c̄. Eſt theſaurus in vaſe fragiliſſimo. ⁊ iō ſumme cōſeruandus. Nā dicit apl's. ij. Coꝝ. iiij. Habemus theſauꝝ iſtum in vaſis fictilibus. Vn̄ maioris virtutis eſt in carne corruptibili ſuare caſtitatem. Eſt theſaurus cū maligniſſimo hoſte. ⁊ ideo ſumme timēdus ſicut videm9 ꝙ valde eſt laudabile caſtrū debile defendere ꝯtra hoſtem fortiſſimū.

Tertio caſtitas habet excellens ſoliū ſuper oēs ſtellas qd̄ figuratur per thronuȝ de ebore grādē. vt dicitur. iij. Regū. x. Et nota ꝙ ebur eſt frigidum ⁊ ſolidū ⁊ candiduȝ: frigidum ꝯtra ꝯcupiſcentiaȝ: ſolidum per firmā perſeuerātiam: candidū per meram innocentiam. Itēȝ nota ꝙ ebur in ſuo panno lineo mūdo inuoluatur: ſeruat pannū ne incendatur: in quo ſigātur ꝙ interior caſtitas mētis ſuat corpus exteri9 ab icēdio libidinis ¶ Itē nō Fructū vberrimū. ꝙ caſtitaſ Curſuȝ celerrimū. habet. Sextū pulcherrimū

Prio ergo caſtitas hȝ vberrimū fructum. Et nota ꝙ triplex eſt fructus euāgelicus. ſ. trigeſimus quem hēt caſtitas coniugalis: ſexageſimus queȝ habet caſtitas vidualis: centeſimus quē habet caſtitas virginalis. vt dicit Matth. xiij.

Secundo caſtitas hȝ celerrimū motū. Caſtitas eni conſequit deū tripliciter. ſ. currendo: notādo ⁊ volendo. currit enim caſtus per bonā operationem: notat per internaȝ deuotionem: volat per ſupernam contemplationē: ⁊ ſic ſequitur agnum quocūqȝ ierit: vt dicitur Apoca. xiiij.

Tertio caſtitas habet pulcherrimū ſertū. non enim ſolum habet aureolaȝ premij accidentalis: ſȝ etiā aureolam premij eſſentialis. Et nota ꝙ triplex eſt aureola. ſ. virginuȝ: martyrum ⁊ doctoꝝ. Virginum: florea. Martyrū: gēma. Doctorum: aurea.

Aureola igitur virgi

num eſt florea. de qua dicitur Cant. iiij. Veni de libano ſpō ſa mea: veni coronaberis. ſ. aureola caſtitatiſ: q2 in ſcriptura caſtitas flos dicit merito caſtis corona. de floribus datur. ¶ Et nota ꝙ caſtitas iſtar floris ſolo tactu marceſcit: quia tact⁹ impudice delectationis caſtitatem oīno corrūpit. ſicut enim flos ſole pſente decorez ſuum oſtendit. nam flos vt videmus de nocte clauditur ⁊ oriente ſole rurſum expanditur: ſic homo vere caſtus. de caſtitate tm̄ coram deo nō coram hominibus gloriatur dicēte Apoſtolo. ij. Cor. i. Gloria noſtra hec eſt teſtimoniuz conſcientie noſtre.

Aureola vero martyrum eſt gēma. Nam dicit in pſal. Poſuiſti ſuper caput ei⁹ coronam de lapide precioſo.

Aureola doctoruz eſt aurea. De qua dicitur Eccleſiaſtici. xlv. Corona aurea ſuper caput eius.

¶ Item nota ꝙ caſtitas indiget ſtudioſa clauſura.

Caſtitatē decet pcioſa cictura.

Primo ergo caſtitas lucet ſpecioſa pictura caſtitas debet habere clauſuram ſtudioſam. Nam dicit Cant. iiij. Ortus concluſus ſoror mea ſpōſa. ¶ Et nota ꝙ in orto bene clauſo nō poteſt quis intrare niſi de alto: ſic in homie caſto qui habet clauſurā cōtinētie nullum deſiderium dz intrare niſi celeſte tm̄. ſi tm̄ ortuſ concluſus beſtijs eſſet plenus clauſura parū proficeret imo plus noceret q̄ꝫ prodeſſet: ita quādo beſtiales motus libidinis ſtrepunt in mente parum aut nihil valet clauſura caſtitatis in carne. Et ideo ſponſe dicitur Canti. iiij. Non ſoluz ortus ꝯcluſus: ſed fons ſignatus. ortus concluſus: propter caſtitatem carnis: fons ſignatus propter puritatez mentis.

Secundo caſtitas dz habere cincturam precioſam: q2 dicitur Luce. xij. Sint lūbi veſtri precincti: ⁊ lucerne ardentes in manibus veſtris. ¶ Et nota ꝙ daniel vidit virum accinctum renibus auro obrizo: qd̄ eſt aurum precioſum valde: vt dicitur Danielis. x. Joannes in apoca. vidit filium hominis precinctū ad mamillas zona aurea. vt dicitur Apoca. i. quod. ſ. ad dupli-

cem caſtitatem refertur. Naꝫ zona aurea vł cinctura renū: ſignificat corpus caſtuꝫ. zona vero aurea inter mamillas ſignificat cor mūdū. q2 vt dicit phūs lib. de aialibus. Cor hominiſ. ē īter mamillas aliquātulū declinās ad ptē ſiniſtrā.

Tertio caſtitas debet habere picturaꝫ ſpecioſaꝫ. ſicꝰ eni cādor materialis vel albedo eſt caput ꝛ fundamentum aliorū coloꝝ vt dicit phūs: ſic caſtitas eſt quaſi caput ꝛ fundamentū aliarū virtutū ꝛ bonorū opeꝝ. Vnde dicit Grego. ꝙ non eſt opus bonum ſine caſtitate.

¶ De virtutibus in communi. ca. xxiiij.

Poſt tractatū de preceptis ꝛ conſilijs: dicendū eſt de virtutibus: donis: beatitudinibꝰ: ꝛ fructibus. Iſta quattuor ſunt quedā ſpecialia incentiua ad operādū diuina precepta ꝛ cōſilia euāgelica. Dr̄nt autem iſta q̄ttuor per hūc modū: q2 virtutes faciūt operari recta Dona faciunt operari fideliter: ꝛ faciliter expedire. Beatitudines faciunt operari perfecte. Fructus faciunt operari delectabiliter ſeu delicioſe.

¶ Et nota ꝙ virtutes ſunt ſeptem. ſ. quattuor cardinales: ꝛ tres theologice.

Cardinales ſunt.
¶ Prudentia
Fortitudo
Temperantia
Iuſtitia

Sunt autem theologice
¶ Fides
Spes
Caritas

Dr̄nt auteꝫ q2 theologice habent deū vel bonum increatum pro fine vel pro obiecto. Virtutes cardinales habent bonum creatum pro obiecto. Preterea virtutes theologice reſpiciūt magis vitam cōtemplatiuā: ꝛ ordināt hominem ad deuꝫ. Cardinales vero pertinent ad vitam actiuā: ꝛ ordinant hominē ad proximū. ꝛ ideo ille dicūtur theologice. i. diuine a theos qđ ē deus ꝛ logos quod eſt ſermo q2 principaliter ſunt ad deū. Sꝫ cardinales dicuntur a cardine in quo vertitur oſtiū: quia pricipaliter reſpiciūt vitā actiuā: que tota eſt nobilis ſuper cardinales virtutes. Vñ tres virtutes theologice pertinent

ad mariam que intendit circa vnū.i.circa bonū increatū: quod non aufertur ab ea:nec mutatur. Quattuor vero cardinales pertinent ad marthā que intēdit circa multa ꝛ turbat erga plurima.ſ.bona creata. Sunt vera loca ſcripture vbi reperiuntur virtutes dona:btitudines:ꝛ fructus. Virtutes theologice ponunt prime Cor.xiij. Nūc āt manēt: fides ſpes caritas:tria hec.

¶ Quattuor vero virtutes cardinales ponunt Sapi.viij.ſobrietatē:prudētiā:doctrinā:iuſtitiā:ꝛ fortitudinē:quibus nihil vtili⁹ eſt in hac vita hoib⁹.

Dona vero ſpiritus ſancti ſunt ſeptem:ſcilicet.

Donum ſapientie.
Donum intellectus.
Donum conſilij.
Donum fortitudinis
Donum pietatis
Donum ſcientie:ꝛ
Donum timoris

¶ Iſta aūt dona ponuntur. Iſa.xi. Et requieſcet ſup eum ſpiritus ſapiētie ꝛ itellectus. ſpirit⁹ fortitudinis ꝛ ꝯſilij. ſpiritus ſcientie ꝛ pietatis: ꝛ replebit eū ſpiritus timoris dñi.

Beatitudines autem ſunt.viij.ſ. Paupertas Mitítas vel māſuetudo. Luctus. Eſuries. Miſericordia. Mūdicia cordis. Pax. Iuſtitia. Iſte ponūtur Matth.v.

Fructus ſpiritusſancti ſunt.xij.ſ. Caritas. Gaudium. Pax Sapia. Lōganimitas. Bonitas. Benignitas. Māſuetudo. Fides. Modeſtia. Continētia. Caſtitas. Iſti ponūt ad Galathas quito.

Virtus ſic diffinitur ī libro de ſpiritu ꝛ aia.

Virtus eſt habit⁹ mētis bene īſtitute.

De virtute in communi nota ſpecialiter tria.ſ.

Eius precioſaꝫ cōparationē.
Eius virtuoſam operationeꝫ
Eius gratioſaꝫ ꝓcreationeꝫ.

¶ Cōparatur ergo virtus tribus ſpecialiter:ſcilicet.

Ligno fructuoſo.
Lapidi precioſo.ꝛ
Celeſti paradiſo.

¶ Primo cōparatur ligno fructuoſo. Nō.n. abſqꝫ virtute eſt ſicut arbor ſilueſtris vel vinea que ꝓfert labruſcas.i. delectationes carnales vel glandes que ſunt cibaria porcorum.i.hominum immundorū. Sed ſi ramus virtutis

tali arbori fuerit inſertus totā
arborē trahit ad naturā ſuā:
⁊ facit eā ferre fructꝰ optimos
qui letificāt deū ⁊ āgelos dei
Luce.xv. Gaudiū eſt āgelis
dei ſup vno peccatoꝝ.⁊c. Hec
eſt illa arbor pulcherrima cu
ius fructus nimiꝰ ⁊ eſca vni-
uerſoꝝ in ea Danielis.iiij.

Secūdo cōparatur la
pidi ꝑcio.ſicut.n.virtus que ē
in viro iuſto facit cuꝫ preuale
multis pctōribꝰ. Nā dr̄ eccle
ſiaſtici.xvi. Melior eſt vnꝰ ti
mens deū q̄ꝫ mille filij impij.
De hoc lapide ꝑcioſo dr̄ ec-
cleſiaſtici . vi. Quaſi lapidis
virtus ꝓbatio erit i eis.ſ.ope
ribus bonis. Tñ hodie multū
vilipendit̄: intm̄ ꝙ ſi eſſet ve-
nalis:a paucis emeretur: ſicut
gallus q inuenit in ſterqlinio
margaritā ⁊ granuꝫ putride:
inſpecta margarita eligit gra
nū putriduꝫ:ſic hō mūdanus
ſpreta virtute:appetit bonum
tꝑale ⁊ trāſitoriū ⁊ ratio eſt q̄
re vilipendit̄ virtus: qꝛ neſcit
hō preciū eiꝰ vt dr̄ Job.xxviij.
Et pp hoc dic̄ ſaluator Mat
thei.vij. Ne mittatis marga-
retas ante porcos.i.hoīes im
mūdos ⁊ mūdanos: qꝛ plus
volūt furfur carnalis ⁊ imun
de delectationis:q̄ꝫ margari
tas gratie vel virtutis.

Tertio cōparatur pa
radiſo tam celeſti q̄ꝫ terreſtri
Terreſtri cōparat̄ in tribꝰ.ſ.
In ſitus eminentia.
In fructus opulentia.
In fontis effluentia.
¶ Eſt.n.primo paradiſus lo-
cus altiſſimus:ita ꝙ aque di
luuij vſqꝫ ad illū locū nō per
uenerunt:ſic viri religioſi vel
virtuoſi vitā hn̄t eminenteꝫ:
inſtar p̄diſi ita ꝙ nunq̄ꝫ ſub
merguntur diluuio peccati.
Vnde dicit ſapi.in perſona
viri iuſti Eccleſiaſtici vltimo.
Exaltaſti ſuper terrā habita
tionem meam.

Eſt ſecūdo paradiſus
locus fructibus opulētus.pro
ducit.n.oē lignū pulchrū vi-
ſu.⁊ ad veſcēdū ſuaue Gen.
iii. ſic vir iuſtus vl̄ virtuoſus
oē lignū pulchruꝫ vſu ꝓducit
per honeſtā cōuerſationē. ad
veſcendum ſuaue: per bonaꝫ
operationem ⁊ internā deuo
tionem. Vnde dicitur Eccle
ſiaſtici . xxiiij.in perſona viri
virtuoſi. Flores mei fructus
honoris ⁊ honeſtatis.

Eſt nihilominus para

diſus terreſtris locus aquis irriguus. Nã dicitur Geñ. ij. q fluuius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigãduʒ paradiſum: qui inde diuidit in quattuoꝛ capita. Paradiſi fluuius virtus eſt vel gratia: q de fonte diuinitatis oꝛitur quattuoꝛ capita ſunt quattuoꝛ pꝛincipales virtutes vł cardinales que a gratia deriuãtur. ſ. iuſtitia. temperantia pꝛudentia: foꝛtitudo. Juſtitia habet locum in rebus certis: nõ enim poteſt eſſe iuſtitia vel iuſta ſententia niſi in rebus certis. Pꝛudentia habet locum in dubijs. Temperantia habet locum in pꝛoſperis. ꝛ foꝛtitudo in aduerſis.

¶ Comparatur auteʒ virtus paradiſo celeſti in quattuoꝛ. Eſt enim paradiſus celeſtis: habitatio dei: locus gaudij: locus lucis ꝛ locꝰ oꝛdinati amoris. Talis eſt anima viri iuſti ꝛ virtuoſi nã ibi eſt habitatio diuine gratie: ibi eſt gaudium bone cõſciẽtie: ibi eſt lux veritatis: ibi ẽ amoꝛ caritatis. De tali paradiſo dr̃ Eccleſiaſtici xl. Gꝛatia ſicut paradiſus in benedictionibus. Econuerſo anima peccatoꝛis non dicitur paradiſus: ſed potius infernis. Habet enim quattuoꝛ mala oppoſita bonis ſupradictis. Ipſa enim eſt habitatio non dei ſed demonũ: ipſa namqʒ loco gaudij habet remoꝛſum conſcientie: loco lucis habet tenebꝛas ignorantie: loco amoꝛis oꝛdinati habet ignem concupiſcentie. Unde de tali inferno dicitur. Iſa. xxxviij. Quia non infernus confitebitur tibi. ideſt anima peccatoꝛis: que eſt q̃ſi locus infernalis.

Item virtus vel gratia comparatur alijs tribus: ſcilicet.

Signo vel caracteri
Pꝛecio vel pignoꝛi
Oleo vel vnctioni.

¶ Uirtus enim eſt ſignum vel caracter pꝛedeſtinationiſ: ſicut enim paſtoꝛ ſignat oues ſigno quo diſtinguit oues ꝓpꝛias ab extraneis: ſic deus qui eſt paſtoꝛ animarum noſtrarum. Jo. x. ponit in ouibus ſuis ſignũ gratie ꝛ virtutis quo diſtinguit oues ab hedis. De hoc ſigno dr̃ Ephe. i. Nolite contriſtare ſpm̃ſctm̃ dei in quo ſignati eſtis in die redemptionis: ſcilicet gratie: virtutis: ꝛ veritatis. Et debe

mus cõſiderare q̃ttuoꝛ ſigna quibꝰ electos ſuos ſignat deꝰ.

Eſt eniꝫ virtus pignꝰ vel pꝛeciũ ſaluationis.ſicut.n. qui habet pꝛeciũ:rẽ põt emere:ꝛ ſicut qui habet arraꝫ vel pignus ſufficiẽs:certus eſt de ſolutione.ſic qui habet virtutem vel gratiã gratuitã:ſecurus eſt de eterna ſaluatione. De hoc pignoꝛ hẽtur Ephe.i.ſignati eſtis ſpiritu pꝛomiſſionis ſancto.ſ.gratie qui eſt pignus hereditatis noſtre.

Eſt nihilominꝰ virtuſ gratuita vnctio regaꝛ pꝛomotionis.Sicut.n.reges qui pꝛomouentur ad regna terrena vnguntꝛ:ſic deuſ electos ſuos vngit vnctione gratie ad obtinenda regna celeſtia ꝛ terrena.De hac vnctione dr̃.i.Jo.ij. Vnctionẽ habetis a ſancto ꝛ noſtis omnia.

¶ Nota ꝙ electi qui habent vnctiones virtutis vel gratie reges debẽt triplici ratione: tũ qꝛ deꝰ regnat i eis per gratiã:tũ qꝛ futuri ſunt reges per gloꝛiã:tuꝫ qꝛ eis iⁿ hoc mũdo ſeruiũt oĩa ꝑ obedientiã.Oĩa nãqꝫ eis cooperãꝛ in bonũ.ſ. tam bona q̃ꝫ mala:tã pꝛoſpera q̃ꝫ aduerſa:vel peruerſa.

¶ Iteem virtus vel gratia tribus alijs comparatur:ſcilicet. Armature foꝛti. Pꝛebende nobili.ꝛ Optime poſſeſſioni.

Virtus.n.ẽ armatura tã foꝛtis ꝙ oĩa vincit:ꝛ nũq̃ꝫ vincitur vel ſuperatur. Homo autem ſine virtute:eſt ſicut homo inermis in medio oſtium ſuoꝝ..i.iter pꝛoſpera ꝛ aduerſa:ꝛ ab vtriſqꝫ leditur ꝛ ſuperatur. Nam ipſum decipiũt ꝓſpera ꝛ aduerſa.pꝛopter qđ monet apoſtolus dicens ad Ro.xiij.Induamur arma lucis:ideſt arma virtutis. vt dicit gloſa.

Virtus eſt pꝛebenda nobilis:quod patet ex duobꝰ ſ.ex pte dãtiũ ꝛ ex pte recipiẽtiũ.ſeu ex pte dãtis ꝛ ex parte recipientis. Sicut.n. papa ꝛ alij pꝛelati conſueuerũt ſibi retinere collationẽ pinguẽ vꝉ pꝛebendam nobilẽ vel nobiliuꝫ:ita deus collationẽ huius nobilis pꝛebende:ſcilicet virtutis vꝉ gratie retinuit ad manũ ſuã.iuxta illud pſal. Gratiã ꝛ gloꝛiã dabit dñs. Nullus enim aliud habet has pꝛebẽdas cõferre.Ex pte recipiẽtis pꝫ nobilitas huiꝰ nobilis

prebende:qꝛ prebenda virtu-
tis vel gratie nūꝙ̄ confert ni
ſi amicis ⁊ caris:alia namqꝫ
bona naturalia ⁊ temporalia
q̄ſi viles prebende vel cōmu
nes:dantur indifferenter ini-
micis ⁊ amicis. Unde dicit
Aug. de ciuitate dei. Inter-
dū abūdāt plus i talibꝰ inimi
ci ꝙ̄ amici.i.pctōres ꝙ̄ iuſti.

Eſt nihilominus vir
tutis vel gratia quaſi poſſeſſio
optima. Sicut eniꝫ bene ſe-
det poſſeſſio qua eſt prope ci-
uitatē:meliꝰ que eſt iuxta mu
ros ciuitatis:ſed optime que
eſt intra muros:propter ſecu
ritatē clauſule vel habitatio-
nis: ſic ꝑoptime ſedet virtꝰ q̄
eſt in ſecreto cordis. Uñ nar
rat ſeneca de quodā philoſo-
pho: ꝙ vxore capta ⁊ liberis:
cū ſolus ex incendio euaſiſſet:
interrogatus a tyranno quid
amiſiſſet:dixit. Nihil inquit
perdidi.nā bona mea mecuꝫ
ſunt. Bona nāqꝫ interiora ſi-
cut ſunt virtutes vł gratia nō
poſſunt auferri.vt vulgo dr̄:
nec ventus:nec gelu. Et ideo
dicitur in pſal. Omnis glorie
eius fili regiſ ab itus. Filia re
gis eſt anima fidelis cuius to
ta gloria eſt de interiori poſ-
ſeſſione virtutis.

¶De caritate.ca.xxv.

Aritas eſt dile
ctio q̄ diligit deꝰ pp ſe:
⁊ primꝰ pp deuꝫ vel in deo.
Libro.iij.ſniaꝝ.Di.xxvij.
¶De caritate nota ſpeciali-
ter tria:ſcilicet.
Eius typuꝫ figuraleꝫ.
Eius actū virtualem
Eius fructuꝫ finalem.
¶Circa primū ſciēdū ꝙ mul
tiplex eſt typus vel figura cui
caritas comparatur.
Primo eniꝫ comparatur.
Auro probato.
Ferro ignito.
Uino condito.
¶Nā ſicut aurū in valore ex
cedit oīa metalla: ſic caritas
excedit omnes virtutes ⁊ om
nia bona opera.p̄ie ad Cor.
xiij. Maior aūt hoꝝ eſt cari-
tas. De hoc autem auro pre
cioſi dicit Apoc.iij. Suadeo
tibi emere aurū ignitū ⁊ pro
batum vt locuples fias.

Caritas autē eſt ſicut
ferrū ignitū quod molle ⁊ du
ctile frigidū vero durum ⁊ re
belle:ſic aīa ſine caritate eſt
dura ⁊ rebellis per malitiaꝫ
ignita vero caritate eſt ducti
lis per obedientiaꝫ ⁊ mollis

per miſericordiã. Unde caritas de corde lapideo facit cor carnem: ideſt dulce ⁊ piũ. Ezechielis. xxxvi.

Caritas nihilominus eſt ſicut vinuꝫ conditũ quod dicitur nectar. Nã vinum nectaricũ vel conditũ eſt dulce: acutũ: ⁊ forte. In his tribus que habet vinum conditũ: innuitur triplex modus diligendi deũ. Diligendus eſt enim fortiter: prudenter: ⁊ perſeuerãter: vt dicit Bernũ. In hoc ãt excedit caritas vinũ q̃tũcunq̃ dulce vel conditum. q2 caritas eſt adeo dulcis ꝙ omne amarũ dulceſcit cuꝫ vino caritatis. Hoc eſt vinum de quo dr̃ Canti. viij. Dabo tibi poculũ ex vino condito. De⁹ enim potat animam conditã vino caritatis ⁊ inebriat: eam nectare ſui dulcis amoris.

Item caritas cõparatur alijs tribus: ſcilicet.
Aui predam rapienti.
Naui mare nauigãti. ⁊
Morti carnem perimenti.

Caritas eniꝫ eſt ſicut auis generoſa que viuit de preda ſicut accipiter ⁊ falco: ⁊ aquila. iſte nãqꝫ aues nobiles vix vel nunq̃ tangunt terram: niſi quãdo rapiunt predã ſic homines caritatem habẽtes bona iſta trãſitoria non tãgunt vel terrena per affectum: niſi querẽdo ſolummodo ſimplicem victum. In quorum perſona dicit apoſtolus prime Thim̃. vi. Habentes alimenta ⁊ quibus tegamur: his cõtenti ſimus. Sicut etiã aquilam nulla auis effugit: ſic caritatem nullum bonuꝫ opus euadit. Hec eſt aquila grandis magnarum alarum. ſicut dicitur Eze. x. Ale eius ſunt due. ſ. dilectio dei ⁊ proximi.

Caritas etiaꝫ eſt ſicut nauis maris. Nam ſicut illa non vadit niſi quo ducit eaꝫ flatus venti: ſic qui habet caritatem nauigando per mare huius mundi ſolum ducitur flatu ſpiritusſancti. ſicut illa celeſtia animalia de quibus dicitur Eze. i. ꝙ vbi erat impetus ſpiritus: illuc gradiebanť. Hec eſt nauis de qua diciť Prouer. vltimo. Facta eſt q̃ſi nauis inſtitoris: ideſt mercatoris: vt dicit Papias.

Caritas nihilominus eſt ſic mors: vt diciť Cãticoꝝ. viij. Fortis eſt mors dilectio. Naꝫ ſicut mors perimit car-

nē:ſic caritas carnalitatē:⁊ ſicut mors aufert ſenſum mortuo:ſic caritas facit hominē3 inſenſibilem mundo: ⁊ ſicut mors facit vt puluis.i.corpus reuertatur in terrā ſua3 ſpūs redeat ad dñm ſuu3 qui fecit illū.vt dr̄ Ecc̄.vlt. Sic caritaſ fac̄ ꝯſiderare ꝓprie carniſ fragilitate3 ⁊ fac̄ deſiderare ſempiternā ſpiritus felicitatem.

¶ Itē nota ꝙ caritas tribus aliis compar̄. Eſt.n.caritas.
Sicut funis bene tortus
Sicut canis bene doctus.
Sicut later bene coctus.

¶ Caritas.n.cōparatur funi bene torto.nā ſicut funis bene torto eſt valde fortis:ſic caritas eſt indiſſolubilis:qꝛ dic̄ apl̄us Ro.viij.Quis nos ſepabit a caritate dei:q̄ſi dicat nihil.⁊ hec caritas fortior eſt oī fune. Nā eſt.n.aliquis alius funis quē nō valeat rūpere ignis vel gladius caritas āt nūq̄3 pōt rūpi:nec igne tribulatiōis nec gladio mortis. Iſte funis caritatis idiſſolubilis componit̄ ex trib⁹ funiculis:ſcilicet de corde puro: ⁊ conſcientia bona: ⁊ fide non ficta.vt dr̄.i. Thim̄. i. Et hic eſt enim ille funiculus triplex qui difficile rumpitur.vt dicitur.Eccleſiaſtici.iiij.

Caritas etia3 cōparatur cani bene docto ad venationem.ſicut enim canis ſequens predam:non ſentit ſpinam ſic qui caritatem habet ⁊ ſentit odorem paradiſi:quaſi non ſentit ſpinam:ideſt tribulatione3 huius mundi. In perſona talis poteſt dici qđ ſcribitur Prouer.xxiij. Vulnerauerunt me:ſed non dolui traxerūt me ⁊ ego non ſenſi.

Cōparatur nihilominus lateri bene cocto ſicut.n. later bene coct⁹ facit ſolidum fundamentum: ⁊ ſi male ſit coctus facit ruinoſum:ſic homo bene coctus per caritatis incendium habet optimū ⁊ virtuoſum fundamentum. De quo dicit apoſtol⁹ Ephe. iij. In caritate radicati ⁊ fundati. Sed later male coctus: ideſt homo tepidus ⁊ caritatis modice:cito diſſoluitur ⁊ conuertitur in lutum carnalis concupiſcentie. Tales lateres male cocti ſunt lateres egypti qui ſola palea dicūtur eſſe cocti.vt legitur. Exodi.v.

Item caritas aliis tribus comparatur:ſcilicet.

Arbori vel ligno.
Oneri vel iugo.
Glutino vel cemento.
¶Caritas eni eſt ſicut arbor vel lignum fructuoſuȝ:in quo pendent fruct⁹ pietatis flores boneſtatis:folia veritatis:⁊ ſicut de arbore reſecãtur ramuſculi:vt arbor meli⁹ creſcat ⁊ ꝓficiat:ſic reſecãdi ſunt amores iordinati:vt amor dei fortius inualeſcat. Vnde bonus agricola vel ortolanus purgat palmitem ferentem fructũ:vt fructum plus afferat. Jo.xv.

Caritas enim eſt ſicut

onus leue ⁊ iugũ ſuaue eſt.n. onus leue ⁊ alleuians ſicut in auibus ala.⁊ ſicut in eqs quadriga. Naȝ ſicut auis cũ onere alaꝝ auis volat velocius:⁊ equus cũ onere quadrige portat duplũ facilius:ſic onus penitentie ⁊ tribulationis facili⁹ eſt:⁊ per duplum portatᷣ cum alleuiatᷣ in onere caritatis Ipſa enim eſt iuguȝ ſuaue. ¶Et cauſa hui⁹ ſuauitatis eſt:quia chriſtus in cruce ſubijt illd̃ iugum:⁊ adhuc ſub eo vult eſſe nobiſcũ. Vñ iſte portat quaſi totũ pondus vel maiorẽ partem põderis:⁊ ideo nõ eſt mirum ſi iugũ caritatis eſt ſuaue propter qd̃ dicitur Mat. xi. Jugum enim meum ſuaue eſt:⁊ onus meuȝ leue.

Caritas nihilominus

eſt ſicut glutinũ vel cementũ. Nam ſicut glutino iungũtur aſſeres:vᷣ cemẽto lapides:ſic caritate vniũtur fideles. Hoc glutino vel bitumie linita fuit ſpãliter vna archa noe. Geneſis.vi. Vñ ſi archa eccleſie nõ vniretur virtute hui⁹ glutinij eſſet in periculo ſubmergẽdi. Hoc enim virtuoſo cemento vniũtur lapides viui in ſpirituali edificio:⁊ cũ iſto cemẽto fit mur⁹ eccleſie fortiſſim⁹ ſine quo:eẽt eccleſia q̃ſi aceruus lapidũ ruine ꝓpinquus: ſicut dicitᷣ Jere.xxvi. Jeruſalẽ in aceruũ lapidum erit.
¶Itẽ caritas eleganter ⁊ proprie tribus alijs cõparatur.ſ.
Fonti naturali.
Veſti nuptiali.
Igni virtuali.
¶Caritas qdeȝ eſt ſicut fons naturalis. Sicut enim aqua fontis naturalis in hyeme eſt calida:ſic caritas feruet in tribulatione:⁊ ſicut aqua fontis eſt frigida vel frigeſcit interi⁹: cum calor inualeſcit exterius: ſic enim interi⁹ tepeſcit amor

dei:cũ inualeſcit exteri⁹ amor mundi. De hac aqua fontis mundani dicit. Ioã.iiij. Omnis qui biberit ex aqua hac:ſitiet iteruz qꝛ vt vulgo dicitur talis aqua inflat:ꝛ non ſatiat. Sꝫ de aqua fontis diuini dicitur ibidem Aqua quaꝫ ego dabo fiet in eo fons aque ſalientis in vitare eternaꝫ.

Caritas eniꝫ eſt ſicut veſtis nuptialis. De qua habetur Matthei.xxij.ꝙ ille qui ea caruit fuit eiect⁹ de nuptijs ſic qui nõ habet caritatis tunicam:nõ venit ad cenã eternam. Et nota ꝙ caritas dicit veſtis nuptialis:qꝛ tegit turpitudineꝫ peccatoꝝ: qꝛ protegit a frigore tentationuꝫ:qꝛ ornat munere donoruꝫ. pſal. Aſtitit regina a dextris tuis in ve.ꝛc. qꝛ in malitia ſatiati ſunt:vidit hoiem.i.totuꝫ cetũ maloꝝ nõ veſtitum veſte nuptiali.i.fideꝫ non habentem:ſiue caritateꝫ.

Et nota ꝙ veſtis caritatis a quattuor precipue cõmendatur:a quib⁹ ꝯſueuit cõmendari veſtis nuptialis.ſ.

Ab artificio.
A materia.
A calore.
A fragrantia.

¶Commendatur ergo veſtis caritatis ab artificio:quia magno ſtudio componitur a deo iuxta illud pſal. Annũciate inter gentes ſtudia ei⁹. Hec eni ſunt ſtudia diuina:vt cõponat in nobis caritatis indumẽta.

Commendatur etiaꝫ hec veſtis a materia non alie veſtes ſunt vel vellerib⁹ animaliuꝫ:vt veſtis lanea vel de corticib⁹ herbarum: vt veſtis linea:vel de viſcerib⁹ vermiũ vt veſtis ſerica: veſtis autem caritatis fit ex gratia ſpiritusſancti:ꝛ de viſceribus chriſti. Unde ſignãter dicit apoſtolus ad Roma.xiij. Induimini dominũ ieſum chriſtum.

Commendatur auteꝫ hec veſtis a calore. eſt autem duplex color huius veſtis.ſcilicet byſſinus ꝛ purpureus: ꝛ ſicut rubeus color optime ſedet ſuper byſſinum vel candiduꝫ:ſic caritas optime ſtat ſuper hominem caſtum. Prouer.xxxi. Biſſus ꝛ purpura indumentum eius.

Commendatur auteꝫ hec veſtis a fragrantia Cant.iiij. Odor veſtimentoꝝ tuorũ ſicut odor thuris.ꝛ iõ qui por

rat hanc veſtem meretur benedictionez:ſicut Jacob geñ. xxvij. Statim vt yſaac ſenſit veſtimentorum eius fragrantiã:benedicens ait.Ecce odor filij mei ſicut odor agri pleni. Caritas patiens eſt: benigna eſt:nõ emulatur:non agit per peraz:non inflatur:nõ eſt ambitioſa:nõ querit que ſua ſunt non irritatur:non cogitat malum:non gaudet ſuper iniquitate: congaudet autez veritati:omnia ſuffert:omnia credit omnia ſperat:omnia ſuſtinet: caritas nunq̃ȝ excidit.

Item veſtis caritatis

habet duas petias: quattuor ſagittas:ꝛ ſexdecim fimbrias vel crepas. Eſt enim partita ſicut tunica nobilis domicelli.due petie eius ſunt dilectio dei ꝛ proximi. In parte dextra eſt petia dilectionis dei in parte ſiniſtra eſt petia dilectionis proximi.vna ē de biſſo: alia de purpura. In indumēto eius quattuor ſagitte ponũtur. Luce.x. Diliges dominũ deum.tu.ex tot.cor.ꝛc̃. Sexdecim fimbrie vel crepe ponuntur.ſicut ſupradictum eſt: caritas patiens eſt ꝛc̃. Prime ad Corinthi.xiij.

Caritas comparatur

igni in decem. Nam primo ignis eſt virtuoſior omnibus elemētis:ſic inter omnes virtutes efficatior eſt virtus caritatis. Luce.xij. Ignē veni mittere in terram. In hoc autem caritas excellit ignez:q2 aqua extinguit ignē naturalem: ſed aque multe non poterunt extinguere caritatem. vt dicitur Canticoꝝ. viij.

¶ Secundo ignis ardet ꝛ lucet:ſic caritas in homie ardet per affectum:ꝛ lucet per exemplum.ſicut Joãnes baptiſta: de quo dicit Jo.v. Ille enim erat lucerna ardens ꝛ lucens.
¶ Tertio ignis frigidum ferrum accendit:ꝛ etiam carbonem extinctum:ſic incendiuz caritatis expellit ab homine gelu auaritie: ꝛ etiam mortez culpe:ꝛ facit viuere ſicut carbonem extinctum. vt dicitur prime Joan.iij. Tranſlati ſumus de morte ad vitam:quoniam diligimus fratres.
¶ Quarto ignis incinerat:ſic virtus ꝛ incendium caritatis redigit hominem in cinerem humilitatis. Unde dicebat abraam Geñ. xviij. Loquar ad deum meum cuz ſim pul-

uis ⁊ cinis.
¶ Quinto ignis ſemper tendit ſurſuȝ: ſic caritas facit aſcēdere ſurſum: vel ad celuȝ per deſideriū. Unde dicebat apoſtolus Philippē.i. Cupio diſſolui: ⁊ eſſe cum chꝛiſto.
¶ Sexto ignis ſemꝑ ē in motu: ſic caritas ſemper eſt in aliquo bono actu. Naȝ ſicut dicit Grego. Amoꝛ dei nunq̄ȝ eſt ocioſus: operatur eniȝ magna ſi eſt. ſi autem operari renuerit: amoꝛ non eſt.
¶ Septimo ignis aufert rubiginem a ferro: ſic caritas tollit rubiginem peccati. Unde dicitur Deut.iiij. Deus auteȝ noſter ignis eſt vſq; ad conſumptionē deuoꝛans: ſcilicet peccati rubiginem per ſuam ignitam dilectionem.
¶ Octauo ignis ſcintillas emittit: ſic caritas menteȝ deuotam ſcintillas celeſtium deſiderioꝛuȝ emittere facit. ſicut legitur Danielis.x. Uir deſideriorum es.
¶ Nono ignis facit ollam feruere. ⁊ olle feruenti non incidunt muſce: ſic mens que per caritatem feruet muſcas tentationis non timet. Dyabolus autem pꝛopter infeſtinationem tentationuȝ: inter alia nomina ſua vocat̄ beelzebub qui interpꝛetatur deus vel pater muſcarum. Luce.xi.
¶ Decimo ignis ſeruat lampades a murc: mus nāq; cuȝ lampadem extinctam conſpicit: mox bibit oleum. ſed ipſuȝ non audet ſurgere quādiu cō ſpicit lampadeȝ ardere. ſic caritas ardens in animo: oleum gratie cuſtodit a ſpiritu maligno. Hoc oleum volunt pꝛudentes virgines in ſuis lampadibus habere: vt cum ſponſo valeant ad nuptias intrare Matth.xxv.

¶ De fide. capitulum. xxvi.

Fides eſt virt⁹ que ea que ad fundamentuȝ religionis pertinent: firmiter credunt̄. Libꝛo.iij. ſententiaꝝ.
¶ De fide nota ſpecialiter tria: ſcilicet.
Eius typum ſpecioſum
Eius actum virtuoſum
Eius fructum generoſum.
¶ Pꝛimo dico ꝙ fides habȝ typum ſpecioſum vel figuraȝ multiplicem: cui eleganter vel ſtrenue vel congrue comparatur. Et pꝛimo comparatur tribus: ſcilicet.

Arche teſtamenti
Stelle firmamenti. ⁊
Petre fundamenti

¶ Fides quidem eſt ſicut ar-
cha teſtamẽti: Nam dr̃ Exo.
xxv. Propitiatoriũ non exce-
dit archã ſed aqua ꝓpiciato-
rium: ſic per fidem: ⁊ nũq̃ ſi-
ne fide habet̃ ꝓpiciatio pctõꝝ.

Fides etiam eſt ſicut

ſtella firmamenti ⁊ p̃cipue di
citur ſtella maris: q2 nauigãti
bus oſtendit portũ grẽ ſiue ſa
lutis. Dicit̃ etiã ſtella matuti-
nalis: q2 preuenit ſolẽ iuſtitie
Dicit̃ nihilominus ſtella oriẽ
talis: q2 ducit reges ſpũales: ⁊
facit eos xp̃m adorare: ſicut il
la de quo ſcribitur Matth. ij.

Fides etiam eſt ſicut

petra fundamẽti. Nam ſicut
edificiũ eſt ſolidũ qđ eſt ſupra
petrã fundamentũ vel locatũ
ſic ſtructura virtutuꝫ ⁊ omne
ſpũale edificiũ: optime locatur
ſupra fidei fundamentũ. Vñ
dicit dñs Petro Matt. xvi.
Super hanc petram edifica-
bo eccleſiam meam.

¶ Itẽ fides alijs tribus bene
ꝯgrue cõparat̃. Figurat̃ eniꝫ.
Per mundum ſpeculum.
Per dextrum oculuꝫ. ⁊
Per ſponſe anulum

¶ Fides namqꝫ comparatur
ſpeculo mũdo: q2 ſicut turris
magna in modico ſpeculo cer
nitur: ſic maieſtas ⁊ magnitu
do diuina in ſpeculo fidei rep̃
ſentat̃. Bene ipſa eſt ſpeculuꝫ
ſine macula. vt dicit̃ Sap̃. vij.

Fides etiã cõparatur

oculo dextro. ſiniſter oculus ẽ
ratio que ſolũ de naturalibus
iudicat: dexter vero eſt fides q̃
omnia tam naturalia q̃ꝫ mira
cula determinat ⁊ intellectuꝫ
in obſequiuꝫ chriſti captiuat.
vt dic̃ apoſtolus. ij. Coꝝ. x. Et
ſicut quo amiſit oculũ dextrũ
inutilis eſt ad bella: q2 ſcutum
operit ſiniſtrũ: ⁊ ſic nullũ hẽt
oculum quo videat ferire vel
cauere aduerſariũ: ſic qui nõ
habet fidẽ: inutilis eſt ad pu-
gnam ſpũalem. Vñ naas di-
cit hoibus vel viris iabeꝫ ga-
laad. In hoc feriã vobiſcũ fe-
dus: vt eruã oium oculos dex
tros. i. Regũ. xi. Naas inter-
pretatur ſerpens vel coluber:
⁊ ſignat ſerpentem antiquum
ideſt dyabolũ qui nititur erue
re oculum dextrũ. ideſt fidem
vt ad bellum ſpirituale homi-
nem reddat inutilẽ. Ipſe eniꝫ
eſt coruus infernalis: qui cuꝫ
cadauera inuenit: primo ocu-

lum inuadit.

Fides inſuper cōpa-ratur anulo:q2 ſicut in ſubar-ratione ſpōſe anulus in digi-to ponitur ad ornationē: ſic fi-des ornat rōnem:que per di-gitum intelligit̃:q2 diſcernit:⁊ ſic aia a deo ſpūaliter deſpon-ſatur. Nā dicit̃ O ſce.ij. Spō-ſabo te mihi in fide. Anulus iſte argēteus poteſt dici:eo ꝙ fides inſtar argēti luceat per veram cognitionē: ⁊ reſonat per perfectā cōfeſſionē. Quia dicitur ad Ro.x. Corde credi-tur ad iuſtitiam:ore autē con-feſſio fit ad ſalutem.

Itez fides cōparatur alijs tribus.ſ. Signo vexillari Scuto militari ⁊ radio ſolari.

Fides eniz eſt ſicut ve-xillum regis. Nā ſicut vexillū regis monſtrat ꝙ rex eſt pre-ſens in acie:maxime vt terre-ant̃ hoſtes:ſic fides eſt ſignuz ꝙ rex regū.ſ.deus preſens eſt in pugna vel tentatione:vt fu-giant demones. Et ideo dici-tur.i. Petri.v. Cui reſiſtite for-tes in fide. Sicut enim vexil-luz regis in ſignū domini po-nitur in arcem vrbis:ſic fides locatur in arce mētis. ideſt in eminētia rationis. De hoc ve-xillari ſigno dicitur Iſa.xi. Le-uabit dn̄s ſignū in nationes ideſt fidem ſuper credentes.

Fides etiam eſt ſicut militare ſcutum. Nam ſicut ſcutum ponitur ad ſiniſtram partem:ſic fides precipue ar-mat hominē contra aduerſi-tatem:⁊ ſicut ſcutū portatur a parte cordis quod eſt in ſini-ſtra parte hominis:ſic fides ē armatura mentis:⁊ ſicut ſcu-tum eſt triangulum: ita fides credit deum trinū ⁊ vnū. De hoc ſcuto dic̃ apl̃us Ephe.vi. In oib⁹ ſumētes ſcutuz fidei.

Fides nihilomin⁹ eſt ſicut ſol vel ſolis radius. Nā ſicut ſol videt̃ ſolum proprijs radijs:nō torchijs vel cande-lis:ſic deus videtur ſolum ra-dio fidei: que ſolum innititur luci prime veritatis: non tor-chijs.ideſt luie naturalis rati-onis. Vnde dic̃ Ambro. In his que fidei ſunt: piſcatorib⁹ credit̃:nō dyaleticis. De hoc lumine vel radio fidei poteſt intelligi quod dicitur Eccle-ſiaſtes.xi. Dulce lumen ⁊ de-lectabile eſt oculis videre ſo-lem. Tamen nota ꝙ ſol nō vi-detur in propria rota niſi ab

aquila.ſic deus nõ videtur in
pꝛopꝛia eſſentia niſi ab anima
valde deuota.ꝛ pennis contē
plationis eleuata. Jteꝫ cecus
non videt ſolem:ſed tamē cre
dit videnti non videt viam:ꝛ
tamen credit cani ducēti: nec
videt locū pꝛofundū:ꝛ tamen
credit baculo tangenti:ꝛ ten-
tanti.ita ſimplices qui per ſe
ſacramenta nõ vident: viden
tibus.ideſt pꝛelatis ꝛ paſtoꝛi-
bus ſuis ſe cõmittere debent.
ſicut cecus cõmittit ſe ducto-
ri:ꝛ ſicut ouis cõmittit ſe pa-
ſtoꝛi.Tamen ſummū pericu-
lum eſt quando ipſi paſtoꝛes
vel ductoꝛes ceci ſunt ꝛ igno-
rantes.qꝛ dicit veritas Mat.
xv.Si cecus ceco ducatū pꝛe
ſtet:ambo in foueam cadunt.

Jtem fides tribꝰ aliis

comparatur:ſcilicet.
Columne ſacramentali
Auroꝛe ſpirituali.ꝛ
Luci pꝛimoꝛdiali.
¶ Fides nāqꝫ eſt ſicut colum
na illa que pꝛecedebat populū
iſrael in exitu de egypto.naꝫ
illa ex parte iſrael erat lucida:
ꝛ ex parte egyptioꝝ tenebꝛoſa
ſic fides credētibus lucet:ꝛ in
fidelibus eſt obſcura:quia ipſi
ſunt rebelles lumini: vt dici-
tur Joan.xiiij.

Fides etiam eſt ſicut

auroꝛa.Nā ſicut illa eſt exoſa
latronibus:ſic fides odioſa eſt
demonibꝰ: qui ſunt latrones
animarū. De ipſis enim dici
tur Job.xxiiij.Si ſubito appa
ruerit auroꝛa:arbitratur vm-
bꝛa moꝛtis.

Fides auteꝫ nihilomi

nus eſt ſicut lux pꝛimo creata
Naꝫ ſicut illa pꝛimū opus in
maioꝛi mūdo:ſic fides pꝛima
virtus in minoꝛi mundo.hoc
eſt in coꝛde hūano.ꝛ ideo cuꝫ
ſit pꝛimogenita: ſpecialiter be
nedici meret:ſicut antiqui pꝛi
mogenita benedicebant. Vñ
dicitur de talibus. Qui ex fi-
de ſunt:benedicentur cū fideli
abꝛaam ad Gal.iij.

Jtem nota ꝙ fides ad

hoc ꝙ ſit cõmendabilis:debꝫ
habere tria:ſcilicet.
Veridicam confeſſionem
Magnificam' deuotionem
Catholicaꝫ pꝛobationē.
¶ Pꝛimo ergo fides dꝫ ha-
bere veridicā confeſſionē.ſ.vt
verū dicat:ne aliud dicat:ali-
ud creat:aliter viuat.vt.ſ.fides
ſit viua:non moꝛtua. vera nõ
ficta.res eniꝫ moꝛtua pꝛopꝛie

nõ eſt res:niſi equiuoce.ſicut
homo moꝛtuus nõ eſt homo
res etiaꝫ ficta non eſt pꝛopꝛie
dicẽda res:ſicut leo pictus nõ
eſt leo verus.nec denarius fal
ſus:ſic ille qui eſt de aurical-
co qui debet eſſe de auro:nõ
eſt verus denarius.tales ſunt
falſi ꝛ ficti chꝛiſtiani. De qui-
bꝰ dicit̃ ad Typũ.i. Cõfitẽtur
ſe noſſe deũ:factis autẽ negãt
Tales ſunt ſicut chimera que
eſt res tm̃ ficta:ꝛ tamen nihil
eſt in rerũ natura. Fides veri
ca eſt que verũ dicit ſic viuen
do:ſicut credit: ſic credẽdo ſi-
cut dicit. Talis eſt moneta ve
ra ad emendũ paradiſuꝫ.ꝛ ve
ra arboꝛ ꝛ generoſa: ad ꝓdu-
cendũ frondes diuine dilecti
onis : folia ſalutifere confeſ-
ſionis:floꝛes honeſte conuer
ſationis ꝛ fructus bone ope-
rationis.

Secundo dꝫ habere deuotionẽ magnificaꝫ. Et eſt
notanduꝫ ꝙ fides oſtenditur
eſſe magnifica in tribus.

Primo vt in ſolo deo confidat:etiã ſi naturalis ra-
tio contradicat. Talem fidem
habuit abꝛaã : qui vetulus de
vetula ꝛ ſterili contra omneꝫ
rationẽ credidit deo pꝛomit-
tenti ꝙ haberet ſemen:in quo
benedicerentur omnes gen-
tes.vt dicitur Gene.xv. Cre
didit abꝛaam deo:ꝛ reputatũ
eſt ei ad iuſtitiam. Taleꝫ fideꝫ
non habuit thomas qui nolu
it credere ꝙ chꝛiſtus reſurre-
xiſſet a moꝛtuis niſi oculis vi
deret ꝛ manibus cõtractaret.
Tales ſunt illi qui nolunt cre
dere vel mutuare niſi ſub bo
no pignoꝛe. De tali modica fi
de dicit Grego. Fides nõ ha
bet meritũ:cui humana ratio
pꝛebet experimentum.

Secũdo fides eſt ma-
gna ſi in aduerſitate non defi
ciat:ſed tunc plus inualeſcat.
De qua dicit ſaluatoꝛ Mat.
xvij. Si habueritis fideꝫ ſicut
granum ſinapis ꝛc. Granuꝫ
ſinapis quanto plus territur:
tanto foꝛtiꝰ viget.talis fuit fi-
des martyrum:qui per fidem
vicerunt regna:ludibꝛia: ver-
bera:inſuper vincula:ꝛ carce-
res. De hac fide dicit̃ pꝛime
Joannis quinto. Hec eſt vi-
ctoꝛia que vincit mundum:fi-
des veſtra. Talem fidem non
habuit petrus qui videns
ventum validum : timuit et
ſtatim veritas fuit . cui dixit

ſaluator Matth.xiiij. Modi
ce fidei quare dubitaſti? Sic
multi infideles ventum vali
dum tribulationis : videntes
ſtatim titubant ⁊ merguntur
in mari tentationis vel deſpe
rationis:quod eſt mare mor
tuū:in quo nihil pōt viuere.

Tertio fides eſt ma-
gna:ſi homo propter dilatio-
nem petere non deſiſtat:quo
uſq; obtineat.Talem fidē ha
buit mulier chananea:que q̄
tūcunq; fuiſſet a xp̄o repulſa
non quieuit a prece quouſq;
fuit exaudita. Unde dicit ſal.
Matth.xv. Mulier magna
ē fides tua: fiat tibi ſic̄ petiſti
qꝛ vt vulgo dicitur.Quod dif
fertur:non aufertur.

Itē fides debet habe
re profeſſionē catholicā. Et
notādum ꝙ catholica profeſ
ſio chriſtiana continet duode
cim articulos fidei:qui in ſim
bolo apoſtolico continētur.ſ.
Credo in deū ⁊c̄. Sunt autē
duodecim articuli:qꝛ duode-
cim ſunt apoſtoli.quilibet au
tē duodeciȝ apoſtoloꝝ poſuit
in ſimbolo ſuum articulum.

Petrus autem dixit.
Credo in deū patreȝ ⁊c̄. Iſte
articulus pertinet ad patreȝ.
Et eſt ſciendū ꝙ aliud eſt cre
dere in deuȝ:⁊ aliud credere
deo.Credere deo:eſt credere
ꝙ vera ſunt que dicuntur de
deo.⁊ ſic poſſumus credere:
⁊ credem⁹ petro ⁊ paulo. Sȝ
credere in deū vt dicit Aug.
eſt credendo amare: credēdo
in eum per amorem ire: ⁊ in
eum vel eius membris incor
porari. Nota de iſto articulo
cū dicitur patrem omnipotē
tem:qꝛ ipſe eſt deus pater:nō
deeſt ſibi bona voluntas : qꝛ
omnipotens nō deeſt ſibi po
teſtas implendi quod promit
tit:qꝛ dicitur in pſal. Omnia
quecunq; voluit fecit.

Andreas dixit. Et in
ieſum xp̄m filiū ei⁹ vnicū do
minū nr̄m. Iſte articulus ꝑ-
tinet ad diuinitatē filij. Et no
ta ꝙ ſpāliter chriſtus dr̄ dn̄s
noſter:qꝛ ꝓprie dn̄atur nobiſ
duplici iure.ſ.iure creationis:
qꝛ nos creauit ⁊ fecit : ⁊ iure
redēptionis : qꝛ nos magno
precio.ſ.ſanguine ſuo redemit
vt ait apoſtolus prie Coꝝ.vi.
Empti.n.eſtis p̄cio magno.

Iacobus maior dixit
Qui conceptus eſt de ſpiritu
ſancto:natus ex maria virgi-

ne. Iſte articulus eſt primus qui pertinet ad humanitatē.
Et nota ꝙ maria mater dei caruit in cōceptione culpa: ⁊ iō dr̄ xp̄s de ſpū ſancto cōceptus: q2 ſine culpa fuit qd ſpiritusſanctus fecit in natiuitate filij. Caruit etiā pena: ⁊ iō dr̄ xp̄s de virgine natus: q2 nullā penā ſenſit: nec dānum ſuſtinuit: quia virgo peperit: ⁊ poſt partū virgo permāſit: ⁊ in hoc xp̄us dedit exemplū filijs omnib⁹ vt nullū dānū nutricibus vel progenitorib⁹ ſuis inferrent.

Joannes dixit. Paſſus ſub pontio pilato: crucifixus mortuus ⁊ ſepultus. Iſte articulus ptinet ad humanitatē. ¶ Et nota q̄ttuor in hoc articulo pro quib⁹ ⁊ in quib⁹ non ſolū grati eſſe debemus redemptori noſtro: ſed etiam ſpāliter in his q̄ttuor ip̄ȝ imitari. Chriſtus.n.eſt paſſus: vt nos patiamur. ſcȝ habendo patientiā in aduerſitatibus ⁊ tribulationibus noſtris.
Chriſtus etiā crucifixus eſt. vt nos per penitentiā crucifigamus carnem noſtrā cum vitijs ⁊ concupiſcentijs
Chriſtus etiā mortu⁹ eſt.ſ. in cruce: vt cruce penitētie vſqȝ ad mortem perſeueremus.
Chriſtus nihilomin⁹ ſepultus eſt: vt nos terrā noſtre mortalitatis conſideremus: ⁊ cū cinere noſtre mortalitatis ad modū carniſ ſalſe ſupbiā ꝯdiam⁹: q2 carneſ cito putreſcūt ⁊ corrūpūtur: niſi ſale ꝯdiant.

Thomas dixit. Deſcendit ad iferna. Iſte.n.articulus ⁊ terti⁹ ptinens ad humanitatē. deſcendit autē xp̄s ad inferos ſm animā: vt extraheret ſuos de limbo. Nota etiā magnā peruerſitatem noſtrā: q2 nos vix volum⁹ ſequi xp̄m ad celū: q̄tūcunqȝ ſciam⁹ ꝙ xp̄s ſecutus eſt hominē vſqȝ ad infernum: ſcȝ ad eū liberandum.

Jacobus minor dixit Tertia die reſurrexit a mortuis. Iſte eſt q̄rtus articulus pertinens ad humanitatem.
Et nota ꝙ xp̄us reſurrexit tertia die: vt nos a peccato reſurgamus in tertia die.ſ. penitentie.ſ. confeſſione: contritione ⁊ ſatiſfactione.

Philipp⁹ dixit. Aſcendit ad celos ſedet ad dexterā dei p̄ris oipotentis: inde

vēturus iudicare viuos ꝛ mō tuos. Iſte articulus ē quītus ꝑtinēs ad humanitatē. Et no ta ꝙ hec duo que ſunt in iſto articulo.ſ.aſcēſus xp̄i ad celoſ ꝛ aduētus ad iudiciū: magnā fiduciā nobis igerit: qꝛ̄ ſcim⁹ ꝙ cāꝫ nr̄aꝫ fr̄ nr̄ iudicabit.

Bartholome⁹ dixit. Credo in ſpiritū ſanctū ſan ctā eccleſiaꝫ.i.credo ꝙ ſpirit⁹ ſctūs eſt in ſe ꝛ in electis ſuis ꝛ ꝙ nō ſolū eſt ſctūs: ſꝫ etiā ec cleſiā facit ſanctā. Et iſte eſt prim⁹ articulus qui ꝑtinet ad ſpm̄. ꝛ ſunt tria in preſenti ꝑ tinentia ad ſpm̄ ſanctū: ꝛ duo in futuro. Primū qꝺ ad ipm̄ pertinet in pn̄ti: eſt ſanctifica tio. Naꝫ prim⁹ ei⁹ articulus: vt diximus⁹. Credo in ſpiritum ſanctū ſanctā eccleſiā. Credo ꝙ ſpūs ſanctus qui in ſe ſan ctus eſt: ipſe ſanctificat eccle ſiā per gratiā ꝛ bonitatē ſuā: quia ipſe bonitas eſt.

Matthe⁹ dixit. Sā ctorū cōmunionē. Iſte articu lus pertinet in preſenti ad ſpi ritum ſctm̄: qꝛ ſpm̄ ſctm̄ perti net in ſanctoꝝ cōmunionē.i. vnionē mēbroꝝ in corpore ec cleſie ad caput.ſ.ad xp̄m. ꝛ ad alia mēbra in corpore natura li.i.fideliū adinuicē. ſicut ſpiri tus bonus vnit mēbra in cor pore naturali: ſic ſpūs ſanct⁹ vnit mēbra ſpūalia.ſ.fideles i corpore miſtico. qꝺ eſt eccle ſia. Vnde ſenſus hui⁹ articu li eſt credo ſanctorū cōmuni onē.i.credo ꝙ ſancti.i.fideleſ. tanꝗ̄ vnius corporis eccleſie mēbra cōicant.i.vniūtur ſibi ꝛ capiti ſuo ꝛ hoc per ſpm̄ ſan ctū. ¶ Et nota ꝙ triplex eſt cō munio quā fideles debent ha bere adinuicem.ſ. Cōionem vnius corporis. quia faciunt vnum corpus. Et cōionem ſocietatis ex qua ſocietate ve nit ꝙ quilibet qui eſt de cor pore eccleſie partem habet in oibus bonis que fiūt i eccl'ia. ¶ Tertia cōio eſt mutue ſup portationis qꝛ vn⁹ debet ſup portare onus alterius: ſcilicet mala per patientiā: ꝛ bona cō municar̄ ꝑ elemoſinaꝝ largi tionē. Vn̄ dr̄ ad Galathas. vi. Alter alteri⁹ onera portate.

Symon dixit. Remiſ ſioneꝫ peccatoruꝫ: ſcilicet cre do. Iſte eſt tertius articulus pertinens ad ſpiritū ſanctuꝫ. Per ſpiritū ſanctū eniꝫ qui eſt benignitas ipſa in baptiſ mo ꝛ in penitentia remittun-

tur peccata. Et nota ꝙ pecca
ta remittuntur: lauantur ⁊ tol
lūtur: remittūtur q̄ꝫtū ad cul-
pā: lauātur q̄ꝫtū ad maculaꝫ:
tolluntur q̄ꝫtum ad penam.

Judas thadeus dixit
Carnis reſurrectionē. Iſte ē
q̄rtus articulus pertinens ad
ſpm̄ ſctm̄ in futuro: q̄ꝫtū ad re
munerationē corpis. Et nota
ꝙ in ſeruitio regis qui p̄t red
dere vel reſtituere equū: ſi cō
tingat eū mori in bello: p̄t mi
les ſecure exponere eū pro ip
ſo rege ⁊ duce ſuo. ſic nos equ
um noſtrū. i. corpus ꝓpriū. ſe
cure poſſumus exponere pro
xpo: q2 ipſe poteſt equū redde
re. i. corpꝰ reſtitueṙ. i. reſuſcitaṙ.

Matthias dixit. Ui
tā eternā amē. Iſte. n. eſt qui
tus ⁊ vltimꝰ articulus perti-
nens ad ſpirituꝫ ſctm̄ in futu-
ro q̄ꝫtuꝫ ad remunerationem
anime vł etiā vtriuſqꝫ. Et no
ta ꝙ ſollicitus eſt homo ad ꝓ
uidendū huic miſere vite trā-
ſitorie: multomagis debet eſ
ſe ſollicitus ad prouidendū il
li vite que nunq̄ꝫ poterit finē
habere. Unde ſciendū eſt ꝙ
tribus modis prouideṙ huic
tpali vite. ſ. mēdicādo laborā-
do: mutuū accipiendo. Ibi. n.
non eſt locus mēdicādi ſic vt
patet de diuite epulōe qui vo
luit mēdicare guttam aque: ⁊
nō potuit obtinere Luce. xvi.
Ibi etiā nō eſt locus laboran
di. Ideo dicitur Jo. ix. Venit
nox. qn̄ nemo p̄t operari. Ibi
nihilominus nō eſt locus mu
tuuꝫ accipiendi vel emendi:
vt patet de fatuis virginibus:
que. voluerunt mutuo habe-
re vel emere oleū: ⁊ non po-
tuerūt habere. Et ita qui nō
vult hic prouidere per bona
opera: egeſtateꝫ eternā patie-
tur in illa vita eterna. Ideo di
cit ſaluator Matth. vi. Pri-
mū querite regnuꝫ dei. ⁊ iu-
ſtitiā eius: ⁊ hec omnia addu
centur vobis ⁊c̄.

¶ De ſpe. ca. xxvij.

Spes eſt future
btitudinis certa expecta
tio ex dei gr̄a ⁊ ex meritis ꝓ
ueniēs. Libro tertio ſniaruꝫ.
¶ De ſpe nota p̄cipue tria. ſ.
Typū comparationis.
Fetū generationis.
Fructū operationis.
¶ Primo ergo ſpes cōpara
tur tribus. Spes eniꝫ eſt.
Sicut colūna domuꝫ firmās
Sicut galea caput armās
Sicut āchora naueꝫ ſeruās.

¶ Spes itaqꝫ ē ſicut colūna que domū ſuſtentat. Nā colūna debꝫ eſſe ſolida: ⁊ de forti ligno non fragilis ⁊ vacua: vt arundo: ſic ſpes que eſt in deo qꝛ eſt ſolida: eſt q̄ſi de forti ligno: ⁊ facit edificiū ſolide ſed ſpes que eſt in mūdo: eſt fragilis ⁊ vacua: ⁊ q̄ſi de arūdine: ⁊ iō facit edificiū ruinoſuꝫ. Nā dr̄ Prouer. xi. Qui confidit in diuitijs ſuis: corruet. Sic ſupuacua ⁊ fragilis ſpes eſt fiducia annoꝝ amicorū: qꝛ dr̄ Jere. xvij. Maledictus homo qui ꝯfidit in hoie ⁊ ponit carnem ſuā .i. carnalē hominē brachiū ſuū .i. fiduciam vel auxiliū: quod eſt in ſolo deo collaucandum.

Spes etiam eſt ſicut galea. Nā ſicut galea eſt munimentuꝫ capitis: ſic ſpes eſt armatura intentionis. Vnde dicit apl's .i. Theſſa. v. Induite galeā ſpeꝫ ſalutis.

Spes nihilominꝰ eſt ſicut āchora. Nā ſicut āchora ſeruat nauē contra procellas fluctuū: ſic ſpes mentem contra tentationis impulſuꝫ. Et ideo dicit̄ ad Heb. vi. Cōfugiamus ad tenendā ꝓpoſitā ſpem quā ſicut anchoram anime habemuſ tutā ⁊ firmā.

Item ſpes tribꝰ aliis comparatur. Eſt enim.
Sicut arbor fructuoſa
Sicut gemma precioſa
Sicut mola virtuoſa.

¶ Spes ergo eſt ſicut arbor fructuoſa. Nā ſicut arbor ꝓfert vberes fructus que habꝫ irriguū aquaꝝ viuentium: ſic ſpes profert fructus bonoruꝫ operum: que ſita eſt ⁊ plātata iuxta irriguū aquarum. Vnde dicitur in pſal. Ego auteꝫ ſicut oliua fructifera i domo dei: ſperaui in miſericordia dei mei.

Spes .n. ē ſicut margarita vel gemma. Nam ſicut gemma eſt grata: ſic ſpes eſt deo placita. ſicut gemma habet valorem magnum: ſic ſpes facit hominem precioſum. ⁊ ſicut gemma eſt perlucida: ſic ſpes eſt quodammodo dyaphana. qꝛ per eam videntur ⁊ ſperantur loca celeſtia. De ipſa dicit̄ Prouer. xvij. Gemma gratiſſima expectatio poſtulantis.

Spes nihilominus ē ſicut mola. Et nota ꝙ due ſunt molle ſpirituales: ſcilicet

Timor ſupplicij.ꝛ Spes pre mij. Timor eſt molla ſuperior que premit animam ne eua neſcat per elationē. Spes eſt molla inferior que animam ſuſtinet ne deficiat per deſpe rationem. Iſtas duas mollas debet penitens coniungere. ſi cut dd' que dicebat in pſal. Ab altitudine diei ſcilicet a die iudicij timebo. Ecce mol la ſuperior: ergo vero i te ſpe rabo. ecce molla iferior. Vn de vna ſine altera non valet. Et ideo in figura huius dici tur Deut. xxiiij. Nō accipies loco pignoris inferiorem ꝛ ſu periorem mollā: ideſt ſpem ꝛ timorem non ſubtrahas pec catori. Et iter iſtas duas mol las fit optima mollitura triti ci. i. perfecta: contritio peccati.

¶ De prudentia. ca. xxviij.

Rudētia eſt appe tendaꝝ rerū. fugienda rumqꝫ ſcientia. Tulius in li bro de officijs.

De prudentia nota ſpecialiter tria: ſcilicet.
Typum decentiſſimū.
Actū vtiliſſimuꝫ.
Partum nobiliſſimuꝫ.

¶ Habet auteꝫ prudentia ty pum multiplicem ꝛ elegātem

Comparatur autem ſpeciali ter tria: ſcilicet.
Aſſeſſori iudicis.
Quattuor etiam minimis. ꝛ
Aſtutie ſerpentis.

¶ Prudentia quidem eſt ſi cut aſſeſſor iudicis vel regis. Nam ſicut aſſeſſor iudican do dirigit iudicem vel regeꝫ: ſic prudentia rationem ꝛ ſi cut aſſeſſore abſente: interduꝫ peruertitur iudiciuꝫ regis: ſic cum abeſt prudentia peruerti tur iudicium rationis. Vn de dicitur Prouerbiorum. xxviij. Dux indigens pruden tia multos opprimet per ca lumniam.

Prudentia etiam cō paratur qͣttuor minimis ter re. De quibus dicitur Pro uerbioruꝫ. xxx. Quattuor ſunt minima terre: ꝛ ipſa ſunt ſapi entior a ſapientibus: ſcilicet.
Formica.
Lepuſculus.
Stellio vel lacertus. ꝛ
Locuſta.

Nā vt prudens dicitur formi ca ratione prudentie.

¶ Et nota qꝫ formica habet decē laudabilia: ꝛ a viris pru dentibus imitanda.
Formica eſt animal paruum

vel modicum: in quo lauda-
tur humilitas.
Orando paſcitur:in quo do
cetur honeſtas.
Socios adiuuat in quo lau-
datur caritas.
Sollicita ē: in quo laudatur
prudentia.
Nunq̄ʒ eſt ocioſa:in quo cō-
mendatur occupatio.
Grana detruncat ne germi
nent vel putreſcāt:in quo mō
ſtratur carnis aflictio.
Tēpore ymbris grana abſcō
dit:in quo docetur fuga ten-
tationis. Tempoꝛ ſereno gra
num ſoli exponit:in quo lau-
datur virtus orationis. Pō
dus portat maius q̄ʒ ipſa ſit:
in quo monſtratur zelus cō-
paſſionis. De ipſa dr̄ Pro-
uer.vi. O piger vade ad for-
micā.ꝛ diſce ſapientiam: que
cū non habeat duceʒ:nec pre
ceptoreʒ:nec principeʒ. parat
in eſtate.ꝛ congregat in meſ-
ſe cibuʒ ſibi.ſcilicet in in meſ
ſe gratie cibum glorie ſem-
piterne.

Item prudentia com

paratur lepuſculo ratione cō
fidentie quā homo prudens
habʒ ſolū in deo:ſicut epuſcu
lus locat in petra cubile ſuū.
vt dicitur Prouer.xxx.ita ho
mo in chriſto. Petra autem
erat chriſtus.vt dicit apoſto-
lus prime Cor.x.
¶ Prudentia etiam compa
ratur ſtellioni. Nā ſtellio vel
lacertus q̄ alas nō habet:vn
guibus vł manibus vtitur:in
quo diligētia operationis lau
datur. Naʒ in viro prudente
diligentia in operatione:ſup-
plet defectum nature.
¶ Prudens nihilominꝰ cō-
paratur locuſte. Nā ſicut lo-
cuſta habet volatū recidiuuʒ.
volat.n.ad alta ꝛ ſtatim cadit
yma ſic prudēs volat ad alta
per deſideriū patrie celeſtis:ꝛ
cadit ad yma per conſiderati
onē ꝓprie fragilitatis. Iuxta
illḋ pſal. Aſcēdit vſqʒ ad celoſ
ꝛ deſcēdit vſqʒ ad abyſſos.

Prudentia tertio cō

paraꝛ aſtutie ſerpētis. Et no-
ta ꝙ qnqʒ aſtutijs vtiꝛ ſerpēs
q̄s: vir prudens imitaꝛ. Pria
aſtutia ſerpētis ē:cuſtodia ca
pitis. Nā caput ſūme cuſto-
dit:pro quo ſeruādo totū cor
pus exponit.ſic ſancti xp̄m q
eſt caput noſtrū ſumme cuſto
diūt:ꝛ pro ipſo omnia alia ex-
ponūt.ſicut apl's qui dicebat
ad Philip.iij. Que mihi fue

runt lucra. hec arbitratus ſuz propter chriſtū: detrimenta.

Secunda aſtutia ſerpētis: eſt depoſitio pellis. ponit. n. ſe in arto foramine: vbi renouat depoſita veteri pelle ſic ſancti in arto pnie ſeipſos incarcerant: vt veterē cōuerſationē deponāt ſicut monet apoſtolus ad Ephe. iiij. Deponite vos ſecūdū priſtinā cōuerſationez veterez hominez: qui corrumpitur ſecūdum deſideria erroris.

Tertia aſtutia ſerpentis: eſt deluſio incantatoris. Deludit. n. incātatorez: obturando vnā aurem cum terra: et aliā cū cauda: vt dicit i pſal. Sicut aſpidis ſurde et obturātis aures ſuas. ſic viri ſancti et prudentes deludunt incātatorez idest tentationez dyaboli: qr vnā aurez obturāt cauda: ideſt memoria mortis. Eccleſiaſtici. vij. Memorare nouiſſima tua: et in eternū non peccabis et aliam obturant terra. ideſt conderatione proprie fragilitatis. Geneſ. iij. Puluis es: et in puluerem reuerteris eſt.

Quarta aſtutia ſerpētis eſt inſidiatio pedis inſidiatur eniz calcaneo non capiti. ſic viri ſancti ſuperāt deſideria carnis: attēdentes qs finis delectationis. ſcz mors imortalis vel infernalis. Iuxta illud ad Ro. vi. Finis illoruz mors.

Quinta aſtutia ſerpētis eſt fuga mulieris. Nam ſicut propter inimicitias eius fugit et latitat ſub ſpinis: ſic et viri ſancti propter inimicitias fornicationis fugiunt conſortiuz mulieruz et latitāt ſub ſpinis penitentie ſecūdū conſiliū apoſtoli prime Cor. vi. Fugite fornicationez. Ad imitādas iſtas ſerpētis aſtutias dic ſaluator Matth. x. Eſtote prudentes ſicut ſerpentes: qs habent cuz mulierez fugiunt: et latitāt. Et ne ſerpentis aſtutia fiat virulenta tēperat eā ſimplicitas columbina. vnde addit et ſimplices ſicut columbe.

¶ De tēperātia. cap. xxix.

Temperātia eſt nihil appetere vnde ſit penitenduz: in nullo modum vel legez excedere: ſub iugo rationis cupiditatē domare. Macrobius.

De temperantia nota ſpecialiter tria:ſcilicet.
Eius typum nobilem.
Eius partum fertilem.
Eius actum vtilem.
¶ Habet autez temperantia typum multiplicē vel figuraz.
¶ Comparatur autem tempe rantia ſpecialiter tribus.ſ.
Freno quo equus regitur
Biſſo quo caro tegitur.⁊
Muro quo caſtrum cingiť.
¶ Eſt itaq̨ temperātia ſicut frenum equum regens. Naz ſicut aſſeſſoꝛe mediante freno ducitur equus:ſic caro a ſpiritu freno tēperantie gubernať. Maxime enim frenādus eſt equus iuxta aquā:iuxta ignē: iuxta pꝛecipituū:ſic frenū temperantie neceſſariuz eſt carni contra aquā tranſitoꝛie delectationis:cōtra ignem concupiſcentie carnalis:cōtra pꝛecipitum eterne dānationis. De hoc freno dicit apoſtolus ad Tytuz.ij.Sobꝛie ⁊ iuſte ⁊ pie viuamus in hoc ſeculo. Naz quilibet dꝫ viuere ſobꝛie q̄ꝫtū ad ſeipſum.iuſte quantum ad pꝛoximū:pie q̄ꝫtum ad deum.

Eſt etiā temperantia ſicut biſſus carnem tegens. Nam biſſus:vt dicit papias: eſt genus lini cādidiſſimi qꝺ creſcit in egypto:⁊ inde fit tela que vulgo dicitur ſerica. De hac tela biſſina fit camiſia nobilis ⁊ delicata:per quaꝫ figuratur caſtitas ⁊ temperantia. ⁊ ſicut iſta camiſia nobilis eſt immediate carni contigua ⁊ coniuncta: ſic caſtitas ⁊ tēperantia eſt carni p̄cipue neceſſaria:⁊ ei inſeparabiliter coniungenda. Et ideo diciť pꝛouer.xxxi.de muliere foꝛti. Biſſus ⁊ purpura : indumentum eius. In biſſo figurať caſtitas que eſt pꝛecipuum oꝛnamentum:mentis.in purpura figuratur temperantia : que ē ſicut auri frigium veſti appoſitum ad decoꝛem.

Eſt nihilominus tēperantia ſicut murus caſtrū cingens. Nam ſicut caſtrū muratur pꝛecipue ab ea parte que magis eſt infirma:ſic temperantia munit caſtrū hominis ex parte magis īfirma.ſcilicet ex parte coꝛpoꝛis. Dicitur eni Mat.xxvi. Spūs quidē pꝛōptus eſt:caro autem infirma.
¶ Item temperantia eſt.
Quidā honoꝛ deo aſſimilās.
Quidam valoꝛ mentem magnificans.

Quidam dolor hoſtem mor-
tificans.
¶ Eſt eniꝫ tēperantia honor
quidaꝫ deo aſſimilans Deus
eniꝫ eſt ſpiritus vt dicit̃ Job.
iiij.temperātia vero eſt quaſi
nutrix ſpiritualis que ablactat
filios dei:⁊ facit de carnalibꝰ
ſpirituales.⁊ ſic aſſimilat deo
vt dicitur Sap̄.vi. Incorru-
ptio facit proximum deo.
¶ Eſt enim tēperantia valor
quidā mentem magnificans.
Nam ſicut valor magnificat
aurū:ſic temperantia magnū
⁊ impreciabile facit hominꝫ
temperatū ⁊ caſtuꝫ.qr dicitur
Eccleſiaſtici.xxvi.Nō eſt di-
gna pōderatio anime conti-
nentia.Eſt igit̃ tēperantia do
lor quidā hoſtem mortificans
dyabolus eniꝫ libēter quieſcit
⁊ dormit in locis humētibus
ideſt in voluptuoſis hoibꝰ.vt
dicitur Job.xl. Temperantia
vero ponit ipſuꝫ in arido peni
tentie:vbi non inuenit requiē
⁊ ſic interficit vel fugat hoſtē:
quia dicit̃ Mat.xij.Cum im-
mundus ſpūs exierit ab hoie
ambulat per loca arida que-
rens requiē ⁊ nō inuenit. Lo
ca arida ſunt homines ſobrij
in quibus requiē nō inuenit:
quia in talibus nō ſternit le-
ctum voluptuoſum peccati.

¶ De fortitudine.caplm.xxx.

Fortitudo eſt firmi
tas animi cōtra moleſti
as ſeculi. Gloſa ſup Mat.ix.
¶ De fortitudine nota ſpecia
liter tria:ſcilicet typum valde
pulchruꝫ partū valde dignū:
fructum valde bonum.
¶ Primo igitur virtꝰ fortitu
dinis hꝫ typuꝫ multiplicē ⁊ ſi
militudinē elegànteꝫ.Compa
ratur autē ſpecialiter tribꝰ.ſ.
Fornaci que probat aurum
Radici que portat lignuꝫ.⁊
Lorice que vetat ictum.
Eſt itaqꝫ fortitudo ſi
cut fornax auꝝ probans.Nā
ſicut fornax reddit aurū luci-
duꝫ:ſic fortitudinis virtus fa
cit hominē honeſtum ⁊ deco
rum.Naꝫ de talibus dicitur
Prouer.xxxi.Fortitudo ⁊ de
cor indumentū eius. Et ſicut
fornax quedaꝫ metalla reddit
ſollida:⁊ quedam liquida : ſic
virtus fortitudinis corda fa-
cit nunc ſolida contra tenta-
tionem:nunc liquida per cō-
paſſionem:nūc rorida per de
uotionem.Nā dicit̃ Canti.v.
Anima mea liquefacta eſt vi
lectus meus locutus eſt.Et ſi
cut in fornace eſt magnus fla

tus follium ꝛ magnum ignis incendium: ſic ignis fortitudinis ſolum eſt in illis in quibꝰ eſt flatus diuine inſpirationiſ ꝛ vehemens incendium caritatis. Et in figura huiꝰ aduentus ſpirituſſancti ſuper apoſtolos vbi fuit eis datꝰ ad robur ſpūalis virtutis fuit tanq̄ꝫ aduenientis ſpiritus vehementis. vt dicitur Actuū. ij.

Eſt etiam fortitudo ſicut radix lignum vel arborez portans. Naꝫ ſicut radix portat pondus arboris. ꝛ frōdes: ꝛ flores: ꝛ fructus: ꝛ folia: ſic virtꝰ fortitudinis ſuſtinet omnia bona opera ꝛ merita noſtra. Vñ dicitur Joſue. i. Cōfortare ꝛ eſto robuſtus.

Eſt nihilominus fortitudo ſicut thorax vel lorica ictum vetans. Naꝫ ſicut thorax vel lorica ſuat corpus ab ictu gladij: ſic virtus fortitudinis cuſtodit animam a tentatione dyaboli: ꝛ cuiuſcūqꝫ aduerſarij. Totus enim mundus non vinceret vnuꝫ hominem: in quo eſt fortitudo dei. ſicut patet ꝙ puelle virgines puta. Katherina. Cecilia. Agnes. Lucia. Agatha. Barbara beata. Clare ꝛc. virgines reges ꝛ tyrannos ꝛ omnia tormentoruꝫ genera ſuperabant Nec miruꝫ: quia fortitudo illa non hominis. ſed dei erat. Vnde dicitur. i. Machabeo. iij. De celo fortitudo eſt.

Iteꝫ fortitudo tribus alijs cōparatur: ſcilicet.

Virge que non incuruantur

Ferro quod non ſuperatur. ꝛ

Petre que non perforatur.

¶ Et itaqꝫ fortitudo ſimilis virge inflexibili ꝛ talis virga vel baculus eſt valde neceſſarius ambulantibus ꝛ certantibus ꝛ laborantibus: ſic fortitudo eſt quaſi baculus ꝛ virga inflexibilis que valde eſt neceſſaria. quia locus in quo ſumus eſt locus certaminis locus itineris ꝛ locus laboris Et hec tria hoīem genera indigent ſpecialiter baculo vel virga. Jdeo dicitur in Pſal. Virga tua ꝛ baculus tuꝰ. ipſa me conſolata ſunt. Et etiaꝫ fortitudo ſimilis ferro indomabili. Nam ſicut ferrū non domatur ſed cōminuit ꝛ domat omnia metala vt dicitur Dañ. ij. Sic viri fortes mori poſſunt: vinci vero non poſſunt: immo ipſi omnia aduerſa ꝛ proſpera vincunt: ꝛ quod

plus eſt regnum celorum vio lenter rapiunt. Nam violenti rapiunt illud. dicitur Matthei. xij.

Eſt nihilominus forti tudo ſimilis petre infrangibili qualis eſt adamas. Naz ſicut adamantem percutit ipſe magis percutitur. ſic qui virū fortem moleſtat. magis leditur ꝙ̄ ledat: ⁊ ſicut adamas non frāgitur violentia: ita vir fortis nulla frangitur impatientia. ⁊ ſicut adamas ſcinditur ſanguine hyrci. ſic vir fortis memoria paſſionis chriſti Propter iſta de viro forti dicitur Ezechi. iij. Vt adamantem ⁊ vt ſilicem dedi faciem tuam.

¶ De iuſtitia. capituluz. xxxi.

Uſtitia eſt virtus: ſua vnicuiqꝫ tribuens Augu. de libro arbitrio. Juſtitia eſt rectitudo volūtatis: propter ſe ſeruata Anſelmus.

¶ De iuſtitia nota ſpecialiter tria: ſcilicet.

Typi figuralis elegantiā
Partus filialis abundantiam.
Actus virtualis efficatiā.

¶ Primo ergo iuſtitia typuz habet multiplicem ⁊ figuraz valde elegantē. Cōparatur etiam tribus ſpecialiter.

¶ Eſt autem iuſtitia.
Sicut recta ſemita.
Sicut recta regula.
Sicut recta linea.

¶ Ergo iuſtitia eſt ſicut recta ſemita. Nam ſicut illa eſt rectiſſima viarum ſic per viam iuſtitie citius peruenitur ad brauium ſempiternuz immo omnis alia via eſt deuium. Nam dicitur in pſal. Errare fecit eos in inuio: ⁊ non in via. Vnde dicitur de iuſtis in pſal. Deduxit eos in viam rectam: vt irent in ciuitatem habitationis. De iniuſtis vero dicitur alibi in pſal. In circuitu impij ambulant. Et etiam iuſtitia ſicut recta regula. Nam ſicut recta regula eſt rectiſſima menſurarum: ſic iuſtitia eſt optima menſuraruz: ⁊ certiſſima menſura ad bonum operandū. Hec eſt eniz regula diuina que dirigit opera noſtra. Vnde in Pſal. Dominus dirigit iuſtos. Et Prouerbioruz. xv. Qui ſequitur iuſtitiam diligitur a domino.

¶ Eſt nihilominus iuſtitia ſicut recta linea. Sicut eniȝ recta linea eſt pulcherrima linearuȝ vt dicit philoſophus: ſic iuſtitie rectitudo facit hoiem in intentione ꝛ cõuerſatione pulcherrimũ ꝛ decorũ. Nam ſicut ſtatura humani corporis eſt pulcherrior inter omnes: qꝛ eſt recta ad celum: ſic ſtatura cordis eſt pulcherrima: cuȝ per iuſtitiã eſt recta ad deuȝ. Unde ſponſe dicit Canticoꝝ vij. Statura tua aſſimilata ẽ palme. De hac rectitudine dicitur Eccleſiaſtes. vij. Solũmodo hoc inueni ꝙ deꝰ fecit hominem rectum.

¶ Item iuſtitia multum proprie tribus alijs comparatur Nota ꝙ triplex eſt iuſtitia.

¶ Generalis: que dirigit hominem in omni bono: a qua dicitur homo factus bonus.

¶ Judicialis: que corrigit vel coarcet ab omni malo. ꝛ iſta corrigit dlicta ꝓpria vł aliena.

¶ Carnalis vel moralis: que reddit vnicuiqȝ ꝓpriũ bonuȝ

¶ Eſt itaqȝ iuſtitia.

Sicut gemma in ſerto aureo

Sicut ſtella in polo artico.

Sic dea in nr̃o microcoſmo.

¶ Eſt igitur iuſtitia ſicut gẽma in ſerto aureo. Naȝ ſicut gẽma ſerti aurei eſt oꝛnamentum: qꝛ totũ certuȝ oꝛnat ꝛ facit pꝛecioſum: ſic etiã ſertũ aureum dicit gratia. eo ꝙ in illa ꝛ per illam coꝛonãtur opera noſtra bona. Naȝ etiã opera bona que fierent extra gratiã nunꝗ̃ coꝛonam mererentur. In hac coꝛona aurea vel ſerto aureo iſerte ſunt quattuoꝛ gẽme valde pꝛecioſe: vel quattuoꝛ virtutes pꝛincipales. ſcilicet pꝛudentia temperãtia: foꝛtitudo ꝛ iuſtitia.

¶ Gemma pꝛudentie ponit in ãterioꝛi parte coꝛone quia ad pꝛudentiaȝ pertinet nõ ſolum pꝛeſentia diſponere imo ꝛ futura pꝛeuidere.

¶ Gemma tẽperantie locatur a dextris: qꝛ tẽperantia facit hominem iuſtuȝ: ſobꝛium in dextera pꝛoſperitatis.

¶ Gẽma foꝛtitudinis inſeritur a ſiniſtris quia foꝛtitudo facit hominem robuſtum: in ſiniſtra aduerſitatis.

¶ Gẽma vero iuſtitię incaſtratur in poſterioꝛi parte ſicut epus in fine pꝛofeſſionis: ſicut rex i fine aciei: ſicut nauta vł gubernatoꝛ in cauda nauis: ſicut ſententia iuſta pꝛofertur in fine cauſe ſicut etiaȝ poſt laboꝛem certaminis da

tur victori corona triumphalis. Unde ab iſta tanq̃ȝ a pricipali gẽma denominatur corona. Dicit enim apoſtolus ij. Thim. iiij. Repoſita eſt mihi corona iuſtitie. Aurifex in cuius aurificina fabricat̃ hec precioſa corona eſt ſapientia increata. De qua dicitur Sapientie. viij. Sobrietatẽ ꝛ prudentiã docet ꝛ iuſtitiã ꝛ virtutem. i. fortitudineȝ: quibus nihil vtilius eſt vita hominibꝰ. Iſte quattuor virtutes vt dictũ eſt tanq̃ȝ quattuor gemme precioſe i aureo ſerto gratie incaſtrate.

Eſt etiam iuſtitia ſicut ſtella artici poli. Nam circa ipſam voluitur celum: ipſa vero non mutat locum ſic volupta vite noſtre mira volubilitate vertitur: iuſtitia vero nullo accidente mutatur: ſiquidem vita noſtra tota eſt volubilis ſicut rota: nunc enim hominem eleuat honore quem paulo poſt humando occultat. Iuxta illud pſal. Aſcẽdũt vſqȝ ad celos ꝛc̃. Interdum econuerſo hominem humilitate deprimit: quẽ poſtea ad honores attollit. qꝛ dicitur in pſal. Suſcitans a terra inopeȝ: ꝛ de ſtercore ꝛc̃. quãdoqȝ hominẽ a leua mutat in dexteram. ſcilicet ab aduerſus in proſpera interdum a dextris in leuã. ideſt a proſperis in aduerſa. Iuxta illud quod abraam dixit ad loth. Geñ. xiij. Si ad ſiniſtrã ieris: ego dexteram tenebo. ſi tu dexteram elegeris ego ad ſiniſtrã pergam. Sed vir iuſtus in omnibus his ſemꝑ monet immobilis. Nam ipſum humilitas non deprimit ipſuȝ honor nõ ambit: ipſum aduerſitas non frangit. Unde pſal. Qui facit hec non mouebitur ineternũ.

Eſt nihilominus iuſtitia ſic̃ dea noſtri microcoſmi ideſt minoris ꝛ iferioris mũdi. ſicut enim deus in ſuo megacoſmo vl̃ maiori mũdo diſpoſuit oia in numero pondere ꝛ menſura. vt dicit̃ Sap̃. xi. ſic iuſtitia in ſuo microcoſmo preſidens: tanq̃ȝ deus facit vt in oibus meritis ꝛ opibus noſtris ſit numerus bone operationis: pondus ſancte affectiõis: ꝛ mẽſura intentionis. Uñ iſti dee: nobiliſſime ſacrificiũ iuſtitie debemꝰ offerre. ſicut dicit̃ in pſal. Sacrificabo ſacrificiũ iuſtitie.

¶De donis ſpūs ſcti. c.xxxij.

Poſt tractatū de virtutib9 ſequitur de donis ſpirit9 ſancti.⁊ hec eſt ſexta dieta ſalutis.ſ.a virtutibus ad dona ſpūs ſancti peruenire: q2 ſicut diximꝰ virtutes docent recte operari ſed dona expedite. Cum autē ſint ſeptem dona ſpūs ſancti que ſcilicet enumerātur Iſa. xi.ſ.ſpiritus ſapientie:⁊ intellectus.ꝯſilij:⁊ foꝛtitudinis.ſcientie:⁊ pietatis ⁊ timoꝛis dñi.a ſapientia autē non peruenit ad timoꝛē domini:ſed potius a timoꝛe ad ſapientiā: tanq̄ ad inferioꝛi gradu ad ſuperioꝛem:iuxta illud qđ dicitur in pſal. Initiū ſapiētie timoꝛ domini. Ideo de timoꝛe dñi nota ſpecialiter tria:ſcilicet.

Quā multipliciter figuratur
Quam virtualiter operatur.
Quā rationabiliter mercat̄.

¶Pꝛimo ergo timoꝛ dñi habet multiplices figuras elegātes:⁊ cōparationes cōuenientes. Comparat̄ aūt ſpecialiter tribus. ¶Eſt enim timoꝛ dñi.

Sicut hoſtiarius cuſtodiens ingreſſum.
Sicut iuſtitiarius puniēs maleficium.
Sicut terrarius vel ſpeculatoꝛ euigilans exercitum.

Pꝛio ergo timoꝛ domini eſt ſicut bonus hoſtiariꝰ que diligenter cuſtodit hoſtiū coꝛdis:ne itret inimicus.ideſt dyabolus:⁊ ſicut hoſtiariꝰ tenet baculum vel gladiū ad timoꝛem intrantium:ſic timoꝛ dei:ne permittamus dyabolū ad coꝛ intrare:poꝛtat clauem pene eterne:gladiū ex vtraq; parte acutū: ſcilicet equitatē diuine ſnīe que condemnabit impꝛobos in aniās ⁊ coꝛpoꝛe. Unde dicit̄ Mat.x. Timete eum qui poteſt coꝛpus ⁊ animam perdere in gehennam.

Secūdo timoꝛ domini eſt ſicut bonus iuſtitiarius qui perimit maleficos ⁊ ſuſpendit. Nam ſicut illi qui tenent iuſtitiā ponunt in montibus ⁊ locis patentibus patibulum vel furcas ad expauentaculum latronum: ita timoꝛ domini ponitur in coꝛde hominis pꝛopter expauentaculū peccatoꝛum:⁊ ſicut iſte iuſtitiarius crucifigit latronem : ſic timoꝛ domini nititur crucifigere carnem:tanq̄ peſſimum anime latronem. Unde dicitur in pſal. Confige timoꝛe tu

os carnes meas.

Tertio timor domini eſt ſicut bonus terrarius vel ſpeculator qui euigilat exercitum. Nã ſicut ſpeculator tempore belli maxime non ſinit dormire milites: ſic timor domini cũ ſit modo tempus belli ⁊ guerre mortalis cõtra carnem: mundũ ⁊ dyabolum: nõ permittit dormire ſpm̃ per delectationẽ vel conſenſuꝫ. Unde dicitur prouer. xxviij. Beatus eſt homo qui ſemper eſt pauidus. Non ſoluꝫ aũt tempore belli debet homo eſſe pauidus: immo etiã tempore pacis debet eſſe timoroſus. ſicut videmus ꝙ magni reges ⁊ ſapientes: q̃uis actu nõ ſit guerra: muniũt tamen ⁊ cuſtodiũt caſtra ſua. De incautis dicit apoſtolus. i. Theſſal. v. Cuꝫ dixerint pax ⁊ ſecuritas: tũc repentinus ſuperueniet interitꝰ. Et eccleſiaſtes. vij. dicit. Qui timet deum nihil negligit: qꝛ nec bonum nec malum: quia per timorem dñi malum euitat: tanq̃ꝫ nociuum. ⁊ bonum formidat ⁊ neſcit ſi eſt gratũ. Unde Job. ix. Verebar omnia opera mea: ſciens qꝛ non parces delinquenti: maxime autem tempore guerre. Iſte vigil vel ſpeculator mãdat cuſtodiri portas ſenſuum: qꝛ ibi eſt quaſi totũ periculum ſicut ad litteram illi qui ſunt in munitione: ſumme cuſtodiũt portas: cum vident caſtruꝫ ab hoſtibus abſeſſuꝫ: ſic ſpirituales viri qui habent timorem dei: cuſtodiũt portas. ſcilicet quinqꝫ ſenſuum ne intrent inimici: timentes quod dicitur Jeremie. ix. Aſcẽdit mors per feneſtras noſtras.

¶ Item timor domini alijs tribus comparatur.

¶ Eſt enim timor domini.
Sicut medicina infirmoruꝫ.
Sicut diſciplina puerorum.
Sicut officina religioſoruꝫ.

¶ Primo igitur timor domini eſt ſicut infirmoruꝫ medicina. Naꝫ ſicut medicina bene tẽperata repellit omnes morbos nociuos ⁊ omnes nociuos hũores: ſic timor dei omne peccatum ⁊ omnes peccati occaſiones. expellit. ſanguinem luxurie: fleuma accidie: melancoliã ire: ⁊ colerã ſuperbie. vñ dicitur Eccleſiaſtici. i. Timor dñi expellit peccatuꝫ.

Secundo timor domini eſt ſicut puerorum diſciplina.

Nam ſicut virga diſcipline caſtigaꝛ puer: inſtruitur: ꝛ informaꝛ: ſic per timoreꝫ domini oīs motus ſenſualis ꝛ puerilis ſub iſto pedagogo ad rōneꝫ reduciꝛ: ꝛ puerilis extirpatur. iuxta illud quod dicit ſapi. Prouer. xxij. Stultitia colligata eſt in corde pueri. ſed virga diſcipline fugabit eam. Et nota ꝙ ſꝫ bedā quattuor mala ſunt propter pctm̄ nobis inflicta ꝛ nobis colligata q̄ ſunt oīs mali pcti matia. ſ.

Impotentia
Ignorātia.
Concupiſcentia. ꝛ
Malitia.

¶ Unde quidā peccāt ex impotentia ꝛ iſti parū peccant: ꝛ maximā habent excuſationē. niſi illa ipotentia per culpam eorum ſit introducta.

¶ Alij peccāt ex ignorantia. ꝛ iſti plus peccāt ꝛ minoreꝫ habent excuſationeꝫ: qꝛ ex ignorātia non excuſatur a toto: ſꝫ a tāto. maxime ſi ſit ignorantia affectata: q̄ nō excuſat ſed pctm̄ aggrauat ꝛ augmētat. Vn̄ de hoc dic̄ Ambro. Si ignoras: grauiſſime peccas.

¶ Alij ſunt qui peccāt ex ꝯcupiſcētia: ꝛ iſti pluſ peccāt ꝛ q̄ſi nullā habent excuſationē: maxime ſi ſit deliberata.

¶ Alij ſunt qui peccāt: ex malitia ꝛ certa ſcientia. ꝛ iſti maxime peccāt ꝛ nullā hn̄t excuſationē imo tales. dicunꝛ peccare in ſpiritū ſctm̄ qꝛ ſpiritui ſancto bonitas que eſt malitie contraria appropriatur.

Scienduꝫ eſt autē vel notandum diligenter ꝙ ſex ſunt pctā in ſpiritū ſanctū. ſ.

Impugnatio veritatiſ agnite.
Inuidentia fraterne gratie.
Preſumptio de impunitate
Obſtinatio.
Deſperatio. ꝛ
Finalis impenitentia.

¶ Et iſte ſunt ſex blaſphemie ſpiritū ſctm̄: que non remittūtur in hoc ſeculo nec in futuro. vt dicitur Matth. xij.

Tertio timor domini eſt ſicut officina religioſoruꝫ. maxime eſt ſicut quoddā capitulū: quod ē ſctm̄ precipue ad culparū correctionē. Nā ſicut in capitulo increpatur ꝛ recognoſcitur ꝛ punitur culpa: ita in hoc: capitulo timoris dei corriguntur pctā. qꝛ vt dicitur Prouer. viij. Timor dn̄i odit maluꝫ. Et ſicut religio nulla eſſet: ſi correctio capituli deficeret: ſi timor in

capitulo cordis non eſſet totũ veritatis edificium deperiret q2 dicitur Eccleſiaſtici.xxviij. Si non in timore domini te nueris te inſtanter: cito ſubuertetur domus tua.

¶Et nota ꝙ in dei capitulo culpabiliſ quattuor facit. Primo genuflectit: ſecundo culpã recognoſcit: tertio ſpoliat ſe ꝛ veſtem deponit: quarto diſciplinaꝫ accipit. Sic timor domini facit primo hominez penitentem humiliter genu flectere: q2 dicit. Iſa.xlv. Mihi curuabitur omne genu ſecundo facit humiliter culpaꝫ propriam recognoſcere ſicut dauid qui dicebat. qm̃ iniquitatem meã ego cognoſco.

Tertio facit hominez veterem ſicut veſtem turpeꝫ ſpoliare: ſicut apoſtolus ad Col.iij. Expoliantes vos veterem hominem cum actib9 ſuis: vetereꝫ conuerſationem cum vitijs ꝛ concupiſcentijs. Quarto facit hominez diſciplinã accipere.i.carneꝫ laſciuã macerare ꝛ caſtigare. ſicut apl'us faciebat qui dicebat. i.Cor.ix. Caſtigo corpus meũ. ꝛ in ſeruituteꝫ redigo.

¶Item timor domini eſt.

Specioſus ſicut ortus.
Virtuoſus ſicut ventus.
Precioſus ſicut theſaurus.

¶Primo timor domini eſt valde ſpecioſus: inſtar orti paradiſi. Habet eniꝫ amenitateꝫ ſicut paradiſus: dulcedinẽ ꝛ delectationẽ. Unde in pſal. Quã magna multitudo dulcedinis tue domine: quã abſcondiſti timentibus te. Habet fertilitateꝫ ꝛ vbertatem ſicut paradiſus. pſal. Non eſt inopia timentibus eũ. Habet nihilominus ſecuritatem ſic̃ padiſus. Uñ dicit̃ Eccleſiaſtici. xxxiiij. Quid timet deũ nihil trepidabit. Et phũſ. Qui timet deũ: oia timẽt eũ: q2 vero non timet deũ: timet deũ omnia. Unde cayn perpetrato homicidio fratris: ſtatim habuit caput tremuluꝫ ꝛ ait. Omnis qui viderit me occidet me Geñ.iiij. Igitur timor domini propter amenitateꝫ: vbertateꝫ: ꝛ ſecuritateꝫ eſt ſicut ortus concluſus. Cãti.iiij. ꝛ etiã ſicut paradiſus. vt dicitur Eccleſiaſtici. xl. Timor domini ſicut paradiſus benedictionis.

Secũdo timor domini eſt ſicut ventus virtuoſus

⁊ ſpecialiter ſicut vētus aqui
lonaris. Nā ſicut virtus aq-
lonaris pluuias diſſipat: nu-
bes fugat aerā ſerenat: repti-
lia exteriat:⁊ aquā congelat:
ita timoꝛ dñi diſſipat pluuiaſ
carnaliū delectationuꝫ: fugat
nubes carnaliū ymaginatio-
nū ſerenat mentē per amoꝛē
puritatis:exterminat reptilia
i.moꝛtificat vitia carnis:con-
gelat aquas.i.reſtringit fluxū
mūdane pꝛoſperitatis : ita vt
poſſit homo timēs deum am
bulare ſup aquā ſicut petrus
Matth. xiiij. Iſte eſt ventus
de quo dr̄ Daniel.iij. Ange-
lus domini fecit mediū foꝛna
cis quaſi ventū roꝛis flantē:
qꝛ foꝛnax omniuꝫ deſiderioꝝ
carnaliū temperatur ⁊ refri-
geratur per dei timoꝛem.

Tertio timoꝛ domini
eſt precioſus ſicut theſaurus.
Naꝫ ſicut theſaurus qui eſt
res ſpecioſa fac̄ hominē ſem-
per ſollicitū de cuſtodia: ſic ti
moꝛ dei de ſe ⁊ virtutib⁹ ſem
per eſt ſollicitus ⁊ de gratia
cū habetur.de pdita vt recu-
peretur:⁊ de recuperata: vt a
recidiuo ꝯſeruetur. Unde di
cit Bernardus ſuper cātica.
Cū adeſt gratia:time ne indi
gne opereris ex ea.ampli⁹ ti-
me ſubtracta gratia ꝙ relin-
quat te cuſtodia tua:ſi redie-
rit gratia:multo amplius ti-
mendū ne foꝛte contingat pa
ti:recidiuū. Recidiuare enim
ꝙ̄ꝫ cadere peius eſt:qꝛ dicitur
Io.v. Ecce iam ſanus factus
es:noli āplius peccare: ne de
terius aliquid tibi contingat.
Iſte igitur theſaurus eſt pꝛe-
cioſus:⁊ iō ſumme cuſtodien
dus. Unde dr̄ Iſa.xxxiij. Ti
moꝛ dñi ipſe theſaurus eius.

Secūdo timoꝛ domi
ni virtualiter operatur. Un-
de nota ꝙ timoꝛ domini ha-
bet ſeptē nobiles effectus.

Primo nāqꝫ timoꝛ
domini curat hoīem a culpa
perpetrata. Eſt.n.ſufficiēs me
dicina contra oīa peccata. Et
nota ꝙ ſicut medicus ſapiēs
volens purgare egrotū:pͥmo
dat ſiropū pꝛepatiuū : poſtea
potioneꝫ vel antidotū purga-
tiuū:ſic timoꝛ dñi inſtar ſiro
pi ꝑparat peccatoꝛē generan
do attritionē.iuxta illud eccle
ſiaſtici.ij. Qui timēt deū pꝛe
pabunt coꝛda ſua. Scḋo in-
ſtar antidoti purgat oēs pec-
cati feces:generādo pfectā cō
tritionē:qꝛ dr̄ Eccl'aſtici.i. Ti

mor dñi expellit pctm̄. Et eſt differētia iter cōtritionē ⁊ attritionem: quia attritio eſt dolor de peccato nō tamen perfectus: quia adhuc eſt in propoſito peccandi de futuro.

Scdo timor dei cuſtodit hoies a culpa futura ſic.n. ſapiēs medic⁹ ifirmo quē hȝ i cura ñ ſolū dat ātidotū ad expellēdū morbū: ſed ēt miſtrat curato aliqđ electuariuȝ contra recidiuū: ſic timor dei inſtar electuarij ꝯſuatiui cuſtodit hoieȝ ab oī peccati recidiuo. Vñ dicitur Exo.xx. Vt probaret vos venit dominus ⁊ vt timor illi⁹ eſſet in vobis ⁊ non peccaretis.

Tertio timor domini abijcit tpalia vł terrena q̄ ſūt ſepe peccādi mā: ſic.n. videm⁹ ꝙ naute vidētes naufragiuȝ īminere merces: q̄ ſūt i naui ꝓijciūt i mari vt euadāt piculū naufragij: ſic timor dñi bōa tpalia fac̄ abijcere: vt poſſit ab eterno naufragio liberare. Et ꝓpterea dicebat Job. xxxi. Semꝑ q̄ſi tumētes ſuꝑ me fluctus timui deū. ⁊ pondus eius ferre non potui.

Quarto timor domini ꝯtēnit ⁊ ſuſtinet tpalia mala: vt euadat eterna. Nā ſicut infirmus ſuſtinet cauteriuȝ ⁊ aduſtionem: vt poſſit euadere mortē: ita timor dñi facit ſuſtinere cauteriū tēporalis vite: vt poſſit homo euadere mortem vel ſuppliciū mortis eterne. Vnde eccleſiaſtici. xxxiij. Timenti deum: non occurrent mala.

Quīto timor domini gratiam ⁊ bona opera introducit. ſicut enim cera introducit filuȝ: ſic timor domini gratiam ⁊ omne bonum iuxta illud pſal. Initium ſapientie timor domini.

Sexto timor domini ſuꝑ omnia facit fugere ⁊ euadere ſupplitiuȝ gehenne. Vadit enim ad infernum: in dimidio dierum: vt non vadat in fine dierum: ſicut Ezechias qui dicebat Iſa. xxxviij. Ego dixi in dimidio dierum meorum: vadā ad portas inferi. Facit etiam alas ad melius fugiendum: vt dicit poeta Pedibus timor addidit alas. Sicut videmus ꝙ lepus fugiens leporarium pre timore videtur volare ⁊ alas habere. Timor etiam facit

hominez montes ⁊ colles trā ſire: vt poſſit dyabolū fugere: ⁊ inferni precipitium cauere: q̄ꝛ dicitur Iſa.xxxv. Tūc ſali et ſicut ceruus claudus.

Septimo timoꝛ domi ni meretur ſtipendium vite eterne hominez nāqꝫ humili at. ⁊ ſic ſm regulā ſaluatoꝛis ad gloꝛiā exaltat: q̄ꝛ q ſe hūili at exaltabitur. Luce. xiiij. Et ideo dicit̄ Prouer. xxix. Hu milez ſpiritu: ſuſcipiet gloꝛia.

Timoꝛ domini multi pliciter variat̄. Unde nota ꝙ ſunt: ſex ſpēs timoꝛis. Eſt. n.
Timoꝛ naturalis.
Timoꝛ mūdanus.
Timoꝛ humanus.
Timoꝛ ſeruilis.
Timoꝛ initialis
Timoꝛ filialis.

¶ Primus igitur timoꝛ eſt naturalis. ſ. quādo. homo na turaliter timet moꝛtez: ⁊ om ne quod eſt ſibi nociuū iſte ti moꝛ nature non eſt meritoꝛi⁹ nec demeritoꝛi⁹: q̄ꝛ nō ſubeſt libero arbitrio. Hoc timoꝛe xp̄s timuit moꝛi. ſicut dicitur Marci. xiiij. Cepit ieſus pa uere ⁊ tedere.

Secundus timoꝛ dici tur mundanus. ſ. quando ali quis nimis timet de rebus trāſitorijs: vel de rebus mun danis vel tempoꝛalibus per dendis. Iſto timoꝛe timue runt iudei qui occiderunt xp̄z ne perderent locū ſuū. vt dici tur Io. xi. Si dimittimus eū ſic: oēs credent in eū. ⁊ veniēt romani ⁊ tollent locū noſtrū: ⁊ gentem noſtram.

Terti⁹ timoꝛ dicitur humanus. ſcꝫ cū aliquis plus debito timet de coꝛpoꝛe ſuo. Iſte timoꝛ pꝛohibet̄ Matth. x. Nolite timere eos qui occi dūt coꝛpus: aīaz autez nō poſ ſunt occidere. Iſte timoꝛ ē ve niale peccatū: vt quādo eſt ci tra deū. quādo moꝛtale pecca tū: vt qn̄ eſt ſupꝛa deū. q̄lis fu it in petro qn̄ negauit chꝛiſtū: ne perderet coꝛpus ſuum.

Quartus timoꝛ ē ſer uilis: cū aliquis timet pecca re ⁊ abſtinet ſe a peccato ti moꝛe gehenne: hꝫ tn̄ volūta tez peccandi: ſi peccatū poſſet impune fieri. ⁊ inq̄ꝫtū in ſe eſt vellet nō eſſe iuſtitiā: vt poſſꝫ ꝑpetrare culpā. Iſte timoꝛ ē q̄ſi veſtis de ſacco cū qua nul lus ingreditur regnū celoꝛuꝫ ſicut figuratur Heſter. iiij.

vbi dicitur. Indutū ſacco nō intrare aulaȝ aſſueri. De hoc timore dič apoſtolus ad Ro. viij. Non accepiſtis ſpiritum ſeruitutis iterū in timore ꝛč.

Quintus timoꝛ initialis dicif: de quo in pſal. Initium ſapientie timoꝛ domini. Iſte timoꝛ duo facit. timet eniȝ puniri ꝛ timet a deo ſeparari: ſed pꝛincipaliter timet ſepari. iſte licet timeat maluȝ incurrere: plus timet bonum perdere: ꝛ ita quodāmodo incipit bonuȝ amare. ꝛ ideo dicitur initialis pꝛopꝛie qꝛ ſicut cera introducit filum: ꝛ filo introducto exit cera: ſic iſte timoꝛ initialis caritatem introducit ꝛ caritate introducta timoꝛem foꝛis mittit.

Sextus timoꝛ dicitur filialis. Nā ſicut filius ſuper oia timet offenſaȝ patris etiā ſi pater non intēderet eū percutere ſic qui habet timoꝛem domini filialē inſtar boni filij: timet ꝛ cauet offenſam patris celeſtis: etiā ſi ex offenſa illa nihil mali deberet ſibi accidere. De hoc etiā timoꝛe dicitur in pſal. Timoꝛ domini ſctūs ꝑmanet in ſeculū ſeculi. Iſte timoꝛ a ſanctis doctoribus vocatur caſtus timoꝛ: qui ſanctū danielem verecūdantur ſpecialiter ꝛ timet in turpi facto. Sine hoc timoꝛe verecundie nihil rectū eſſe poteſt: nihil honeſtū. vt dič Tullius. De hoc timoꝛe verecundo dicit Bernardus mirabilia ſuper cantica. Timoꝛ inquit verecundus ꝛ caſtus eſt omniū etatū oꝛnatiuꝰ: ſed in iuuenili etate amplius eniteſcit. Quid eni amabilius verecundo adoleſcente: q̄ȝ pulchꝛa hec eſt ſplendida gēma moꝛuȝ in vultu adoleſcentis q̄ȝ vera ꝛ minime dubia bona nūcia ſpei bone indolis iudex ſoꝛoꝛ conſcientie: ꝛ nulluȝ eque manifeſtū ſignū colūbine ſimplicitatis teſtis innocētie: lāpas pudice mentis ſpecialis gloꝛia conſcientie: fame cuſtos: vite decus: ſedes virtutis: pꝛimitie nature: ſatis inſigne totius honeſtatis. Merito igif iſte timoꝛ caſtus dicitur: quia qui timoꝛem iſtū habet: inſtar virginis marie ante partum ſuoꝛum operum ꝛ poſt partum ſemper manet icoꝛruptus. ꝛ ſicut mater dei eſt virgo ꝛ decoꝛ virginū: ſic timoꝛ iſte caſtus decoꝛ eſt ꝛ virgo virtutuȝ anime.

Item poſt donum ti moris dicendum eſſet de do no pietatis:ſed q2 pietas idez eſt vel quaſi idem cū mia. iō infra cū dicemus de beatitu dinibus in materia de miſeri cordia:de pietate dicemus.

Itē poſt donum pie tatis eſſet dicenduz de dono ſcientie:ſed q2 ſcientia ad pru dentiā poteſt reduci.ideo illa que in materia de virtutibus ſupradicta ſunt de prudentia applicari poſſunt ad ea que ð dono ſcientie ſunt dicenda.

Et poſt donum ſcien tie eſſet dicendum de fortitu dine:ſed quia fortitudo nō tā tum eſt donū:ſed virtus:ideo de fortitudine ſufficiant que dicta ſunt in capitulo de vir tute ⁊ ſpecialiter in materia ð fortitudine ⁊ virtute.

¶De dono conſilij.ca. xxxiij.

Poſt donum for titudinis eſſet dicenduz de dono cōſilij:ſed pauca de dono conſilij ſunt dicenda: ⁊ hoc q2 ad donū conſilij perti nent fere omnia que ſuperius in capitulo de virtutib9:⁊ de virtute prudentie ſunt dicta. Nā prudentia ⁊ conſiliuz in hoc differunt ꝙ conſilium di cit vtrū aliquid ſit agendum prudentia vero oſtendit quo fine: ⁊ quibus circunſtantijs adhibitis.vt quo tēpore ⁊ q̄li ter aliquid ſit agendū.ſicut al terius eſt ſcientie cognoſcere an expediat aliquē ſaluari:al terius non ſcire qualiter ali quid ſit ſaluandū:q2 primum pertinet ad theologiā ſecūdū ad medicinā. Item donū cō ſilij excellentius eſt q̄ȝ virtu tis prudentie.q2 conſiliū con tra oē precipitiū virtutez pru dentie rectificat:ne poſt factū peniteat ⁊ hic proprie eſt act9 ⁊ opus cōſilij.ſ.prohibere pre cipitiū ⁊ cauere. Sicut enim videmus ꝙ frenum eſt con tra precipitium equi : ſic do num conſilij cōtra cōem p̄ci pitatiōez opis boni. Et iō di citur Eccleſiaſtici.xxxij. Sine conſilio nihil facias poſt cu ius factū non penitebis. His ſuppoſitis iter illa pauca que de dono conſilij ſunt dicēda: ſunt hec conſilia notanda.

Nunc de conſilio ſpe cialiter nota tria:ſcilicet. Que ſunt i cōſilio neceſſaria

Que ſunt in conſilio lauda-
bilia.
Que ſit conſilioꝝ differētia.
¶ Primo ergo dicenduꝫ eſt
que ſunt in cōſilio neceſſaria.
Et nota ꝙ in conſilio quat-
tuoꝛ ſunt neceſſario obſeruan
da ſcilicet expediēs:facile cer
tum ꝛ ſecurū ꝛ contraria iſto
rum vitanda:ſcilicet damno
ſum:difficile:incertum:ꝛ peri
culoſum. Unde ille qui dat
conſilium ceteris paribus de
bet pꝛeponere expediens dā-
noſo facile:difficili certum in
certo.ſecurū periculoſo. Pꝛo
pter omnia illa dicitur Pꝛo
uer. xi. Erit ſalus vbi multa
conſilia.

Secundo videndum
eſt que ſunt in conſilio lauda
bilia. Et nota ꝙ in conſilio q̄t
tuoꝛ ſunt laudabilia ſcilicet.
Gratia conſiliuꝫ requirēdi.
Gratia conſilium eligendi.
Gratia conſilium exhibēdi.
Gratia conſiliū acquirendi.
¶ Primo igitur eſt valde lau
dabile ſcilicet conſiliuꝫ in om
nibus libenter requirere. Jō
dicitur Thobie.iiij. Conſiliuꝫ
ſemper a ſapientibꝰ require.

Secundo in conſilio
eſt laudabile conſiliarium bo
num eligere. Unde nota ꝙ
ſecundum doctrinā ſacre ſcri
pture:deus cōſiliarius eſt eli
gendus pꝛe omnibus. Nam
in conſilio ꝛ pꝛe conſilio reg-
rēdo. Pꝛio eligendus eſt deꝰ
non dyabolus. Unde dicitur
Thobie.iiij. Omnia conſilia
tua in ipſo ſcilicet in deo ma-
neant.

Secundo eligendus
eſt iuſtus non impius. Un-
de dicitur eccleſiaſtici.xxxvi.
Coꝛ boni conſilii ſtatue tecū:
quia dicitur Prouer.xij. Cō
ſilia impioꝛum fraudulenta:
quia vir ſcit alijs conſiliū da
re qui ſibi neſcit accipere. Et
ideo dicitur Geñ.xlix. Jn cō
ſilio eoꝛū ſcilicet impioꝛū nō
veniat anima mea.

Tertio eligendus eſt
ſapiens conſiliarius non fa-
tuus. ideo dictum eſt Tho-
bie.iiij. Conſilium ſemper a
ſapiente require:non a fatuo
quia dicitur eccleſiaſtici. viij.
Cum fatuis non habeas con
ſilium non enim poſſunt di-
ligere niſi que eis placent.

Quarto eligēdus eſt
ſenex ꝛ expartus. vt dicitur

eccleſiaſtici.xxv. Quã ſpecio-
ſa veteranis ſapia: ⁊ glorioſis
intellectus ⁊ cõſiliũ. Non eſt
pro cõſilio eligendus iuuenis
laſciu⁹ ideo roboã ꝓ magna
pte amiſit regnũ ſuũ: qꝛ reli-
cto ꝯſilio ſenioꝝ adheſit cõſi
lio iuuenũ. vt dr̃ tertij Re.xij.

Tertio videndum eſt
que ſit conſilioꝝ differentia.
Et nota ꝙ ſicut ſponſus io-
calia conſueuit portare ſpon-
ſe cũ qua de nouo contraxit:
ita xp̃s qui tanq̃ ſponſus de
thalamo procedens noue ſpõ
ſe ſue eccleſie cũ qua naturaꝫ
noſtrã cũ ſua vniendo in vni
tate perſone matrimoniũ ſa-
cramentale cõtraxit noua io-
calia: ideſt tria euangelica cõ
ſilia apportauit.

Primum conſilium
eſt caſtitas contra cõcupiſcẽ
tiã carnis. De hoc cõſilio hr̃
Matth.xix. Non oẽs capiũt
verbum iſtud: ſed quibus da
tũ eſt. Tales enim ſunt eunu
chi qui ſe caſtrant propter re
gnum celorum.

Secundum conſiliuꝫ
eſt voluntarie paupertatis: cõ
tra concupiſcentiã oculorum.
De quo conſilio hr̃ Matth.
xix. Si vis perfectus eſſe: va-
de ⁊ vẽde oĩa que habet: ⁊ da
pauperib⁹. Et ſeneca dicit ꝙ
quietiſſime viuerent hoĩes: ſi
hec duo pronomina tolleren
tur de mũdo. ſ. meũ ⁊ tuum.

Tertium cõſilium eſt
obediẽtie ⁊ humilitatis cõtra
ſupbiã vite. de quo dr̃ Mat.
xvi. Qui vult venire poſt me
abneget ſemetipſum: ⁊ tollat
crucẽ ſuã ⁊ ſequatur me. Se
metipſuꝫ abnegare: eſt ꝓpriã
voluntatẽ relinquere. Opti-
mũ conſiliũ. vnde dicit Ber.
Tolle ꝓpriã voluntatẽ ⁊ in-
fernus non erit. Exemplũ de
fratre orãte: ⁊ dyabolo inſul-
tãte. Et qꝛ ſuperius in tracta
tu de cõſilijs plene dictuꝫ eſt
de his tribus conſilijs: ideo
que dicta ſunt de dono conſi
lij modo ſufficiant.

¶ De dono intellect⁹. c.xxxiij.

Oſt donum cõſilii
dicẽda ſunt pauca de do
no intellectus: ⁊ dono ſapien
tie: quia hic poſſunt dici fere
omnia que dicta ſunt ſupra
in tractatu de virtute ⁊ prudẽ
tia. Vnde notandũ ꝙ virtus
prudentie ⁊ donũ conſilij diſ
ferunt a dono intellectus ⁊ ſa
pientie: qꝛ conſiliũ ⁊ pruden-

tia pertinent ad vitaz actiuaz ꝛ ſunt de actiuis: intellectus ꝛ ſapientia pertinent ad vitaz contemplatiuā ꝛ ſunt de con templatiuis.

Differunt autez intel lectus ꝛ ſapiētia: qꝛ intellect⁹ eſt cognitio ſpeculatiua: ꝛ qua ſi cognitio per viſuz ſapientia vero eſt cognitio experimēta- lis ꝛ practica: ꝛ quaſi cogni- tio per guſtuz: ꝛ ideo ſuperioꝛ eſt ſapientia qꝛ intellectus tm̄ dicit cognitionez vel viſionē: ſapientia ſupꝛa cognitionē di cit delectationem. Et nota ꝙ intellectus foꝛis ſtat ſapientia per affectuz intrat: ꝛ ipſa deli tias ſuggerit. Vñ dicitur in pſal. Guſtate ꝛ videte quoni am ſuauis eſt dñs guſtare ad ſapientiaz pertinet: ſed videre ad intellectū qꝛ qꝺ intellectus acute inuenit: ſapientiā matu re diſponit: ad ſpiritualem de lectationem conuertit. vt dicit Grego. Sūma huius diffe- rentie eſt: ꝙ donū intellectus eſt pꝛopꝛie penetratiuū: ſꝫ do- nuz ſapientie eſt pꝛopꝛie ſapo ratiuū. His pꝛopoſitis de do no intellectus notanda ſunt pauca: ꝛ ſpecialiter tria. De- bemus. n. per donū intellect⁹ ſubtilr̄ penetrare ꝛ itelligere. Que ſunt ſupꝛa nos: vt deuꝫ. Que ſunt iuxta nos: vt pꝛoxi mum. Que ſunt infra nos: vt coꝛ- pus noſtrum.

¶ Pꝛimo igiť debemus in- telligere ſuperioꝛa iuxta illud qꝺ dicit apoſtolus Ro. i. In uiſibilia dei per ea que facta ſunt: intellecta conſpiciuntur. ſempiterna quoqꝫ virtus ei⁹ ꝛ diuinitas. Et nō ꝙ duplex eſt liber in quo intellectus po teſt legere ꝛ intelligere ꝛ addi ſcere deum. ſ. liber ſcripture. ꝛ hūc libꝛū dedit ſaluatoꝛ diſci pulis ſuis poſt reſurrectionez vt. ſ. in figuris legalib⁹ ꝛ can- ticis ꝓphetalibus intelligerēt miſteria gratie que operatus eſt chꝛiſtus. i. vt per ea que fa cta ſunt ꝛ dicta in veteri teſta mento: intelligāt ea que com- pleta ſunt in nouo. vñ dicitur Luce. vltimo. Tūc aperuit eis ſenſum: vt intelligerēt ſcriptu ras. Ali⁹ liber creature: in quo intellectus fidelis debet deuꝫ querere: vt poteſt ipſum inue nire. ſicut in magnitudine cre aturarum omnipotentiā dei. in pulchꝛitudine ꝛ oꝛdine ſa- pientiam. in vtilitate ꝛ fructu: bonitatem dei ſummaꝫ. quia

dicitur Sapientie.xiij. A ma
gnitudine ſpeciei ⁊ creature
cognoſcibiliter poteſt eorum
creator videri. Hunc intelle-
ctum non habuerunt philoſo
phi quia intellectus eorū neſ-
ciunt aſcendere a magnitudi
ne creature ad magnitudinez
dei.⁊ ideo fuerūt ſimiles pue
ris qui cū legunt litteras pul
chras deauratas attēde reſpi
ciunt:ſed quid littere ſignant
non intendunt.

Nota

Itez notandū diligen
ter ꝙ creatura duplex eſt.ſcili
cet naturalis : ⁊ artificialis:⁊
ſic omnis creatura ſignificat
ſuum creatorē dupliciter. In
creatura eſt ſignum naturale
⁊ poſitiuū. Signum naturale
dicitur in creaturis quas con
didit per ſe diuina ſapiētia ſi-
gnum poſitiuū dicitur in fa-
bricis ⁊ operibus ſacramen-
talibus:que conſtituit eccleſia
vt ſunt forme eccleſiaꝝ: ⁊ ve-
ſtes ⁊ ornatus miniſtrorum:
que omnia ſunt iſtituta vt in
telligamus deum:q2 in altitu
dine eccleſiarum:ſublimitatē
in magnitudine:immenſitatē
vel infinitatez.in quadratura
ſoliditatez:in longitudine eter
nitatē.⁊ ſimiliter de alijs. In
miniſtris ſimiliter ⁊ ornamē
tis eoꝝ intelligo deum : vt in
veſte candida:munditiaz ⁊ pu
ritatem.in veſte rubea dei cle
mentiam ⁊ caritatem:in veſte
aurea:dei ſapientiā ⁊ clarita-
tem:⁊ ſic de alijs. Iſte intelle
ctus proprie vocatur donum
dei vt dic apoſtolus.ij. ad Ti
motheum.ij. Dabit tibi dn̄s
in omnibus intellectuz.

Secūdo debemus in
telligere que ſunt iuxta nos.ſ.
proximum. Iuxta illud quod
dicitur Eccleſiaſtici.xxxi. In-
tellige que ſunt proximi tui:⁊
teipſo. Nā in frigore meo de
beo intelligere pauperis nudi
tatem. In fame ⁊ ſiti:paupe-
ris ſitim ⁊ eſuriem ⁊ in dolo
re meo:pauperis infirmitatē.
⁊ ſic de alijs. Et ſicut homi-
nes bene intelligentes cōſue
uerūt ad honores ⁊ dignitas
promoueri:ita qui intelligunt
neceſſitatem proximi promo-
uentur ⁊ quaſi epiſcopant ad
beatitudinē paradiſi. Vn̄ di-
citur in pſal. Beatus qui itelli
git ſuper egenū ⁊ pauperem.

Tertio debemus itel
ligere que ſunt infra nos:ſicut
animã n noſtraz ⁊ corpus no
ſtrū.ſicut enim oculus noſter

dirigit manuʒ in opere ꝛ motu exteriori:ſic intellectus regulat affectū in omni opere ꝛ motu interiori. Unde intellectus dicitur interior lectus:qꝛ animam informat.animā trāquilat ꝛ quietat ſicut corpus in lecto pauſat.Dicitur etiam interior locus: qꝛ ſicut locus continet ꝛ ꝯſeruat locatuʒ:ſic intellectus ſtabilitat ꝛ conſeruat liberum arbitriū ꝛ omnē interiorem motū. Ideo dicit̄ in pſal. Intellectus bonꝰ omnibus facientibus eū:qꝛ ſi homo nō faciat quod intellectus ꝛ conſcientia dicūt: nec deus nec angelus nec homo. quia iſta tria habēt intellectuʒ:dici meretur:ſʒ potius iumēto cōparatur. Unde dicit̄ in pſal. Homo cū in honore eſſet nō intellexit creatorem ſuum ſed iumentis comparatur:ꝛ ſimilis factus eſt illis.

¶ De dono ſapientie.c.xxxv.

Eſt donuʒ intellectus pauca habemus dicere de dono ſapiētie:qꝛ multum conuenit cū virtute prudentie:ꝛ alijs virtutibꝰ ſeu donis que informant cognitiuā tamen qꝛ ſapiētia non tm̄ informat cognitiuā.ſed etiā affectiuam ideo dicenda ſunt de ſapientia pauca.ſ. tantuʒ tria. ¶ Uñ notādū ꝙ ſapiētia eſt. Donum ſplendidiſſimuʒ inſtar lucis.
Donū ſapidiſſimū inſtar mellis. Donum profundiſſimuʒ inſtar maris.

¶ Prio ergo donuʒ ſapie eſt donū ſplēdidiſſimū:nō ſolum ſic̄ ſol:ſʒ ēt pluſq̃ʒ ſol.ſol.n.iſte nō oñdit nobis niſi que ſunt ſupra terrā:ꝛ infra celū: ſapia aūt dei fac̄ nos cognoſcer̄ oia ſ.infernū vt timeamꝰ mundū: vt ꝯtēnamus celū vt appetamus deū:vt laudemꝰ. ꝛ iſtud eſt vltimū libri ſapie.ꝛ ab iſto donat̄.ſ. cognitio diuinoꝝ vt dicit Aug.ꝛ ꝓpterea dr̄ ſapie vij. Hec.ſ.ſapia eſt ſpecioſior ſole: ꝛ ſup oēm diſpoſitioneʒ ſtellaꝝ luci cōparata: ꝛ iuenit̄ prior.qꝛ per lucē viſibilia videntur tantū:per ſapiētiaʒ vero etiā inuiſibilia cognoſcunt̄.

Secundo ſapiētia eſt donuʒ ſapidiſſimū inſtar mellis:non ſolū ſicut mel:ſʒ etiaʒ pluſq̃ʒ mel. Uñ dicit ſapiētia Eccleſia.xxiiij. Spūs meꝰ ſuper mel dulcis : ꝛ hereditas mea ſuper mel ꝛ fauuʒ. Mel nāqʒ vnū habet ſaporeʒ: ꝛ il-

lo guſtato deſipiunt alia etiaꝫ meliora. ſicut vinū quod poſt mellis guſtū non apparet ſapidū. ſꝫ ſapientia diuina oēm habet saporeꝫ quia ſibi ſapiūt omnia vt debent. ſ. tam mala q̄ꝫ bona temporalia: vt vilia ⁊ inſipida. bona ſpiritualia: vt cara. bona eterna vt fructuoſa ⁊ ſumme nobilia. Vn̄ dicitur eccleſiaſtici. vi. Sapientia ſm nomē ſuū eſt. ſ. ſapida ſcientia: ⁊ non multis eſt manifeſta. Ideo dicit bene Bern̄. Inueniſti plene ſapientiaꝫ: ſi prioris vite peccata defleas. Si huius ſeculi deſideria paruipendis ſi eternā beatitudineꝫ toto deſiderio ꝯcupiſcas: inueniſti ſapientiā: ſi tibi ſingula hoꝝ ſapiant prout ſunt.

Tertio ſapiētia eſt donuꝫ profundiſſimū inſtar maris. nō ſoluꝫ ſicut mare ſꝫ etiā pluſq̄ꝫ mare q2 mare hēt fundum ſapientia diuina nulluꝫ habet fundū. q2 vt dr̄ Job. xi. Longior eſt terra mēſura eiꝰ: ⁊ latior mari. Et ꝑpterea dicit apoſtolus Ro. xi. O altitudo. i. profunditas diuitiaꝝ ſapientie ⁊ ſciētie dei q̄ꝫ incomprehenſibilia ſunt iudicia eiꝰ: ⁊ inueſtigabiles vie eiꝰ: q2 nimis longe ſunt ſapientie diuine iudicio quibꝰ diſpoſuit omnia iueſtigabilia q̄ꝫ gutte maris valeant numerari. Exempluꝫ de patre ⁊ filio volentibꝰ haurire totū mare cū coclea ri paruo: vt narrat Jero. Jō dicit donū q2 nunq̄ꝫ per ſtudiuꝫ acquirit: niſi per inſpirationē diuinā habeatur. Et iō dicitur Jacobi. i. Si quis veſtruꝫ indiget ſapiētia poſtulet a deo qui dat oībus affluētur ⁊ nō improperat: ⁊ dabitur ei Et ſap̄. ix. Da mihi dn̄e ſediū tuaꝝ aſſiſtricem ſapientiā: vt mecū ſit ⁊ mecum laboret: vt ſciam quid acceptuꝫ ſit coraꝫ te omni tempore. Amen.

¶ Septima dieta de humilitate. capitulum. xxxvi.

Poſt tractatū de dōis ſpiritusſancti: dicendū eſt de beatitudinibus: hec eſt ſeptima dieta ſalutis. ſ. a dono ſpūſſancti: ad beatitudinem peruenire.

¶ De humilitate enim quattuor ſunt p̄cipue notanda. ſ.
Typum figuratiuum.
Motum incitatiuum.
Signum demonſtratiuum
Gradum diſtributiuum.

¶ Habet ergo humilitas in

ſacra ſcriptura typum multiplicem ꝛ figuram.

Nota igitur ꝙ humilitas eſt: Breuis ſcala deuotionis. Breuis ſcola pfectionis Breuis via ſaluationis. Breuis ſcala ſi vis aſcendere: breuis ſcola ſi vis addiſcere: breuis via ſi vis incedere.

Eſt igiť humilitas breuis ſcala. Et nota tria in ſcala humilitatis. ſ. ſcale extremū ymū: ꝛ ſupremuȝ ſcale latera dextrū ꝛ ſiniſtrū. ſcale ſpacia ſcilicet triplicē gradū. Habet eniȝ ſcala humilitatis duo extrema: ymū ꝛ ſupremū ymuȝ vel pes huius ſcale eſt timoꝛ ſupplicij: ſupremū vero eſt amoꝛ premij. vn̄ pſal. Si aſcendero in celū tu illic eſt: ſi deſcendero ad inf. ꝛc̄. Iteȝ habet ſcala duo latera. ſ. dextrū ꝛ ſiniſtruȝ. dextrū eſt: temperātia in pꝛoſperis: ſiniſtrū patientia in aduerſis. Vn̄ apoſtolus. ij. Coꝛ. vi. Per arma iuſtitie a dextris ꝛ a ſiniſtris. Iteȝ hec ſcala habȝ tria ſpacia vel tres gradus: inter quos prim⁹ eſt contemptus mundi: ſecūdus eſt humilis abiectio ſui terti⁹ eſt humilis amoꝛ dei. Hec ē ſcala Iacob. Gen̄. xxviij.

Itē eſt humilitas breuis ſcola. eſt eniȝ cōpendium totius iuſtitie. vn̄ ipſa dicitur omnis iuſtitia. Mat. iij. Sic eniȝ docet nos implere oēm iuſtitiā glo. i. humilitatē. Ideo ſaluatoꝛ ꝛ magiſter optim⁹ in ſua ſcola prolixitatē totius legis reduxit ad quandaȝ ſummā. i. ad methoduȝ humilitatis: dicens Matthei. xi. Diſcite a me qꝛ mitis ſum ꝛ humilis coꝛde. Humanitas aūt ſic deſcribitur. Humilitas eſt ex intuitu ꝓpꝛie conditionis vel conditione voluntaria mentis inclinatio.

Eſt inſuper humilitaſ ſicut breuis via: qꝛ cuȝ humilitas petat centruȝ per conſequens vetat circuluȝ ꝛ ſpecialeȝ circuitū: ꝛ facit dyametrū: ꝛ dyametraliter pertrāſit ſpacium ꝛ ita rectiſſime venit ad terminū. Iſa. xxx. Hec eſt via ambulate in ea.

¶ Item humilitas.
Se attenuat vt amet a ſpōſo.
Se adnihilat vt creetur de nouo.
Se euacuat vt ipleať a deo.

¶ Humilitas itaqȝ ſe attenuat: ꝛ ſic facit ſeipſam gracileȝ ad domicelle moduȝ. Unde

humilitas ꝛ gracilitas ſponſe que ſponſuꝫ incitat ad eius amorē. Et cauſa huius eſt:qꝛ gracilitas ſigāt vel atteſtatur incorruptionē: ſicut econtrario timor ſigāt corruptaꝫ eſſe mulierē ꝛ pregnantē. Unde nota ꝙ quidaꝫ tumēt ꝛ inflātur de genere ꝛ nobilitate: ꝛ tales impregnātur a proprio patre ſicut filie loth Gen.xix. Quidaꝫ inflātur de ſubditoꝝ multitudine ꝛ poteſtate: ꝛ tales ipregnantur a toto populo ſicut dauid qui fecit murmurare populū.ij.Reg.xxiiij. Quidā etiaꝫ timent ꝛ inflant de incorruptione corporis:ꝛ per ꝯſequēs qḋ eſt delectabile ipregnātur a virginitate:ſicut fatue virgines Mat.xxv.

Item humilitas ſe adnihilat:vt de nouo creet. Ipſa eniꝫ eſt illud nihilum ſuper qḋ deus fundauit terrā Job.xxvi. Qui appendit terrā ſup nihiluꝫ.i.animaꝫ ſuper humilitatis fundamentuꝫ.

Humilitas inſuper ſe euacuat vt ipleatur ideſt vacuam ꝛ inanē ſe reputat. Unde figuratur per altare tabernaculi. Exo.xxviij.quod erat ita concauū vt poſſet recipere igneꝫ:ligna:ꝛ victimas:ſic humilitas ē vacua: vt capiat iſta tria:ſcilicet igneꝫ dilectionis: ligna compaſſionis: ꝛ victima deuotionis.

¶ Iteꝫ nota ꝙ humilitas eſt.
Quidquid in valore eſt precioſius.
Quidquid in odore eſt delitioſius.
Quidquid in decore eſt gratioſius.

¶ Primo igitur dico ꝙ humilitas in valore eſt ſumme precioſa.ꝛ propter hoc cōparat auro ꝛ balſamo: que ſunt duo valde precioſa.balſamuꝫ ſuper omnes liquores:auruꝫ ſuper omnia metalla: ꝛ ſicut iſta duo ſunt valde rara ꝛ iō precioſa: ſic rariſſima eſt humilitas vera:ꝛ iō ſumme cara:ꝛ ſicut auruꝫ eſt valde ponderoſum: ꝛ naturaliter petit centruꝫ balſamus ſemper petit funduꝫ:ſic vera humilitas inſtar auri ꝛ balſami ſemper appetit inferiorem locum. Et propterea de valore humilitatis dicitur Sap. vij. Omne aurum in comparatione illius:arena eſt exigua.

Eſt etiaꝫ humilitas in odore multum delitioſa.ꝛ pro

pter hoc comparatur in ſcriptura tribus que ſunt valde odorifera: ſcilicet thuri qđ eſt granum modicum: eſt tamen fragrantiſſimum: ideo dicitur Eccleſiaſtici. l. Quaſi thus redolens in dieb⁹ eſtatis. Comparatur etiam nardo: que eſt arbor parua ꝛ valde odorifera vnde dicitur Canticorū. i. Nardus mea dedit odorem ſuum. Comparatur etiā cynamomo qđ eſt cinere coloris: ꝛ cum frangitur: ſpirat quendā viſibilem ꝛ fragrantiſſimum odorem ideſt vaporē ad modum cineris. ſic verus humilis q̄ cinerē ſe reputat. emittit ſpiramina fragrātiſſimi virtutis. Et ideo dicitur Eccleſiaſtici. xxiiij. Sicut cynamomum ꝛ balſamum aromatizans odorē dedi.

Eſt inſuper humilitas in decore mentis valde ſpecioſa ꝛ propter hoc cōparatur virori ꝛ colori viridi: qui ſup omnes colores eſt proportionabilis oculis: ꝛ delectabilis ad videndum. Vnde dicitur Eccleſiaſtici. xl. Gratiā ꝛ ſpeciem deſiderabit oculus: ꝛ ſuper oēs virides ſationes vel ſegetes ſatior viridiorq̄ ē virtus humilitatis.

Itē nota ꝙ humilitas ſe humiliat vt aſcēdat. Se incinerat vt redoleat. Se mortificat vt reſurgat.

Humilitas itaq̄ ſe humiliat ꝛ ſemper inclinat. Sicut enim ramus in quo pendet fructus: ꝛ ſicut ſpica plena grano reſpicit ꝛ declinat verſus terram: ſic anima humilis que inſtar rami que eſt onuſta fructibus bonoꝝ operum: ꝛ ad modum ſpice granate: eſt plena granis virtutum: reſpicit terram. ideſt propriam fragilitatem ꝛ carnis vel corporis conditionem terrenā. Econtrario ramus erectus monſtrat ꝙ in eo eſt nullus fructus: ꝛ ſpica erecta ꝙ eſt granis vacua. Ita homo per ſuperbiam erectus eſt ad modum rami ſterilis ꝛ infructuoſi. Et ideo dicit ſaluator Mat. vij. A fructibus eorum: cognoſcetis eos.

Humilitas etiam ſe incinerat ꝛ puluerizat: ꝛ ſic ſuauius fragrat ſicut herbe ꝛ ſpecies aromatice plus redolent quanto ſunt minutius trite ꝛ puluerizate. vnde dicit̄ Cāti-

coꝛ .iij. Que eſt iſta que aſcēdit per deſertū: ſicut virgula fumi ex aromatibus mirre ⁊ thuris: ⁊ vniuerſi pulueris pigmentarij.

Et notandum ꝙ omnis homo debet ſe puluerem ⁊ cinerem reputare ex parte carnis: de qua certus eſt ꝙ efficietur puluis Gen̄.iij. Puluis eſt ⁊ in puluerem reuerteris. Ex parte anime debet ſe quilibet puluerē ⁊ cinerē reputare, pꝛecipue pp tria. ſ.

Primo pꝛopter vilitatem. Sicut.n.cinis eſt vilis q̄tumcunqȝ fuerit de pꝛecioſa materia: ſic anima valde vilis eſt ex culpa q̄uis ſit valde nobilis ex natura. pſal. Ad nihilū deductus eſt in cōſpectu eius malignus.

Secundo pꝛopter reſiſtendi difficultatē qꝛ ſicut cinis ſtatim diſpergitur: ⁊ non poteſt reſiſtere modico flatui ſic homo non poteſt reſiſtere modice tentationi: immo frequenter cadit ad ſibilum modici verbi. Unde dicitur in pſal. Non ſic impij non ſic: ſȝ tanq̄ puluis ⁊c.

Tertio pꝛopter reſurgendi impoſſibilitatem. Naȝ ſicut cinis non poteſt redire ad ſtatuȝ ſue materie: ſic homo peccatoꝛ non poteſt redire ad ſtatū gratie: niſi ſola dei virtute: qꝛ dicit Eccleſiaſtes vij. Nemo pōt coꝛrigere quē deus deſperit. Et in pſal. Niſi dominus edifica. ⁊c.

Humilitas inſuper ſe moꝛtificat vt reſurgat: qꝛ humilis quaſi ſemper conſiderat moꝛtem pꝛopꝛiam: vt reſurgat ad vitam.

¶ Et nō ꝙ memoꝛia moꝛtis facit in hoīe p̄cipue ſex bona.

Primo facit peccata vel vitia fugere. Naȝ ſicut latrones timent ⁊ fugiunt faciē iudicis: ſic vitia memoꝛia mōtis: ⁊ ſicut iumentum cū cauda ſe defendit a muſcis: ſic homo a tentatione vitioꝝ ex cōſideratione moꝛtis. Nam de peccatoꝛe dicit Tren̄.i. Soꝛdes eius in pedibus: ideſt in affectiōib⁹. Et ſubdit cauſaȝ: qꝛ nō ē recoꝛdatus finis ſui.

Secundo facit mūdū contemnere. Unde dicit Jero. Facile contemnit omnia: qui ſe ſemper cogitat moriturum. Nā concupiſcentia ocu

lorum contemnitur: quando quis cogitat ſe in terram reuerſuruz. Concupiſcentia carnis deprimitur: quando quis cogitat ꝙ corpus in delitijs nutritum: erit cibus vermiū. Superbia vite contemnitur quādo quis cogitat ꝙ ille qui vult eſſe: ſupra alios ponetur ſub terra: que eſt infimum elementorum.

Tertio facit ſeipſum deſpicere ꝛ propter reſolutionem ad terram in ſuijpſius cognitionem venire: qui modus cognoſcendi ſm philoſophū: eſt certiſſimus inter omnes propterea dicitur in pſal. Sciant gentes quoniam homines ſunt: ideſt de humo.

Quarto facit vitā preſentem recte regere ſicut enim gubernator nauis ſe ponit in cauda. vt rectiuſ gubernet naue3: ſic qui in mari huius mūdi vult recte ꝛ ſecure nauigare: nouiſſima ſua debet cogitare vel recordari. Na3 dicit Eccleſiaſtici. vij. Memorare nouiſſima ꝛ in eternum non peccabis.

Quinto facit recte tēperare preſentem letitiā: ſicut enim fatua eſt eſca ſine ſale: ſic pñs letitia eſt inepta ſine mortis conſideratione: inſtar ſalis: dulcedinem letitie temporalis miſcet cū amaritudine mortis. Unde dr̄ eccl'iaſtici. xli. O mors ꝙ̄3 amara eſt memoria tua homini iniuſto.

Sexto facit recte diuidere pñtem ꝛ futura3 vitam. Qui enim ponit ſe in articulo mortis ꝛ eā diligenter conſiderat quaſi in medio p̄ſentis ꝛ future vite ſe collocat. ꝛ ideo recte videt quid ſpernere: ꝛ quid eligere debeat. Jō dr̄ Eccleſiaſtici. xi. Jn die bonorū: ne imemor ſis malorū.

¶ Jtem humilitas eſt.

Gratioſa inſtar floris ſpecioſi.

Luminoſa inſtar ſideris radioſi.

Uirtuoſa inſtar lapidis precioſi.

¶ Eſt itaq3 humilitas gratioſa inſtar floris ſpecioſi. Cōparatur autē inter flores precipue viole: que eſt flos modicus ꝛ valde p̄cioſus. ¶ Et nota ꝙ viola eſt formata inſtar auicule puc. Ps3. n. quoddā roſtrū puū: ꝛ q̄ſdā puulas alas: ꝛ quādā caudā puula3:

ita humilitas habet ad mo-
dū viole iſta tria diminutiua
per ꝓpriā reputationē hꝫ nā
qꝫ roſtrū ad laudādū deū hꝫ
ēt alulas vel pēnas ad contē
plādū celū. habet caudam ad
cogitandū finē ꝓpriū. Hec ē
viola ꝑciosa de qua dicit̄ Cā
ticoꝝ. ij. Ego flos campi. ⁊c.

Eſt etiaꝫ humilitas lu
minoſa iſtar ſideris radioſi.
Nā ſic ſidus vel ſtella ē mo-
dica i appentia: cū tñ ſidus i
veritate: vt tradūt mathema
tici. ſic maioꝛ tota terra. ſic hu
milis cum ſit puus. in verita
te eſt apud deū maxim⁹ ⁊ ſua
tñ ⁊ hoīm reputatiōe vult eſſe
q̄ſi nullus. ideo dicit̄ Eccleſia
ſtici. xxxiij. Quāto magn⁹ es:
humilia teipſuꝫ in oib⁹. Jpa
eni ē iſtar lune. nā ſic lune eſt
lūinare qđ minuit̄ ex cōſūma
tiōe. vt dr̄ Eccl'iaſtici. xliij. ſic
humilis ſe minorare nititur:
cū a deo ꝑ gratiā cōſummat̄.
Sicut virgo maria Luce. i.
Quia reputauit ſe ancillā hu
milē: cū ſalutaretur venerabi
liter per archangelū gabrielē
⁊ a filio dei eligeret̄ i matreꝫ.

Eſt etiaꝫ humilitas in
ſtar lapidis precioſi virtuoſa:
Nā lapides ꝑcioſi ſūt vt plu
rimuꝫ quātitate modici ⁊ vir
tute magni. Et nota ꝙ humi
litas cōparat̄ ſpāliter ⁊ ꝓprie
quinqꝫ lapidibus precioſis.

Primo ameſtito qui
reprimit ebrietatē ſic humili
tas ſuperbiaꝫ: que ſe inebriat
per ābitionē. Vñ ſupbia eſt
ebria ⁊ non a vino vt dr̄ Jo-
helis. i. Expgiſcimini ebrij ⁊
nō a vino, ſꝫ a vēto. ſ. ſupbie.

Secundo iaſpidi qui
fugat fantaſmata ſic hūilitas
honores trāſitorios qui ſunt
q̄ſi fantaſie: vel ſomnia. Or
dr̄ de ſuperbo Eccl'iaſtici. xxx
iiij. Coꝛ tuū fantaſias patit̄.

Tertio humilitas eſt
ſic ſaphir⁹. Nā ſic ſaphir⁹ re
ꝑmit hūoꝛes ſeu tūoꝛes corpa
les: ita hūilitas ſupbas ⁊ āpu
loſas iflatōes. Jpa. n. nō iflat̄
nō ē ābitioſa: ſic de charitate
dic̄ apl's prime ad Coꝝ. xiij.

Quarto humilitas eſt
ſicut onichinus. Nam ſicut
onichin⁹ dr̄ hoieꝫ reddere in
uictū: ſic humilitas reddit in-
uictū hoieꝫ ⁊ facit de hoſtib⁹
triūphare. Jn cui⁹ figura dr̄
ꝙ dauid qui dr̄ humilis: cuꝫ
lapidib⁹ funde goliaꝫ interfe
cit. vt dr̄ primi Reguꝫ. xvij.

Quinto humilitas eſt ſicut dyamas. Nā ſicut dymas eſt lapis qui reddit hominē gratioſuꝫ: ſic humilitas hoieꝫ deo ⁊ hoib⁹ facit eē placentē ⁊ gratū. vñ dr̄ de humilitate Deut. xxiij. Sit placēs fratrib⁹ ſuis. Et ſicut coꝛam deo ⁊ hominibus eſt ſuꝑbia odioſa vt dicit̄ Eccl'iaſtici. x. ita humilitas eſt deo et hominibus gratioſa.

Item humilitas cum deo quaſi de pari contendit cum diuina liberalitate eius gratiam ſemper recipiendo. Superbiā circonuenit ⁊ deſpicit: melioꝛem partem eligendo.
Dyabolum deſpicit: eius laqueos euadendo.
¶ Humilitas igitur quaſi ꝺ pari contendit cum diuina liberalitate: quia quanto diuina liberalitas aie plura tribuit tanto ipſa ad recipiendum fit capatioꝛ: ⁊ hoc triplici arte: ſcilicet.
Se dilatando par gratiaruꝫ actionem.
Incuruando per deuotā oꝛationem.
Euacuando per modicaꝫ ſui reputationem.

¶ Primo eniꝫ humilitas cū recipit dei beneficia gratias agendo ſe dilatat: ⁊ ſic recipiendo parat ſemper locum vt deus amplius infundat. Vnde ipſa vas admirabile opus excelſi. vt dicitur Eccleſiaſtici. xliij. Et bene humilitas vas admirabile dicitur: qꝛ dū impletur: de impletione capatioꝛ efficitur.

Secundo humilitas per oꝛationē ſe incuruat: ⁊ ſic ad magis hauriendum ſe pꝛeparat naꝫ ſicut ydria curuatur vt hauriat aquam ſic humilitas ſe incuruat vt hauriat: ⁊ hoc oꝛando gratiam diuinam. ⁊ quanto deus amplius donat: tanto ipſa amplius poſtulat: immo nunquaꝫ petere ceſſat: ⁊ ideo in ea impletur quod dicitur Eccleſiaſtici. xviij. Cuꝫ conſumauerit homo: tunc incipiet.

Tertio humilitas per pꝛopꝛiam reputationem ſe euacuat: ⁊ quodammodo ſe extimauit ⁊ per conſequens ad recipiendum capatioꝛ fit. ⁊ hoc triplici arte exiſtit: quia dum gratiam dei in plenitudine recipit: ſeipſum tam vacuam recognoſcit. ideo in

perſona dei dicitur de humilibus Eccleſiaſtici. xxiiij. Qui bibunt me adhuc ſitient.

¶ Item humilitas etiam ſuperbiā circonuenit: meliorez partē eligendo. Et nota ſpāliter decē in quibus humilitas reſpectu ſuperbie eligit meliorem ptez. Superbia. n. eligit quod eſt extra: humilitas qđ eſt intra. De pmo dr̄ Matt. xxiij. Omnia opera ſua facit vt videaī ab hoībus. De humilibus vero dicit apl̄s. ij. Cor. i. Gloria noſtra hec eſt teſtimoniū cōſcientie noſtre.

Superbia eligit ſarpillas: humilitas tortillas.

Superbia eligit corticem humilitas nucleum.

Superbia eligit paleam: humilitas granum.

Superbia eligit flores: humilitas fructum. iuxta illud Canticor. ij. Fructus eius dulcis gutturi meo.

Superbia eligit montes humilitas valles. Et nota q in montib9 ſunt q̄ttuor mala. ſ. ariditas ideuotionis: durities incōpaſſionis: ſterilitas operatiōis ꝛ pcipitiū dānatiōis. Humilitas vero eligit valles in quibus ſunt q̄ttuor: bona: illis malis oppoſita. Nā ſicut valles cōtra ariditatē ſunt irrigue: contra duritiā ſunt molles: contra ſterilitatē ſunt fructifere: ꝯtra precipitiū ſunt ſecure: ſic humiles ad modū vallis ſunt irrigui per deuotionez: ꝛ molles per cōpaſſionez fructiferi per bonā operationez: ſecuri per diuinā protectionē: qꝛ in iſerno nō oportet timerī pcipitiū.

Superbia eligit pulchrū: humilitas bonum.

Superbia eligit ymaginem: humilitas veritatem.

Superbia eligit cōtētionē. i. locū ſupiorez pro quo contēdunt ābitioſi: humilitas pacē. ſ. locū inferiorē: pro quo nullus cōtendit. Jō dicit ſaluator Luce. xiiij. Recūbe in nouiſſimo loco. Et ſic i pace fact9 eſt loc9 ei9: vt dr̄ in pſal.

Superbia eligit eſſe iore hoim: ꝛ ideo non eſt mirū ſi ſentit aliquādo morſus detractionis: humilitas vero eligit eſſe in iudicio dei: per quē ſoluz vult iudicari. ſicut dicit apl̄s ad Cor. iiij. Qui autem iudicat me: dominus eſt.

Humilitas iſuper de

ſpicit ⁊ ꝑuipendit dyabolum: ei9.ſ.laqueos euadendo. Naꝫ ſicut piſciculi euadunt ſagenā ſic humiles rete.i. tētationes dyabolicas. In cuius figura rex caldeoruꝫ tranſtulit in babyloniā:⁊ captiuauit nobiles ⁊ potentes:⁊ dimiſit pauperes. i. agricolas ⁊ vinitores. vt dicit quarto Regū. xxiiij.

Humilitas īſuper habet motum incitatiuū.i. cauſas multas que hominez mouere debent ad ſe humiliandum.vnde nota ꝙ ſunt quinqꝫ cauſe precipue:ex quarum conſideratione debet homo ſeipſum humiliare: ſcilicet ſi conſideret.

Que ſunt infra.
Que ſunt intra.
Que ſunt iuxta.
Que ſunt contra
Que ſunt ſupra.

¶ Prima igitur cauſa humilitatis eſt conſideratio creature corporalis que in homine eſt debet igitur creaturas corporales diligenter conſiderare:⁊ ex illis humilitatē hauri re.ſi.n.conſideret terram:videt proprium ſepulchrū.ſi attendat ignem ſuper terrā videt ſupplitiū peccatorū:ſi cōſideret quadrupedia vite videt ea fortiora : ſi volatilia videt ea leuiora ⁊ agiliora.ſi terre naſcentia: videt meliora: ſicut fructus ⁊ pulchriora:ſicut flores. Vltimo ſi conſideret proprium ſubiectū:videt ꝙ in principio eſt ſemē immundū in medio ſaccus ſtercorū:⁊ in fine cibus vermium.vt dicit Ber. Et iteruꝫ vide vnde veneris:⁊ erubeſce vbi es:⁊ ingemiſce quo vadis ⁊ contremiſce. Et ita cū homo diligēter cōſiderat ꝓprias vilitates tūc humilitas reſumit vires. Sicut enim muſcus in locis ferentibus recuperat odoreꝫ. ſic humilitas fragrātior efficitur cū quis conſiderat propriā vilitatem. Et ideo dicebat abraā Gene.xviij. Loqͬr ad dominum meum:cū ſim puluis ⁊ cinis.

Secunda cauſa humilitas eſt cōſideratio ſtatus ſterioris. Ois aūt homo aut ſit ſe eſſe peccatorē:aut iuſtuꝫ. ſi ſciat ſe eſſe peccatorē : multū dꝫ humiliari: qꝛ q̄ꝫtū ad hoc deterior eſt cane:vel buffone: qꝛ pctōr eſt debitor tpalis ⁊ eterne mortis:illa vero ſoluꝫ tpalis ⁊ i illis ſoluꝫ ē miſeria

pene in peccatoribus vero pe
ne ꝛ culpe ꝛ in hoc ſunt ſimi-
les dyabolo. Si aũt fuerit pec
cator aliquãdo:neſcit vtrũ iu
ſtificatus eſt a peccato. qꝛ dr̃
Eccleſiaſtici.ij. Neſcit homo
vtruꝫ amore in odio dignus
ſit.ſed omnia in futuro ſeruã-
tis incerta. Si aũt ſciat aliqs
ſe eſſe in gratia:tñ ſe humilia
re dꝫ ꝓpter quattuor que in-
terdũ etiã viris iuſtis ꝛ perfe
ctis nocẽt.ſ. negligẽtia ꝓficiẽ
di:difficultas ſtãdi vel perſe-
uerãdi:facilitas cadendi etiaꝫ
ad ſibilũ vnius mõi verbi dif
ficultas vel ipoſſibilitas reſur
gendi. Homo.n.poteſt per ſe
ire ad culpã:ſed per ſe nõ po-
teſt redire ad gratiã:quia di-
citur in pſal. Spiritus vadẽs
ꝛ non rediens.

Tertia cauſa humilita
tis eſt ꝯſiderare ſe de ꝓximis
nr̃is. Videmus.n.multos de
fratrib⁹ ꝛ ꝓximis noſtris in
ſcientia ꝛ virtutib⁹ ꝓfeciſſe. ꝛ
nos i peccato vel ignorãtia re
mãſiſſe.vñ debem⁹ erubeſce
re. Videmus etiã multos fra
tres ꝛ ꝓximos cecos mẽdicoſ
ꝛ diuerſis miſerijs afflictos.
ꝛ ideo debemus compati ti-
mere ꝛ deo grati ꝛ humiles
eẽ:ꝛ laudare eũ:q nos potuit
ꝛ põt ſimilia ex ſua eqtate in
fligere ꝛ ex ſua pietate cuſto-
dire. Et ꝓpter hãc cãꝫ humili
tatis dr̃ Job.v. Viſitãs ſpe-
ciẽ tuã nõ peccabis. Viſitãs
ſpeciẽ tuã.ſ.i ꝓximũ q ẽ ſpẽs
tua:vel ſpecies vna tecum.

Quarta cauſa humili
tatis eſt cõſideratio hoſtis ad
uerſantis:cui ſine dei adiuto
rio nõ poſſumus reſiſtere.im
mo ſi cõparati fuerim⁹ ei ipe
quaſi gygas:ꝛ nos q̃ſi locuſte
vt dr̃ numerorꝫ.xiij.cui⁹ etiaꝫ
tãta eſt crudelitas:ꝙ nos om
ni hora trãſglutiret:niſi etiam
diuina ꝓtectio nos cuſtodi-
ret qꝛ dr̃ Trenorꝫ.iij. Mie dñi
qꝛ nõ ſumus ꝯſumpti.cui de
bemus totã virtutẽ aſcribere.

Quinta cauſa humili
tatis ẽ ꝯſideratio diuine ma-
gnitudinis:cui tenemur humi
liter ſubeſſe ꝓpter bñficiũ cre
ationis iuxta illud pſal. Ipſe
fecit nos:ꝛ nõ ipſi nos ꝛ pro-
pter bñficiũ redẽptiõis. iuxta
illud Eccleſiaſtici.xxix. Gra-
tiã fideiuſſoris tui. ne obliui-
ſcaris. Humiliare etiã debe-
mus nos deo:cuius potentiã
euadere nõ poſſumus cuius
ſapientiã latere non poſſum⁹

cuius iuſtitiam corrumpere non poſſumus.

Unde notandū iuxta hoc ꝙ tribus de cauſis debꝫ ſe qs inclinare ꝛ dimittere.

Primo quādo videt capiti ſuo gladiuꝫ imminere: ſic nos debemus humiliari ꝛ timere:ꝙ videmus ſuper caput noſtruꝫ gladium diuine ſententie vibrare. Unde dicitur prime Petri.v. Humiliamini ſub potēti manu dei.

Secundo inclinat ſe aliquis quando oportet ipſuꝫ tranſire per hoſtiuꝫ baſſum. ſic nos debemus humiliari q ad vitā trāſituri ſumus p hoſtiū baſſuꝫ ꝛ humile quod eſt chriſtus qꝛ dicit Joannis.x. Ego ſum hoſtiū per me ſi qs introierit ſaluabitur.

Tertio cōſueuit quis inclinare ſe: quando videt ſuperiorē ſe in inferiori loco ſedere.non.n.eſt dicēs militē ſedere in ſcāno:ſi rex ſederet in pauimento ſic nos humiliari eſt neceſſariū cū videamus regem glorie propter nos intim̄ humiliatuꝫ. Unde dr̄ Matt. x. Sufficit ſeruo ſi ſit ſicut dominꝰ eiꝰ. Siīc dicit Job.xv.

Itez habet humilitas multiplex ſignuꝫ demonſtratiuū. Et nota ꝙ quinqꝫ ſunt ſigna iter alia humilitatis demonſtratiua.

Primū eſt humilem amare.exēplo creaturaꝝ que diligunt ſibi ſimiles quia dicitur Eccleſiaſtici.xxiij.O m̄e animal diligit ſibi ſimile.

Secundum eſt honores ꝛ laudes fugere ſicut mel venenatuꝫ:ꝛ ſicut ſagittas limitas ꝛ venenatas: exemplo chriſti qui fugit cuꝫ turbe vellent eum facere regem vt dicitur Joannis.vi.

Tertium ſignū eſt opprobria ꝛ contumelia equanimiter tolerare: exemplo dauid qui cuꝫ ſemel male diceret ei dixit abiſay regeꝫ vindicare volenti. Dimitte euꝫ vt maledicat mihi. ij. Re. xvi. Et exemplo apoſtolorum de quibus dicitur Act.v.ꝙ ibāt gaudentes a conſpectu conſilij.quoniā digni habiti ſunt pro nomine ieſu contumelia pati. Ideo dicitur de humilitate Treñ. iij. Saturabitur opprobrijs.

Quartum ſignum eſt vilia officia non recuſaro. exẽplo abigail quã cũ dauid vellet ducere in vxorẽ reſpondit. Ecce famula tua ſit in ancillaꝫ. vt lauet pedes ſeruoꝝ dñi mei. vt habetur .i. Reg. xxv.

Quintum ſignum eſt libẽter obedire. exẽplo chriſti qui humiliauit ſemetipm̃ factus obediens vſqꝫ ad mortẽ vt ait apoſtolus ad Philip. ij.

Habet etiã humilitas multiplicem gradũ diſtributiuũ. Unde nota q̄ tres ſunt gradus humilitatis ſicut dicit gloſa Matthei. iij.

Primus eſt ſubeſſe maiori: nec ꝓferre ſe equali ⁊ hec eſt ſufficiens ⁊ neceſſaria.

Secũdus gradus eſt ſubeſſe pati: nec ſe preferre minori nec nõ velle ꝑferri: ⁊ hec eſt humilitas copioſa.

Terti⁹ gradus eſt ſubeſſe miori: ⁊ nemini velle preferri. ⁊ hec eſt humilitas excellens ⁊ ꝑfecta. Et ideo humilitas cũ his gradibus ſuis elegãter figurat̃ per altare tabernaculi qḋ hẽbat tres cubitos in altitudine. vt dr̃ Exo. xxvij.

¶ Item ſcḋm alios: gradus humilitatis ſunt quattuor.
Primus eſt ſpernere mũdũ.
Secundus ſpernere nulluꝫ
Tertius eſt: ſpernere ſeipſuꝫ.
Quart⁹ eſt contẽnere ſe ſemꝑ: vel nõ curare ſui ꝯtẽptuꝫ. Ideo humilitas per iſtũ quadruplicem gradum figuratur ſatis apte per rationale in quo erant quattuor verſus vel ordines gemmarũ. vt habetur Exo. xxviij.

¶ De manſuetudine vel mĩtitate. capitulum. xxxvij.

E mãſuetudĩe vel mititate que eſt ſecunda beatitudo: ſpecialiter ſunt tria notanda.

Manſuetudo namqꝫ vel mititas.
Habet pacem ⁊ ſocietatem cum proximo.
Habet gratiam ⁊ familiaritatem cum deo.
Habet regnum ⁊ hereditatem in celo.
Habet enim homo mitis ⁊ manſuetus cum ꝓximo pacẽ ⁊ ſocietatẽ: ⁊ cum his qui oderunt paceꝫ ſcit eſſe pacificus.
¶ Sicut enim contra lapidẽ machine opponitur aliquid molle per quod frãgitur im-

petus violētie ſue: ſic ꝛ vir mitis frangit irā ꝛ impetuꝫ indignationis opponēdo mollitiē reſponſionis qꝛ dr̄ Prouer. xv. Reſponſio mollis frangit irā. Habet etiaꝫ homo mitis cum deo familiaritatē. Et nō ꝙ ſignum triplex eſt ꝙ homo mitis deo ſit familiaris.

Primum eſt ꝙ deus mites libēter exaudit ſicut videmus ꝙ a rege obtinent qđ volunt qui ei familiares exiſtunt. Unde dicit̄ Judith. ix. Humiliū ꝛ manſuetoꝛuꝫ tibi ſemper placuit depꝛecatio.

Secundum ſignū eſt ꝙ de⁹ in anima miti libenter pauſat ꝛ doꝛmit. Māſuetudo enim eſt ſicut culcitra mollis in lecto floꝛide cōſcie de quo dr̄ cāti. i. Lectulus nr̄ floꝛiduſ.

Tertium ſignū eſt ꝙ deus ad videndū ꝛ loquendū ſe oñdit miti vel exhibet ſicut videmus ꝙ illi qui ſunt familiares pꝛelatis: qñ volunt ad eos intrant ꝛ loquunt̄ pꝛo voluntate cū eis: ſic homo mitis loquitur cū deo: vt legit̄ moyſe. Exo. xxxiij. Qui loquebat̄ cuꝫ deo facie ad faciē. ſicut ſolet loqui amicus ad amicum ſuuꝫ cauſa inter alias erat qꝛ homo mitiſſim⁹ erat. vt dicit̄ Numeri. xij. Habet inſuper homo mitis hereditatē in celo. vt dicit̄ Mat. v. Beati mites qm̄ ipſi poſſidebūt terraꝫ ſcilicet viuētiū. Et nota ꝙ triplex eſt ratio quare mites poſſident celum.

¶ Pꝛima eſt qꝛ ipſi poſſidentur a deo: ꝛ iō lege viciſſitudinis poſſidebūt deū in celo: qꝛ dicit Augu. Nullus erit dei poſſeſſio: niſi eius quem ipſe pꝛius poſſederit.

Secunda ratio eſt: qꝛ mites poſſidēt coꝛda ſua ꝛ dominantur ſibiipſis: quod non faciunt iracundi: imo ira dominatur eis. Ideo dicit ſap̄. pꝛouer. xvij. Melioꝛ eſt qui dominatur animo ſuo. expugnatoꝛe vꝛbium.

Tertia ratio eſt: qꝛ mites poſſidēt hic bona ſua. Mites autem ſciunt hic bona ſpiritualia optime poſſidere: qꝛ nulla aduerſitas poteſt eis ipſa auferre. quod iracundi facere neſciunt: immo bona ſpiritualia: ſi que habent: per impatientiam perdunt. vt dicitur Prouer. xix. Qui impatiens eſt: ſuſtinebit damnuꝫ ſcilicet

non ſolum boni exterioris qđ perdit in via:ſed etiā boni interioris quod ipſe effundit.

Mites etiaȝ bona tēporalia poſſidere ſciunt: quia ſibi non permittunt dominari.quod neſciunt facere auari ꝛ cupidi:q꞉ diuitiarum ſuarū neſciunt eſſe domini: ſed potius ſerui:q꞉ dicitur in pſal. Viri diuitiarum:non diuitie virorum. Quia igitur mites vt dictū eſt:ſe ꝛ ſua poſſidere ſciunt:merito terram viuentiuȝ poſſidebunt. Et nota ꝙ mititatem vel manſuetudinē hominis natura miniſtrat.

Corporis figura demonſtrat
Canonis ſcriptura cōmēdat.

Mititas igiť a natura miniſtratur:ꝛ cū homine a natura copulatur vel concreatur. Naȝ dicit phūs ꝙ homo eſt animal natura manſuetuȝ.ſicut leoni a natura in eſt crudelitas:ſic homini manſuetudo vel mititas Māſuetus.n. dicitur quaſi manu aſſuetus. ꝛ ideo hō qui relicta māſuetudine regitur crudeliter nō eſt homo ſed beſtia ſilueſtris.

Mititas etiam figura humana demonſtratur. Figura eni hominis exterior quandam dulcedinē ꝛ affabilitateȝ demonſtrat ꝛ mititatē interioreȝ. In omni ſiquidē animalis ſpecie figura corporis exterioris ſignū eſt nature interioris.ſicut enim videmus ꝙ vngues magis fortes et acuti et magna ꝛ ampla labia ſignūt rabiem ꝛ crudelitatē leonis ꝛ canis ſic naturaliter hō habens faciem venuſtā ꝛ carnē molleȝ ꝛ cutē leuem ꝛ vngues breues ꝛ modicitatem oris ꝛ gratiā in oculis tn̄ manſuetudinem ſignīt ꝛ multa alia teſtimonia mititatis que poſſent dari. Et ecōuerſo videmus ꝙ homo iratus habet tortam ꝛ hirſutā faciem ꝛ exuit humanam naturā ꝛ induit furiaȝ:ꝛ quodāmodo exterior effigies monſtrat ꝙ homo iratus iaȝ non eſt hō:ſed incipit eſſe beſtia:iuxta illud pſal. Comparatus eſt iumentis ꝛc̄. Manſuetudo inſup vel mititas in ſcriptura valde cōmendatur. Dicitur enim de mediatore noſtro Jere.xi. Ego ſicut agnus manſuet⁹ qui portatur ad victimam. Et iterum dicit pſal. Propter veritatē ꝛ manſuetudinē ꝛ iuſticiā ꝛc̄. Vn̄ nota tria que recte hoiem deducūt que ſunt manſuetudo cordis

verſitas oris iuſticia operis.

¶ De fletu. capitulum. xxxviij.

E fletu qui eſt ter

tia beatitudo nota ſpeci aliter tria: ſcilicet quod eſt. Fletus compunctionis. et eſt Fletus compaſſionis. et Fletus deuotionis.

¶ Primus fletus. ſ. compunctionis eſt ſicut colliriũ medicatiuum. Unde apoc. iij. Collirio inũge oculos tuos. Sicut enim colliriũ purgando oculos turbat viſuz et in turbãdo purificat: ſic fletus cõpunctionis animam turbat per penitentiaz ſed medicat per gratiam. De hoc fletu dicitur in pſal. Exitus aquarum dedu- xerunt o. etc.

Secundus fletus eſt cõpaſſionis et eſt ſicut vnguẽtuz lenificatiuũ. Naz ſicut vnguentuz vnguẽdo ſanat membra paralitica: ſic humor compaſſionis ſanat cupidos et paraliſi. i. ab auaritia. Et nota quod ad vnguendũ et ſanandũ mẽbra infirma precipue tria ſunt neceſſaria. ſ. ignis vnguentũ et confricatio manuũ: ſic ad opus miſericordie requirit ignis dilectionis vnguentũ cõpaſſionis et manus ſubuentionis. De hoc fletu dicit Jo. xxx. Flebaz quodaz ſuper eo qui afflictus erat et compatiebatur anima mea pauperi.

Tertius fletus ſcilicet deuotionis eſt ſicut balneum delectatiuum. Unde anima in qua ſunt lachryme deuotionis natat in deuotione et lachrymis ſicut piſcis in flumine. Nam dicitur Prouer. xiiij. Cor quod nouit amaritudinem anime ſue in gaudio illius non miſcebitur extraneus.

Item nota quod ſex ſunt fletus incitamenta et ſex fletus impedimenta et ſex fletus emolumenta.

Fletus igitur incitamenta ſunt ſex.

Primuz eſt recognitio proprie culpe. Nam dicitur in pſal. Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non cuſto. l. t.

Secundum eſt incolatus preſentis vite. vt dicitur ſimiliter in pſal. Heu mihi quia incolatus meus prolongatus eſt.

Tertium eſt timor gehenne. Nã dr tre. i. Plorans

ploꝛauit in nocte.i.in peccato.

Quartum eſt recoꝛda tio paſſionis dominice. pſal. Fuerunt mihi lachꝛyme mee panes die ac nocte.

Quintū eſt cōpaſſio humane miſerie. vt dicitur ad Ro.xij. Flere cum flentibus.

Sextū eſt deſiderium celeſtis patrie pſal. Super flumina babilonis.i. calcādo delectationē tranſitoꝛiā ſedim⁹ per quietā meditationē ⁊ fleuim⁹ ꝓpter celeſtis patrie delectationē vñ ſequitur: dū recoꝛdaremur ſyon. Sicut interdum peregrinus lachꝛymari cogit̄: cū ſue patrie recoꝛdat̄.

Sex ſunt etiã fletus impedimēta. Primū eſt ſupbie elatio: ſicut videm⁹ ꝙ mōtes ⁊ alta loca ꝯſueuerūt eſſe arida: ſic mōs elationis ⁊ ſupbie eſt aridus. Vñ dr̄ Joſue xv. Terrā arrentē dediſti mihi: iunge ⁊ irriguā. ſic ecōuerſo humiles abundant lachꝛymis. ſicut videmus ꝙ valles abundāt aquis. Nā humilitas eſt vallis lachꝛymaꝝ.

Secundū impedimētū eſt terrenoꝝ affectio: ſicut videm⁹ ꝙ terra inſpiſſat aquā ⁊ turbat ⁊ redigit in lutū. Vñ dicitur in figura huius Gen̄. iiij. ꝙ cayn interfecit abel. Cayn interpretat̄ poſſeſſio: abel luctus. Cayn igit̄ abel interfecit qn̄ poſſeſſio ⁊ affectio terrenorū: lachꝛymaꝝ irriguū interficit ⁊ interrūpit. Jdeo dicit̄ in figura hui⁹ Gen̄.xxvi. ꝙ oēs puteos quos fecerūt ſui iſaac obſtruxerunt Philiſtimi: implentes terrenoꝛuz affectione puteos deuotionis.

Tertiuz impedimētū eſt coꝛdis incōpaſſio: ſicut videmus ꝙ de rupe nō ſcaturit aqua niſi miraculoſe. Unde dicit̄ Gen̄.xxix. ꝙ pute⁹ grandi lapide claudebat̄. Per os putei irriguū deuotionis itelligit̄: ⁊ tunc grandi lapide clauditur quando fletus pꝛopter coꝛdis duritiaz impeditur.

Quartuz impedimentum eſt nimia occupatio. ſicut videmus ꝙ in eſtate qđ eſt tēpus occupatū valde fontes ⁊ putei exſiccantur. Contra hoc dicitur Jſa. xxij. Recedite a me amare flebo.

Quintū impedimētū eſt ignoꝛantie excuſatio. ſicut videm⁹ ꝙ frencticus ⁊ fatuus

non poteſt flere ſed ridere q2 non cognoſcit morbū ſuum. Hoc ipedimentū tangit dñs Luc.xix.dicens. Si cognouiſſes ⁊ tu:fleres ſupple.

Sextū impedimētuz eſt peccati multitudo ſicut.n. videmus q2 nimiū frigus congelat aquas ita magnuz gelu peccati ipedit lachrymas. Jō dicitur Mat.xxiiij. Qm̄ abūdabit iniquitas: refrigeſcit caritas multoꝝ ⁊ per ꝯſequens ceſſauit irriguū lachrymaruz. Quia vt dicit Greg. in moralibus. Vis amoris per lachrymas emanat. ⁊ ideo vbi amor nō eſt:lachryma ceſſat.

Sex ſunt etiam fletus emolumēta vl' vtilitates. Vnde nota q lachryma ſpm̄ contritū lauat:ſpm̄ deuotuz leuat: ſpm̄ malignū necat terrā cordis irrigat:ſitiz ſedat: orando efficaciter ipetat.

Prio ergo lachryma ſpm̄ contritū lauat vnde figuratur per mare eneū.iij. Reg. vij.in quo ingreſſu tabernaculuz lauabant manus ⁊ pedes i.opera ⁊ affectiones.

Secundo leuat aīam deuotaz.ſ.per contēplationez. Quod figurat̃ per diluuium Geñ.vij. Multiplicate ſunt aque ⁊ eleuauerunt archaz in ſublime a terra.i.conſcientiaz ad ſublimia contēplationis.

Tertio ſpiritum maligṅuz lachrymas necat.qd̄ figurat̃ per mare rubruz. Exo. xiiij.vbi ſubmerſus ē pharao ⁊ exercitus eius.i.dyabolus ⁊ ois malignus ſpiritus. Nam dicitur in pſal. Contribulaſti capita draconū in aquis:ideſt tentationes demonuz in fletibus lachrymoſis.

Quarto lachryma terraz cordis irrigat ⁊ fecundat. quod figurat̃ per fontē paradiſi Gen.ij. Fons aſcendebat de terra.ſ.irriguū lachrymaꝝ irrigans vniuerſaz ſuperficiē terre ad producendū fructus bonoꝝ operū. Naz dicitur in pſal. Qui ſeminant in lachrymis in exultatione metent.

Quīto lachryma ſitiz ⁊ ardorē concupiſcentie ſedat ſicut contra ſitim curritur ad fontez:⁊ contra ignē curritur ad aquā.ſic contra ꝯcupiſcentie ignē ⁊ incendiū: currendū eſt ad fontē lachrymarū. Vñ dicit Greg.in mora. q flam-

maz ſuggeſtionis extinguit ci tius aqua lachryma.

Sexto lachryma effi caciliter orãdo ĩpetrat. Et no ta q̧ de hoc ſunt nouez exem pla p̄cipua in ſcriptura. Pri mũ Anne. de qua dr̃. i. Reg. i. q̧ cũ eſſet anna amaro aio: orauit ad dñm flẽs largitur. que a deo exaudita eſt. Scd̃z ezechie. cui dictũ eſt Iſa. xxx viij. Vidi lachrymaz tuam ⁊ ecce ſanaui te. Tertiũ eſt tho bie. Quartũ eſt ſarre. De his duobus dicit̃ Thob. xij. q̧ ora uit thobias cum lachrymis: ⁊ ſarra ſimiliter. ⁊ exaudite. ſunt preces amborũ. v. eſt Judith que dixit. Judith. viij. ¶ In dulgentiaz ipſius fuſis lachry mis poſtulemus: quod ⁊ fecit ⁊ deus eam exaudiuit.

Sextuz dauid de quo dicit̃ in pſal. Poſuiſti lachry mas meas in conſpectu tuo.

Septimum eſt marie magdalene que pedes ſalua toris lauit lachrymis ⁊ miſeri cordiã ĩpetrauit vt dr̃ Lu. vij.

Octauuz eſt petri. de quo dicit̃ Matt. xxvi. q̃z poſt trinã negationẽ fleuit amare ⁊ obtinuit remiſſionem.

Nonuz eſt chriſti. de quo dicit apoſtolus ad Heb. v. q̧ cum clamore valido ⁊ la chrymis auferens exauditus pro ſua reuerẽtia. ſ. xp̃s. Pro pter hãc efficatiaz lachrymaꝝ dicit Aug. q̧ lachryme violen te ſunt in precibus. Et glo. Tho. iiij. dicit q̧ oratio deum leuit: ⁊ lachryma cogit.

¶ De eſurie ⁊ ſiti iuſtitie.

De eſurie ⁊ ſiti iuſti tie que eſt quarta beatitudo: nihil ad preſens aliud eſt di cẽdũ q̃z qd̃ in tractatu de vir tute iuſtitie ſuperi⁹ dictuz eſt.

¶ De miſericordia. cap̃. xxxix.

E miſericordia q̃ eſt quita beatitudo ſunt ſpãliter tria notanda: ſcilicet. Cõparationes quib⁹ figurat̃. Meditatiões cũ qb⁹ adiuuat̃. Opationes cũ quib⁹ occupat̃. Primo eniz notãde ſunt ei⁹ figurales cõparationes. Vñ nota q̧ miſericordia eſt.

Interna chriſti paſſio.
Prima chriſti lectio
Optima chriſti vnctio:

¶ Primo ergo miſericordia eſt interna xp̃i paſſio. i. cõpaſ ſio que melior eſt ⁊ maior fuit q̃z aliqua paſſio. vnde nota q̧

duplex fuit crux chriſti.ſ.exterior que fuit lignea: ⁊ interior que fuit aurea.exterior fuit paſſionis ⁊ pnie interior fuit cōpaſſionis ⁊ miſericordie. Jō chriſtus dicit pro nobis aiaꝫ poſuiſſe:prius ꝗ̄ carnē. vnde dicit.i. Jo.iij.Chriſtus pro nobis animā ſuaꝫ poſuit: ⁊ nos debemus pro fratribꝰ animaꝫ ponere. Et ſicut dolor paſſionis Chriſti nō habuit parem ita dolor compaſſionis nō habuit ſimilē.Trenoꝝ.i. O vos omnes qui tranſitis per viā attendite ⁊ videte ⁊c̄.

Secūdo miſericordia eſt ſumma chriſti lectio. vt dicit Ambroſius.Jn ſignū huius chriſtus in hac lectiōe pre ceteris examinabit ſcholares ſuos in die diſtricti iudicij dicens.Eſuriui ⁊ nō dediſti mihi manducare ⁊c̄. Matt.xxv. Diſcholi qui neſciunt huius lectionis:ſcilicet miſericordie verſiculum incternum ſentient ſine pietate flagellū.Quia dicitur Jacobi.ij. Judicium ſine miſericordia fiet illi qui non fecit miſericordiaꝫ.

Tertio miſericordia ē optima chriſti vnctio. Nā cū ſit triplex vnguentū.ſ.contritionis deuotionis ⁊ compaſſionis vnguentū compaſſionis optimū eſt vt dicit Ber.Bonum eſt inquit vnguentū qđ de recordatione peccatorum naſcitur:melius qđ ex deuotione conficitur.porro vtrunqꝫ vincit compaſſio caritatis vel pietatis.Et nō ꝙ iſto vnguento deberent tria perungi.ſ.caput.i.intentio pedes.i.affectio manus ideſt operatio.quia in his tribus.ſ.intentione affectione ⁊ operatione debet: precipue relucere. De vnctione capitis dicitur Matt.vi. Vnde caput tuū de vnctione peduꝫ dicit Luce.vij.ꝙ maria vnxit pedes ieſu.De vnctione manuum dicitur.Canti.v.Manus mee ſtillauerunt myrrhā ⁊ digiti mei pleni mirrha probatiſſima.

¶ Item nota ꝙ miſericordia.
Decenter conuerſatur.
Prudenter negociatur.
Abundanter remuneratur.

¶ Primo mia facit hominē decenter ↄuerſari. Nam vir pius ⁊ miſericors bñdicitur a deo placet ,primo ⁊ natat in oleo bñdicit a deo per gr̃e effuſionē placet ,primo per iuſtam conuerſationeꝫ.natat in oleo per internā deuotionem

Hec tria ſimul figurantur. Deut.xxxiij. Bñdict⁹ fili⁹ aſer: q̄ztũ ad p̄mũ ſit placēs fratri b⁹: q̄ztuȝ ad ſ̄m ⁊ intingat in oleo caput ſuũ: q̄ztũ ad tertiũ.

Secundo miſericordia prudenter operatꝰ.

Nã de malis aliorũ melioratꝰ: de ſordib⁹ lauatur: de pauptate ditatꝰ: de infirmitate ſanatur: de onere alleuiatꝰ. Ipſa.n.oibus cōpatitꝰ oīm onera portare nititur. ⁊ quãto plus onera aſſumit: tãto plus lucratur ⁊ velocius currit. Jō dicit apoſtolus ad Galꝰ. vi. Alter alteri⁹ onera portate ⁊c̄. Et nota ꝙ miſericors homo inſtar prudentis mercatoris cōſiderat tria. Nã mutat libenter regi qui poteſt ſibi capitale reddere ⁊ dãnũ reſarſire: ⁊ vſuras ⁊ lucrũ ſoluere. talis rex liberalis eſt de⁹ qui mercatorib⁹ ſuis ꝯſueuit capitale cuſtodire: ⁊ conſeruãdo gratiã dãna reſarſire: remittēdo culpã vſuras ſoluere.ſ. largiēdo gloriaȝ ⁊ eternã vitã. De iſta mercatura dꝛ Matt.xxv. prudētes virgīes acceperũt oleũ i vaſis ſuis cũ lãpadib⁹.ſ. oleũ mie ⁊ ꝯpaſſionis in vaſis ſuis.i. i interiorib⁹ vaſis cordis: quia ſicut ignis ſine oleo nō ardet in lãpade: ſic ignis caritatis ſine oleo miſericordie nō ardet in corde. Hãc negociationem docuit ſumm⁹ mercator ſcȝ xp̄s. Matt.xix. Vade ⁊ vēde oia q̄ poſſides: ⁊ da paupib⁹. Nō ēt miſericors ad moduȝ bōi ⁊ iduſtrij mercatoris: iuocat vel renouat veteres merces i nouas: ⁊ viles i p̄cioſas ⁊ quodãmodo circũuenit deum in ſua negociatiōe: qꝛ ꝓ calice aque frigide recipit torrētē voluptatis eterne. vñ dic̄ Aug. prebe tectũ ⁊ accipe celũ Et iō dꝛ. Oſee.xi. Circũuenit me i negociatiōe ſua effrayȝ.

Tertio miſericordia abũdãter remuneratꝰ.

Vñ nota ꝙ due virtutes valde copioſe ⁊ plene veniũt ad iudiciũ pp q̄ð recipiũt ſalariuȝ valde copioſuȝ.ſ. caritas ⁊ mia. Caritas enim aliena bona facit ſua. Juxta illud pſal.

Particeps ergo ſum omniũ timētiũ te. ⁊c̄. Miſericordia facit aliena mala ſua: iuxta illud.ij. Cor.i. Sicut ſocij eſtis paſſionuȝ ita ⁊ conſolationũ. Hec eſt enim lex fideliũ mercatorũ.ſ ſicut ſunt ſocij in dãno ita ſint ſocij in lucro.

¶ Itē nota q̄ miſericordia .ē.
Virtus que cunctas ſuperat
Modus qui reuȝ liberat.
Clauis que celū reſerat.
¶ Prio igitur miſericordia eſt virtus ceteras virtutes ſuperans ⁊ ſpāliter excedit tres virtutes inter alias excellenter .ſ. penitētiā qꝛ penitētia immolat corpus: mia vero aiaȝ. Ideo dic̄ apl's .i. Thi. iiij. Corporalis exercitatio .i. penitentia: ad modicum vtilis eſt .ſ. reſpectiue pietas aūt ad oia, valet ꝓmiſſioneȝ hn̄s vite que nunc eſt ⁊ future Miſericordia etiā ſuperat caritatem: in eo q̄ caritas eſt fluuius diuine pietatis: ⁊ currit cuȝ alueis ſuis: ⁊ non erit extra rippas: qꝛ ſolū bonū diligit ⁊ ſua cōicat pietas vero ⁊ mia extra rippas iundat ⁊ ſua bonis ⁊ malis cōicat ⁊ iō nō ſolū bona primoꝝ: ſed etiā mala libētiſſime portat. Iuxta apl'uȝ ij. Coꝝ. xi. Quis infirmatur ⁊ ego non infirmor? quis ſcādalizatur ⁊ ego non vror? Miſericordia nihilominꝰ ſuperat iuſtitiā ⁊ in ſignū huiꝰ de curia iuſtitie .ſi eſt a peccatore ſuſpecta: licet ad conſiſtorium mie appellare. vt dicit Ber. Nā dicit iacobus Miſericordia ſuperexaltat iudiciū. Et de hac excellētia miſericordie reſpectu aliarū virtutuȝ dr̄ in pſal. Miſerationes eius: ſuper omnia opa eius.

Secundo miſericordia ē modus abſolutionis optimus liberās reū: ⁊ deū obligans reū itaqȝ liberat a delicto vel debito decē miliū talentoꝝ. Et nota q̄ homo miſericors: de remiſſione peccatoꝝ ſuoꝝ habȝ ſpecialiter tria paria litterarū .i. tria teſtimonia euangelica: q̄ homini pio denunciant peccata remiſſa Primū eſt Matth. v. Beati miſericordes qm̄ ipſi miſericordiā conſequentur. Scd̄m eſt Matt. vi. Si dimiſeritis hominibus peccata eorum ⁊ pater veſter celeſtis peccata veſtra dimittet. Tertium eſt. Luce. vi. Dimittite ⁊ dimittemini. Et non ſolum miſericordia a delicto liberat: verū etiam ad ſanandum hominē deū obligat. Nā dicit Prouer. xix. Feneratur domino: qui miſeretur proximo.

Tertio miſericordia eſt clauis celum reſerās. Unde in figura huius dicitur q̄ chriſtus aſcendit in celum de

monte oliueti. Act.i. Qui ſi-guratur eminentia miſericor die. Chriſtus qui dr̃ vnctus ẽ homo miſericors vnctus vn-ctione pietatis: talis aſcendit in celũ: qꝛ homini pio reſerat aula celeſtis glorie.

Et nota ꝙ duo oſtia facit pietas in celo: cũ homo miſericors intus cõpatitur: ⁊ proximo extra ſubuenit: quod optime figuratur .iij. Reg. vi. vbi dr̃ ꝙ ſalomõ fecit i igreſſu oraculi duo oſtiola de oli-uis que quidẽ ſunt duplex mi ſericordia. ſ. corporalis ⁊ ſpiri-tualis corporalis ſubueniẽdo ſpiritualis cõpatiendo.

Secũdo notãde ſunt meditationes: in quibus adiu uat mia: ⁊ homo miſericors ad miſeranduꝫ mouet. Vn-de nota ꝙ̃ tria ſunt que mo-uẽt hominẽ ad miſericordiã.

Primuꝫ eſt naturale conformitas. Omnes .n. vnũ habemus principiuꝫ: ex vno patre ſumus geniti: ⁊ omnes ſumus filij dei ⁊ iõ debemus inuicem compati: ſicut ſi eſſe mus fratres germani. Vnde dicitur Matth. xxiij. Omnes enim vos fratres eſtis. Et iõ dicitur Iſa. lviij. Cuꝫ videris nudum operi eum ⁊ carnem tuam ne deſpexeris.

Secundum motiuuꝫ miſericordie eſt propria indi-gẽtia vel neceſſitas: qꝛ homo qui bene conſiderat ꝓpriam miſeriã: facilius ⁊ libentius re leuat alienã. Nã dicitur Ec-cleſiaſtici. xxxi. Et teipſo intel-lige que ſunt proximi tui.

Tertiũ motiuũ pieta-tis eſt chriſti ⁊ mẽbrorũ ſuoꝝ ſcilicet pauperũ amor ⁊ vni-tas a deo nãqꝫ xp̃s afficitur ad amoreꝫ pauperuꝫ ꝙ quid quid fit eis: reputat ſibi factũ. Quia dr̃ Matth. xxv. Quod vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis.

Tertio notande ſunt operationes quibꝰ miſericor dia occupatur. Et notandum ꝙ ſepteꝫ ſunt opera miſericor die corporalia: ⁊ ſeptẽ ſpiritua lia. Corporalia ſunt iſta. ſ.

Eſurientem paſcere.
Sitientem potare.
Nudum veſtire.
Hoſpitem colligere.
Infirmum viſitare.
Vinctum liberare.
Mortuũ ſepelire.

¶ Septē ſpiritualia ſūt iſta.ſ.
Peccata dimittere.
Peccantem corrigere.
Pro peccante orare.
Ignorantem inſtruere.
Neſitātē ꝯſuleꝛ vł ꝯfirmaꝛ.
Lugētibꝫ ꝯſolationē pbere.⁊
Ad oēs afflictos cordis com paſſionem habere.

¶ Sex de iſtis numerantur. Matt.xxv.ſeptima thobie.ij.

¶ Et in figura hoꝝ dꝛ Apocalipſis primo:ꝙ ſimilis filio hominis erat in medio ſeptē cādelabroꝝ aureoruꝫ:⁊ habebat in dextera ſua ſeptem ſtellas. Filiꝰ hominis dꝛ homo pij cordis:qꝛ ſm philoſophuꝫ pietas eſt propriū hominis:ſicut crudelitas leonis.Cādelabra aurea ſignāt ſeptē opera mie corporalia que ſūt vt aurū precioſa.Septeꝫ ſtelle que ſunt i dextera:ſunt ſeptē opa mie ſpūalia i cordis hemiſperio lucētia tāq̄ꝫ ſidera radioſa

¶ De mūdicia cordis.ca.xl.

E mūdicia cordiſ

que eſt ſexta beatitudo. eſt notanduꝫ ꝙ tria ſunt que cordis mundiciam faciunt .ſ.
Lectio ſcripturarum.
Largitio elemoſynarum.
Effuſio lachrymarum.

Primo lectio ſcripturarū efficit cor mūdū.qꝛ dicitꝛ Joh.xiij.Jaꝫ vos mūdi eſtis pp ſmonē queꝫ locutus ſum vobis.Quod figuratꝛ eleganter per lauatoriū tabernaculi exo.xxxviij.Et nō ꝙ duo erāt in lauatorio.ſ.ſpeculū ⁊ aqua mūda ⁊ hoc duo ſunt miſtice in ſacra pagina eſt.n. ſpeculū qꝛ peccati maculas oſidit ⁊ ē aqua qꝛ maculas tergit.

Secūdo facit cor mūdū effuſio lachrimaꝝ.qꝛ dꝛ in pſal.Lauabo per ſingulas noctes lectū meū.ſ.cōſciētie.Et nō ꝙ lachryma ad hoc ꝙ cor ſit bene mundum debet habere tria:ſcilicet ꝙ debet eſſe calida per deuotionem: amara per contritionem : cinera per mortis recordationem ſic enim Aqua tranſiens per cineres facit lixiuiuꝫ quod optime ſordiuꝫ eſt mundatiuum: ſic talis lachryma eſt cordis mundatiua.

Tertio fit cor mūduꝫ per elemoſinarū largitionem qꝛ dꝛ Luce.xi. Date elemoſynā ⁊ ecce omnia munda ſunt vobis. Videmus.n.ꝙ ad ſanandū vel purgandū vulnus

non ſolum adhibentur cauteria immo apponuntur emplaſtra. cauteriū eſt correctio iuſtitie ⁊ emplaſtrum eſt elargitio elemoſine.
¶ Item nota ꝙ ſunt alia tria que ad cordis munditiā diſponunt. ſ. Scoba cōfeſſionis.
Lima correctionis.
Fornax affectionis.
¶ Primo igitur facit mūditiā cordis ſcoba confeſſionis idest frequenter confiteri: qr dicitur. iiij. Reguꝫ. v. Lauare ſepties i iordane Lauatur āt ſepties. qui ſeptē vitia mortalia vel capitalia humiliter cōfitetur: qr tunc cor mundatur ⁊ ſanctificatur. Naꝫ dicit̄ in pſal. Facta eſt iudea ſanctificatio eius. iudea iterpretatur confeſſio. ipſa. n. eſt cordis ſanctificatio. Et nota ꝙ in ſacro eloquio valde ſepe adiungit̄ decor ⁊ pulchritudo. Et in figura huius ꝙ ſcoba confeſſionis ſumme diſponit ad munditiā cordis dr̄ in pſal. Confeſſionem ⁊ decorē induiſti. Et iterum. Confeſſio ⁊ pulchritudo i ꝯſpectu ei⁹ ⁊ ſic de alijs.

Secundo multum diſponit ad munditiā cordis lima correctionis. Nā ſicut lima mūdat ferrū a rubigine: ſic correctio cor a labe. Unde Greg. Ille ſolus amicus erit qui in aduentuꝫ diſtricti iudicis maculas ſue mentis tergit. Sed nota ꝙ quidā ſūt adeo miſeri ꝙ vnde deberēt mundari ſordidantur. De talibus dicitur in pſal. Deſtruxiſti eum ab emundatione.

Tertio munditiā cordis facit fornax tribulatoinis. Nā ſicut fornax reddit aurū purum: ſic tribulatio facit cordis munditiā. Unde dicitur Jere. xij. Probaſti cor meuꝫ tecū. Sed ſunt quidā qui ab igne tribulationis non mūdātur: ſed vruntur: tales nō ſunt auꝝ: ſed ſcoria. non granū: ſed palea: non oleuꝫ: ſed amurca: vnde multū' pn̄t formidar̄ de illo verbo euangelij Matth. iij. Paleas autē comburet: igne extinguibili. Sicut. n. videmus ꝙ confricatio panni aſperi facit ⁊ conſeruat munditiā ciphi: tribulatio ⁊ carnis maceratio facit munditiā animi. Exēplū de Joanne baptiſta qui habebat veſtimentuꝫ de pillis cameloruꝫ. Matth. iij. Sciebat. n. ꝙ aſpera faciebant cor munduꝫ:

Iteȝ nota ꝙ coꝛ efficitur mū duȝ ab oī peccato ſpecialiter ⁊ pꝛecipue triplici baptiſmo: ſcȝ fluminis flaminis ⁊ ſanguinis. Baptiſmo fluminis mūdātur infantes baptiſmo flaminis mundātur penitentes baptiſmo ſanguinis mundantur martires qū.ſ. ſacramentū volūt ⁊ nō poſſunt habere. Et iſte triplex modꝰ mūdādi figuratur per illa tria q. bus fiebat munditia in veteri lege. Fiebat.n.per tria.ſ.per aquā expiationis vt dꝛ̄ Exodi.xxix.per effuſionem ſanguinis vt dꝛ̄ ad Hebꝛe.ix.p vnguentū vnctionis vt habetur Exō.xxx. Ablutio vero que fiebat per aquā figāt mundationeȝ que fit que ſolā gratiam. Expiatio que fiebat per ſanguinē ſignificat martyriū vel carnis moꝛtificationē. Sācti ficatio que fiebat per vnguenti vnctioneȝ figurauit martyrū perfectioneȝ. Et nota ꝙ in iſto tertio modo ſanctificabatur ſolus: aaron ⁊ filij eius. in quo intelligitur ꝙ clerici ⁊ religioſi debent eſſe mundificati excellenter vnctione ſpiritusſancti.

¶ Itē nota ꝙ quinqȝ erāt ex quibus conficiebatur vnguētū vnctionis. vt dꝛ̄ Exo.xxx.ſ.

Myrrha electa.
Cynamomo.
Caſſia.
Calamo.⁊
Oleo oliuaruȝ.

¶ Pꝛima ergo ſpecies illius vnguenti erat myrrha pura ⁊ electa ſic̄ illa que ſpōte manat ab arboꝛe.⁊ eſt pꝛecioſioꝛ ꝙ̄ȝ illa que manat ex arboꝛis iciſione. Iſta ſignificat pniaȝ que fit in iuuentute: que gratioſioꝛ eſt deo ꝙ̄ȝ illa que fit ī ſenectute. Nā caro myrrha priꝰ cōdiēda eſt vt ſit puriſſima anteꝙ̄ȝ vermibꝰ ſit ꝯſumpta. Cōtra fatuitatē multoꝛuȝ qui myrrha pnie nolūt ſe vngere donec toti putruerūt vermibus peccatoꝝ vel vitioꝛū.

Secunda ſpecies illiꝰ vnguenti erat cynamomum que eſt cinerei coloꝛis.⁊ cum frāgitur emittit quādam nebulaȝ ſpiramenti redolentis etiā viſibilis. vt dic̄ glo. Exo. xxx. Quod figurat humilitateȝ que debet eſſe in clericis ⁊ religioſis de quibus manare debet viſibiliter ſpiramenum odoꝛis: ideſt redolentia humilitatis per exempluȝ edificationis.

Tertia ſpecies illius vnguenti erat caſſia que creſcit in aquis. ⁊ figurat fidez eccleſie que in aquis ſacre ſcripture proficit in quo intelligitur ꝙ fides innititur ſcripture nõ rationi humane. qꝛ vt dic̃ Ambro. In his que fidei ſũt piſcatoꝛibꝰ credit̃ ñ dyaleticiſ.

Quarta ſpecies illius vnguenti erat calamus. Eſt aũt calamus vt dicit gloſa Exo. xxx. arboꝛ aromatica creſcẽs in libano: cuiꝰ coꝛtex facit quẽdã ſonũ: ⁊ ſignificat i clericis ⁊ religioſis officiũ eccleſiaſticũ: quod inſtar calami debet eſſe aromaticum per deuotionem: ſonoꝛum per diuine laudis expreſſionem.

Quinta ſpecies illius vnguenti erat oleũ oliuarum: ⁊ ſignificat dulcedinez cõpaſſionis que debet abũdare in clericis ⁊ religioſis: qꝛ ſicut oculus eſt lachꝛimabilioꝛ ⁊ tenerioꝛ ⁊ paſſibilioꝛ ceteris membꝛis: ſic p̃lati ⁊ clerici ⁊ religioſi qui ſũt oculi eccleſie: debent eſſe p̃ ceteris teneri in cõpaſſione lachꝛimabiles pietate. De hoc habemus exemplũ in chꝛiſto qui valde pronus erat ad lachꝛymanduz ⁊ quẽ miſericoꝛdia traxit de celis in mundũ. Unde dicitur in pſal. Propterea vnxit te deus oleo letitie p̃ conſoꝛtibus tuis.

¶ De pace. ca. xli.

De pace que eſt ſeptima beatitudo notanda ſunt tria: ſcilicet.
Que ſunt pacis p̃conia.
Que ſunt pacis ſubſidia.
Que ſunt pacis contraria.

¶ Primo notanda ſunt pacis p̃conia. Unde nota ꝙ tria ſũt p̃conia pacis. Naz pax eſt.
Celi linguagium.
Chꝛiſti encenium. ⁊
Dei veſtigium.

Eſt igitur pax celi linguagiũ cuius ſignũ eſt triplex. qꝛ chꝛiſtus illud ydioma loquebat̃ qui venit de celo. Dixit enim apl'is Pax vobis. Joannis. xx. poſt reſurrectionem quando erat immoꝛtalis. Tale linguagiũ etiã locuti ſunt angeli: qui ſunt celi ciues. Dixerũt eniz in oꝛtu xp̃i Luce. ij. Gloria in excelſis deo ⁊ in terra pax. Tale etiã ydioma loquebãtur diſcipuli qꝛ dictuz erat eis a xp̃o Matt. x. ⁊ Luce. x.

In quacūqꝫ domuꝫ intraueritis dicite:pax huic domini.

Secundo pax eſt enceniū xp̄i ⁊ precioſiꝰ inter oia alia iocalia. Cuius cā eſt. quia iſtud precioſuꝫ iocale legauit xp̄s apl'is i morte. Amici nāqꝫ amicis dant ⁊ legant magis p̄cioſa in fine. Et nota ꝙ xp̄s dedit pacē diſcipulis ſuis ⁊ amicis triplici iure. ſ. iure donationis inter viuos iure vltimi teſtamenti: iure codicillorū. Jure donationis ⁊ teſtamēti dedit pacē qn̄ dixit Jo. xiiij. Pacē meā do vobis: pacēꝫ relinquo vobis. Jure codicillorū quando poſt reſurrectioneꝫ quaſi firmando teſtamentum dixit Joannis. xx. Pax vobis.

Tertio pax eſt veſtigium dei: ⁊ certiſſima ſemita. De qua dicit̄ prouer. iij. Omnes ſemite illius pacifice. Et nota ꝙ huiuſmōi: vie diuine ſunt tres diete vel ſemite. ſ.

Pax interna: que dicitur pax pectoris.

Pax externa: que dicit̄ pax temporis.

Pax ſuperna: que dicit̄ pax eternitatis.

De dieta pacis interne dicit̄ ad Colloceñ. iij. Pax chriſti exultet in cordibus veſtris.

De dieta pacis externe dr̄ ad Ro. xij. Si fieri pōt q̄ntuꝫ ex vobis eſt cū omnibus pacem habentes.

De dieta pacis ſuperne dicit̄ Iſa. xxxij. Sedebit populus meꝰ in pulchritudine pacis.

Vnde nota tria pacis ſubſidia ⁊ ad pacem ducentia vel inducentia: ſcilicet.

Conformitas.

Humilitas

Tranquilitas.

Conformitas cum deo: humilitas cum proximo: tranquilitas in ſeipſo.

Primo ergo iuuat ad pacē habēdā ꝯformitas volūtatis nr̄e ad volūtatē diuinā. ſic. n. ſp̄ ē i guerra q nitit̄ regi reſiſtere cui nō pōt aliquatenus p̄ualere: ſic ꝯtinua pace gaudet: q volūtatē ſuā voluntati diuine cōformare ſtudet: cui nihil valet reſiſtere. Ideo dr̄ Job. ix. Quis reſiſtit ei: pacē habuit? q̄ſi diceret nullus.

Secundo iuuat ad pacē habēdā cū qs hꝫ verā hūilitatē. Nā vulgo dr̄ duo groſſi i vno ſacco nō p̄nt bn̄ capi ⁊ p ꝯ̄triū humilitas fac̄ mētes

modicas ⁊ graciles:⁊ per con ſequens ad inuicem capaces. Unde dicit apoſtolus Ephe. iiij. Sollicitꝭ ſeruare vnitatē ſpūs in vinculo pacis.

Tertio iuuat bonum pacis trāquilitas mētis ſicut in lecto ſpinoſo nullus poſſet bene pauſare:ſic coꝛ inquietū non poteſt verā pacē habere. Et econuerſo ſicut homo bñ pauſat in molli culcitra:ſic de us quieſcit in mēte trāquilla. Unde dicit in pſal. In pace in idipꝫ doꝛmiā ⁊ requieſcaꝫ Et ibideꝫ In pace factus eſt locus eius. Et iteꝝ Māſueti hereditabunt terrā. Et ibideꝫ in multis locis patet.

¶Tertio notanda ſunt pacis contraria. Unde nota ꝙ triplex eſt pax. Eſt pax mala que eſt vere paci cōtraria:ſcilicet.
Pax inquinata
Pax ſimulata
Pax inoꝛdinata.

¶Primo ergo eſt vere paci ꝯtraria pax inquinata ⁊ dicit pax inquinata qñ coꝛda ſunt ad malū ꝯcoꝛdantia talē paceꝫ habuit pylatus cū herode Cum eſſent ante inimici facti ſunt in moꝛte chꝛiſti amici vt dicitur Luce.xxiij. De tali pace dicit pſal. Zelaui ſuper iniquos pacē peccatoꝝ videns.

Secūdo eſt vere paci aduerſa pax ſimulata qualis fuit ſimulatoꝛis. inde qui oſculatus eſt chꝛiſtū in ſignū pacis ⁊ tradidit ipꝫ iudeis vt dicitur Mat.xxvi. De tali pace dicit pſal. Qui loquuntur pacem cū pꝛoximo ſuo mala aūt in coꝛdibus eoꝛum.

Tertio ⁊ vltimo ē pax inoꝛdinata qñ maioꝛ obedit minoꝛi:vt ꝑlatus inferioꝛi vel ratio ſenſualitati talis pax eſt deterioꝛ ꝙ̄ guerra. Talē pacē habuit adā cuꝫ eua vxoꝛe ſua qui obediuit vxoꝛi ſue que erat ſibi potiꝰ ad obedienduꝫ ⁊ ad regendū cōmiſſa. Noluit eni ꝯtriſtare delitias ſuas. vt dicit magiſter hyſtoꝛiaꝝ. De tali pace dicit ſal. Mat.x. Non veni pacē mittere in terraꝫ:ſꝫ gladiū. Item nota ꝙ quadruplex bellū in ſcriptura diſtinguitur quod paci aduerſat ⁊ per pacem ſedatur.
Belluꝫ enim eſt inter carnē ⁊ ſpiritū qꝺ pacificat penitētia.
Bellum eſt inter homineꝫ ⁊ deum quod pacificat iuſtitia.
Bellum etiā fuit inter hoīem ⁊ angelum : quod pacificauit

filij incarnatio benedicta.
Bellum eſt inter hominem et proximū ſuū quod pacificat patientia et quia pax eſt ita fructuoſa et neceſſaria ideo ad eā obtinēdā docet nos orare propheta dicens in pſal. Rogate que ad pacem ſunt hierlm.

De patientia. caplm.xlij.

De patientia que eſt octaua et vltima btitudo notāda ſunt ſpāliter quattuor.ſ.
Patientie teſtimonia.
Patientie beneficia.
Patientie exercitia.
Patientie adiutoria.

Patiētie igitur teſtimonia et laudes eius primo ſunt tria notāda.ſ.quia eſt prudentiſſima ſtrēuiſſima et nobiliſſima. prudentiſſima ad regendū. Strenuiſſima ad bellandum. Nobiliſſima ad regnandum.

Prio igitur patiētia eſt ad regendū prudentiſſima Et nota quod in tribus patet hominis patientia prudenti.ſ.
Acquirendo.
Conſeruando et
Multiplicando.

Prudens eniz ſcit ſoluere omnia debita ſua de his que nihil videntur valere.ſ.de malis pene que ſuſtinet vt deus remittat ſibi debitum culpe et ſoluendo nihil expēdit de ſuo immo de his que accepit ab initio ſicut de opprobrijs et cōtumelijs ſoluit quicūqz et quicquid debet deo et cuz alienis ſe retinēdo ſcit acquirere gratiam in preſenti et gloriā in futuro. Et idō dr Job.xxxvij. Ab aquilone auruz veniet: qd patiens acquirit in tribulatione.

Itē patientis prudentia patet in conſeruando quia cū perdit bona tēporalia retinet et claudit bona ſpūalia ecōtrario facit qui patientiā nō habet:qui autē amittit bona exteriora effundit eterna et bona iteriora et ſic auget capitale dyaboli reſpondēdo ad verba et ad contumelias inimici et aſſociat hoſtem ſuū ne forte vadat ſolus in infernū. Male igit qui impatiēs eſt cuſtodit diuitias ſuas qui cū aliquid perdit etiaz reſiduū effundit Ideo dicitur prouer.xix. Qui impatiēs eſt ſuſtinebit damnum.

Prudentia etiaz patientis patet in multiplicando.quia ſputa opprobria ſcit mutare in aurū et argentū et lapides precioſos ipſe enim ad modum vrſi verberibus impinguatur et inſtar ſalamandre igne tri-

bulationis fouetur ⁊ ſicut aſi-
nus pūgitiuis paſcit̃ ſicut ſtru
tio comedit ferrū ⁊ omnia du
ra ſicut piſcis marinꝰ creſcit
in aqua ſalſa ⁊ amara.i. tribu
lationibus ⁊ paſſionibꝰ ⁊ tan-
tam ſcit in negocio hēre indu
ſtriam vt per hoſtes ſuos faci
at ſibi fabricare coronā vt di
citur in pſal. Supra dorſum
meū fabricauerūt peccatores.
Magna eſt igit̃ prudentia pa
tientis: ꝙ tam prudenter ſcit
acquirere conſeruare ⁊ mul-
tiplicare bona ſua.

Secūdo patientia eſt

ad bellanduꝫ ſtrenuiſſima qꝛ
dicit̃ prouer. xvi. Melior eſt
partiēs viro forti. Et nota ꝙ
ſtrenuitas patientis patet in
tribus ſcilicet ſi attendas.
Pugnantis animum.
Pugnandi modum
Pugnandi ſcutum.
Primo ergo patiens habet
animū valde ſtrenuum quia
plus vult pugnare ꝗꝫ pauſare
Glorioſius ⁊ generoſius eſt
militi ſtare in bello quā in bal
neo eſſe in cāpo cū rege quaꝫ
in lecto cuꝫ muliere certari in
pugna quā delectari in men-
ſa ⁊ portare arma regiſ ꝗꝫ fim
brias mulieris. Unde dicit
apoſtolus ad Gal.vi.Ego.n.
ſtigmata domini ieſu in cor-
pore meo porto.

Secundo patiens ha

bet impugnādo moduꝫ valde
ſtrenuū. Ipſe enim ſine fuga
euadit ſine ictu teli recedit ſi-
ne repcuſſione vincit ⁊ adeo
eſt ipugnando ſtrenuus ꝙ cō
tra hoſtem nō leuat feſticam
de terra. Unde dicit̃ in pſal.
Confregit potentias arcū ſcu
tum gladium ⁊ bellum.

Tertio patiens in pu

gna habet nobiliſſimū ſcutuꝫ.
Et nota ꝙ ſcutū patientie dꝫ
eſſe quadriangulum. In infe-
riori eniꝫ angulo debet eſſe ti
mor ſupplicij in dextro amor
proximi in ſiniſtro paſſio xp̄i.
Iuxta illđ Trenoꝝ.iij.Dabo
eis ſcutū cordis laborem tuū.
Et.i.Petri.iiij.Chriſto igitur
in carne paſſo ⁊ vos eadē co-
gitatione armamini ⁊ hoc ſcu
tum ſuſtine:omnia tela ⁊ ſpā-
liter tria.ſ.damnū reꝝ mole-
ſtias corpoꝝ ⁊ ꝯtumelias ver
borū.Cum hoc ſcuto domini
correctionis eius ſuſtinendo
vincit dyabolum eius tentati
ones euadendo: ſanctificat ſe
metipſum carnis afflictiones
⁊ paſſiones corporis tolleran

do. De ſtrenuitate patiētis di cit apoſtolus ad Heb.xij. per patientiam curramus ad propoſitum nobis terminum.

Tertio patiētia eſt ad regnandum nobiliſſima q2 dicitur Mat.v. Beati qui pſecutionē patiunt̄ ꝓpter iuſtitiā qm̄ ipſoꝝ eſt regnū celorum.

Et nota ꝙ hō pacificus pōt dici rex precipue ꝓpter tria.ſ.

Quia regali domino omnibus dominatur.

Quia ad regale prādium inuitatur.

Quia ſibi regale ferculuꝫ miniſtratur.

¶ Primo.n. hō patiens rex dicit̄ q2 hēt regale dn̄ium in oibus. Nam patienti ſeruiūt oia que alijs ſunt nociua: vt ſterilitas agroꝝ implet ſibi cellariū hoſtes fabricant ſibi corona febres parāt ꝛ medicinā mors aperit ſibi carcerem ad euadēdū miſeriā ignis qui domos incendit alijs: ſibi cōfert pabuluꝫ vel conſtituit in celis palatium ꝛ ſic verificatur verbū apoſtoli Ro.viij. Scimus qm̄ diligentibus deuꝫ omnia cooperantur in bonum.

Secūdo patiens inuitatur a deo ad regale prādiuꝫ ꝛ non ſolum inuitatur ſ3 etiaꝫ trahitur nec ſoluꝫ trahit̄ imo veſtis eius vt veniat lacerat̄. Vn̄ nota ꝙ triplex eſt ſignuꝫ ꝙ inuitās ex corde iuitet amicum.ſ.trahendo vocando rūpendo. Magnū ſignuꝫ eſt qn̄ efficaciter euꝫ inuitat ſiue vocat per predicatoris verbū alios per tactū inſpirationis ſed patiētes quos ſumme diligit per rupturā tribulatiōis. Vn̄ dicitur. Luce. xiiij. Compelle eos intrare ſed patientes vocando trahendo ꝛ rūpendo.

Tertio patienti miniſtratur regale prandiū vel ferculum. Talia nāqꝫ fercula guſtauit chriſtus qui eſt rex regum ſcilicet tribulationes perſecutiones periurias paupertates dolores paſſionē ꝛ mortem. Unde dixit filius zebedei Matt.xx. Poteſtis bibere calicem quem ego bibiturus ſuꝫ ꝛc̄. Et ſicut magna incurialitas reputat̄ quo reſpuit ciphum quem rex mittit ad bibendum poſt ipſum: ſic magna ingratitudo eſt caliceꝫ tribulationis reſpuere: quē amore noſtri chriſtus voluit primo guſtare immo ſicut vinum quod de ſe eſt forte ꝛ

durum tranſiendo per gario philos ꝛ ſpecies aromaticas efficit nectar dulciſſimum: ſic tribulationes mūdi dulceſcūt ſi per memoriā paſſionis xp̄i tranſeant. Unde dicit ſponſa Canti. viij. Dabo tibi poculū ex vino ꝯdito. Vinū ꝯditum ad litterā dicit nectar. ꝛ ſigāt vinū mundane tribulationis conditū dulciter dulci memoria paſſionis chriſti qđ nobis concedat ip̄e dei filius qui eſt benedictus in ſecula. Amen.

¶ Octaua dieta de fructibus ſpiritus.

Oſt tractatū de beatitudinibus: ſequit tractatus de fructib⁹ ſpūs ꝛ iſta eſt octaua dieta ſalutis. ſ. a beatitudinib⁹ ad fructus ſpūs peruenire: qꝛ beatitudines faciūt operari vel ambulare ſimpliciter ꝛ pfecte: fructus autē ſuauiter ꝛ delitioſe. Sunt iſti fructus ſpiritus. xij. quos enumerat apl's ad gal'. v. Fructus autē ſpūs eſt caritas: gaudiū: pax: patientia: longanimitas: bonitas: benignitas: manſuetudo: modeſtia: cōtinentia: caſtitas.

¶ Primo igit inter iſtos fructus dicendū eſſet de caritate ſed qꝛ in tractatu de virtutib⁹ de ipſa dictum eſt: ideo hic nihil ad p̄ns eſt dicendum.

¶ De gaudio ſpirituali. c. xliij.

Secundo loco poſt fructū caritatis: dicendū eſt de fructu gaudij ſpiritualis. De quo dicenda ſunt pauca ꝛ ſpecialiter tria.

¶ Primo qualiter ſpūale gaudiū eſt a mūdi gaudio ſepatū. Secundo qualiter eſt a celi gaudio deriuatum.

Tertio q̄liter eſt a celeſti gaudio pigmentatum.

Primo igit gaudiuꝫ ſpūale eſt a mundi gaudio ſeparatum ꝛ diſtinctuꝫ. Unde ſciendum eſt ꝙ quattuor ſunt differētie inter ſpirituale gaudium ꝛ mundanum.

Prima differētia eſt puritas ꝛ ipuritas. Gaudiuꝫ enim ſpūale eſt puriſſimum: ꝛ ideo forti⁹ eſt ad inebriandum ad diligendū deū. ſicut videmus ꝙ vinū purum citius inebriat q̄ꝫ limphatum. Iſtud vinū ſpūalis gaudij fit de botro cipri. i. de ſanguine chriſti: expreſſo in crucis torculari. ſicut dr̄ in Canti. Botrus cipri dilectus me⁹ mihi. Gaudiuꝫ

vero mundanum: ſicut vinuz cum aqua mixtũ ad inebrian dum debiliſſimũ: ⁊ inſipiduz. De quo dicit Iſa. i. Vinum tuũ mixtuz eſt aqua. Quia vt dicit Boetius. Dulcedo felici tatis humane multis amaritudinibus eſt reſperſa. Et no tandũ ꝙ gaudium humanuz cum duobus eſt ãmixtuz. ſ. cũ remorſu ↄſcientie ⁊ ſollicitudine cruciante. Remorſus cõ ſciẽtie eſt ſicut infirmitas que dicit regius morbus que rodit carnẽ ⁊ eſt magna ꝫ expenſarum. Vnde dicit regius qꝛ opꝫ ꝙ ex gallinis ⁊ alijs delicatis carnibus morbꝰ ille paſcatur que ſup locũ morbi ponũtur ne caro totaliter ↄſummatur quantũcunqꝫ tñ caro paſcatur tñ plus cõſumitur a morbo quã ſuſtẽtetur a fomẽto. Ita in gaudio mundi plus cruciat remorſus ↄſciẽtie quã delectet dulcedo iocunditatis trãſitorie ⁊ mũdane. Secũdũ gaudiũ mundanũ eſt mixtum cũ ſollicitudine cruciãte. Sol licitudo eni auget cruciatũ qꝛ vt dicit Bern. Diuitie mundane cuz labore acquirunt cũ timore poſſidentur cũ dolore amittuntur. Vnde verſus. Diues diuitias non congregat abſqꝫ labore. Non tenet abſqꝫ metu: non deſinit abſqꝫ dolore.

Secunda differentia ſpiritualis gaudij eſt cõtinuitas ⁊ diſcontinuitas. Spũale gaudiuz eſt continuũ ⁊ ſecuꝝ. Vnde dicit prouer. xv. Secura mẽs quaſi iuge conuiuiuz Gaudium vero mũdanũ eſt breue ⁊ tranſitoriũ qꝛ vt dicit Job. xx. Gaudiuz hypocrite inſtar puncti hypocrita dicit iſte mũdus qꝛ hypocrita licet interiꝰ ſit corruptus exterius tamẽ apparet bonus ita mundus in veritate malus ⁊ fetidus interiꝰ exterius tñ eſt floridus ⁊ venuſtus ⁊ iõ gaudiũ eius eſt ſoluz quaſi pũctus in ſtar pũcti non habens longitudinẽ perſeuerantie nec lati tudiuem amicitie nec ꝓfundi tatez bone ↄſcientie ſicut punctꝰ qui caret longitudine quã habet linea ⁊ latitudine quaz habet ſuperficies ⁊ profunditate quaz habet corpus.

Tertia differẽtia ſpiritualis gaudij ⁊ mũdani eſt dignitas ⁊ indignitas. Gaudium enim ſpũale eſt de rebus valde dignis: qꝛ de deo precipue: ⁊ de rebꝰ diuinis. Vnde

dicit apoſtolus Philippē.iiij. Gaudete in dn̄o ſemper ꝛc. Gaudiū vero mūdi eſt de rebus indignis.ꝛ precipue ſicut de voluptate carnis de qua dicit ſeneca. Voluptas eſt mēbroꝝ viliū ꝛ turpiuꝫ miniſtratio: veniens ex exitu fetido. Et Augu.dicit ꝙ ſeculi letitia eſt impunita neqtia videlicet luxuriari: in ſpectaculuꝫ vagari: ebrioſitate impinguari: turpitudine fetere: ꝛ mali nihil pati. De quo gaudio turpiſſimo dicitur prouer.iij. Stultorum exultatio ignominia.

Quarta differētia ſpiritualis gaudij ꝛ mundani eſt ſalubritas ꝛ noxietas. Gaudium eni ſpūale eſt ſalubre ꝛ ſtudioſum tripliciter: q2 facit carnem deſpicere. Guſtato eniꝫ ſpiritu: decipit oīs caro: vt ait Aug. Secūdo facit dyaboluꝫ vincere: q2 vt dicebat ſanctus antonius Unica ratio vincēdi dyaboluꝫ eſt letitia ſpūalis. Tertio facit mundū contēnere q2 nemo pōt duobus dn̄is ſeruire. Ideo qui gaudet de deo: triſtatur de mundo.

Tertio ſpirituale gaudium eſt a celeſti gaudio deriuatuꝫ.i.a donis celeſtibus.vn̄ notādū eſt ꝙ quinqꝫ ſunt bona celeſtia: a quibus eſt ſpūale gaudiū deriuatū.ſcilicet.
Spiritualis puritas.
Spiritualis tranquilitas
Spiritualis ſanitas.
Spiritualis libertas
Spiritualis conformitas.
Primuꝫ a quo cauſat̄ ſpūale gaudium: eſt ſpūalis puritas Animus eniꝫ generoſus libētius quieſcit in lecto ꝯſcientie qn̄ eſt mundus: q̄ꝫ qn̄ eſt immundus. Nā naturaliter homo appetit mūditiaꝫ: ꝛ abhorret immunditiā. Propterea dicit ſpōſa in Canti.i.cap̄. Lectulus noſter floridus.

Secunduꝫ a quo cauſatur ſpūale gaudiuꝫ eſt ſpiritualis ſanitas: ſicut videmus ꝙ naturaliter nō eſt gaudium ſi corpus eſt infirmū.vn̄ dicit̄ prouer.xvi. Dulcedo anie eſt ſanitas oſſium.i.viriū anime. Et eccleſiaſtici.xxx. Non eſt cenſus ſuper cenſum ſalutis corporis.non eſt oblectamentum ſuper cordis gaudium.

Tertiuꝫ a quo deriuatur ſpūale gaudiū eſt ſpūalis libertas Peccator eniꝫ eſt ſicut homo captus ꝛ ligat⁹ ad bene operandū ineptus. Vn̄

dicitur prouer. v. Iniquitas ſue: capiūt impiū. ſed adueniente ſpūſancto: libertas cauſatur in anima. Iuxta illud apoſtoli. ij. ad Cor. iij. Ubi ſpirit⁹ domini: ibi libertas.

Quartū a quo ſpūale gaudiū cauſatur eſt ſpiritualis trāquilitatis. Itaqꝫ in hoc mundano gaudiuꝫ ſunt diuerſaruꝫ cogitationū tumultus: ꝛ diuerſaꝝ affectionum cruciatus: cōſcientie remorſus. Quidaꝫ vero cruciant̄ cupiditate in acquirendo: quidā timore in cuſtodiendo: quidā dolore in amittendo. Iſto gaudio humano quidaꝫ cruciantur: ira quidam inuidia: ſed animus ſpirituali gaudio plenus quietus eſt ꝛ iocūdus: ꝛ quaſi quidam lectus molliſſimus. Uidemus enim ꝙ in lecto molli ꝛ quieto: libētius homo quieſcit qꝫ in lecto ſpinoſo. Iſte eſt lectus floridus in quo quieſcit ſponſus ꝛ ſpōſa in cāticis. De iſta quiete gaudium ſpūalis dicit Greg. Sācti qui nihil huius mūdi appetunt: nullis corde tumultibus comprimuntur. Et augu. dicit ꝙ qui biberit de flumie paradiſi cuius vna gutta eſt maior oceano ꝙ in eo ſitis huius mundi extinctus ſit.

Quintū a quo cauſat̄ ſpirituale gaudiuꝫ eſt ſpūalis conformitas. ſ. cum voluntate dei: qꝛ cuꝫ voluntas humana voluntati diuine cōformatur: nihil ei repugnat: ꝛ ſic voluntas dei in omnibus implet̄. Iuxta illud pſal. Omnia que cūqꝫ voluit dn̄s fecit. Nec autē maior delictio ꝛ mai⁹ gaudium eſt qꝺ poſſit eſſe: omnia ad nutū habere: ꝛ nihil ei repugnare. Etiam ignis gehenne facilis eſſet: ſi voluntas illū acceptaret. Qui igit̄ ſunt voluntati diuine cōformes ſunt quaſi dij ſue voluntatis omnipotentes. Exēplū de quodā ſancto patre qui ſciebat flere quandocunqꝫ volebat.

Tertio ꝛ vltimo ſpirituale gaudiū eſt a celeſti gaudio pigmentatū: conficitur. n. inſtar nectaris ſpeciebus celeſtibus ꝛ gariophilis. Unde notandum eſt deuote ꝛ diligenter ꝙ triplex eſt genus nectaris: ſcilicet.

Nectar dominice paſſionis.
Nectar virtuoſe operationis.
Nectar eterne fruitionis vel felicitatis.

¶ Primum eſt nectar domi nice paſſionis: quod eſt dulciſ ſimū ⁊ anime deuote inebria tiuū. Et notādū ꝙ in hoc ne ctare bn̄dicto q̄ttuor apponūt ſcꝫ vinū illud myrrhatū quo xps fuit potatus. Pro gario philis ſunt claui poſiti quibꝰ chriſtus fuit confeſſus. Pro cynamomo fuit lignū crucis in quo fuit ſuſpēſus. Pro zu cara eſt ibi dulciſſima caritas ⁊ miſericordia: qui pro nobis tractatus fuit paſſus ⁊ mortu us. De iſto nectare dicit ſpon ſa in canticis. Dabo tibi po-culum ex vino condito.

Secunduꝫ nectar eſt virtuoſe operationis. Habet pro vino caritatem dei ⁊ pro ximi: ⁊ pro gariophilis clauoſ pungitiuos confeſſionis pec-cati. Pro cynamomo plan-ctus oſtēſiuus recognitionis peccati. pro zucara habꝫ dul-cedinem pietatis ⁊ boni ope-ris. De iſto nectare dicit ſpō ſa in canticis. Bibi vinū me um cuꝫ lacte meo. Vinuꝫ eſt dulce: ⁊ lac eſt munduꝫ. q2 bo na voluntas habet iſta duo. ſ. dulcedinē veritatis vel pieta-tis ⁊ gratie: ⁊ munditiaꝫ con-ſcientie. De iſto gaudio dicit eccleſiaſtici. xxx. Nō eſt oble-ctamentū ſup cordis gaudiū.

Tertiū eſt nectar eter ne fruitionis vl' felicitatis. qđ angelicū ⁊ iocondiſſimū eſt. ⁊ ideo facit beatos cōtinue can tare ſctūs ſctūs: ſanctus dn̄s deus ſabaoth. ⁊c. Sicut vide mꝰ ꝙ nectar i ꝯuiuijs facit cō uiuas choreas ducere ad can tare: ſic. ⁊c. Iſtud nectar conſi citur ex quattuor. Habet enī pro vino puritatē diuine viſi onis. pro gariophilis habꝫ ve nuſtatē dn̄ice paſſiōis. pro cy namomo: habꝫ firmitatē eter ne donationis vel fruitionis pro zucara vel pro melle ha-bet dulcedinē vel ſuauitatem eterne fruitionis. De iſto ne-ctare dicitur in canticis. Bi-bite ⁊ inebriamini amici mei cariſſimi. Iſtud eſt ſpirituale gaudium a celeſti gaudio pi-gmentatuꝫ de quo dicitur in Mattheo. Intra in gaudiuꝫ domini tui. ⁊c.

Tertiꝰ fructus eſt fru ctꝰ pacis. Sꝫ q2 de iſto fructu tractatū eſt in beatitudine in ſeptima btitudine: iō de ipſo nihil amplius eſt hic dicēdū.

Quartus fructus eſt

patientia de qua ſimiliter di ctū ē i tractatu: d̄ btitudinib⁹ cū dicebaṫ d̄ octaua btitudie.

¶ De longanimitate. ca. xliiij.

Quintus fructus ē longanimitas vel pſeuerātia. de q̄ ēt notāda ſūt tria.
Primuʒ eſt q̄ꝫ laudabiliter commendatur.
Secūdū ē q̄ꝫ efficaciter opaṫ.
Tertiuʒ eſt q̄ꝫ ſingulariter coronatur.

Primo igitur cōmēdatur pſeuerantia: qꝛ de⁹ pſeuerauit quouſqꝫ fec̄ opus ſue creationis. Juxta illud Geneſis. ij. Cōpleuit deus die ſeptimo opus qd̄ fecerat. Chriſtus pſeuerauit quouſqꝫ pfecit opus noſtre redēptiōis. qꝛ dr̄ Joh. xvij. Opus ꝯſummaui. qd̄ dediſti mihi vt faciam. Sācti pſeuerauerūt quouſqꝫ pfecerūt opus ſue pfectionis. In quoꝝ pſona dicit apoſtolus. ij. Thi. iiij. Bonū certaui curſuꝫ cōſūmaui. fidē ſuaui.

¶ Secūdo pſeuerātia operaṫ efficaciter. Unde notandum ꝙ triplex eſt perſeuerantie affectus. naʒ perſeuerantia.
Perficit inchoata.
Impetrat poſtulata.
Stabilit acquiſita.

¶ Primo igitur pſeuerātia perficit ichoata: ⁊ nihil iperfectū relinqt: etiā ſi robur deficit. ſicut videm⁹ ꝙ mulierculę. q̄ꝫtūcūqꝫ ſenilis etatis: laborādo ⁊ pſeuerādo ⁊ ꝯtinuando pficiunt laborē ſue peregrinationis. ⁊ ſicut videm⁹ ꝙ natura continue operādo: ex modica radice vel nuce: facit arborē mire celſitudinis. ⁊ ſicut videm⁹ ꝙ gutta aque q̄ꝫuis ſit res valde mollis: continue cadendo: cauat lapidem robuſte ſoliditatis. Et iō dicit Judicū. xviij. Nolite negligere. nolite ceſſare.

Secundo perſeuerātia ipetrat poſtulata. ſicut maria magdalena perſeuerando vidit reſurrectioneʒ xp̄i ſicut apoſtoli perſeuerādo in oratione: acceperunt donū ſpiritus ſancti vt dr̄ Actu. ij. Et ꝓpterea dr̄ Luce. xi. Si perſeuerauerit pulſans ⁊ ſi n̄ dabit ei eo ꝙ amicus eius ſit: ꝓpter improbitatē tñ eius ſurget ⁊ dabit ei quotquot hꝫ neceſſarios.

Tertio perſeuerantia ſeruat acquiſita. ſicut videm⁹ ꝙ ignis ꝙ ſeruatur continue miniſtrando ligna. Et ꝓpterea dicit Aug. Perſeuerātia

eſt magnum donum dei que dona conſeruantur.

Quarto perſeuerantia coronatur ſingulariter. vnde ait Ber. ꝙ alie virtutes coronam merentur: ſed ſola perſeuerãtia coronatur. Et notãdum ꝙ in ſcriptura quadruplex inueniť ⁊ laudať corona.

Eſt eniꝫ corona pudicitie virginalis: ⁊ hec ē florea: ⁊ debeť virginibꝰ. vnde pſal. Gloria ⁊ honore coronaſti. eū. Dicitur de ſpōſo virginū.

Secunda corona ē ſapientie mgr̃alis. ⁊ hec aurea eſt que debetur doctoribus eccľ. xlv. Corona aurea ſuꝑ mitram eius.

Tertia corona eſt pſeuerãtia triūphalis. ⁊ hec ē gēma que debetur martyribus ⁊ omnibus perſeuerantibus pſal. Poſuiſti domine in capite eius: coronam de lapide precioſo. Et apľs prime Cor. ix. Omnis. n. qui in agone cōtēdit ab omnibus ſe abſtinet. ⁊ illi quideꝫ ⁊ corruptibilē coronam accipiant: nos autem incorruptum.

Quarta corona ē glorie immortalis ⁊ hec eſt ſtellea que debetur felicibꝰ Apo. xij. In capite eius corōa duodecim ſtellarum. Corona ſtellea: eſt felicitas eterna de quibꝰ dicetur infra in vltima dieta. vbi tangetur de gloria paradiſi. Hac corona coronantur perſeuerantes: quia vt dicit ſaluator. Qui perſeuerauerit vſqꝫ ad finem ſaluus erit.

Sextus fructus ē fructus bonitatis. De iſto fructu actū eſt in tractatu de beatitudinibus in capitulo de mia ⁊ ideo de ipſo nihil eſt dicendū. niſi ꝙ quattuor ſunt de qbus bonitas predicatur. Eſt eniꝫ bonitas nature congreganti. ſ. fortune ad ornantis: gratie reformãtis: glorie quietãtis. De quibꝰ dicit Gen. i. Vidit deus cuncta que fecerat. ſ. bona nature: bona fortune: bona gratie: bona glorie ⁊ erant valde bona.

¶ De benignitate. ca. xlv.

Eptimus fructuſ eſt fructus benignitatis. De iſto fructu ſimiliter dictum eſt in tractatu de beatitudinibꝰ in capitulo de miſericordia. ⁊ iō nihil ad pn̄s dicēdum ē de ipſo niſi ꝙ q̃ttuor ſunt que ad benignitatē nos

inducunt.ſ. Preceptuꝫ quod inducitur vel imponitur.
Exemplū quod preponitur.
Suppliciū quod euaditur.
Stipendium vel premiū qđ acquiritur.
¶ Primo debet nos mouere ad benignitatē preceptum quod a christo inducitur vel imponitur. Unde dicitur Luce.vi. Estote misericordes: ſicut pater veſter miſericors eſt.

Secundo debemus nos mouere exēplū qđ ab ipſo proponit̄ de ſamaritano.

Tertio debꝫ nos mouere ſuppliciuꝫ inferni quod euadit̄. Qꝛ iudiciuꝫ ſine mia fiet illi qui nō fecerit miam.

Quarto mouet nos p̄miū quod in celo acquirit̄. Unde in Mattheo.v. Beati miſericordes: qm̄.ꝛc̄.

¶ De manſuetudine. ca.xlvi.

Cranus fructus ē fruct⁹ mā̄ſuetudinis: de quo ſupra dictū ē i tractatu de beatitudinibus in capitulo: de mititate.iō de ipſa parum eſt hic dicendū. Et breuiter eſt notandū ꝙ mā̄ſueti.
Clarius informatur.
Barius impugnantur.
Altius eleuantur
Amplius venerantur.
¶ Primo igitur mā̄ſueti clari⁹ informā̄tur. Exēplū de diſcipulis. Unde iacobus in canonica ſua. In manſuetudine ſuſcipite inſitum verbū.

Secūdo manſueti rarius impugnā̄tur. Sicut eniꝫ videmus communiter ꝙ nō impugnantur niſi caſtra alta ꝛ altius eleuata: ſic etiam videmus ꝙ leo ꝛ canis non inuadunt hominem: ſi inueniant ipſum iacentem vel ſedentem ſupra terram. vnde pſal. Manſueti hereditabū̄t terraꝫ ꝛ delectabūtur in multitudine pacis.

Tertio altius eleuantur. ſic patet de chriſto qui venit ad nos manſuetus. Matth.xxi. ſicut patet de beata virgine ꝛ multis alijs. Unde pſal. Exurget in iudicio deus: vt ſaluet omnes manſuetos terre.

Quarto manſueti amplius honorantur exemplum habemus a chriſto recumbere in nouiſſimo loco. Unde pſal. Suſcipiet dominus manſuetos.

¶De fide.ca.xlvij.

Onus fructus eſt fides: de quo dictū eſt i tractatu de virtutibus in capitulo de fide ⁊ ideo nihil aliud ē hic dicēdū: niſi ꝙ fides ē.
Sicut fundamentuꝫ ad ſuſtinendum.
Sicut armatura ad euadendū.
Sicut argumentū ad concludendum.
Sicut inſtrumentuꝫ ad aſcēdendum.

¶ Primo igiṫ fides eſt ſicut fundamentū ad ſuſtinenduꝫ. Sicut.n. videmus ꝙ natura qn̄ vult ꝓducere plantā p̄mo ponit radicē: ſimiliter qn̄ domificator facit domuꝫ: primo ponit fundamētū. Similiter in moralibus ſi aliquis vellet edificare bona opera: debꝫ ſuper ponere fidē: que eſt vt petra duriciſſima ⁊ totius ſpūalis edificij fundamentū. Et iō dixit dn̄s. Ue. Matth. xvi. Sup hāc petrā edificabo eccleſiā meā. Et nota ꝙ dixit ſuper hāc: qꝛ fundamentū aliud nemo p̄t ponere: niſi illud qđ poſitum eſt ꝙ eſt xp̄s ieſus. i. Coꝛ. iij. Et iō ſi qs edificat: ſuper iſtud fundamentuꝫ edificet: qꝛ ait apl's. Sine fide impoſſibile eſt placere deo.

Secundo fides eſt armamētū ad euadendū. eſt. n. ſicut ſcutū militare. ſcutū aūt militare habet ſupficiē ⁊ tres angulos. ⁊ poꝛtatur a parte ſiniſtra contra aduerſariū: ⁊ a patre coꝛdis ad pꝛotegenduꝫ ipſuꝫ: ⁊ ratione ſigni habet rep̄ſentare deū. ſic reuera fides catholica eſt ad repellendum aduerſariū cū trib⁹ caternis: ad pꝛotegendū animū cū tribus potētijs ad confitendum deū in tribus perſonis. Unde ait apl's Ephe. vi. In omnib⁹ ſumentes ſcutū fidei. ⁊c̄.

Tertio fides eſt ſicut argumentū ad concludenduꝫ nō ſicut argumentū dyaleticū quo pꝛocedit ex pꝛobabilibus: aut ſicut argumentū tentatiuꝫ: quod pꝛocedit ex his que videntur pꝛobabilia ⁊ nō ſunt. ſed eſt argumentū apodicticū. i. faciens ſcire. Nūꝗ̄ eniꝫ aliquis ſapiens per ſuaꝫ ſcientiaꝫ potuit peruenire ad tantā ſcientiā de deo ⁊ creaturis: ad quantaꝫ venit ſimplex piſcatoꝛ petrus cū dixit. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Unde per iſtud argumentū pꝛobatur vnitas diuine eſſentie.

trinitas perſonarum vnitas prime cauſe: ⁊ multiplicitas creaturarũ: pietas miſericordie: multiplicitas gratiaruꝫ ⁊ multa alia que xp̄s ⁊ eius diſcipuli per iſtud argumentuꝫ demonſtrabãt. Nã per iſtud argumentũ probatur demonſtratiue illuminatio cecorum ambulatio claudoꝝ: auditus ſurdorũ: locutio mutorũ: erectio ſiue extinctio aridorũ. ſuſcitatio mortuoꝝ. Et ideo dicebat xp̄s in Matth. Si opa nõ feciſſent in eis que nemo alius fecit: pctm̃ non haberẽt. Et ideo volens apl̄s diffinire fideꝫ ait. Fides eſt ſubſtantia reruꝫ ſperãdarũ argumẽtũ non apparentiũ. Hebre. xi.

Quarto fides ẽ ſicut inſtrumentũ ad ſcãdendum. Videmus eniꝫ ꝙ naturaliter oĩs res habet locũ ꝓpriũ ad quã naturaliter tendit per ſuã naturam ſicut grauia habent locũ deorſuꝫ ad quã per naturã grauitatis naturaliter deſcendunt. Leuia ãt habent locũ ſurſuꝫ ad quẽ per naturã leuitatis naturaliter aſcendunt. Homo cũ ſit omnium creaturaꝝ corporaliũ nobilior: habet locũ ſuper oĩa corpa ad quem locuꝫ ante pctm̃ poterat per gratiã aſcẽdere ꝗ̃uis non poſſet per naturã totaliter: ſed ꝓpter pctm̃: gratia fuit ſibi ablata: ⁊ natura totaliter ſauciata: ⁊ ideo ad hoc ꝙ poſſit ad locũ propriũ remeare: indiget inſtrumento quodã quod inſtrumentũ nullus per ſuã ſapientiã vel vitã potuit fabricare preter chriſtũ: q fabricatus eſt aurorã ⁊ ſoleꝫ. ideo oẽs qui ſaluati ſunt. per miniſteriũ ipſius xp̄i. ſ. per fideꝫ ſaluati ſunt: que quidẽ eſt velut vna ſcala per quã ad celũ aſcenditur: continens duodecim gradus. i. duodecim articulos per apoſtolos declaratos: iuxta numeꝝ. xij. celoꝝ incipiendo ex aere qui celũ dicitur vſqꝫ ad celum empireuꝫ: in quo duodenariꝰ numerus terminat. Latera ãt iſtiꝰ ſcale ſũt diuinitas ⁊ humanitas. Iſta ãt ſcala fuit ꝑ xp̄m deũ ⁊ hoĩem fabricata: ſꝫ nobis fuit ꝑ duodeciꝫ apoſtolos reuelata. Iſta ẽ ſcala quã vidit iacob patriarcha: cuiꝰ cacumen ptingebat ad celũ: cui ẽt dñs erat innixus ꝑ quã aſcẽdebãt ãgeli ⁊ dſcẽdebãt. De iſta ſcala dicit Aug. i ſmõe aſcẽſiõis. Aſcẽdamꝰ iteriꝫ corde. i. fide

vt cuȝ dies ꝓmiſſus aduene
rit:ſequamur in corpore.

¶De modeſtia.

Decimus fructus eſt modeſtia. De iſto fructu in tractatu de temperantia dictum eſt:⁊ ideo ad pn̄s nihil eſt dicendum.

¶De continentia.

Undecimus fructus eſt cōtinentia. De iſto fructu in tractatu de ꝯſilijs i capitulo de caſtitate ſimil̄r dictū ē.

¶De caſtitate.

Duodecimus fruct⁹ eſt caſtitas. De iſto fructu ſil̄iter i tractatu de ꝯſilijs dictū ē:i capl̄o de caſtitate. Et iō de eo nō eſt ā̄pli⁹ dicendū.

De generali iudicio.ca.xlviij.

Oſt tractatū de fructib⁹ ſpiritus ſancti:de generali ⁊ vltimo iudicio eſt dicenduȝ. Iſta eſt nona dieta:ſcilicet a fructib⁹ bonoꝝ operū:venire ad iudiciū extremū. De gn̄ali iudicio q̄ttuor ſpāl̄r ſūt notāda.ſ.
Signa que premittentur.
Scripta que aperientur.
Verba que dicentur.
Facta que ſequentur.

¶ Signa que premittentur erunt ſicut quedam peremptoria citatio.

¶Scripta.ſ.libri que aperientur:erunt ſicut quedaȝ acta ⁊ proceſſus recitatio ⁊ teſtium publicatio.

Verba que dicēt̄ erūt ſicut quedā ſn̄ie ꝓmulgatio.

Facta que ſequentur erunt ſicut quedā late ⁊ promulgate ſententie executio.

Primo igitur precedēt illō iudiciū vt dr̄ Marci.xiij.ſigna ſicut quedā citatio peremptoria: que ſigna dicit Iero.ſe reperiſſe i hiſtorijs hebreorum.

Prima die exiget ſe mare quindecim cubitis ſup altitudinem montiū:ſtans in loco ſuo quaſi murus.

Secunda die deſcendet:ita ꝙ vix poterit videri.

Tertia die piſceſ ⁊ marine belue apparētes ſup mare:dabūt mugit⁹ vſqȝ ad celū.

Quarta die: ardebit mare ⁊ aqua.

Quīta die herbe ⁊ ar

boꝛes dabunt roꝛem ſanguineum.

Sexta die ruent edificia.

Septima die petre ad inuicem collidentur ⁊ in octo partes ſcindentur : ⁊ vnaqueqꝫ pars collidet aliā:⁊ nō ſciet homo ſonū illū:ſed tantum deus.

Octaua die fiet generalis terremotus: qui tantis erit vt dr̄:ꝙ nullus homo vel animal aliquod ſtare poterit: ⁊ ad terram omnia pꝛoſternentur.

Nona die equabitur tota terra:⁊ oēs mōtes ⁊ colles in puluerē redigentur.

Decima die exibunt homines de cauernis terre ⁊ ibūt velut amentes:nec poterunt ſibi mutuo loqui.

Undecima die reſurgent omnia oſſa moꝛtuoꝛum ⁊ ſtabunt ſuper ſepulchꝛa. oīa enim ſepulchꝛa aperientur vt moꝛtui exire valeant.

Duodeciā die cadēt ſtelle de celo. Jn hac.n. duodecima die dicitur ꝙ animalia cuncta veniēt ad campos mugientia non guſtantia:nec bibentia.

Tertiadecima die morientur homines viuentes vt cū moꝛtuis reſurgant

Quartadecima die ardebit celum ⁊ terrā ⁊ ſuperficies terre ⁊ aeris.

Quintadecima die fiet celum nouum: ⁊ terra noua:⁊ reſurgent moꝛtui:ſecundum virtutes:merita ⁊ demerita recepturi. Jſta enim ſigna erunt : ſicut dictum eſt: quedam peremptoꝛia citatio: ⁊ terribilis cum executione ſententie ſine omni excuſatione ad iudicium vocatio : ⁊ pꝛeconizatio.vnde dicit apoſtolus.i.Theſſal.iiij. Jpſe dominus in iuſſu : ⁊ in voce archangeli ⁊ in tuba dei deſcendet de celo.De iſta terribili citatione dicit Jero. Siue comedam:ſiue bibam : ſiue aliquid aliud faciam:ſemper videtur ſonare illa terribilis tuba in auribus meis. Surgite moꝛtui:venite ad iudicium.Et iob.xxx viij. Quid faciam cum reſurgam ad iudicium.

Secundo in illo iudicio tremēdo aperiētur ſcripta ſicut quedā acta. Et nō ꝙ ibi aperient tria ſcripta ſolēnia ꝛ autentica: ꝛ ſine oī calūnia.ſ.
Liber paſſionis dominice.
Liber conſcientie.
Liber vite.

¶ Primo apient quaſi quedam acta.ſ.liber paſſionis dominice: in quo ſunt.ſ.crux: claui: lancea: corona ſpinea: ꝛ in carne chriſti cicatrices: ꝛ chriſti vulnera vt dicit criſoſt.ꝛ nō erit tūc neceſſitas accuſatiōis cū viderit quelibet crucē ꝛ ipſum chriſtū habentē in corpore ſuo teſtimonia paſſiōis.vñ dicit Mat.xxiiij.Tūc apparebit ſignū filij hominis in celo.
¶ Secūdo aperient libri ꝯſcientie. Et nota ꝙ liber ꝯſciaꝝ ꝯtinebit tria capitula.ſ.cogitationes: q2 vt dicit ſap.i. In cogitationibꝰ impij interrogatio erit.ꝯtinebit ēt verba ꝛ locutiones ocioſas. vt dr Mat.xij. De oī verbo ocioſo qđ locutꝰ fuerit hō: reddet rōnem in die iudicij. Cōtinebit etiā liber ille facta ꝛ opationes ꝛ dicitur Eccleſiaſtes vlti. Cuncta que fiunt adducet dñs in iudicio pro omni errato: ſiue bonū ſiue maluꝫ ſit. Bonum ſcilicet ōmiſſum ꝛ malum cōmiſſuꝫ.
Tertio aperiet liber vite.i.xp̄s cuiꝰ virtute manifeſtabunt ſecreta ꝯſcientiaruꝫ vnius ad alteꝝ ſicut dic̄ apl's i.Cor.iiij. Nolite ante tēpus iudicare quouſqꝫ veniat dies dñi ꝛc̄. De iſtis libris dr apo.xix. Judicati ſunt mortui ex his que ſcripta ſunt in libro ſecundum opera ipſorū.

Tertio in illo tremendo iudicio verba iudicis promulgabunt: ſicut ſentētia diffinitiua. Unde nota in iſta ſententia ſpecialiter tria.
Primo cauſe magnitudinē ſiue imenſitatē de qua erit illa ſnia q2 non erit pecunie vel poſſeſſionis terrene ſꝫ dānationis vel ſaluationis eterne illi vero qui obtinebunt mutabunt ad poſſeſſionē hereditatis.q2 dicit Mat.xxv. Et ibunt hi in ſupplicū eternum: illi vero in vitam eternam.
Secundo nota in iſto iudicio auditoꝝ multitudineꝫ vel curie ſolēnitatem in cuius ꝯſpectu reprobi cōfundantur. totus eni mundus ꝯgregabit omnes angeli de celo omnes

homines de mundo omnes dyaboli de inferno vt dicitur Mat.xxv.Congregatur ante eum oēs gētes.Et ideo eſt bonum ↄſiliū cū homine qui de iure ſuo diffidit ante diez ſnīe periculoſe coꝛaz ſacerdote de cōpoſitione tractare. Vñ dicit ſapiens Eccleſiaſtici.xviij. Ante iudiciū: para iuſtitiam.

Tertio in illo iudicio tam tremendo vel ſnīa tremēda iudicis nota ſeueritatē vel inflexibilitatē. Vñ dicit Malachie.iij.Et quis poterit cogitare diez aduētus ei⁹ aut quis ſtabit ad videndū euz. Tanta nāqz erit tūc iudicis ſeueritas τ inflexibilitas ꝙ ſi beata virgo τ oēs angeli τ ſancti τ ſctē genua flecterent τ cū lachrymis oꝛarēt pꝛo aliquo qui eēt in moꝛtali peccato iudex non exaudiret eos qꝛ dicit pꝛouer. vi.zelus τ furoꝛ viri nō parcet in die iudicij nec acquieſcet cuiuſcunqz pꝛecibus nec ſuſcipiet pꝛo redemptione dona plurima.

Quarto et vltimo in iſto tremēdo iudicio facta ſtatim executioni dabuntur.De executione illius ſententie nota ſpecialiter tria.

Primo multitudinē τ potentiā miniſtroꝝ qui parati erūt ad verbū iudicis exequendū qꝛ dicit Mat.xiij.In cōſummatione ſeculi exibunt angeli τ ſeparabūt malos de medio iuſtoꝛuz τ mittent eos in caminuz ignis ibi erit fletus τ ſtridoꝛ dentium.

Secūdo in iſta executione nota impotētia τ anguſtiam repꝛoboꝛū qꝛ nulla erit via ad euadēduz. Vnde dicit Aug.O ꝙ̄ anguſte erit vndiqz repꝛoboꝝ vie ſuperius erit tunc iudex iratus inferi⁹ chaos inferni hoꝛrēdū a dextris accuſantia pctā a ſiniſtris infinita demonia ad ſupplicū trahentia intus ↄſcientia vrens foꝛis mūdus ardēs miſer peccatoꝛ ſic depꝛehēſus quo effugiet latere erit impoſſibile apparere intollerabile.τ ideo dr ap.ix.ꝙ deſiderabūt homies moꝛtem τ fuget moꝛs ab eis.

Tertio nota in iſta executione defectum τ carentiaz omniū auxilioꝝ tunc eniz chꝛiſtus que tm̄ miſericoꝛs eſt ꝙ pꝛo peccatoꝛibus tradidit ſemetipm ridebit in dānatione eoꝝ. In cuius ꝑſona.dicitur

prouer.i. Ego quoqꝫ in interi
tu veſtro ridebo. Sancti etiã
qui ſe pro ſalute omniũ morti
expoſuerunt nõ compatiẽtur
tunc miſerie reproborum ſed
potius gaudebũt in damnati
one eorũ quia dicitur in pſal.
Letabitur iuſtus cum viderit
vindictam ⁊c. Sicut eniꝫ nũc
eſt tempus clementie ſic erit
tunc tempus vltionis ⁊ vindi
cte ſicut dicitur in pſal. Cum
accepero tẽpus ego iuſtitias
iudicabo. Et hec de iudicio vl
timo dicta ſufficiant.

¶ De penis inferni cap. xlix.

Oſt tractatũ gene
ralis iudicij: ſequit̃ vide-
re de penis inferni eſt gloria
paradiſi. Iſta eſt enim vltima
dieta. ſ. a iudicio ad infernum
vel ad celum. Nã reprobi fa-
ciunt peſſimã dietam de iudi
cio ad eternũ ſuppliciũ. Iuſti
vero faciunt optimã dietaꝫ a
iudicio ad regnum eternum.

Primo igit̃ dicendũ
eſt de penis ⁊ ſupplitijs repro
boꝝ de quibꝰ notanda ſunt. v.
Primo penarum acerbitas.
Secundo penaruꝫ diuerſitas
Tertio penarũ diuturnitas.
Quarto penaruꝫ vniuerſitas
Quinto penaruꝫ inutilitas.

¶ Primo igitur pene repro-
borum erũt acerbiſſime ⁊ in-
tolerabiles. Grauiſſima eniꝫ
pena que in hoc mũdo poteſt
tolerari minor eſt pena purga
torij vt dicit Aug. in quodam
ſermone quanto magis pena
inferni. In ſignum huius ve-
hementis doloris dicit ſalua
tor in euange. Ibi erit fletus
⁊ ſtridor dentium.

Secundo pene iferni
erunt diuerſe. Unde nota ꝙ
in ſacra ſcriptura inueniũtur
nouem pene.
Prima eſt pena ignis.
Scđa pena ẽ vermis Ignis
ardebit carnem: vermis arde
bit mẽtem. De iſtis duabus
ſimul dicit̃ Iſa. vltimo. Ver
mis eorũ non moriet̃ ſi ignis
nõ extinguet̃. Tertia pena eſt
fetor vt dicitur in pſal. Ignis
ſulphur ⁊ ſpũs ꝓcellaꝝ pars
calicis eorum. i. pene eorum.
Quarta pena eſt frigus qꝛ di
citur Ioan. xxiiij. Tranſibunt
ab aquis niuium ad calorem
nimium quia erit maxima pe
na mutatio ſubita quia natu-
ra mutationes non patitur re
pentinas vt dicit ypocras.
Quinta pena erit fames ma-
xima. Iuxta illđ Iſa. lxv. Ser

ui mei comedent ⁊ vos eſurietis. Ibi nāqȝ eſt tāta inopia ꝙ neqȝ guttam aque poterūt habere. vt legitur Luc. xvi. de diuite epulone ſepulto in iferno. Unde Grego. Guttam aque petijt qui micam panis lazaro negauit Maxima pena erit fames q̄ ibi erit ⁊ magis mortalis eſt carentia viſionis diuine. Uñ Gre. Immortalis ſibi fames iterficit q2 faciē ſuā ſaluator eis abſcōdit Sexta pena eſt tortor vel potius tortores q2 dicit̄ Matt. xviij. Tradidit eum tortorib⁹ donec redderet vniuerſuȝ debitum.

Septima pena eſt horror. vnde Job. ix. Ubi nullus ordo: ſed ſempiternus horror inhabitat. ⁊ iſta erit maxima pena quia videmus ſi nunc apparereret nobis vnus ſolus dyabolus magnus horror ⁊ quaſi intolerabis eſſet quid ergo erit tunc: cum tot horribiles apparebunt.

Octaua pena erit tenebra in qua incarcerabuntur ⁊ ligabūt reprobi quia dicit̄ Matt. xxij. Ligatis pedibus ⁊ manibus ⁊ pedibus eius: proijcite eum in tenebras exteriores. Et Gregorius dicit in moralibus. Ignis infernalis concremationem habet. ⁊ nō lucem.

Nona pena ⁊ quaſi principalis erit dolor quia in illis penis non ſolum erit acerbitas ſed contrarietas. Unde dicit Gregorius in moralibus libro nono. Horrendum enim erit reprobis ibi dolor cū formidine flamma cum obſcuritate mors ſine morte finis ſine fine defectus ſine defectu quia ⁊ mors viuit ⁊ finis ſemper incipit ⁊ defectus deficere neſcit. Mors perimit ⁊ nō extinguit ⁊ dolor cruciat ⁊ pauorem non purgat.

Et ratio eſt quia cū peccator ⁊ dyabolus in culpa conſentiant iuſtum eſt vt creature in reproborum pena cōueniunt.

Et notandū ꝙ a diuerſis cauſis ipſis reprobis ineſt dolor. Sunt autem quattuor cauſe doloris.

Prima eſt quia amiſerūt bona temporalia huius mundi. Unde pſal. Cum interierit homo non ſumet omnia: nec deſcendet cuȝ eo gloria eius.

Secunda cauſa eſt: q2 tempus perdiderunt. Unde

Jere.i. Tranſijt eſtas: ꝛ facta eſt meſſis: ꝛ nõ ſaluati ſumus Dãnati nãqꝫ darent libenter totum mūduꝫ pro vno momēto temporis: ſi poſſent habere ad penitendum.

Tertia cauſa eſt: quia viſionem ꝛ gloriã dei perdiderunt. Vñ dicit Criſo. ꝙ omnes gehēne cruciatus: ſunt carentia viſionis dei.

Quarta cauſa eſt: qꝛ inferni vilitatē ꝛ miſeriaꝫ acquiſierunt. Eſt enim locus infernalis tenebroſus ꝛ penurioſus qđ erit maxima pena diuitibus ꝛ hominibꝰ voluptuoſis ꝛ magnatibꝰ: qꝛ in vita habuerunt domos ſine fumo: ꝛ ibi erit fumus ꝯtinuus: qꝛ dicitur Jſa.xlv. Fumus erūt in futuro meo. De iſtis penis dicit Bern̄. in ſermone de negocio ſpūali. o gehennalis regio fugienda vbi ignis ardēs: frigus vrens: vermis imortalis: fetor intollerabilis: mallei pcutientes tenebre palpabiles: cõfuſio peccatoꝝ innodatio vinculorum: horribilis facies demonum totus tremor ad huiuſmodi regionis memoriã.

Tertio eſt ibidem penaꝝ diuturnitas. Pene eniꝫ infernales erūt diuturne: imo ſempiterne: qꝛ dicit Jſa.xxxiij. Quis ex vobis poterit habitare cū ardoribꝰ ſempiternis? Et Mat.xxv. Diſcedite a me maledicti in ignē eternū. Dicit Greg. ꝙ ad magnã iuſtitiam iudicis pertinet vt nunqꝫ careãt ſupplicio: qui nūqꝫ dū viuerēt voluerūt carere pctõ. Et illud eſt ſumme horrendū in iſta pena: ꝙ ſit maxia ꝛ eterna. Si enim dãnati ſingulis diebꝰ flerent: ꝛ in fletu emitterent modicaꝫ lachrymã: plus de aqua per ꝓceſſum tēporis de oculis vnius dãnati exiret qꝫ ſit aqua totius mundi. Cuius ꝓbatio eſt: quia illa aqua eſt infinita: aqua autem totus mundi eſt finita.

Quarto eſt in inferno penaꝝ vniuerſitas. Sūt enim quidã dicere volētes ꝙ in inferno vniuerſe partes hois: tã corporis qꝫ anime poſt diē iudicij erūt in igne: qꝛ dicitur in Mat. Timete euꝫ qui poſtqꝫ occiderit: põt corpus ꝛ animã perdere in gehennam ignis. Nunc aūt videmus ꝙ hõ nõ poſſet ſine maximo tormento ignē in parte vnꝰ digiti ſuſti-

nere per vnā horam. quantus ergo erit dolor: quādo tot⁹ hō ardebit in igne? Vn̄ in ſignū iſtius maximi doloris dicͭ ſaluator freq̄nter i euāgelio. Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentium. Quinto ⁊ vltimo iſte pene infernales erūt inutiles ⁊ infructuoſe. Pena eni p̄ſentis vite breuis eſt leuis ⁊ fructuoſa: ſꝫ futura eſt longiſſima ⁊ grauiſſima: ⁊ infructuoſa: qꝛ ſi dānat⁹ flendo: tm̄ de lachrymis emitteret: quātum eſt de aqua in mari: nō ſufficeret ad lauandū maculam vni⁹ peccati mortalis. Erunt tn̄ intra ſe pniam agentes ⁊ preanguſtia ſpūs gementes: vt dicitͬ Sap. v. ⁊ tn̄ infructuoſe: qꝛ in iferno erit ſtimulus penitētis: nulla tn̄ erit correctio voluntatis Exemplum de ſctō patre qui orauit pro dyabolo ⁊ reſponſione domini: ⁊ obſtinatione dyaboli. Et hec de penis iferni dicta ſufficiant.

¶ De gloria paradiſi. cap̄. l.

Oſt tractatum de penis inferni ſequitͬ vltimo videre de gloria paradiſi. Hec enim eſt finis vltime dicte: quia finis eſt omniū deſideriorum de qua ad preſens tria ſunt dicenda: ſcilicet.

Valor impretiabilis.
Decor ineſtimabilis.
Honor infrangibilis.

¶ Primo igitͬ iſtius glorie celeſti eſt valor impretiabilis qꝛ dicitͬ. Iſa. lxiiij. Oculus nō vidit deus abſqꝫ te: que p̄paraſti diligētib⁹ te. Et illud Heb. j. Cor. ij. Oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor hoīs aſcendit que p̄parauit de⁹ diligentibus ſe. Valor autē iſtius glorie celeſtis attēditur in hoc ꝙ ita care de⁹ vendit eaꝫ ſuis amicis. Cōſiſtit enim petro martyriū crucis paulo cōſtitit decollationē capitis. Eſt autē veriſſimum ⁊ certum ꝙ deus nō decipiet vnum amicorū ſuorꝫ ⁊ quod plus eſt ipſe chriſtus emit gloriaꝫ illam pro amicis ſub tormento et ignominia crucis. Eſt eni certiſſimum ꝙ deus pater nō decipiet vnigenitū filium ſuum in emendo illud regnū. Cum ergo illud regnū tantum conſtitit filio dei ⁊ alijs eius amicis certū eſt ꝙ res maxima eſt ⁊ impretiabilis valoris. Vnde dicitͬ. j. Cor. vi. Empti eniꝫ eſtis precio magno glorificate ⁊ portate deū in corpore vr̄o. Secūdo gloria illa celeſtis eſt

decoris inextimabilis. Vnde Eccleſiaſtici.xliij. Pulchritu dinem coloris eius admirabitur ſenſus. Ex duobus pōt colligi decor illius regni. Primo ex decore rerū naturaliū inferiorum quas deus vult ita decorare ſicut videmus ꝙ lilium in hyeme apparet vile et poſtea decorat̄ in vere et eſtate. Vnde dicitur Matthei. vi. Conſiderate lilia agri.&c.

¶ Secūdo apparet decor illius glorie ex rebus artificialibus ſicut videmus ꝙ ligna lapides et metella per ſe vidētur vilia et quaſi terra ſed efficiunt̄ per artificem pulchra et ſplendida quādo ſunt polita et deaurata quantū igitur faciet ſummus artifex cuius ſapiētia eſt infinita in decorādis amicis ſuis beatis in illa celeſti gloria. Jō dr̄ Mat.vi. Si fenū agri qḋ hodie eſt et cras in clibanū mittitur ſic deus ſic veſtit quanto magis vos modice fidei.

Tertio gloria celeſtis et honoris inſuperabilis. Qḋ probatur ex quattuor.

Primo qꝛ oēs ſancti erūt reges: ſine volūtatis omnipotētes vt dicit Anſelmus Jō dr̄ Mat .xxv. Venite bn̄ dicti patris mei: pcipite regnū qḋ vobis paratū eſt ab.&c.

Secundo qꝛ omnes erūt filij chariſſimi et heredes dei: et coheredes chriſti. vt dicitur ad Ro. viij.

Tertio qꝛ erunt oēs quaſi dn̄i: chriſtus etiā in propria pſona honorabit eos: qꝛ dr̄ Lu.xij. Precinget ſe.ſ.xps et trāſiens miniſtrabit illis et faciet illos diſcūbere. Sicut filius regis conſueuit in ppria perſona ſeruire: qn̄ vult multum ſuos nobiles honorare.

Quarto qꝛ oēs erunt dij: ſicut dicit̄ in pſal. Ego dixi dij eſtis: et filij excelſi oēs. et hoc qꝛ diuinitas erit in ſctis et multitudine vel magnitudine dilectionis: que transformat amantem in amatum: vt dicit Aug. Et philoſophus dicit. Vnuſquiſqꝫ talis eſt: quale eſt dilectū. Si autem terrā diligis: terra es ſi autē deum diligis: quid dicam: deus eris nō audeo dicere ex me: ſꝫ per ſcripturā que dicit. Ego dixi dij eſtis et filij excelſi omnes. Jtem in illa celeſti curia conſidero alia tria: ſcilicet.

Locum ſumme glorioſum.

Sertum ſumme ſpecioſum.
Fructum ſumme ſpecioſum.
¶ Primo igitur in illo celeſti regno ad loc⁹ ſumme glorioſus: quia quilibet ſanctus erit in loco: in quo eſt ipſe dei filius: quia dicitur Joan. iij. Ubi ſum ego: illic ꝛ miniſter meus erit.

Secũdo in illo celeſti regno eſt ſeruũ ſpecioſum vel corona: qꝛ dicitur in pſal. de quolibet ſancto. Poſuiſti in capite eius coronaꝫ de lapide precioſo. Iſte lapis eſt margarita illa quã qui inuenit: vendit omnia: ꝛ emit eaꝫ vt dicit Matthei. xiij. Et nota ꝙ duplex eſt corona ſanctorum: ſcilicet aurea ꝛ aureola. Aurea dicitur premium ſubſtantiale quod cõſiſtit in tribus. ſ. in viſione dei clariſſima in fruitione ſuauiſſima intẽtione ſecuriſſima de qua dicit Eccleſi. xlv. Corona aurea ſuper mitraꝫ eius que eſt ornatus pontificum. Quia omnes ſancti non ſolum erunt reges omnipotentes ſue voluntatis ſꝫ etiam erunt ſacerdotes ꝛ pontifices offerẽtes deo ſemper ſacrificium laudis. Et ideo dicitur Apocalipſis. v. Feciſti noſ deo regnum ꝛ ſacerdotes.
Alia corona dicitur aureola ideſt cornula parua ꝛ iſta aureola ſecundum doctores dicitur quedam gloria accidentalis que debet ſanctis rõne operis excellentis datur eniꝫ tribus generibus opeꝝ. Datur enim virginibus ꝛ hec eſt florea. Datur martyribus: et hec eſt gemmea. Doctoribus ꝛ hec eſt ſtellea.
Aureola florea datur virginibus quia honore virginitatis floruerunt. Unde dicitur in pſal. de virgine virginuꝫ chriſto ꝛ agno quem virgines ſequuntur Gloria ꝛ honore coronaſti eum.
Aureola gemmea datur martyribus quia inſtar lapidi fortiſſimi ꝛ precioſi fuerunt. Unde dicitur in pſal. Poſuiſti in capite eius coronam de lapide precioſo.
Aureola ſtellea doctorib⁹ qꝛ celeſtia docuerunt. Unde dicitur Dañ. xij. Qui docti fuerint fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti ꝛ qui ad iuſtitiaꝫ erudierint multos quaſi ſtelle in ꝑpetuas eternitates. Et de muliere glorioſa dicitur Apo. xij. ꝙ erat amicta ſole ꝛ luna ſub pedibus ei⁹ ꝛ in car

pite eius corona ſtellarū duo
deci. Mulier amicta ſole eſt
anima doctoris iuſtitie ⁊ ſa-
pientie diuine que eſt in cari
tate ⁊ luna ſub pedibus eius
q2 affectiones que per pedes
figurantur habent plenā pie-
tatem que per lunā intelligit
que eſt valde humida. Coro-
na ſtellaruȝ ſigāt aureolā do
ctorum. Unde ⁊ erant ſtelle
duodecim in corona q2 duo-
denarius numerus abundās
eſt in quo itelligitur ꝙ doctri
na ſacre ſcripture eſt abundā
tiſſima omnis iuſtitie ſicut fu
it doctrina chriſti: qui fuit do
ctor doctorum de cuius do-
ctrina dicitur in Matth. Ni
ſi abundauerit iuſtitia veſtra
pluſꝗ̄ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoruȝ:
non intrabitis in regnum ce
lorū. Peccatores autem ⁊ re
probi qui in mundicia caſtita
tis non abundāt vt virgines
nec fortes: nec perſeuerantes
fuerunt in amore chriſti ſicut
martyres: nec veritateȝ porta
uerunt in ore vt doctores: au
reolā non habent. Et q2 gra-
tiā dei hic non habuerunt. id
circo aureolā gloriam ſubſtā
tialis premij non habebunt. ⁊
ſic omni corona aurea ⁊ au-
reola carebūt quid aliud erit:
niſi ꝙ pro loco corone eterne
felicitatis: coronabuntur coro
na eterne calamitatis iuxta il
lud quod dicitur Iſa. xxij. Co
ronās corōabit te tribulatōe.

¶ Tertio in illa celeſti gloria
benedicta erunt fructus opti
mi ⁊ vberrimi. vnde nota ꝙ
in ſacra ſcriptura inueniūtur
tres fructus differentie. ſ.

Fructus crucis triūphalis.
Fructus gratie ſpiritalis
Fructus glorie immortalis ⁊
quilibet eſt in quadruplici nu
mero.

¶ Primo igitur ſunt duode
cim fructus crucis ⁊ paſſio-
nis chriſti.

Primus fructus eſt
demonum expugnatio quia
abſtulit eis totū mundi prin-
cipatū. Iuxta illud quod dici
tur Ioh. xij. Nunc princeps
mundi huius eijciētur foras.

Secundus fructus ē
carceris iferni confractio vñ
pſal. Attollite portas pricipes
veſtras: ⁊ eleuamini. ⁊c̄.

Terti⁹ fructus ē mor
tuoꝝ ⁊ peccatorum ſuſcitatio.
vñ dr̄ prime ad Coꝝ. xv. Si-
cut in adā oēs moriuntur: ita
⁊ in xp̄o oēs viuificabuntur.

Quartus fructus eſt captiuorū redemptio. vnde .i. Cor. vi. Empti .n. eſtis precio magno: glorificate. etc.

Quintus fructus eſt inquinatorū mundatio. Vnde Apo. i. Dilexit nos ꝛ lauit nos: in ſanguine ſuo.

¶ Sextus fructus eſt cecorū illuminatio. Vnde Iſa. xxxv. Tūc aperientur oculi cecorū.

¶ Septimus fructus eſt tepidorum ꝛ frigidorū calefactio. Vnde pſal. Nō eſt qui ſe abſcondat a calore eius.

¶ Octauus fructus eſt deformiū ꝛ turpiū decoratio. Vnde in pſal. Aſperges me dn̄e yſopo ꝛ mūdabor lauabis me ꝛ ſuper niuem dealbabor.

¶ Nonus fructus eſt ſitibūdorū vel ſitientiū potatio ꝛ recreatio Ioh. vi. Sanguis meus vere eſt potus.

¶ Decimus fructus eſt pr̄is placatio. Vnde Hebre. xij. Acceſſiſtis ad ſanguinis aſpſionem meli⁹ clamantem q̄ꝫ abel clamauit vindictā. Iuxta quod dr̄ Gen̄. iiij. Ecce vox ſanguinis fratris tui abel clamat ad me de terra. ſ. iuſtitiā ꝛ vindictā peccati ſed ſanguis chriſti clamauit melius ſcilicet miam: quia peccatores deo patri reconciliauit.

¶ Vndecimus fructus eſt ianue padiſi aptio. vnde Gen̄. xxviij. Non eſt hic aliud niſi dom⁹ dei ꝛ porta celi: que. ſ. facta eſt aperta in apertione lateris xp̄i. Eodē nāqꝫ tēpore aperta eſt porta paradiſi dn̄o ſ. moriente: que clauſa fuerat adā p̄uaricāte in hora nona.

¶ Duodecim⁹ fructus ꝛ hereditatis celi acquiſitio ꝛ confirmatio: qr vt⁹ dr̄ Matth. xxvi. Hic eſt ſanguis noui teſtamenti. In veteri teſtō ſanguine cōferebātur terrena. in ſanguine āt noui teſti. i. paſſionis confert hereditas eterna. De iſto fructu multiplici dr̄ i pſal. Et erit. ſ. crux: xpi tāq̄ꝫ lignuꝫ quod plātatū eſt ſecus decurſus aquaꝝ. i. gratiaꝝ abundatiā: que ſine menſura fuerunt in xpo qđ fructū ſuū dabit in tēpore ſuo. i. in tempore mortis ſue ſacratiſſime ꝛ bn̄dicte.

¶ Secundo ſunt duodecim fructus gratie ſpūalis: de quibus dr̄ Gal. v. fructus autē ſpūs ſunt: caritas: gaudium: pax: patientia longanimitas bonitas: benignitas: manſuetudo: fides modeſtia: cōtinentia: caſtitas. Et de iſtis duode

cim fructibus dictum eſt ſupe
rius in tractatu de fructibus
ſpiritusſancti:ideo nihil ad p̄-
ſens addemus.

¶Tertio ſunt duodecim fru-
ctus glorie immortalis.

Primus fructus eſt
ſanitas abſq; īfirmitate pſal.
Qui ſanat omnes infirmita-
tes tuas.

Secundus fructus ē
iuuentus ſine ſenectute.vnde
pſal. Renouabitur vt aquile
iuuentus tua.i.xp̄i:q2 in etate
chriſti.xxxiij.annoꝝ ſemper
manebunt ſancti.vt dicit apo
ſtolus Ephe.iiij. Donec oc-
curramus omnes in virum
perfectū i menſurā etatis ple
nitudinis chriſti.

Tertius fructus ē ſa
tietas ſine faſtidio vnde pſal.
Satiabor:cū apparuerit glo-
ria tua.

Quartus eſt libertas
ſine ſeruitute. vnde Ro.viij.
Creatura liberabit̄ a ſeruitu-
te corruptionis libertatē glo-
rie filiorum dei.

Quintus fructus eſt
pulchritudo abſq; deformita
te.vnde apoſtolus. Reforma
bit corpus humilitatis noſtre
configuratum corpori clarita
tis ſue.

Sextus erit īpaſſibili
tas vł imortalitas.vnde Iſa.
xxv. Precipitabit dominus
mortem in ſempiternum.

Septimus erit abun
dātia ſine idigentia vnde dr̄
Deut.viij. Rerum omnium
abundantia perfrueris.

Octauus eſt pax ſine
perturbatione.

Nonus erit ſecuritas
abſq; timore. De his duobꝰ
dicitur Iſa.xxxij. Sedebit po
pulus meus in pulchritudine
pacis ⁊ in tabernaculis fidu-
cie.⁊ in requie opulenta.

Decimus erit cogni
tio abſq; ignorātia vnde apo
ſtolus.i.Cor.xiii. Videmus
nunc per ſpeculū in enigma-
te: tūc autem facie ad faciem.

Undecimus ē gloria
ſine ignominia.vnde apl's ad
Col.iij.Cū xp̄s apparuerit vi
ta veſtra:tunc ⁊ vos appare-
bitis cum ipſo in gloria.

Duodecimus ē gau
diū ſine triſtitia.Sed de iſto
gaudio nota q̄ ſunt ſex cauſe
precipue quare ſancti gaude-

bunt.ſ.loci amenitas: quā poſſidebūt iocūda ſocietas i qua regnabūt corporis glorificatio quā habebūt.mūdus quē cōtēpſerūt.infernus quē euaſerūt.Iſti.n.fructus figurant̄ p duodeci fruct⁹ ligni vite qđ erat i medio padiſi.vt legitur Apoc.xij.Fruct⁹ ſūme bonos det nobiſ xp̄s q creauit i celo. Itē in illa celeſti gloria conſideranda ſunt alia tria multis ſuſpirijs affectāda ſcȝ.
Ameniſſima ciuitas
Amantiſſima ſocietas.
Ampliſſima felicitas.
¶ Primo ergo celeſtis gloria hȝ ameniſſimā ciuitatem. Vñ pſal. Glorioſa dicta ſūt de te: ciuitas dei. Vñ nota ꝙ ciuitas iſta eſt glorioſiſſima ſpecialiter in trib⁹. Habȝ.n.
Figuram valde ſpacioſam.
Menſurā ſpacioſam.
Structuraȝ valde precioſam.
¶ Prio igiť iſta ciuitas beata ē i figura valde ſpecioſa eſt eni i quadrū diſpoſita ⁊ formata vt dr̄ Apo.xxi. Ciuitas i quadrū poſita ⁊ quadrata: figurat ſoliditateȝ ⁊ ſecuritateȝ illi⁹ regni celeſtis: ſic videm⁹ ꝙ figura quadrata eſt ſolidior ꝙ̄ȝ alia figura. Unde lapides conſueuerunt quadrari: ⁊ poſtea in edificio collocari.ita etiam ſummus artifex deus lapides ſuos ideſt viros ſuos ⁊ electos ſuos conſueuit quadrare quadratura virtutuȝ. ſ. prudentia: temperantia fortitudine: ⁊ iuſtitia. ⁊ ſic locare i edificio regni celeſtis.

Secundo ciuitas iſta eſt i menſura valde ſpacioſa. vñ dicit Ber.ad lr̄am ꝙ quilibet ſctūs in celo empireo habebit locū ſuū ſibi aſſignatuȝ proprium ⁊ ſpecialem magis ſpacioſuȝ ꝙ̄ȝ ſit ab oriente vſqȝ ad occidentē. De menſura iſtius ciuitatis dr̄ Apoca. xxi. ꝙ habet ſtadia duodecim milia. Standum eſt menſura quinquaginta paſſuum. Quiquagenarius vero numerus in ſacra ſcriptura remiſſioneȝ peccatorum ſignificat. Quia in quinquageſimo anno qui dicitur iubileus ſecundum legem fiebat remiſſio debitorū ⁊ reuertebatur quilibȝ ad poſſeſſiones ſuas ⁊ ad terram patrum ſuorum vt dicitur. Leuitici.xxv. Beata ciuitas iſta bene menſuratur per ſtadia que continent vt dictū eſt paſſus quiquaginta qꝛ inſtar iubilei quiquageſimi anni om

nibus iſtius ciuitatis ciuibus primitus peccata dimittūtur ⁊ ſic remiſſis peccatis ad poſ ſeſſionem ſuā ⁊ hereditatem eternā ad quā erant vel ſunt predeſtinati faciliter reuertun tur. Et ideo quilibꝫ homo de bet eſſe ſollicitus de peccatis ſuis per pniam delendis qꝛ alias non poſſet eſſe ciuis re- gni celeſtis qꝛ ibidē dicitur. ſ. Apo.xxi. ꝙ non intrabit in eā aliquid coinqninatū ⁊ faciēs abhominationē ⁊ immundi- ciā. Sed valde notandum eſt ꝙ ſtadia ſunt duodecim mi- lia. Per numerū duodenari um qui eſt numerus abun- dans deſignatur abūdantia meritoꝝ ⁊ bonorū operū ſine qua non eſt aliquis conciuis ciuiū ſupernoꝝ qꝛ dicit ſalua toꝛ. Matth.v. Niſi abunda- uerit iuſtitia veſtra pluſquāꝫ ſcribarum ⁊ phariſeoꝝ nō in trabitis in regnū celoꝝ. Juſti tia phariſeoꝝ erat in opere. ex teriori non interiori virtute qꝛ ex timore erat nō amore: ⁊ iō erat nimis ſtricta. Sicut vi- demus ꝙ timor habet cor ho minis valde conſtringere ⁊ amor dilatare. Unde in pſal. dr̄ de virtute caritatis. Latū mādatū tuū nimis. Per mil lenarium autem numerū qui eſt vltimus limes ⁊ terminus numerorū figuratur elegāter illud celeſte premiū qd̄ eſt fi- nis ⁊ eques oim̄ deſideriorū vt dicit Aug. ⁊ in pſal. Satia bor cū apparuerit gloria tua.

Tertio illa ciuitas bea tiſſima eſt ſtructura p̄cioſiſſi ma qꝛ dicit̄ Apo.xxi. ꝙ fun- damenta muri ciuitatis ſunt omni lapide. precioſa ornata. Ubi notādū eſt ꝙ duodeciꝫ lapides p̄cioſi nominantur ⁊ ponūtur in edificio huius ci- uitatis. ſ. iaſpidis: ſaphirus: cal cedonius: ſmaragdus: ſardo nix: ſardius: criſolitus: berillꝰ: thopaſius: criſopaſſus: iacin- ctus: ametiſtus. Jſti duodeci lapides p̄cioſi ⁊ fundamenta les iſtius ciuitatis celeſtis ſi- gnificare pn̄t duodecim arti- culos fidei que eſt fundamen tū omnis boni ⁊ premiȷ̄ futu- ri vt dr̄ apoſtoloꝝ. ix. Fides ē ſperādaꝝ rerū ſubſtātia. i. fun damētū eternoꝝ bonoꝝ. Uel iſti duodecim lapides funda mentales ſignant virtutū per fectiones quibꝰ aīa per gratiā hic ꝑficit̄ quibꝰ etiā celeſte pre miū fabricat̄. Et ſicut ſunt q̄t tuor ternarij precioꝝ lapiduꝫ

ſic reſpõdent eis quattuoꝛ tri
nitates perfectionum.

Prima tritas lapidū
eſt iaſpis ſaphirus calcedoni
us que ſigāt fidē que dꝫ hr̄e
p̄cioſaꝫ ⁊ nobileꝫ trinitatem.

Fides nāqꝫ debet eſ
ſe viuēs non moꝛtua ⁊ hoc ſi
gnat iaſpis qui eſt viridis co
loꝛis.Coloꝛ.n.viridis in her-
ba vel plāta vel arboꝛe ſignū
eſt vite ⁊ ecōuerſo ſignum eſt
ꝙ vita plante deficit qn̄ viroꝛ
eius:marceſcit ſic qn̄ in hoie
eſt viroꝛ honeſtatis ⁊ bone
operationis tūc eſt maximuꝫ
ſignū eſt coꝛdis viuentis ali-
as eniꝫ fides moꝛtua eſt ⁊ in
foꝛmis nec eſt fundamentuꝫ
edificij celeſtis.Et ſicut iaſpiſ
fugat fantaſmata ſic fides vi
uens ⁊ virens per bona ope-
ra vitat omnia dyaboli ma-
chinamenta.

Fides etiam debet eſ
ſe celeſtis non terrea:ideſt de
celeſtibus bonis non de ope
ribus terrenis anxia celeſtis
⁊ diuina non humane ratio-
ni innixa.qꝛ dicit Greg.Fi-
des non habet meritum vbi
humana ratio pꝛebet expe-
rimentum. Et hoc ſignat ſa-
phirus qui habet celeſtem co
loꝛem ſicut celū cerenū.Et ſi
cut nobilis ſaphirus fugat ve
nenoſa ⁊ moꝛtificat arancam
ſic vera fides venenoſis ſug-
geſtionibus reſiſtit ⁊ culpam
in coꝛde occidit ac de coꝛde
expellit. Vnde dicitur Actu.
xv. Fide purificās coꝛda eoꝝ.

Tertio fides debet eſ
ſe foꝛtis:non infirma contra
ꝑſecutiones ⁊ ꝑicula vniuer
ſa:⁊ dyabolica nocumēta qꝛ
dr̄.i.Petri.v.de dyabolo.cui
reſiſtite foꝛtes in fide. Et hec
ſignat calcedoniꝰ:qui in colo
re eſt pallidus:⁊ omnis ſcul-
pture repulſiuus: omni nāqꝫ
ſculpture reſiſtit:⁊ nullā reci-
pit:ſic qui habet verā fidem:
vtiqꝫ per penitentiā eſt palli-
dus ⁊ moꝛtificatus:ſed nullā
ſculpturā extraneā peccati re
cipit:ſed ſecū conſeruat ſolaꝫ
imaginē dei ad quaꝫ eſt crea
tus. Vnde nota ꝙ dyabolus
in quibuſdā non inuenit fidē
catholicam vel foꝛtem in illis
ſculpit ⁊ foꝛmat figuram leo-
nis.i.peccatum ſuperbie.
In quibuſdam figuram dra
chonis.i.peccatum inuidie.
In quibuſdam figuratur ca-
nis:ideſt peccatum ire.

In quibuſdam figurā talpe.i. peccatum auaritie.
In quibuſdam figuram aſi-ni:ideſt peccatum accidie.
In quibuſdam figuram lupi ideſt peccatum gule.
In quibuſdam figuram vrſi ideſt peccatum luxurie.
Contra quod monet apoſtolus Ro.xij. Nolite conformari huic ſeculo: ideſt peccatis que ſunt in hoc ſeculo.
¶ Secunda trinitas lapiduꝫ eſt ſmaragdus:ſardonix:ꝛ ſardius. Et iſti tres lapides precioſi ſignāt ſpem que habet ſimiliter nobilem claritatem. Eſt enim.
Spes venie.
Spes gratie
Spes glorie.
¶ Spes venie figuratur per ſmaragdum qui colorem habet viridem ꝛ gratioſum ꝛ curat diuerſas īfirmitates ꝛ ſpecialiter morbum caducū. Color viridis ꝛ gratioſus in ſmaragdo:ſignat virtutem gratie que incipit per ſpem venie reuiuiſcere in viro penitēti ꝛ cōtrito. Et ſicut color ſmaragdi eſt valde gratioſus:ſic ccōuerſio peccatoris per penitentiā reuiuiſcentis:eſt gratioſa deo ꝛ angelis Vnde dicitur Luce.xv. Gaudium eſt angelis dei ſuper vno peccatore penitentiam agente. Et ſicut ſmaragdus fugat febres ꝛ curat morbum caducum ſic ſpes venie fugat tentationes ꝛ ſanat omne peccatum qꝛ vt dicitur in pſal. Non derelinquet omnes que ſperant in eo. Et in Prouer.dicitur. Septies in die cadit iuſtꝰ ꝛ reſurget. Septies in die cadit per ruinam ſeptiformis culpe: ſcilicet ſupbie:ire:auaricie: accidie: gule: inuidie.ꝛ luxurie ꝛ tamen reſurget in virtute ꝛ in efficatia ſeptiformis gratie.

Spes auteꝫ gratie eſt qua quis non confidit de viribus proprijs nec de diuitijſ ſed ſolū de gratia dei vt dicit in Leuitico. Maledictus homo qui confidit in homine ꝛ ponit carnem brachiuꝫ ſuū.i. carnalem hominem fortitudinem. Et ſequit. Beatus qui confidit in domino ꝛ eſt dominꝰ fiducia eius. Talis qui non ſolū ſperat in omnibus bonis ꝛ in malis de ſola gratia dei recte figuratur per ſardonicē. Nā ſardonix eſt tricolor in ymo niger in medio cādidus in ſupremo rubicūdus.

Quia ſpes gratie facit tria bona in ſperãte. Facit.n. yma.i. terrena nigreſcere ⁊ contẽnere ⁊ yma inferni timere. Fac in medio.i.in corde candiduz i.caſtũ eẽ.iuxta illud pſal. Cor mundũ crea in me de⁹. Facit etiã in ſupremo.i.in deo rubeſcere per caritatẽ ⁊ vino dilectionis dei ⁊ ꝓximi odorifeꝝ eſſe.vt dr̃ Canti.i. Super vinũ.i.pluſq̃3 vinũ diligũt te. Et ſicut ſardonix facit hominem humilẽ ⁊ pudicũ ⁊ caritatiuũ ſic ſpes diuine gratie facit hominẽ deſcendere ⁊ de ꝓprijs meritis non ſuperbire ⁊ in ſolo deo ſperare q2 ſpecialiter de p̃ſumẽtib⁹ de ſe dr̃ in pſal. Ecce homo qui nõ poſuit deum adiutorem ſuũ ſed ſperauit in multitudine diuitiaruz ſuarum:⁊ preualuit in vanitate ſua.

Spes glorie eſt certa ⁊ ſecura expectatio futuri ⁊ eterni boni ex gratia ⁊ meritis ꝓueniens vt dicit magiſter ſententiaꝝ. Iſta gloria figuratur per ſardiũ qui eſt rubei coloris eo ꝙ ſpes regni celeſtis fuit martirib⁹ cauſa effuſiõis ꝓprij ſanguinis. De quib⁹ dicitur Apo.vij. Iſti ſunt qui venerunt ex magna tribulatione ⁊ lauerũt ſtollas ſuas i ſanguine agni.i.xp̃i paſſionis ſanguine rubicundi. Iuxta illud qd̃ dr̃ Iſa.lxiij. Quare rubrũ eſt veſtimẽtũ tuũ dr̃ in pſona dei patris.i.quare corpus tuũ per inocentiã candidũ eſt paſſionis ſanguine cruentatum. Et ſicut ſardius gaudiũ aſcẽdit ⁊ timorẽ expellit ⁊ hoĩem audacez reddit ita ad litteraz ſpes glorie aſcendit in homine gaudiũ ſpirituale ⁊ celeſte ⁊ expellit timorem mundanũ ⁊ humanũ ⁊ ſeruilem quia vt dr̃.i.Ioã.iiij. Perfecta caritas foras mittit timorem ⁊ tãdem hominez reddit audacez ſcilicet contra hoſtiũ tribulationez ⁊ perſecutionez de domino preſumentez vt dr̃. Iudith.vi. Non derelinquis preſumentes de te ⁊ de tua virtute gloriãtes humilias.

Tertia trinitas lapidũ eſt criſolit⁹:berillus ⁊ thopaſius. Iſti tres lapides ſignificãt caritatez que habet ſimiliter ſuã nobiliſſimã trinitatẽ debet.n.caritas habere tria.ſ.
Specioſam puritatem
Fructuoſaz bonitatez.
Candidoſam veritatem.

¶ Debet eniꝫ caritas eſſe pu
ritate ſpecioſa vt nõ ſit imun
da bonitate fructuoſa vt non
ſit dilectio vana veritate radi
oſa vt nõ ſit dilectio ficta. iſtã
trinitatẽ nobileꝫ caritatis de-
ſcribit apoſtolus.i.Thi.i. di-
cens. Finis p̄cepti eſt caritas
de corde puro ⁊ ꝯſcientia bo
na ⁊ fide nõ ficta. Virtus.n.
caritas vt dictũ eſt ſpecioſiſſi
me trinitatis ideo dicitur de
corde puro eſt fructuoſiſſime
bonitatis ideo dicit̃ de ꝯſciẽ-
tia bona eſt radioſiſſime veri
tatis ideo dr̃ de fide nõ ficta.

Primo igit̃ caritas
debet eſſe puritate ſpecioſa ⁊
de corde puro vt nõ ſolum ſit
dilectio ĩpura vel imunda vel
coinquinata ſiue luto cupidi-
tatis qualis eſt amor diuitia
rum tẽporaliuꝫ ſiue fumo va-
nitatis qualis eſt amor põpa
rum ſeculariũ. Talis caritas
figurat̃ in criſolito qui eſt gẽ-
ma valde nobilis ſcintillas e-
mittens vt ignis capaciſſima
qꝛ ſi mixta ignẽ ponatur citiſ-
ſime inflamat̃. Certũ eſt eniꝫ
ꝙ ignis eſt puriſſime virtutis
eſt enĩ virtus ignea caritatis
inſtar ignis qꝛ ſicut ignis au-
fert omnẽ rubiginem ⁊ impu-
ritatẽ de auro ⁊ argẽto ⁊ om-
ni metello ⁊ reddit ipſuꝫ purꝫ
⁊ lucidum ſic caritatis incen-
dium tollit de corpore huma-
no oẽm fetoreꝫ peccati:⁊ facit
ipſum mundũ. Sicut eni cri-
ſolitus eſt amatiuus ⁊ capax
ignis qꝛ iuxta ignẽ poſitus ad
ſe trahit ⁊ rapit ignem ſic cor
purꝫ cum appropinquat ad de
um qui eſt ignis ꝯſumens.ij.
aplm̃. Heb.xij. Sentiẽs ignẽ
diuinũ ſtatim ardẽtiſſime de
ſiderio inſtar criſoliti rapit et
trahit in ſe diuinã dilectioneꝫ
Incorruptio eni facit eſſe pro
ximũ deo vt dicit̃ ſapi.vi. Ap
propinquatio ad deum facit
ignem diuinũ rapere ⁊ trahe
re ad ſeipſuꝫ. Et ideo ſaluator
noſter vt nos poſſet igne ſue
caritatis incendere: dignatus
eſt nobis appropiquare. Vn
de dicitur Luce.xij. Ignẽ mit
tere in terram ⁊ quid volo ni
ſi vt ardeat.

Secũdo caritas debꝫ
eſſe in bonitate fructuoſa ⁊ cõ
ſciẽtia bona: vt nõ ſit dilectio
inutilis ⁊ vacua qꝛ dicitur.i.
Joã.iij. Non diligamus ver
bo neqꝫ lingua: ſꝫ opere ⁊ ve-
ritate. Et Grego. in moralibꝰ
Amor dei nunqꝫ eſt ocioſus:

operatur enim magna ſi eſt ſi autē operari renuit amor nō eſt quia probatio dilectionis exhibitio eſt opis. Iſte amor ſignatur per berillum qui eſt lapis viridis ⁊ aliquantulum pallidus ⁊ in figura ſex angulorū eſt pollitus quia qui habet caritatem debet ad proximum viuere per honeſtē conuerſationem debet palleſcere ad ſeipſuꝫ per carnis mortificationē. debet etiam ſex angulos habere ad pauperē ⁊ egenum per cōpaſſionem ⁊ operꝫ miſericordie exhibitionē que ſunt in numero ſenario vt dicitur Matthei. xxv. Saluator noſter qui eſt verus iudex qui de ipſis in iudicio habꝫ querere rōnē. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mādu care. ſitiui: ⁊ dediſtis mihi bibere. nudus eraꝫ: ⁊ cooperuiſtis me. hoſpes erā ⁊ recepiſtis me. infirmus fui: ⁊ viſitaſtis me. in carcere fui: ⁊ veniſtis ad me.

Tertio caritas debet eſſe veritate radioſas fide nō ficta: vt nō ſit dilectio ſimulata aut palliata ſꝫ luminoſa qꝛ dicitur. i. Joan. ij. Qui diligit fratrē ſuum in lumine manet qꝛ qui caritatē habet per exēplum bone conuerſationis ⁊ honeſtatis lucet. Hanc figurat thopaſius qui in duobus coloribꝰ: ſcilicet aureo ⁊ ethereo ſplendet ⁊ omnium gemmarum ſuperat caritatem in conſpectu ſui, puocat aſpicientem. Duo colores thopaſij ſignant dilectionē dei ⁊ primi Ethereus color ſignat dilectionem dei: ⁊ aureus dilectioneꝫ proximi qꝛ vnus eſt color celeſtis ⁊ alius terrenus quia in his duobus tota lex pēdet. Et ſicut thopaſius ſuperat omnem claritatem omnium gemmarū ita caritas eſt maior omniuꝫ virtutum. vt dicit apoſtolus. i. Cor. xiij. Et ſicut thopaſius recipit in ſe qualitatem omniū gemmarum ſic caritas facit omniū opera virtutū. Quia dicitur. i. Cor. xiij. Caritas patiens eſt ⁊ ita exercet opus patiētie benigna eſt ⁊ ita exercet opus benignitatis ⁊ miſericordie. Et ſeqtur. Omnia ſuffert oia credit omnia ſuſtinet. Unde Proſper dicit in libro de vita contemplatiua ꝙ caritas eſt mens ⁊ anima omniū virtutum qꝛ ipſa eſt ſicut anima ⁊ virtutes anime ſunt potētie ſiue mentes: qꝛ ſicut anima facit oculū

videre aurẽ audire pedes am
bulare ꝛ ſic de alijs : ita cari-
tas facit oculuꝫ mẽtis ad pau
perem aperire aures diuina
pꝛecepta audire ꝛ man⁹ ope-
ra iuſtitie exercer̃.ꝛ ita de om
nib⁹ alijs bonis que caritas
tanq̃ȝ ſibi pꝛopꝛia vult omnia
adimplere.

Quarta trinitas lapi
dum pꝛecioſoꝛum eſt criſopaſ
ſus iacinct⁹:ꝛ ametiſtus.Jſta
trinitas lapidum ſigãt iuſtiti-
am ꝛ equitateꝫ generalẽ que
ſplẽdoꝛ eſt omnis virtutis: ex
qua omnes viri boni omnia
bona nominantur.vt dicit tul
lius de officijs libꝛo.iij.Jſta ſi
militer habet quandaꝫ nobili
tatem.Cum enim iuſtitia ſit
virt⁹ vnicuiqꝫ reddens quod
ſuum eſt:vt ait Ambꝛoſius li
bꝛo de officijs.Juſtitia eſt vir
tus vnicuiqꝫ quod ſuum eſt
reddens.Reddit igitur om-
nis homo per iuſtitiam.
Sibiipſi continentiam.
Pꝛoximo amicitiam
Deo honoꝛificentiam.
¶ Pꝛimo iuſtitia reddẽs ho
mini continentiam ſignifica-
tur per criſopaſſum qui eſt la
pis igneus de nocte:ꝛ aureus
de die.in quo ſignificatur cõ
tinentia viri iuſti:qui ſemper
eſt ſplendens:ſiue in aduerſi-
tate tentationũ:que figuratur
per noctem.ſiue in pꝛoſperita
te delitiarum que ſignificat̃
per diem. Nam iſtis duob⁹
pꝛecipue continentia vel caſti
tas impugnatur.ſ. tentationi
b⁹ hoſtis:ꝛ fomentatione car
nis. Nam plures vincuntur
in pꝛoſperitate delitiarum:q̃ȝ
in aduerſitate temptationum
iuxta qđ dr̃ in pſal. Cadent a
latere tuo mile:ꝛ decꝫ milia
a dextris tuis. Lat⁹ autem ſi
niſtrũ ſignat tentationes dya
boli:dextrũ vero ſignificat de
litias mundi. Pautioꝛes igi
tur ſunt qui cadunt aduerſita
te tentationis:ꝛ plures qui la
buntur in tẽpoꝛalib⁹ abũdan
tijs.Bñ autẽ eſt iuſtitia iſtar
criſopaſij ignea ꝛ aurea:qꝛ ad
cuſtodiã caſtitatis occurrit iu
ſtitia duob⁹ mõis.ſ.recte aſcẽ
dendo ad celũ ſicut ignis:con
ſiderãdo bona celeſtia ꝛ eter
na.ne foꝛte illa per momenta
neã luxurie delectationẽ amit
tat.Jn perſona taliũ dicit̃ in
pſal.Dñe quis habitabit i ta
bernaculo tuo aut quis rege-
ſcet in mõte ſcõ tuo?Et rñde
tur.Qui igreditur ſine macu
la.ꝛ operat̃ iuſtitiã.Null⁹op-

videtur mai⁹ eſſe iuſtitia: que delectationi momentanee bo na celeſtia ꝛ eterna p̄fert. Oc currit etiā vir iuſtus cuſtodit caſtitatis inſtar auri quod eſt ponderoſiſſimum: q̄n rectiſſi me ꝛ velociter deſcēdit ad cē trum.i.ad infernū conſideran do ne forte delectatione mo mentanea ꝛ modica incurrat eterna ſupplicia: q꞉ dicit Gre. Momentaneū eſt quod dele ctat: ſed eternū quod cruciat. Ita deſcendebat ad inferum ezechias vt dicit Iſa. xxxviij. Ego dixi in dimidio dierum meoꝝ vadaꝫ ad portas inferi. Optime nāqꝫ cōſuluit per di midio dierum ſuorū ꝙ vadat homo ad infernū in dimidio vite ſue.ideſt dum eſt iuuenis ꝛ ſanus.ꝛ hoc per diligentem conſiderationē: vt poſtea non deſcendat in fine vite ſue per eternam damnationem.

Secundo iuſtitia red dens proximo ſuo amicitiā: ſi gnatur per iacinctū: qui eſt la pis precioſus: hn̄s coloreꝫ ce ruſcum quaſi celū. Iſte lapis conformat ſe aeri. Vn̄ in nubi lo eſt nubilus: in ſereno eſt ſe renus. Color celicus vel ceru leus in iacincto ſigāt diuinuꝫ amorē celeſtē per deſideriū in viro iuſto q꞉ amicitia que ipē ditur proximo debet radicari in celo.i.in amore diuino. Iuxta qđ dicit apl's Ephe.iij. In ca ritate radicati ꝛ fūdati. Quia vt ait Greg. Ille caritatē ve raciter hꝫ: qui ꝛ amicū diligit in deū: ꝛ inimicum diligit ꝑ deum. Bene autē iacinct⁹ eſt in nubilo.nubilus: ꝛ in ſereno ſerenus: q꞉ vir iuſtus ſemper vult gaudere cuꝫ gaudentib⁹: ꝛ flere cum flentib⁹ vt dicitur ad Roma. xij.

Tertio iuſtitia reddēs honorificentiā deo ſignat per amet iſtuꝫ qui inter oēs gem mas purpureas obtinet prin cipatum: ſic ꝛ iuſtitia eſt p̄cla riſſima virtutū.vt ait ph̄us in ethicis.lib.v. Ametiſtuſ eſt ēt ex colore purpureo ꝛ violaceo permixt⁹: ꝛ flāmas ex ſe emit tit.q꞉ vir iuſtuſ qui vult deuꝫ honorare.dꝫ hēre tria.dꝫ eſſe inſtar ametiſti purpure⁹ ſicut roſa.i.iocunduſ in laude diui na. Quia rectos decet collau datio.vn̄ dicit in pſal. Debet etiā eſſe violace⁹.ſ.ſentire mo dica de ſeipſo et magna de deo.vt dicit ſaluator Luc.xvij. Cuꝫ omnia bn̄ feceritis dici-

te:ſerui inutiles ſumus:quod
debuimus facere nō fecimus
Debet etiā vir iuſtus eſſe fla-
meꝰ.ſicut helyas qui erat qua
ſi ignis.cuius verbū ſicut fa-
cula ardebat.vt dicit Eccleſi
aſtici.xlviij.De cuius zelo fla
meo dicitur.iij.Regū.xix.Ze-
lo zelatꝰ ſuz pꝛo domino deo
exercitum.⁊ hoc eſt pꝛopꝛium
opus iuſtitie.ſcilicet pꝛo diui-
no amoꝛe zelare.

¶ Secūdo illa gloꝛia celeſtis
hʒ amantiſſimaʒ ſocietatē qꝛ
ſancti coꝛā deo ſemper faciūt
choꝛeā oī iocūditate; plenam.
Vñ nota ꝙ in illa celeſti cho
rea vel ballata ſunt tria deuo
tiſſime conſideranda: ſcilicet.

Innumerabilis cetus
In terminabilis circuitus
Ineſtimabilis cantus.

Vere beata eſt illa choꝛea cu
ius cetus infinitas:cuius cir-
cuitus eternitas : cuius can-
tus felicitas.

Primo igitur in illa
celeſti choꝛea eſt cetꝰ vel exer-
citus infinitus.i.nō nobis:ſed
ſoli deo cognitus Ibi eniʒ eſt
rex chꝛiſtus tanq̄ʒ monarcha
precipitꝰ:⁊ ceſar auguſtus ibi
eni eſt regina cū puellis.i.vir
go virginū.ſ.maria cum vir-
ginibꝰ ſanctis.Ibi ſunt angeli
tanq̄ʒ nobiliſſimi regis domi
celli.Ibi ſunt patriarche ⁊ ꝓ-
phete ſicut collaterales ⁊ re-
gis ꝯſiliarij quibꝰ tanq̄ʒ ſenio
ribꝰ expertis reuelat miniſteri
um ꝯſiſtoꝛij ſui.Ibi ſunt apo
ſtoli tanq̄ʒ regis ſeneſcali ha-
bentes plenitudinē poteſtatis
qꝛ rex reputat factū quod ipſi
faciūt ſibi factū.Iſti ſunt mar
tyres ſicut ſtrenuiſſimi regis
milites:qui per fideʒ vicerunt
tria regna.ſ.mundi carnis et
dyaboli.Ibi ſunt ſancti pōtifi
ces cōfeſſoꝛes ⁊ doctoꝛes.Si
cut videmꝰ ꝙ rex nobilis ⁊ il-
luſtris qualis eſt rex regum ⁊
dominus dominantiū: nō ſo
lum habet milites in aula:ſed
clericos in capella celebꝛātes:
pꝛedicantes:⁊ oꝛātes.Ad cele
bꝛandū habet ſanctos pontifi
ces:ad pꝛedicandū ⁊ ſcriben-
dum ſanctos doctoꝛes: ad oꝛ
nandum ⁊ pſallendum habet
ſanctos anachoꝛitas ⁊ alios
confeſſoꝛes.

¶ Vltimo ſunt ibi alij ſancti
⁊ fideles innumerabiles : de
quibꝰ omnibꝰ dicitur Apo.vij.
Vidi turbam magnā quam
dinumerare nemo poterat ex
omnibus gentibuſ populus ⁊
linguis:ſtantes ante thꝛonuʒ

agni amicti ſtollis albis ⁊ pal me in manibus eoꝝ. Vbi per ordinē notantur quinq; laudes ⁊ priuilegia beatorum.ſ.
Predeſtinatio ab eterno.
Juſtificatio a peccato.
Contemplatio deuota
Conuerſatio honeſta.
Operatio fructuoſa.
Predeſtinatio ſempiterna vł eterna innuitur in numero infinito.quia turbaȝ illam magnā nemo dinūerare poterat. Electoruȝ nāq; numerus eſt nobis ignot⁹:⁊ ſoli deo agnitus:quia ipſe ſolus ſcit numerum.q2 vt dicił.ij.ad Thi.ij. Nouit domin⁹ qui ſunt ei⁹.

Secūdo notatur iuſtificatio interna in illis quattuor:ſcilicet gentib⁹:tribub⁹:populis:de quib⁹ electi ſunt vocati. Jn quibus monſtrantur quattuor peccatoruȝ differentie:a quibus ſunt per dei gratiam iuſtificati.
¶ Jta ꝙ per gētes degnat r ſi peccatū luxurie:quod in gētibus ydolatris regnauit precipue.vt ait apoſtolus Ro.i.
¶ Per trib⁹ deſignatur peccatū auaritie quod in trib⁹ iacob regnauit valde.quod patet:q2 pro terrenis ſeruierunt: ⁊ terrena in promiſſione acceperūt.vt dicitur Jſa.i. Si volueritis ⁊ audieritis me:bona terre comedetis.⁊ quod plus eſt tm̄ cupidi ⁊ auari fuerunt: ꝙ ne terrena perderent xp̄m occiderunt.vt dicitur Joā.xi.
Per populos deſignał peccatuȝ ſuperbie.quia populus vt dicit Aug.eſt collectio ciuitatis que iuxta ſn̄iam chriſti monſtrat ſuperbiam.vt patet de illo qui noluit venire vocatus ad cenaȝ:qui emerat villam Luce.xiiij. Et videm⁹ ꝙ populus.i.habitatores ciuitatis populo ſe melius conſueuerunt reſiſtere:melius acquirere:⁊ magis eſſe ſupbi ⁊ pōpoſi. Per linguas ſignał peccatum lingue.
¶ Contemplatio deuota mōnſtratur in hoc ꝙ ſtant an̄ thronum:quia contēplantur ante deum cogitantes aſſidue qualiter oportet venire ad iudiciū ſuuȝ. Juxta quod dicit apoſtolus.ij.Corint.v. Omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal chriſti.
¶ Conuerſatio honeſta notatur per hoc ꝙ amicti ſunt ſtolis albis.ideſt veſtib⁹ candide conuerſationis. Juxta qꝺ dicitur Canti.v. Dilectus me-

us candidus ⁊ rubicundus. Candidus honeſtate: rubicundus caritate.

¶ Operatio fructuoſa ſignatur per hoc ꝙ palme erant in manibus eorū. Palme nāqꝫ que portantur in manibꝰ electoruꝫ: ſignant fructus bonorum operum. ſcd̄m quod dicitur Cantico .vij. Aſcendam in palmam ⁊ apprehendam fructus eius.

Secūdo in illa celeſti

chorea eſt conſiderandus interminabilis circuitꝰ: qꝛ ſemper erit in beatis ingreſſus ⁊ egreſſus: ⁊ regreſſus. Ingreſſus ad intuitum diuinitatis egreſſus ad aſpectuꝫ humanitatis noſtri ſaluatoris. vt habetur Jo. xvi. Et ſicut in alijs choreis eſt vnꝰ ducens totam choream: ita chriſtus eſt ⁊ erit ille chorealis ductor ducens ac precedens illam ſocietateꝫ beatiſſimam. Et ideo Apoc. vij. dicitur ꝙ agnꝰ qui in medio throni eſt reget eos: ⁊ alij ſequentur agnum quocunqꝫ ierit. Apoc. xiiij. Sed ſciendū eſt ꝙ illa beata chorea nō vadit ad ſiniſtram partem ſicut chorea mundi: in ſignuꝫ ꝙ eſt vadit ad ſiniſtram inferni. ſꝫ iſta ſemper vadit ad derteram partem: in ſignum ꝙ eſt ad derteram dei quia ad ſiniſtram ponentur reprobi: ⁊ ad derteram ponentur electi. vt dicitur Matth. xxv. Propter quod dicitur Prouerbio. iiij. Vias que a dextris ſunt nouit. ideſt approbat deus: que autem a ſiniſtris ſunt peruerſe ſunt.

Tertio in illa celeſti

chorea eſt conſiderandus interminabilis cantus ⁊ admirabilis. Et ideo nota ꝙ ſicut chriſtus precedit greſſu: ita precedet cantu. Et primo cantabit ſue virgini matri: dicens. Quid mihi ⁊ tibi mulier. Jo. ij. quaſi diceret. Mihi ⁊ diuinitas ⁊ humanitas: ⁊ tibi eſt virginitas ⁊ fecunditas. Mihi diuinitas ⁊ humanitas quia deus ſum: ⁊ homo. ⁊ tibi fecūditas ⁊ virginitas qꝛ mater es ⁊ virgo. Mihi diuinitas ex virgine patre: ⁊ humanitas ex virgine matre: tibi virginitas ſine labe ⁊ fecūditas ſine ſemine. Ad hec maria tanq̄ꝫ dulcis tympaniſtria reſpondet dulciſſimam cantilenam Luc. i. Magnificat anima mea dominum ⁊ exulta-

uit ſpiritus meus.etcetera.

Secūdo chriſtus can tabit angelicis ſpiritibus cantum que ſcribitur in pſal. Benedicite angeli potentes virtute: facientes verbum eius: ad annunciandū vocem ſermonum eius. Vos qui eſtis angeli.ideſt nuncij diſcurrentes vos qui eſtis potentes virtutes.ideſt mirabilia operantes qui facitis verbum meū.ideſt meis imperijs obedientes ⁊ alios obedire facientes. Ad hunc cantū chriſti reſpondēt ſancti angeli cantilenam que ſcribitur apo.iiij. Benedictio ⁊ claritas ⁊ ſapientia ⁊ gratiarum actio honor virtus ⁊ fortitudo deo noſtro in ſecula ſeculorum Amen. Tibi chriſte ſit bn̄dictio in carnatione claritas in natiuitate ſapiētia in predicatione gratiarum actio in redēptione paſſione ⁊ morte: honor in reſurrectione. virtus in aſſenſione. fortitudo in iudicij conſummatione.

Tertio chriſtus cātabit patriarchis ⁊ ꝓphetis cantilenā quā cantauit moyſi in viſione rubi. Deus abraā deus yſaac ⁊ deus iacob: deꝰ patrū noſtrorū miſit me ad vos Hoc nomen eſt mihi in eternum ⁊ hoc memoriale meū in generatione ⁊ generationē Chriſtus enim ad ſanctos patres ⁊ patriarchas: ⁊ prophetas ſpecialiter fuit miſſus qꝛ de ſemine electo: ſcilicet ſanctorum patriarcharū: ⁊ ſpiritusſancti operatione ex maria virgine natus. ⁊ quia ſanctis prophetis eius aduentus fuit ſingulariter reuelatꝰ. Vel potius cantet eis canticum illum gratioſum qui ſcriptꝰ eſt Exo.xx. Vos ipſi vidiſtis quid fecerim egyptijs quomō portauerim vos ſuper alas aquilarum. Et ſequitur vos eritis mihi regnum ſacerdotale et gens ſancta. Vos enim ſubmerſis egyptijs. ideſt mundi amatoribꝰ in mari rubro.ideſt in peccato ⁊ tandem in inferno ad terram promiſſionis.id eſt ad hanc terram viuentiū promiſſā adduxi. Et iſta cantilena ſpecialiter eſt prophetarum ⁊ ſuper alas aquilarū vos portaui. ideſt in pennis cōtemplationis angelice vos eleuaui ad ſpeculandū aduentum meum ⁊ omnia miſteria gratie ⁊ hec cantilena eſt ſpecialiter prophetarū. Et eritis

mihi in regnū ſacerdotale qꝛ a patribus xp̄s deſcendit in virgine maria que fuit de tribu ſacerdotali ꝛ regia qꝛ pater domine noſtre.ſ. Joachin fuit de tribu iuda ꝛ mater eiꝰ Anna fuit de tribu leuitica vt patet in hiſtoria ꝛ hec eſt cantilena cōmunis patriarchaꝝ. Et qꝛ patriarche fuerūt reges ꝛ duces ſicut patet in dauid ꝛ filijs ſuis prophete vero fuerunt ſacerdotes ſicut ſamuel zacharias ioannes ba. Ad iſtud canticū gratioſum ꝛ glorioſuꝫ reſpondēt ſancti patriarche ꝛ prophete iſtud canticum quod eſt ſcriptū Apo.v. vbi dicit ꝙ quattuor animalia ꝛ viginti quattuor ſeniores cantabant canticū nouuꝫ dicentes. Dignus es domine accipere librū ꝛ ſoluere ſingula eius quādo occiſus es ꝛ redemiſti nos i ſanguine tuo. Et ſequitur ꝛ feciſti nos deo noſtro regnum ꝛ ſacerdotes. Tu domine ſolus dignus es aperire librum dei patris ſcriptū per ſpiritū ſanctū in pergameno virgineo tue carnis. Tu enim aperuiſti ſeptem ſignacula libri de virgine carnem aſſumendo ꝛ de virgine naſcēdo ꝛ in cruce pro nobis moriendo ꝛ ad infernum deſcendendo ꝛ a mortuis reſurgendo ꝛ ad celū aſcendendo ꝛ ad iudiciū veniendo. De iſtis ſeptem articulis tue humanitatis manifeſtaſti nobis archanū tue diuine miſerationis.ſ. miniſteriū humāe redēptionis. Et ideo ſequitur cantilena quoniā occiſus eſt ꝛ feciſti nos deo noſtro regnum ꝛ ſacerdotes. Regnum quia feciſti nos obedire preceptis tuis: ſicut regnū obſeruat dictū regis ꝛ ſacerdotes quia i mundo feciſti nos offerre ſacrificium ſpiritus tribulati ꝛ tūc in celo ſacrificiū perpetue laudis pro beneficijs tuis im molamus tibi.

Quarto ſaluator cantat ſanctis apoſtulis dulciſſimā cātilenam que ſcripta eſt. Luce.xxij. Vos eſtis qui permanſiſtis mecū in tentationibꝰ meis ꝛ ego diſpono vobis regnū ſicut pater meꝰ diſpoſuit mihi regnū vt edatis ꝛ bibatis ſup menſaꝫ meā i regno meo ꝛ ſedebitis ſup duodecim iudicātes duodeciꝫ tribꝰ iſrael. Vos eſtis non ſerui ſed amici mei ꝛ ego veſter ſociꝰ. Vos diſcipuli mei eſtis

ꝛ ego magiſter pedagogus. Uos fratres mei ꝛ ego veſter caritate germanus qꝛ fuiſtis participes tribulationis mee: do vobis triplicez digni tatem glorie ſupne. Facio.n. vos reges oipotentes celeſtes ꝛ hoc eſt quod dicit. Diſpono vobis regnū ſicut diſpoſuit mihi pater meꝰ regnum vos per gratiā non per naturā. Facio vos conuiuas celeſtis mēſe vbi humanitas eſt cibꝰ ꝛ deitas eſt potus ꝛ hoc eſt qđ dicit vt edatis ꝛ bibatis ſup menſaʒ meā in regno meo. Facio vos nihilominus iudices celeſtis curie. Unde ſequitur ſedebitis ſuper ſedes duodeciʒ iudicantes ꝛc.i. diuinū iudiciū approbātes ſic eterni cōſiſtorij aſſeſſores iudicātes duodeciʒ tribꝰ iſrael.i. velle multitudin ēfideliū qꝛ infideles iā iudicati ſunt. vt dicit Jo.iij. Qui ſignant hodie per numeꝝ.xij. tribuuʒ iſrael qui ſolū coluerūt vnū deum. Ad hāc cantilenā rñdebūt ſancti apl'i cātilenam que ſcripta eſt Jo.vi. quā pro omnibꝰ cātauit petrus dicēs. Domine ad quē ibimus verba vite eterne: habes ꝛ nos credimꝰ ꝛ cognouimus qꝛ tu es xp̄s filius dei viui. Credimus in verbo ꝛ radio fidei merito ꝛ cognoſcimꝰ claritatē in celo. quia tu es xp̄s.i. vnctus oleo diuine miſerationis balſamo odoriſere conuerſationis: criſmate digniſſime ↄſecrationis: regie.ſ. ꝛ ſacerdotalis: filius dei in poteſtate eternitate ꝛ maieſtate deo patri ꝛ equalis.

¶ Quinto xp̄s rex noſter cātat ſctis martyribꝰ cantilenā illā que ſcripta eſt Matth.v. Beati qui pſecutionē patiuntur ꝓpter iuſtitiā qm̄ ipſoruʒ eſt regnū celoꝝ quaſi diceret ſanctis martyribꝰ graue fuit martyrij pōdus qui pſecutionē paſſi eſtis. Dignꝰ fuit martyrij titulus. qꝛ ꝓpter iuſtitiā nō ꝓpter culpā ſuſtinuiſtis ꝛ iō magnꝰ fuit martyrij fructꝰ qm̄ veſtrū eſt regnū celorum. Ad hāc cantilenā reſpondēt martyres glorioſi. ꝛ dicūt cātilenā quā in perſona ipſoruʒ martyrū dicit apl's.ij. Thi.ij. Et ſi cōmortui ſumus ꝛ conuiuemꝰ ſi ſuſtinuimꝰ ꝛ cuʒ regnabimꝰ quaſi diceret Labor noſter eſt modice paſſionis ſʒ magnꝰ eſt fructus diuine fruitionis qꝛ nō ſunt cōdigne paſſionis huius tēporis ad futurā gloriā que reuelabit in no

bis vt dicit apoſtolꝰ Ro.vij.
Sexto xp̄s cantat ſanctis pō
tificibꝰ ⁊ doctoribꝰ ⁊ alijs cō
feſſoribꝰ ⁊ p̄mo ſanctis ponti
ficibꝰ cātilenā que ſcripta eſt
i.Petri.ij. Vos autem genꝰ
electū regale ſacerdotiū genꝰ
ſancta populus acquiſitionis.
Genꝰ electū per p̄deſtinatio
nē regale ſacerdotiū ſubdito-
rū protectionē gens ſancta p
virtutū perfectionē populus
acquiſitionis per exēplorum
edificationē ⁊ diligentiā pa
ſtoralē. Poſtea ſanctis do-
ctoribꝰ xp̄s cantat illud quod
ſcriptum eſt. Matth.v. Vos
eſtis ſal terre. Nā ſicut ſal eſt
ſapor oim ſaporꝝ: ſic expoſitio
catholica doctorꝝ eſt quaſi cō
dimentū ſacrorꝝ eloquiorꝝ ⁊ ſi
cut oia cibaria ſine ſale ſunt
īcipida ſic verba ſacre ſcriptu
re maxime legalia ſacramen
ta ſine catholica expoſitione
doctorꝝ videntur ſimplicibus
nō eē multū fructuoſa. Et ſic
ſal cōſeruat carnes a putrefa
ctiōe vermiū: ſic doctria ⁊ ex
poſitio doctorꝝ cōſuat carna
les hoies a corruptiōe pctōꝝ.
Vñ pp̄ iſta dr̄ colla.iiij. Ser
mo veſter ſp̄ ſit ſale cōditus.

Septimo chriſtus cā
tat oibus ſanctis monachiſ ⁊
anachoritis.i.ſolitarijs ⁊ om-
nibꝰ alijs ɔfeſſoribꝰ cantū il-
lū qui ſcriptꝰ eſt ibidē Matt.
v. Vos eſtis lux mūdi. Sol
dr̄ lux mūdi ad litterā ⁊ ſan-
cti cōfeſſores dicūtur lux mū
di per figurā.ſ.inſtar ſolis mū
dū illuminātes ſplendore bo
neſtatis. inſtar ſolis mūdum
inflāmātes feruore caritatis
iſtar ſolis mundū ſuperantes
q̄titate virtutis. Nā ſʒ aſtro
logos ſol eſt octies maior q̄ʒ
terra ſic ſancti viri munda-
nos excedunt octies virtute ⁊
gratia: ideſt octo beatitudini-
bꝰ vel virtutibꝰ quas xp̄s do
cuit in ſchola ſua tanq̄ʒ in ſua
p̄ma lectione dicens. Beati
pauperes ſpū. Matth.v. Iſte
nāqʒ octo btitudines ſunt q̄-
dam gratie p̄ñtes in quibꝰ vi
ri ſancti ſuperant hoies mun
danos ⁊ carnales. Ad iſtam
beatā cantilenā omnes vna-
nimiter pontifices ⁊ alij do-
ctores chriſto reſpondent can
tum illum dulciſſimū qui ſcri
ptus eſt in pſal. Tranſiuimuſ
per ignem ⁊ aquā. Per ignē
fortes in aduerſis: per aquaʒ
humiles in proſperis ⁊ eduxi
ſti nos in refrigeriū: felicitatiſ
ſicut per miſerias. Vnde ſal

uator Matth.xi. Venite ad me omnes q laboratis ⁊ onerati eſtis iugo p̄ceptorū meorum ⁊ ego reficiaʒ vos plenitudine celeſtium gaudiorum.

Octauo cātat chriſtus virginib⁹ cantilenam illā qui ſcripta ē.Sapic.iiij.O q̄ʒ pulchra eſt caſta generatio cum claritate.caſta generatio dicitur pudicitia virginalis continentia vidualis temperantia coniugalis. Iſtis trib⁹ triplex claritas correſpondet. Nam virgines habent claritateʒ incorruptionis ⁊ aureole vidue claritatem deuotionis interne coniuges claritatem ſucceſſionis benigne ⁊ omnes pariter habent claritatem odoriſere fame ⁊ opinioniſ bone. Ad hanc cantilenam virgines ⁊ continentes reſpondent illud canticum dulciſſimum.quod ſcriptum eſt Canticoꝝ.i. Oleum effuſum nomen tue ideo adoleſcentule dilexerunt te nimis. Nimis dicitur propter ariditatem continentie qꝛ vt dr̄ Sapie.viij. Scio qm̄ aliter non poſſuʒ eſſe continens niſi deus det. Et ideo dicitur Apoc.xiiij. Quia nemo poterat dicere canticum illud: ſcʒ virginale niſi illa centuʒ quadraginta q̄ttuor milia qui empti ſunt de terra. Numer⁹ cētenari⁹ cōpetit virginib⁹ quib⁹ datur fructus centeſimus. vt dr̄.Luce.viij. Quadragenari⁹ cōpetit viduis: qꝛ quadraginta ſignat ſtatū penitentiū.ideo tam moyſes q̄ʒ elyas q̄ xp̄s quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctib⁹ ieiunauerunt. Quattuor competunt coniugatis caſtitatē amantib⁹ qꝛ ſecundū doctrinaʒ quattuor euangeliſtarū obſeruare conant coniugalem thorum iuxta illud apoſtoli Heb.xiij. Honorabile cōnubiū in omnibus ⁊ thorus immaculatus. Millenarius vero competit omnibus continentib⁹ quia per millenariam qui eſt limes ⁊ termin⁹ omnium numeroruʒ ſignatur celeſte gaudium:quod eſt finis omnium deſiderioꝝ vt dicitur in pſal. Satiabor cuʒ apparuerit gloria tua.

Ultimo chriſtus cātabit communiter omnib⁹ ſanctis illam dulciſſimam cantilenaʒ que ſcripta eſt.Matth. xxv. Venite benedicti patris mei.percipite regnū qd̄ vobis

paratū eſt ab origine mundi.
Venite benedicti patris mei
per gratie adoptionē per quā
eſtis filij ⁊ fratres mei. Quia
vt ait apoſtolus. Ro. viij. Si
filij ⁊ heredes. heredes quidē
dei coheredes aūt xp̄i qđ vo
bis ꝑatū eſt ab origine mūdi
per eternā predeſtinationem:
per quā eſtis eterna placētia
electi. Ad iſtā cantilenā chri
ſti reſpōdebit altiſſime totus
chorus vel chorea vel ballata
ſanctoꝝ illū cantū qui reſcri-
bitur. i. Thi. i. Regi ſeculoruz
immortali inuiſibili: ſoli deo
honor ⁊ gloria in ſecula ſecu-
loꝝ amen. Tibi in̄q̄ʒ dn̄e qui
es omniū ſeculorū pro nobis
tm̄ humiliatus. tu imortalis:
qui ꝑ nobis in cruce es mor
tuꝰ tu inuiſibilis: q2 tn̄ nobis
viſibilis. tu ſolus ſanctꝰ in ma
ieſtate: nobis tn̄ miſericordi-
ter aſſociatus: tu es oipotens:
pro nobis tn̄ hō factus es: ti-
bi in̄q̄ʒ honor: ex creatiōe: glo
ria ⁊ redēptione in ſecula ſe-
culoruz: ex eterna ſaluatione
amen: ex omniū promiſſoruz
tuorū certiſſima adimpletio-
ne. Tandez omnes ſancti di-
cent alter ad alterū illuz ſacra
tiſſimum hymnū ⁊ triſagiuz
glorioſuz quod ſcribit in Iſa.

Sāctus: ſanctus:
minus deus ſaba
cituum: pleni ſunt
gloria eiꝰ. Cuius
tus ꝙ qui dicit illi
bitanea ⁊ fulgure
tribulationibꝰ eſt
ait Damaſcenus
Propter quod ſt
ſynodus calcedon
ta hoc triſagiū ſa
tis a fidelibꝰ dici:
nes ſtellionatus:
diuinas vt ait D
ibidez. ſ. Agyos: o
ctus deꝰ: agyos: y
ctus fortis: agyos
cleyſon: ymas: ſa
mortalis miſerere
¶ In quo triſagi
cit ſpecialiter tria.
confitent in vna e
centes ſanctus: ſa
ctus: poteſtatez ⁊
mirantur dicente
deꝰ exercituū: pie
ficia venerant ad
na eſt ois terra ta
q̄ʒ morientiū glo
ricordia eius: in q
cipue oſtendit glo
ponit gloſa. Ro.
enim peccauerūt.
ria dei que eſt īfin
gloriam nos perd

ticipes efficiat ductor illi⁹ cho
ree ieſus virginis fili⁹: qui cũ
deo patre ⁊ ſpiritu ſancto vni
ſolo deo viuo ⁊ vero eſt ho-
nor: iperiũ: maieſtatis per in-
finita ſecula ſeculoꝝ. Amen.
¶ Dñica prima aduentus.

Abiiciamus opera te
nebrarum ⁊ iduamur arma
lucis. Ro. xiij. In aduẽtu ma
gni regis ⁊ principis expian-
tur ſordes: ⁊ parantur veſtes.
Et ideo apoſtolus in his ver
bis per hunc modũ: propter
ſummi regis aduentũ ad fa-
ciendũ hec duo ſpãliter nos
iuitat. Prio ad vitiorum ſor
des expurgandas: cum dicit.
Abijciam⁹ opera tenebraruꝫ.
Secundo ad virtutum veſteſ
preparandas: cũ addit ⁊ idua
mur arma lucis.

Primo igitur debe-
m⁹ expurgare ſordes vitiorũ.
⁊ propter tria que ſunt i pec-
cato. Require in materia de
peccato in communi. fo. ij.
Secundo debemus
veſtes virtutum preparare ⁊
ſpãliter veſtem caritatis. ⁊ ſi
cut videm⁹ ꝙ veſtis nobilior
portatˀ i feſti s precipuis. De
hac veſte quere i materia de
caritate. fo. xlvij.
¶ Dñica ſecunda aduentus.

Deus autem ſpei re-
pleat vos oĩ gaudio. Ro. xv.
Qm̃ a viris ſpũalib⁹ ſunt de
biles ſuſtinendi ⁊ triſtes con
ſolãdi. idcirco apoſtolus i ver
bis ꝓpoſitis duo facˀ. ¶ Pri
mo eni promittit debilib⁹ ſu-
ſtentationem: cum dicˀ Deus
autem ſpei. ¶ Secundo triſti
b⁹ conſolationem: cum addit:
repleat vos oĩ gaudio pſal.
Spera i dño. ſeqtur: ⁊ paſce-
ris i diuitijs eius.

Primo dico ꝙ ſpũa
lis ſuſtentatio eſt virtute ſpei.
Querˀ i materia d̾ ſpe. fo. liiij.
Secundo ſpiritualis
conſolatio eſt i gaudio virtu-
tis. Unde virtus compara-
tur paradiſo. Quere in mate
ria de virtute i cõi. fo. xlv.
¶ Dñica. iii. aduentus.

Modeſtia veſtra no
ta ſit oibus hoibus: dñs pro
pe eſt. Philˀ. iiij. Rege pꝛ̃ſen-
te conſueuerunt domicelli ⁊
milites multuꝫ alacriter ⁊ ho
neſte icedere ideo apl̃s preui
dens regis eterni pñtiaꝫ pro-
piquam: ad conuerſationẽ ho
neſtã i verbis propoſitis nos

hoꝛtatur.ꝛ hoc ſecunduꝫ hoc in verbis iſtis duo facit.
¶ Pꝛimo eniꝫ hoꝛtatur nos ad conuerſationis honeſtateꝫ cũ dicit. Modeſtia veſtra nota ſit omnib⁹ hominibus.
¶ Secundo oſtendit conuerſationis cauſam: cum addit: dominus pꝛope eſt.

Pꝛimo igitur foꝛma conuerſationis conſiſtit ſpecialiter in manſuetudine vel mititate. Require in materia de mititate: ꝛ manſuetudine.fo.lxxiij.

Secundo virtus ſpiritualis ꝯuerſatiõis: ꝛ oꝛationis caſtitatis ꝛ pietatis: faciunt propinquam dei pñtiam. require in materia de caſtitate.oꝛatione:ꝛ pietate.fo.xliij.ꝛ xxiij.ꝛ.lxxvi.

¶ Dñica quarta aduentus.

Nolite ante tps iudicare.quo aduſqꝫ veniat domin⁹.pꝛime Coꝛ.iiij. Dicit lex iperatoꝛis q̃ꝫ aduenieute pꝛeſide ceſſat iunioꝛ poteſtas. Jdõ apoſtolus conſiderans aduẽtum eterni iudicis:duo facit i his verbis.
¶ Pꝛima nãqꝫ repꝛimit inuidiã iniquam:dicens. Noli te ante tempus iudicare.
¶ Secundo pꝛedicit ſaluatoris iuſtitiam futuram:cum dicit quouſqꝫ veniat dominus.

Pꝛimo igitur repꝛimitur inuidia.pꝛopter tria. Require in materia de inuidia fo.vij.

Secundo pꝛedicitur cauſa:iudicis ſententia.require in materia de iudicio futuro.fo.lxxxviij.

¶ Dñica iſra octa.natiuitatiſ

Jtaqꝫ iam eſt ſeruus, ſed fili⁹.ꝙ ſit fili⁹:ꝛ heres per deum.Ad Gal.iiij. Magn⁹ dꝫ magna donare. Vñ apoſtol⁹ i his verbis deſcribit ſaluatoꝛis magnificentiam:ꝛ ſecũdum hoc tria facit.

Pꝛimo enim deſcribit culpe ſubiectionem a qua ſum⁹ liberati:cum dicit. Jtaqꝫ iam non eſt ſeruus.

Secũdo gratie coopeꝛationem: per quam ſumus liberati ꝛ iuſtificati: addens: ſed filius.

Tertio gloꝛie poſſeſſionem ad quam ſum⁹ pꝛedeſtinati:ſubdens:ꝙ filius ꝛ heres per deum.

Primo igitur ſubiici tur homo per culpam ⁊ ſpeci aliter propter gulam: luxuriã: ⁊ auaritiaꝫ: quere in materia de gula. fo. xiij. de luxuria. fo. xv. ⁊ de auaritia. fo. x.

Secundo iuſtificatur homo per gratiam peniten-tie. Quere in materia de pe-nitentia. fo. xvij.

Tertio beatificaẗ ho mo per gloriam. quere in ma teria de gloria paradiſi. fo. xci.

¶ Dominica ſecunda.

Non plus ſapere q̃ʒ oportet ſapere ſed ſapere ad ſobrietatem. Ro. xij. Omnis cibꝰ quantũcũqꝫ precioſus: inſipidus eſt: niſi ſit ſale cõdi tus: ideo apoſtolus hortatur nos in verbis propoſitis vt ci bum prudentie. condiamꝰ ſa-le diſcretionis. Et ſecundum hoc duo facit. ¶ Primo pro hibet ſapientiam temerariaꝫ: dicens: nõ plꝰ ſapere q̃ʒ opor tet ſapere. Secundo ſuadet tẽ perantiam neceſſariam ad-dẽs: ſed ſapere ad ſobrietateꝫ.

Primo igitur cauen da eſt prudentia vel ſapientia in ordinata: quere in materia de prudentia. fo. lv.

Secundo querendã eſt ſobrietas modeſta: quere in materia de temperantia. fo. lvi.

¶ Dominica ꝑma poſt octa. epiphanie.

Odientes malum: ad herentes bono Ro. xij. Na-tura liter guſtꝰ bene diſpoſitꝰ reſpuit amaritudinem: ⁊ ap-petit dulcedineꝫ. Ideo apoſto lus in his verbis monet nos ad duo: videlicet ad deteſtati onem culpe dicens: odientes malum. Secundo monet nos ad dilectionem gratie: ibi ad herentes bono.

Primo igiẗ deteſtan da eſt culpa: quere in mate-ria de peccato in communi. fo. iij.

Secundo diligenda eſt virtus vel gratia: quere in materia de virtute in com-muni. fo. xlv.

¶ Dominica ſecunda.

Non voſmetipſos de fendentes cariſſimi: ſed date locum ire. Ro. xij. Non eſt tutum militem ſine armis

intrare locum certaminis:iõ
apoſtolus in his verbis ſpā
liter nos inſtruens duo facit.
¶ Primo docet eſſe ſumēdū
ſcutū patiētie dicens:non voſ
metipſos defendentes.
¶ Secundo docet cauenduȝ
ictum iracundie:addens: ſed
date locum ire.

Primo debem⁹ aſſu
mere patientiā tanq̄ȝ ſcutum
quere in materia de fortitudi
ne ⁊ de patiētia.fo.lvij.⁊.lxxxi.

Secundo debem⁹ ca
uere iracundiam tanq̄ȝ ictuȝ:
quere i materia de ira.fo.viij.

¶ Dominica tertia.

Qui diligit proximū
ſuum:legē impleuit. Ad Ro.
xiij.Mercatores faciētes cō
potum:prius ipſuȝ in petias ⁊
ptes diuidūt:⁊ poſtea in ſum
mam reducūt:ſic ⁊ apoſtolus
in his verbis diuine legis re-
ducit in ſummam caritatis:⁊
ſm hoc monet nos apoſtoluſ
ad duo:videlicet ad dilectio-
nem proximorum:dicēs.Qui
diligit proximum.Ad imple-
tionem mandatorum addēs.
impleuit legem.

Primo igiṫ debem⁹
proximuȝ diligere. Quere in
materia de caritate.fo.xlvij.

Secūdo debem⁹ pre
cepta adimplere.quere in.ma
teria de preceptis. fo.xxix.

¶ Dominica quarta.

Pax igiṫ chriſti exul
tet in cordibus veſtris Coł.iij.
Mundus iſte conſueuit duo
multum deſiderare.ſ.concor-
diam pacis.⁊ letitiam cordis.
Ideo apoſtolus in his verbis
optat nobis hec duo:que na-
turaliter deſiderat oīs homo
ſcilicet proximi cōcordiā ami
cabilem:cum dicit pax igitur
chriſti.Secundo animi letiti-
am delectabilem: cum addit.
exultet in cordibus veſtris.

Primo igiṫ affectan
da eſt cōcordia pacis. Quere
in materia de pace. fo.lxxx.

Secūdo letitia cordiſ
eſt adoptanda.Quere in ma-
teria de caritate.fo. xl vij. Et i
materia de gaudio.fo. lxxxiij.

¶ Dominica in.lxx.

Sic currite vt cōpre-
hendatis.i. Cor.ix. Quoniaȝ
non inſipientibus ſed ꝓficien
tibus regnum celeſte promit-
titur.Ideo apoſtolus in ver-
bis iſtis ad duo ſpāliter nos
hortaṫ.¶ Primo ad fructuo-

ſam operationem: cum dicit. Sic currite. ¶ Secūdo oſtendit fructuoſe opationis rōnē: cum addit vt cōprehendatis.

Primo igitur debemus curſum preceptorū perficere. Quere in materia de preceptis. fo. xxix.

Secundo fructū premiorum appetere. quere in materia de gloria paradiſi. fo. xci.

¶ Dominica in ſexageſima.

Libenter gloriabor in infirmitatibus meis vt inhabitet in me virtus chriſti. i. Cor. xij. Infirmus. ſi prudens eſt libenter ſuſtinet ſudorem propter ſequentē ſanitatē. Ideo apoſtolus in his verbis duo docet ſcilicet afflictionē carnis: quē debemus libēter portare dicens. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis. ¶ Secundo poſſeſſionē virtutis quem debemus feruenter amare cū addit: vt inhabitet in me virtus chriſti.

Primo igit̄ afflictio carnis eſt libēter portādo. q̄re in mā de fortitudine. fo. lvij.

Secūdo poſſeſſio virtutū eſt amāda quere in materia de virtute in cōi. fo. xlv.

¶ Dñica in quinquageſima.

Caritas patiens eſt. Prime ad Cor. xij. Decet reginem habere regnū apparatū. Ideo apoſtolus in his verbis deſcribit ſpāliter iſta duo ſcilicet caritatē ſicut virginū reginā dicens. Caritas Secūdo patientiā: ſicut regine paraturam addens patiens eſt.

Primo igitur caritas eſt virtutū regina. Quere in materia de caritate. fo. xlvij.

Secūdo patientia eſt regine armatura. q̄re in materia de fortitudine. fo. lvij. ⁊ in materia de patientia. fo. lxxxi.

¶ Dñica in quadrageſima.

Ut caſtigati ⁊ nō mortificati. ij. Cor. vi. Filius: ſi peccauerit caſtigandus eſt: ⁊ non mactādus: corrigendus: ⁊ nō occidendus. Et ſm hoc apoſtolus in iſto verbo ſpecialiter oſtendit duo. Primo q̄ peccator debet ſe corrigere cū flagello penitentie: cū dicit vt caſtigati. Et ſecūdo q̄ nō debet ſe occidere cum gladio culpe addens non mortificati.

Primo igit̄ caſtigandus eſt peccator flagella penitentie. Quere in materia de

penitentia. fo.xvij.
Secundo non eſt oc cidēdus gladio culpe. Quere in materia de peccato in com muni.fo. iij.

Dominica ſecunda.xl.

Hec eſt voluntas dei ſanctificatio veſtra.i.Theſſal. iiij. Tunc regnum bene regi tur quando populus volunta tem regis obſeruat ꝛ quando rex plebis vtilitatem procu rat. Unde apoſtolus in his verbis ſm hoc duo facit. De ſcribit enim quid ſumme ob ſeruandum q2 voluntas diui na dicens. Hec eſt voluntas dei. Scdo quid ſumme affe ctandum q2 ſanctitas propria addens ſanctificatio veſtra.

Primo igitur debe mus diuinam voluntatē ob ſeruare iplendo pcepta. Que re in materia de preceptis. fo.xxviiij.

Secundo debemus per munditiam propriam ca ſtitatē ſeruare. Quere in ma teria de caſtitate.fo.xliij.

Dominica.iij.

Ambulate in dilectio ne ſicut ꝛ chriſtus dilexit vos Ephe.v. Unicuiq3 experto in ſua ſcientia credendū. Et ideo quia apoſtolus ſumme fuit ex pertus in preceptis ꝛ ſcientia caritas audire debemus lecti onem ſuam: quā nobis propo nit in his verbis de ſcola di uine lectionis. Hec autem le ctio continet duo capitula: di lectionis: ſcilicet viā regulan tem ꝛ ideo dicitur. Ambulate in dilectione: ꝛ dilectionis for mam exemplarē ꝛ ideo ſubdi tur ſicͤ ꝛ chriſtus dilexit vos.

Prima igitur ſequen da eſt dilectionis via. Quere in materia de dilectione ꝛ ca ritate.fo. xlvij.

Secundo attendenda eſt dilectionis forma. Quere in eadem materia.

Dominica quarta.xl.

Eiice ancillam ꝛ filiū eius. Gal.iiij. Uulgo dicitur ꝙ bonū opus facit qui de ſtul to ſe expedit. Et ideo apoſto lus in hoc verbo monet nos ad expellendum peccatum de cordis hoſpitio ꝛ hoc ꝙtū ad duo ſcilicet ꝙtum ad affecti onem que peccatū concupiſci tur: dicens eijce ancillā ideſt voluntatem malam. ꝛ ꝙtum ad operationē: qua peccatū

perpetratur addēs: ꝛ filiū ei⁹.

Primo igit̄ per penitentiam expellanda eſt affectio mala ꝛ fit ꝑcipue per contritionem: ꝛ per confeſſionem Quere in materia de penitētia.fo. xvij.

Secunda expellanda eſt operatio praua. ꝛ fit per ſatiſfactionem. Quere in eadeꝫ materia.

Dominica in paſſione dn̄i.

Per proprium ſanguinem introiuit ſemel in ſancta. Heb. xi. Religioſi conſueuerunt ſe minuere quādo volunt infirmariam intrare: ꝛ recreationeꝫ ſuſcipere: ſic dominus in paſſione ſua fecit ſe minui ꝛ ſic intrauit infirmariam: ꝛ recreationem paradiſi recepit. Et ſic apl's in verbis iſtis duo oſtendit. ſ. paſſionis chriſti minutionē dicēs. Per proprium ſanguinem. Secundo reſurrectionis recreationē addens introiuit ſemel in ſancta ſcilicet in celum.

Primo igitur paſſio chriſti eſt iugiter meditanda: Quere in materia de cōtemplatiōe ꝛ de gaudio.fo. lxxxiij.

Secundo bona celeſtia ſunt feruenter deſiderāda Quere i materia de ſpe ꝛ gloria paradiſi.fo.liiij.ꝛ.xci.

Dn̄ica in ramiſpalmaruꝫ.

Humiliauit ſemetipꝫ factus obediens vſqꝫ ad mortem mortē aūt crucis Phil'. li. Qui vult libruꝫ ſcribere vel corrigere ſuper omnia de exēplari veraci debet curare: ꝛ idō apoſtolus in his verbis ꝓponit nobis pro libro exempluꝫ vite chriſti ad tranſcribenduꝫ ꝛ corrigendū libruꝫ cordis noſtri Proponit auteꝫ h̄ nobis quattuor capitula huius libri in cordis noſtri codice trāſcribenda. Primū. ſ. humilitatis inclinantis: cū dicit. Humiliauit ſemetipſuꝫ. Secundū obedientie ſubiugātis: cū dicitur factus obediens. Tertium perſeuerantie coronantis cū ſubditur vſqꝫ ad morteꝫ. Quartū penitentie crucifigētis cū ſubinfertur: mortem autē crucis.

Primo igitur debemus nos humiliter inclinare. Quere in materia de humilitate.fo.lxvij.

Secundo debemus nos obediētia ſubiugare: q̄re in mā de obedientia.fo. xxxix.

Tertio debemus nos perſeuerantia coꝛonare. quere in materia de foꝛ.

Quarto debemꝰ nos penitentia cruciare. Quere in materia de penitentia.fo.xvij.

¶ Dominica.i.poſt paſcha.

Hec eſt victoꝛia que vincit mundū fides noſtra.i.Jo.vlti. Multū gloꝛiatur miles in gladio qn̄ cum illo triūphauit in omni bello. Jō Jo. apoſtolus oſtendit in his verbis chꝛiſti militibꝰ ſpecialiter duo.ſ.triūphum vitioꝝ dicēs. Hec eſt victoꝛia q̄ vincit mūdum. Secūdo genus armoꝝ ſecuriſſimus fides noſtra.

Primo igit̄ debemꝰ perſeuerātia triūphare. quere in mā de foꝛtitudine.fo. lvij.

Secūdo debemꝰ nos armis fidei amare. Quere in materia de fide.fo.l.

¶ Dominica.ij.poſt paſcha.

Chꝛiſtus paſſus eſt ꝓ nobis vobis relinquens exēpluꝫ vt ſequamini veſtigia eiꝰ i.Petri.ij. Sequi dͤbet miles ducem pꝛoles patreꝫ ſcholaris doctoꝛem ⁊ ſm̄ apoſtolus oſtendit nobis tria in his verbis que ſunt neceſſaria ⁊ facienda nobis. Primo eſt nobiſcum chꝛiſto militandū ⁊ ideo dicitur chꝛiſtus paſſus eſt pꝛo nobis. Secūdo cuꝫ chꝛiſto cōuerſanduꝫ ⁊ ideo ſubditur vobis relinquens exēplum. Tertio poſt chꝛiſtū ambulantem ⁊ ideo ſubinfertur vt ſequamini veſtigia eius.

Prīo igitur debemꝰ laboꝛare cuꝫ chꝛiſto per penitentiaꝫ dignaꝫ. Quere in materia de penitentia.fo. xvij.

Secundo debemꝰ cōuerſari in chꝛiſto per vitaꝫ honeſtā. quere in materia de caſtitate ⁊ temperantia.xliij.lvi.

Tertio debemuſ poſt chꝛiſtum ambulare per mandatoꝛū ſemitā rectaꝫ. Quere in materia de p̄ceptis.fo.xxix.

¶ Dn̄ica tertia poſt paſcha.

Obſecro vos tāqꝫ aduenas ⁊ peregrinos abſtinere vos a carnalibꝰ deſiderijs que militāt aduerſus animaꝫ i.Petri.ij. Qui bene dirigit in via: pꝛedicit ei omnia diuerticula: ⁊ pericula. Et ſm̄ hoc apoſtolus monet nos in his verbis ad tria: ſcilicet ad habendā moꝛtis memoꝛiam di

cens. Obſecro vos tanq̄ʒ aduenas ꝛ peregrinos. Secūdo ad donandū carnis laſciuiaʒ. Abſtinere vos a carnalibꝰ deſiderijs. Tertio ad frangendā hoſtis malitiā: ſubdēs que militant aduerſus animam.

Primo igitur habenda eſt moꝛtis memoꝛia ꝛ hoc eſt humilitatis. Quere in materia de humilitate. fo. lx vij.

Secūdo domāda eſt carnis laſciuia: qđ eſt opꝰ caſtitatis. Quere in materia de caſtitate ꝛ tēpantia. fo. xliij. lvi.

Tertio fugiēda eſt hoſtis malitia ꝛ hoc opus foꝛtitudinis. Quere in materia de foꝛtitudine ꝛ ꝯtinentia. fo. lvij. ꝛ. xliij.

Dn̄ica quarta poſt paſcha.

Sic omnis hō velox ad audiendū ꝛ tardus ad loquendū: ꝛ tardus ad irā. Vulgo dicitur: qui nō eſt pꝛudēs ſit ſaltē bene credēs. Et ideo beatus iacobꝰ apoſtolus monet nos ſpāliter ad tria. Primum eſt velocitas cōtra contemptū obedientie dicēs. Sit omnis homo velox ad audiēdum. Secundū eſt taciturnitas cōtra peccatū lingue ideo addit tardus ad loquendum. Tertiū eſt mititas ꝯtra pctm̄ ire: iō dicit ꝛ tardus ad iram.

Primo igit̄ debemꝰ acquieſcere: ꝛ hic eſt opꝰ obedientie. Quere in materia de obedientia. fo. xxxix.

Secūdo debemus libenter tacere: contra vitiū lingue: Quere in materia de pꝛeceptis. fo. xxix.

Tertio debemus eſſe quieti: contra peccatū ire: quere in materia de ira. fo. viij.

Dominica. v. poſt paſcha.

Religio munda ꝛ immaculata apud deū ꝛ patrem hec eſt viſitare pupillos ꝛ viduas in tribulatione eoꝛuʒ: ꝛ immaculatum ſe cuſtodire ab hoc ſeculo Jacobi. i. Boni pictoꝛis induſtria apparet in bona pictura. ꝛ ſm̄ hoc apoſtolus pingit bonā picturā quantum ad tria que ſunt ad bonā vitaʒ neceſſaria: ſcilicet decoꝛ conuerſationis ꝛ ideo dicitur Religio munda ꝛ immaculata apud deuʒ ꝛ patreʒ hec eſt. Secūdo dulcoꝛ miſerationis cuʒ additur: viſitare pupillos ꝛ viduas in tribulatione eoꝝ. Tertio fuga inquinationis: cū

ſubditur: ⁊ immaculatum ſe cuſtodire ab hoc ſeculo.

Primo ergo debe-mus pie conuerſari: quod eſt op⁹ honeſtatis. Quere in materia de honeſtate vel caſtitate. fo. xliij.

Secundo debemus pie miſereri: ⁊ hoc eſt op⁹ pietatis: quere in materia de pietate ⁊ miſericordia. fo. lxxvi.

Tertio debem⁹ inquinationem deteſtari: ⁊ hoc eſt opus virtutis. ⁊ hoc quantum ad triplicem concupiſcentiam ſcilicet mundi carnis: ⁊ hoſtis: Quere in materia de preceptis ⁊ oratione. fo. xxix. ⁊ fo. xxiij.

¶ Dominica infra oct. aſceñ.

Si quis miniſtrat tã quaſi ex virtute quã adminiſtrat deus. i. Petri. iiij. Omnis bonus operarius vtitur regula ad dirigendum opus. Et ſm hoc beatus Petrus apoſtolus deſcendit in his verbis duo nobis neceſſaria ſcilicet obſequium exterioris operis: dicẽs ſi quis miniſtrat: ⁊ iudicium interioris virtutis: addens: quã adminiſtrat deus.

Primo debemuſ bonum opus exercere. ⁊ ſpecialiter triplex ſcilicet opus iuſtitie in obſeruando mãdata. Quere in materia de preceptis. fo. xxviij.

Secundo opus penitentie: ⁊ in emendendo peccata: Quere in materia de penitentia. fo. xvij.

Tertio op⁹ miſericordie: in ſubleuando proximi incommoda. Quere in materia de miſericordia. fo. lxxvi.

¶ Dominica prima poſt penthecoſtn.

Hoc mandatuz habemus a deo vt qui diligit deũ: diligat ⁊ fratrem ſuũ. i. Joan. iiij. Duplicem modum cõſueuit facere qui rem vult bene ligare. Et ſm hoc Joãnes apoſtolus oſtendit nobis duo de vinculo caritatis Iniunctionem: quia iniungit ſub diſcreto precepto. ⁊ ideo dicit Hoc mandatum habemus a deo. Caritatis perfectionem: quia perficitur duplici nodo: ⁊ ideo ſubditur. vt qui diligit deum: diligat ⁊ fratrem ſuum.

Primo igitur caritatem debemus ſeruare tanquam

preceptum. Quere in materia de preceptis. fo. xxviiij.

Secundo debem⁹ caritatem nodare tanq̃ꝫ vinculum. Quere in materia de caritate. fo. xlvij.

¶ Dominica ſecũda poſt penthecoſtẽ.

Qui odit fratrem ſuum homicida eſt. i. Joan. iij. Secundum leges ſeculares: non ſolum reputatur homicida qui interficit ictu gladij. ſed qui parat potiones veneni. Et ſm̃ hoc apoſtolus in his verbis oſtẽdit nobis duo ſcilicet odium expectandũ ad moduꝫ veneni dicens. Qui odit fratrem ſuũ. Secundo homicidũ abhorrendum: inſtar gladij: addens: homicida eſt.

Primo igitur debemus odium fratris vitare qḋ eſt inuidie corruptio: Quere in materia de inuidia. fo. vij.

Secundo debemus homicidium abhorrere: quod eſt precepti tranſgreſſio. Quere in materia de preceptis. fo. xxviiij.

¶ Dominica tertia poſt penthecoſtẽ.

Humiliamini ſub potenti manu dei vt exaltet vos in die viſitationis. i. Petri vltimo. Saltatores conſueuerunt ſe curuare vt melius poſſint ad alta ſaltare. Et ſcd̃m hoc apoſtolus oſtendit nobis duo ſcilicet humilitatis inclinationem profundam: dicens Humiliamini ſub potẽti manu dei. Secundo humilitas eleuationem iocundam addens: vt exaltet vos in die viſitationis.

Primo igitur debemus noſipſos humiliare. quere in materia de humilitate: ⁊ ſuperbia per contrarium. fo. lxvij. ⁊ fo. v.

Secundo debemus nos per contemplationem ad gloriam leuare. Quere in materia de gloria paradiſi. fo. xci.

¶ Dominica quarta poſt pẽthecoſtẽ.

Exiſtimo enim ꝙ nõ ſunt condigne paſſiones hui⁹ temporis ad futuram gloriaꝫ que reuelabitur in nobiſ. Ro. viij. Conſueuit homo accipere pro parte ſua: qḋ plus ponderat in ſtatera. Et ſecũdum hoc apoſtolus quaſi in ſtatera

proponit nobis duo verba in
propoſito ſcʒ pñtem tribulati
onem ad ſuſcipienduʒ dicēs.
Exiſtimo ꝙ non ſunt condi-
gne paſſiones huius tempo-
ris. Secundo eternam remu
nerationem ad eligendum: ad
dens ad futuram gloriam.

Primo igitur debe-
mus preſentem tribulatio-
nem ſuſtinere patienter. Que
re in materia de patientia: ac
cidia per contrarium. fo. lxxxi.
ꝛ. xi.

¶ Dominica. v. poſt penthe-
coſtē.

Si quid patimini pro
pter iuſtitiā beati prima Pe
tri. iij. Vix acquirunt magne
diuitie ſine magno laboꝛ. Et
ſecundum hoc in verbis pro-
poſitis ponūtur ſpāliter tria:
ſcʒ virtus laborem ſuſtinens
cum dicitur. Si quid patimi
ni. Titulus laborem decorans
cum additur propter iuſtitiā.
Fructus laboreʒ remunerās
cum ſubditur beati.

Primo enī debem⁹
laborem preſentem patienter
portare. Quere i materia de
fortitudine ꝛ ſuperbia luxuria
ꝛ auaritia per contrarium. fo:
lviij. ꝛ fo. v. xv. ꝛ. x.

Secundo debemus
preſentē laboreʒ titulo iuſtitie
decorare. Quere in materia
de iuſtitia. fo. lviij.

Tertio debemus la-
borē fructu felicitatis corona
re. Quere i materia de ſpe ꝛ
gloria paradiſi. fo. liiij. ꝛ. xci.

¶ Dominica ſexta poſt pen-
thecoſtē.

Si autē mortui ſum⁹
cū chriſto credimus ꝙ ſimul
veniemus cū eo Ro. vi. Con
ſueuerunt pueri rūpere veſtes
antiquas vt citius habeant
nouas. Et ſm hoc apoſtolus
in hoc verbo ſpecialiter oſtē-
dit nobis duo. ſ. veſteʒ carnis
mortificandaʒ cū dicitur. Si
autem mortui ſumus cū chri
ſto. Solā glorie deſiderandā
cum additur ꝙ ſimul viuem⁹
cum eo.

Primo igitur debe
mus veſtem carnis rumpere
per penitentiā. Quere in ma
teria de penitentia: accidia: lu
xuria: gula per contrariuʒ. fo.
xvij. ꝛ fo. xi.

Secundo debemus
ſtolā glorie eterne frequenter
appetere. Quere i mā de ſpe

ꝛ gloꝛia ꝑadiſi.fo.liiij.ꝛ.xci.

¶Dominica.vij.poſt penthe coſtē.

Habetis fructum in ſanctificationem finem vero vitā eternā Ro.vi.Qui pꝛudens eſt conſiderat fructum laboꝛis ꝛ finē operis.Et ſecū dum hoc apoſtolus in omni hoꝛa docet nos conſiderare duo.ſ.fructū iuſtificātē dicēs. Habetis fructū i ſanctificati onez ꝛ deſiderare finē iuſtificantem addens finem vero vitam eternam.

Primo fructus bōi operis conſiſtit in opere iuſtitie:Quere in materia de pꝛeceptis.fo.xxix.

Secundus finis operis conſiſtit in conſummatione pſeuerātie.Quere i materia de perſeuerantia.fo.lxxxv.

Tertio in expectatiōe future glorie.Quere in materia de ſpe ꝛ gloꝛia paradiſi. fo.liiij.ꝛ.xci.

¶Dominica.viij.poſt pēthecoſtē.

Si ſecundum carnez vixeritis moꝛiemini Roma. viij. Infirm⁹ ſi ſemper bibit ſm ſitim febꝛis de facili incurrit periculum moꝛtis. Et ſꝫ hoc apoſtolus oſtendit nobis duo.ſ.febꝛē vel ſitim carnis omnino repꝛimendā dicēs.Si ſꝫ carnē vixeritis.Et gehennalē penā moꝛtis oīno fugiendā:addēs moꝛiemini.

Primo igitur debem⁹ deſideria carnis repꝛimere.Quere in materia de temperantia ꝛ gula per contrarium.fo.lvi.ꝛ.xiij.de caſtitate ꝛ luxuria.fo.xliij.ꝛ.xv.

Secundo debemus moꝛtis ſupplitia foꝛmidare. Quere in materia de timoꝛe ꝛ ſuperbia per cōtrarium.fo. lx.ꝛ.v.in materia de inferno. fo.xc.

¶Dominica.ix.

Non ſimus concupiſcētes maloꝝ.pꝛime ad Coꝝ. x.Qui equitat laſciuiuꝫ equū debet ipſuꝫ refrenare ſpecialiter iuxta periculū. Et ſecundū hoc apoſtolus oſtendit nobis duo.ſ.concupiſcentie vitium caute refrenandum cum dicit.Non ſimus concupiſcē tes concupiſcentie periculum addens maloꝛum.

Primo igitur concupiſcētie vitiū refrenaſ.Quere

in materia d̄ p̄ceptis.fo.xxix.

Secundo debemus concupiſcentie periculam formidare quantum ad gulā luxuriam auaritiam. Quere in materia iſtorū fo.xiij.xv.ꝛ.x.

¶ Dominica.x.poſt penthecoſtē.

Diuiſiones miniſtrationū ſunt idem autē dn̄s primo Cor.xij. Multuʒ decora bonorē regiū multiformis varietas ꝛ diſtributio miniſterioruʒ. Et ſʒ hoc in his verbis duo ſpecialiter deſcribuntur ſcʒ obſequi diuini diſtributio ſalutaris.cuʒ dr̄ Diuiſiones miniſteriorum ſunt. Diſpenſationis dei dominatio ſingularis:cum additur : idem autem deus.

Primo igitur debemus nos occupare quantum ad opera miſericordie ꝛ iuſtitie:ꝛ penitentie:quere in materia eoꝝ.fo.lxxvi.ꝛ.lviij.xvij.

Secundo debemus vnū deū adorare:quere i materia de preceptis.fo.xxix.

¶ Dn̄ica.xi.poſt pētbecoſtē.

Gratia dei ſum id qd̄ ſum:ꝛ gratia eius in me vacua non fuit.i.Cor.xv. Naturaliter arbor prius nititur radices figere:ꝛ poſtea fructus proferre. Et ſm hoc apl's in his verbis de quolibet viro iuſto oſtendit nobis duo.ſ.veritatis ſtabilitatē dicēs. Gratia dei ſum id quod ſuʒ:ꝛ operis fecunditatē:addens:ꝛ gratia eius in me vacua nō fuit.

Primo igitur debemus eſſe virtutibus fixi:quere in materia de fide:ſpe:caritate:ꝛ virtute in communi.fo.l.liiij.xlvij.ꝛ.xlv.

Secundo debemus eſſe in bonis fecundi:quere in materia de miā : ꝛ auaritia ꝛ accidia per ꝯriū.fo.lxxvi.ꝛ.x.

¶ Dn̄ica.xij.poſt pētbecoſtē.

Sufficiētia noſtra ex deo eſt ſecunda Cor.iij. Sicut luna recipit lumen ſuuʒ a ſole:ita creatura bonuʒ ſuū a creatore:ꝛ ad hoc ꝙ luna plene lumē ſuū recipiat oportet ꝙ ſol directe reſpiciat : ꝛ ſm hoc duo ſpecialiter in verbis iſtis oſtendunt̄.ſ.integralis iuſti perfectio:cū dr̄ Sufficiētia noſtra . ſcd̄o iuſti ſpiritualis contemplatio:cum additur ex deo eſt.

Primo igitur debe

mus perfectionē virtutis habere. Quere i materia de virte in communi. fo. xlv.

Scdo debemus ad deum per contemplationem reſpicere. Quere in materia ꝺ orone ꝛ ꝯtēplatiōe. fo. xxiij.

¶ Dñica. xiij. poſt pēthecoſtē.

Lex propter trāſgreſſiones poſita eſt Gal. iij. Sicut enim principis equus indiget freno ſic pronitas ex cōcupiſcentia noſtra iuſtitie precepto. Et ſm hoc apoſtolus i his verbis oſtēdit nobis duo ſcʒ equitatē diuini precepti cū dicit. Lex ꝛ pronitatem peccati cuʒ dicit propter trāſgreſſiones poſita eſt.

Primo igitur equitas precepti eſt obſeruanda q̄re in mā: de pceptis. fo. xxix.

Scdo peccati pronitas moderanda. quere in materia de penitentia temperantia: gula: ꝛ luxuria per contrarium. fo. xvij. ꝛ. lvi. ꝛ fo. xiij.

¶ Dominica. xiiij. poſt penthecoſtē.

Caro concupiſcit aduerſus ſpm̄ ꝛ ſpūs aduerſus carnē. Gal. v. Tēpus guerre eſt valde periculoſuʒ ꝛ maxime quando eſt continuum ꝛ infeſtiuum. Idcirco tempore belli milites conſueuerunt incedere armati. Et ſm hoc in verbo iſto duo nobis oſtēduntur. ſ. carnis hoſtilitas domanda pre omnibus cuʒ dr̄. Caro cōcupiſcit aduerſus ſpiritū ꝛ mētis ſinceritas armāda virtutibus cuʒ additur ſpiritus aduerſus carnem.

Primo igitur debemus hoſtilitatem carnis domare ꝛ ſpecialiter quantum ad gulam ꝛ luxuriam. Quere in materia de gula ꝛ luxuria fo. xiij. ꝛ. xv.

Secundo debemus mentis ſinceritatem amare quere in materia de penitentia. fo. xvij.

¶ Dñica. xv. poſt pēthecoſtē.

Alter alterius onera portate ꝛ ſic adimplebitis legem chriſti Gal. vi. Boues iunguntur vt facilius trahāt iugum ꝛ equi combinantur vt facilius trahant currū. Et ſm hoc apoſtolus in hoc verbo ponens nos ſub dilectionis iugo docet ſpecialiter duo portare. ſ. proximorū partem laboris cum dicit. Alter

alterius onera portate. Secū do conſeruare legem amoris addēs ⁊ ſic adiplebiſ legē xp̄i.

Primo ergo ē neceſ ſitas proximorum ſupportā da. Quere in materia de pie tate ⁊ mia fo. lxxvi.

Secundo eſt dei ⁊ ꝓ ximi caritas adimplenda que re in materia de preceptis ⁊ caritate. fo. xxix. ⁊. xlvij.

Dn̄ica. xvi. poſt pēthecoſtē.

Sollicitiſeruare vni tatem ſpūs in vinculo pacis. Ephe. quarto. Sicut opꝰ glu tinum eſt fortiter coniungere ⁊ ſicut vinculum eſt ligare ſic opus caritatis ē fortiter ama re ⁊ ſecundum hoc apoſtolus i verbo prepoſito monet nos ad duo. ſ. ad habenduꝫ carita tis glutinum in vnitate men tis ibi. Sollicitiſeruare vnita tem ſpūs ⁊ ad habendum ca ritatis vinculuꝫ in vnitate pa cis addens in vinculo pacis.

Primo igitur caritaſ loco glutini habet mentium vnitatē. Quere i materia de caritate ⁊ inuidia per contra rium. fo. xlvij. ⁊. vij.

Secūdo caritas loco vinculi habet neceſſariam pa cem: quere in materia de pa ce ⁊ ira per contrariū. fo. lxxx. ⁊. viij.

Dominica. xvij. poſt pēthe coſtē.

In caritate radicati ⁊ fundati. Ephe. iij. ſicut radix arborem portat ⁊ ſicut funda mentuꝫ edificium ſuſtinet ſic caritas bonum inchoat ⁊ con ſeruat. Et ſecundum hoc in verbis propoſitis de caritate duo proponuntur qm̄ ipſa eſt radix a qua generatur fru ctus boni opis. ⁊ iō dr̄ in cari tate radicati. Ip̄a ē fundamē tum in qua ſituatur ois ſtru ctura veritatis ⁊ ideo ſubdit a fundati.

Primo igitur caritaſ eſt radix reſpectu operis bo ni. Quere in materia de cari tate. fo. xlvij.

Secundo caritas eſt fundamentum reſpectu virtu tis. Quere in eadē materia.

Dominica. xviij. poſt pen thecoſtē.

Cōfirmabit vos vſqꝫ in finem ſine crimine prime Cor. i. Vulgo dicitur ꝙ finis non pugna coronatur. Vnde incaute ⁊ inuanum laudatur

nauta anteq̄ acceperit portū· miles acquiſierit triumphuȝ. Et ſecundum hoc apoſtolus hortatur nos ſpāliter ad duo ſcilicet ad firmitatem perſeuerantie cum dicitur confirmabit vos ad puritatem innocētie addens ſine crimine.

Prīo igitur debem⁹ in bono perſeuerare. Quere ī mā de perſeuerātia. fo. lxxxv.

Secundo debemus peccatuȝ odire. Quere in materia de peccatis in communi. fo. iij.

¶ Dominica. xix. poſt pēthecoſtē.

Qui furabatur iaȝ nō furetur magis autem laboret operando manibus. p̄.q.bo. Ephe. iiij. Mercatores conſueuerunt mercaturam venationem illam eligere quaȝ cognoſcunt ad lucrum vilioreȝ eſſe. Et ſecundum hoc apoſtolus in verbo propoſito facit ſpecialiter duo. Prohibet acquiſitionem furtiuam cuȝ dicit. Qui furabatur iam nō furetur. Suadet occupationem addens non magis nautem laboret. ꝛc.

Primo igitur debemus furtum ꝛ rapinam deteſtari. quere ī materia de p̄ceptis ꝛ auaritia. fo. xxxij. ꝛ. x.

Secūdo debem⁹ bonis operationibuſ occupari ꝛ ſpecialiter in operibus iuſtitie. Quere in materia de preceptis de penitentia ꝛ miſericordia fo. xxix. xvij. ꝛ. lxxvi.

¶ Dominica. xx. poſt penthecoſtē.

Nolite inebriari vino ī quo ē luxuria. Ephe. v. Medici ſumme prohibent vinuȝ infirmis. quia ſumme accedit materiam febris. Et ſecundū hoc in verbo iſto apoſtolus duo facit. Primo enim prohibet vinum gule: dicēs. Nolite inebriari vino. Secundo predicit febrem luxurie addēs in quo eſt luxuria.

Primo igitur debemus gulam cauere. Quere ī materia de luxuria ꝛ gula. fo. xv. ꝛ. xiij.

¶ Dominica. xxi. poſt penthecoſtē.

State ſuccinti lūbos veſtros in veritate ꝛ induti lorica iuſtitie. Ephe. v. Conſueuerunt antiqui ꝛ probat milites docere pugnare ꝛ arma-

re minores ⁊ ſecundum hoc apoſtolus docet nos ī his verbis tria.ſcilicet corporis caſtitatem dicens.State ſuccincti lumbos veſtros oris veritatem addens in veritate operis equitatem ſubdens induti lorica iuſtitie.

Primo igitur debet eſſe caro mūda.Quere i materia de caſtitate ⁊ luxuria ꝑ contrarium.fo.xliij.⁊.xv.

Secundo debet eſſe lingua vera quere in materia de veritate ⁊ mendatio ꝑ contrarium ⁊ quere in materia de preceptis.fo.xxxij.

Tertio debꝫ eſſe operatio iuſta quere in materia de iuſtitia.fo.lviij.

¶ Dominica.xxij.poſt penthecoſtē.

Repleti fructu iuſtitie per ieſuꝫ chriſtum in gloriam ⁊ laudem dei. Phil'.i. Mercatores ſocij cōſueuerunt primo lucro intendere:⁊ poſtmodum lucrum diuidere.In oi opere bono:ſunt ſocij deus ⁊ homo.⁊ honor eſt portio dei qui gratiam largitur: fructus vero eſt portio hominis : qui bonuꝫ opus exequitur. Et ſꝫ hoc apoſtolus in verbo propoſito monet nos q̈ꝫtum ad duo ſcilicet ad fructum boni operis cumulandum: que eſt portio noſtra dicens Repleti fructu iuſtitie per ieſum chriſtum.Ad laudem ⁊ honorem deo ꝑſoluendum:que eſt portio ſua : addens in gloriam ⁊ laudem dei.

Primo igitur debemus bonis operibus inſiſtere:⁊ ſpecialiter operibus miſericordie:quere in materia de miſericordia.fo.lxxvi. vel operibus pnie: quere in materia de penitentia.fo.xvij.

Secundo debemus in omnibus deū laudare.quere in materia de bōitate ⁊ ſuperbia per contrariū.fo.lxxxv.

¶ Dominica.xxiij. poſt penthecoſtē.

Quorum deus vēter eſt ⁊ gloria in ꝯfuſione ipſoꝝ qui terrena ſapiunt. Phil'.iij. Conſueuit nutrix in conſpectu pueri contra immunditiam ſpuere: vt puer addiſcat imūditias non tractare. ⁊ ſm hoc ap̄ls i verbis iſtis deſcribit nobis tria vitia deteſtanda.ſ.immundoꝝ ydolatriā de

teſtabilem: dicens. Quorum deus venter eſt. Superborũ vanam gloriam confuſibilem addens: ⁊ gloria in confuſione ipſorum. Cupidorũ auaritiam inexplicabilẽ: ſubdẽs: qui terrena ſapiunt.

Primo igitur debemus immunditiam fugere ⁊ ſpecialiter gulã ⁊ luxuriã: quere in materia eorum. fo. xv.

Secũdo debem⁹ auaritiam calcare. Quere in materia de ſuperbia ⁊ humilitate. fo. v. ⁊. lxvij.

Tertio debemus auiditatem cupidorum relegare. quere in materia de auaritia ⁊ paupertate. fo. x. ⁊. fo. xlij.

¶ Dominica. xxiiij. poſt penthecoſtẽ.

In omni tempore bono fructificantes ⁊ creſcentes in ſciẽtia dei. Col. i. Arbor nouella fac̃ naturaliter duo. Nã creſcendo fructificat: ⁊ fructificando creſcere non ceſſat. Et ſm hoc apoſtolus in verbo iſto monet nos ad duo: ſcʒ ad fructum bonorum operũ: dicens. In omni opere bono fructificantes. Ad augmentũ virtutũ: addens ⁊ creſcentes in ſcientia dei.

Prĩo igitur debem⁹ bonis operib⁹ iſiſtere: ⁊ ſpãliter trib⁹. ſ. iuſtitie. quere in materia de p̃ceptis. fo. xxix. pnĩe: quere in materia de penitentia. fo. xvij. miſericordie: quere in materia de mia. fo. lxxvi.

Secundo debem⁹ in virtutibus proficere. quere in materia de virtutibus in cõi. fo. xlv. ⁊ de accidia per contrarium. fo. xi.

¶ In viſitatione.

Faciet iudiciũ ⁊ iuſtitiã in terra. Iere. xxiij. Bon⁹ pater familias pri⁹ ſeruis ſuis p̃dicit mias q̃ʒ inferat plagas ⁊ hoc eſt quod dicit dñs per Ieremiã prophetam: ⁊ in verbo iſto ꝓponit duo. ſ. xp̃i iudiciũ: qd̃ debemus ſumme formidare: dicens. Faciet iudicium: ⁊ ſecundo chriſti iuſtitiã quã debemus obſeruare: addens ⁊ iuſtitiam in terra.

Primo igitur proponitur chriſti iudicium ad formidandum: quere in materia de timore ⁊ iuditio. fo. lx. ⁊. lxxxviij.

Secũdo proponitur iuſtitia ad obſeruãdũ: quere in materia de iuſtitia: ⁊ preceptis. fo. lviij. ⁊. xxix.

¶ De apoſtolis.

Maiorem hanc dilectionem nemo habet vt aiam ſuã ponat quis pro amicis ſuis. Jo.xv. Conſuetu ʒ eſt in eccleſia ꝙ in magna ſolẽnitate pulſatur maior campana. Jta ꝛ in feſto apoſtoloꝝ recitãtur magnalia caritatis: que ẽ maxima virtutũ ꝛ ſm hoc in verbis iſtis ſaluator in laudẽ huius apoſtoli nobis ꝓponit de caritate duo.ſ. caritatis gradũ qui nõ põt altior eſſe: dicens Maiorẽ hanc dilectionẽ habet Caritatis ſignũ quod nõ poteſt certius eſſe: addens vt animã ſuam ponat quis ꝛc̃.

Primo igitur debemus exẽplo hui⁹ apoſtoli dilectionis gradus aſcendere: q̃re in materia de caritate accidia per contrarium.fo.xlvij.ꝛ.xi.

Secundo debemus ſignũ dilectionis oſtẽde: quere in materia de caritate ꝛ accidia per ꝯtrariũ.fo.xlvij.ꝛ.xi.

¶ Jtem de eiſdem apoſtolis.

Eſtote prudẽtes ſicut ſerpẽtes ꝛ ſimplices ſicut columbe Matt.x. miles dʒ eſſe precipue armat⁹ ꝯtra illa tela quibus vtit̃ inimicus. Et ideo q: mundus hʒ duo tela precipua.ſ. fraudulentiã ꝛ violentiã q: per fraudulentiam decipit: per violentiã opprimit. Jdeo ſaluator in his verbis armat miles ſuos ſpãliter duob⁹ armis.ſ. ſerpẽtina ſagacitate: cõtra mũdi fraudulentiã: dicẽs. Eſtote prudẽtes ſicut ſerpentes. colũbina ſimplicite cõtra mundi violentiam: addens: ꝛ ſimplices ſicut columbe.

Primo igitur debemus habere exẽplo hui⁹ apoſtoli prudentiã ſerpẽtinaʒ. q̃re in materia de prudẽtia.fo.lv.

Secundo debemus habere mitiratẽ columbinam quere in mã de mãſuetudine ꝛ ira per ꝯriũ.fo.lxxiij. ꝛ.viij.

¶ De eiſdem apoſtolis.

Ecce ego mitto vos ſicut oues in medio luporum Mat.x. Cõſueuit luparius lupo exponere agnũ vt cũ agno capiat lupum. Jſto mõ nouo venationis vſus eſt chriſtus qui principib⁹ mũdanis expoſuit apoſtolos: ꝛ per apłos cepit principes ꝛ reges mundanos. Et ſecũduʒ hoc in verbo iſto ad laudeʒ huius apoſtoli deſcribit duo.ſ. diuinã auctoritateʒ dicẽs. Ecce ego mitto voſ. ouinã ſimplicitatẽ: addẽ

ſicut oues in medio luporum.

Primo igit̃ apoſtoli fuerunt miſſi ad predicanduꝫ dei verbũ. Quere in materia de predicatione. fo. ij.

Secũdo fuerũt miſſi ad edificandũ per exemplum. Quere in materia de religione. fo. xxxvij. Propter primuꝫ eſt apoſtoloꝝ dignitas honorãda. Quere in mã de humilitate fo. lxvij. Propter ſcd̃m eſt eoꝝ humilitas imitãda precipue q̃tũ ad paupertatẽ: obedientiã ⁊ caritateꝫ. Quere in mã de paupertate caritate ⁊ obediẽtia. fo. xlij. xlvij. ⁊. xxxix.

¶ De eiſdem apoſtolis.

Hoc eſt preceptũ meum vt diligatis inuicem: ſicut dilexit vos Jo. xv. Conſueuit magiſter quãdo vult ſcolares bene inſtruere: exẽpla ſenſibilia in lectione ꝓponere: vt ſcolares poſſint facilius retinere ⁊ ideo ſaluator legens ſcolaribus ſuis. i. apoſtolis lectioneꝫ caritatis ꝓponit ſeip̃m tanq̃ꝫ exempluꝫ lectionis: ⁊ ſm̃ hoc caritas que fuit lectio ap̃loꝝ deſcribitur hic tripliciter. ſ. vt mandatũ intranſgreſſibile: cũ dicit̃. Hoc eſt preceptũ meũ: vt vinculuꝫ indiſſolubile: cum additur vt diligatis inuicem vt exemplum intelligibile: cuꝫ dicitur ſicut dilexi vos.

Primo igitur debemus caritatẽ ſicut preceptuꝫ ſeruare. Quere in materia de preceptis. fo. xxviiij.

Secundo debem⁹ caritatẽ ſic̃ vinculũ nodare: q̃re in materia de caritate. fo. xl vij

Tertio debemus caritatem chriſti ſicut exemplum palpare. Quere i materia de caritate. fo. xlvij.

¶ De vno martyre.

Juſtus vt palma florebit. Pſal. xci. Cõſueuit agricola arbores generoſas eligere vt eas poſſit in ſuo virgulto plantare: ſic dñs noſter ieſus chriſtus elegit arbores nobiliſſimas in virgulto paradiſi plantãdas: iter quas elegit huius venerãdi martyris victoriã ſicut palmã fructuoſaꝫ ⁊ ſpecioſaꝫ: ⁊ ſm̃ hoc martyr iſte glorioſus in iſto verbo tripliciter cõmẽdatur. ſ. vt iuſtus in ope: cũ dicit̃ Juſtus vt fortis in tribulatione: cũ additur vt palma: vt pulcher in cõuerſatione: cum ſubditur florebit.

Primo igitur debemus exemplo huius martyris habere iuſtitie rectitudinē querere in materia de iuſtitia. fo.lviij.

Secundo patiētie fortitudinē. Querere in materia de fortitudine.fo.lvij.

Tertio munditie pulchritudinē. Querere in materia de caſtitate.fo.xliij.

¶ Itē de eodē martyrem.

Poſuiſti domine in capite eius coronā de lapide precioſo.pſal.xx. Magnus honor eſt quando imperator promouet aliquem in militē: et maiori cum coronat ſeū regem. Talē honorem iſti martyri glorioſo exibuit dn̄s: qm̄ non ſolū in ſtrenuū militem ipſū ꝓmouit: ſed celeſti dyademate coronauit. Et ſꝫ hoc apoſtolus in laudē ſue corone duo ſpecialiter proponuntur ſcilicet imperialis: cū dicitur. Poſuiſti dn̄e ſuper caput eiꝰ: valor martyrialis: cū dicitur de lapide precioſo.

Primo igitur exemplo huius martyris corona meritorū noſtrorū debet eſſe virtutibus ſpecioſe formata. q̄re in mā de ꝯtinētia.fo.xliij.

Scdo debet eſſe ꝑcioſe fabricata. q̄re i mā d̉ virtute et humilitate.fo.xlv.et fo.lxvij.

¶ De pluribus martyribus.

Sancti per fidē vicerūt regna. Heb.xi. Bene debent reputari ſtrenui milites: quādo pauciſſimi vincunt plures. Tales fuerunt iſti ſancti martyres qui ſupauerūt mūdanos principes et reges. Et ſm̄ hoc apl̄us in verbis iſtis deſcribit tria martyꝝ ꝑconia glorioſa.ſ. vite mūditiā: dicēſ. Sancti mentis iuſtitiam: addens per fidē mortis victoriā ſubdens vicerunt regna.

Primo ergo exēplo ſanctorū martyꝝ debemus habere caſtitatem pro lorica. q̄re in mā de caſtitate.fo.xliij.

Secundo fidē pro lāncea. q̄re i materia de fide. fo.l.

Tertio perſeuerātia pro corona: querere in materia de fortitudine.fo.lvij.

¶ De eiſdem martyribus.

Iuſtorū anime in manu dei ſunt Sap.iij. Conſueuerunt incole ſteriles terras tyrannorū regna dimittere: et

ad ſteriles terras ꝛ ad regna pacifica ſe transferre. ſic fecerunt ſancti martyres qui dimiſerunt terras ſteriles huius ſeculi: ꝛ tyrannidem dyaboli: ꝛ tranſtulerunt ſe ad pacificū regnum chriſti. Et ſm hoc in his verbis iſtis duo martyrū preconia proponuntur. ſ. plena perfectio reſpectu ſui: cū dicitur. Juſtoꝝ anime plena ſubiectio reſpectu dei: cū ſubdit in manu dei ſunt.

Primo igitur exemplo martyruꝫ debemus eſſe virtute iuſtitie pfecti. Quere in materia de iuſtitia. fo. lviij.

Secundo debemus obedientia eſſe ſubiecti. quere in mā de obediētia. fo. xxxix.

¶ De vno cōfeſſore pōtifice.

Aſſimilatus filio dei manet ſacerdos in perpetuū. Heb. vij. Satis res cōmendatur de candore: qn̄ cōparatur niui. ꝛ res de calore quando cōparatur igni ſic cōmendantur merita huius confeſſoris ꝛ pontificis glorioſi cuꝫ cōparantur chriſto. Et ſecundū hoc in verbis iſtis iſte cōfeſſor cōmendatur de duobꝰ ſcꝫ de ſanctitate perfecta cuꝫ dicitur. Aſſimilatus filio dei de dignitate precelſa: cū dicit manet ſacerdos in eternuꝫ.

Primo igitur exemplo huiꝰ ꝯfeſſoris eſt xp̄i ſanctitas imitāda. quere in materia de mititate vel virtute i cōi. fo. lxxiij. ꝛ. xlv. de humilitate. miſericordia: ꝛ fortitudine. fo. lx vii. lxxvi. ꝛ. lvij.

Secundo eſt non terrena ſed celeſtis dignitas appetēda. q̄re i materia de ſpe: ꝛ humilitate. fo. liiij. ꝛ. lxvij.

¶ De vno doctore.

Os iuſti meditabitur ſapiētiā ꝛ lingua eius loquet iudiciū. pſal. xxxvi. Naturalr os hois fac duo. ſ. guſtādo ꝓbat cibū: ꝛ loq̄ndo format verbū. Et ſꝫ hoc glioſus iſte doctor hūit duo bōa ex qbꝰ extollit in his verbis. ſ. guſtū ſapiētie i ꝯtēplatiōe iō dr̄. Os iuſti meditabit ſapiētiā. Verbū eloquētie i p̄dicatiōe: ꝛ iō addit: ꝛ lingua eiꝰ loquet iude.

Primo igitur exemplo huius ſancti doctoris debemꝰ imitari ſapiētiā quam ipſe conſiderauit: ꝛ precipue mortis miſeriaꝫ ad humiliandꝫ: ꝛ celi gloriaꝫ deſiderādū.

Quere in materia de humili tate q̄ntum ad primū fo. lxviij. et de ſpe q̄ntum ad ſcd̄m. fo. liiij.

Secūdo debem⁹ formidare iudicia que ipſe formidauit: Quere in materia de timore. fo. lx.

¶ De vno ꝯfeſſore n̄ pōtifice.

Iuſtū deduxit dominus per vias rectas: et oſtēdit illi regnū dei. Sap. x. Multū letatur peregrinus qn̄ de aliquo vertice montis oſtēditur ei terminus ſue diete: ſic fecit dn̄s huic ſanctiſſimo ꝯfeſſori: cum in vertice ꝯtemplationis oſtendit ei regnū eterne felicitatis. Et ſm̄ hoc ſapiēs in verbis iſtis proponit duo p̄conia huius ꝯfeſſoris. ſ. ſue: peregrinationis ꝓgreſſum certiſſimū dicens. Iuſtum deduxit dn̄s per vias rectas. et ſue glorificationis viſum rectiſſimū: addens: et oſtendit illi regnū dei.

Primo igitur exemplo huius ſancti ꝯfeſſoris debemus per iter preceptorum incedere. Quere in materia de preceptis. fo. xxviiij.

Secundo debem⁹ ad finem premiorum recte aſcendere. quere in materia de gaudio paradiſi. fo. xci.

¶ De virgine martyre.

Sicut lilium inter ſpinas: ſic amica mea iter filias Canticoꝝ. ij. Cōſueuerūt amatores laudibus amicas extollere: et cantionib⁹ laudare. Sic amator virginum chriſtus in laudib⁹ hui⁹ glorioſe virginis et martyris ſponſe ſue cantat per ſapientiā cantilenam huius dulciſſime melodie. Et ſm̄ hoc in verbis iſtis cōmendat eam quadrupliciter. ſ. vt decoratam candore floreo. cum dicit. Sicut lilium. vt laureatam cruore roſeo: cū additur: inter ſpinas. ſ. martyrij: vt liquefactam amore flameo: cū ſubdit ſe amica mea: vt exaltatam honore ſtelleo: cū ꝯcludit inter filias. i. inter animas beatas.

Primo igitur exemplo huius virginis debemus incorruptionis florem diligere. Quere in materia de caſtitate et luxuria per contrarium. fo. xliij. et. xv.

Secūdo debemus tribulationis ſpinas ſuſtinere. Quere in materia de fortitudine: de pn̄ia: et de accidia per contrarium. fo. lvij. xvij. et. xi.

Tertio dbemus igne caritatis arder̄. Quere in materia de caritate. fo.xlvij.

Quarto debemus cō ſortiū celeſte deſiderare. Quere in materia de ſpe ⁊ timore per contrarium. fo.liiij.⁊.lx.

¶ De virgine non martyre.

Queramꝰ domino noſtro regi adoleſcentulam virginē.iij. Reg.i. Sicut de prato colligūtur flores pulchriores: ſic chriſtus de mūdo per angelos ſuos colligit virginis proponuntur in verbis iſtis: ſcilicet regale connubium ad quod fuit aſſumpta: cū dicitur Queramus dn̄o noſtro regi: virginale preconiuꝫ ad quod fuit electa: cum dicitur adoleſcentulam virginem.

Primo igitur exēplo huius virginis anima fidelis debet eſſe chriſto deſponſata. Quere in materia de fide ⁊ caritate.fo.l.⁊.xlvij.

Secundo debet eſſe caſtitatis priuilegio decorata: Quere i materia de caſtitate: ⁊ luxuria per ꝯtrariū.fo. xliij.

¶ Itē de virgine nō martyre

O q̄ꝫ pulchra eſt caſta generatio cum claritate. Sapientie.iiij. Conſueuit homo mirari ſpecialiter ꝓpter tria. Miratur enim hō in re multum pulchra: in re multuꝫ noua in re multuꝫ clara. Et ꝫm hoc ius ſancte chriſti ſponſe tria miranda preconia proponuntur ſcilicet decor cōuerſationis: cum dicitur. O q̄ꝫ pulchra eſt candor icorruptionis cum additur caſta generatio ſplendor contemplationis cū ſubditur cum claritate.

Primo igitur exemplo huius virginis, debemus eſſe pulchri. Quere in materia de virtute in cōmuni. fo. xlv.⁊ de temperantia.fo.lvi.

Secūdo debemꝰ eſſe decori incorruptione. Quere in materia de caſtitate ⁊ luxuria per contrarium.fo.xliij.

Tertio debemus eſſe radioſi per contemplationeꝫ. Quere in materia de contemplatione.fo.xxiij.

¶ Explicit dieta ſalutis.

Prima tabula diete ſalutis.

De peccato in cõi.ca.i. fo.ij.
De peccato i ſpāli.ca.ij.fo.iiij.
De ſuperbia.ca.iii. fo.v.
De inuidia.ca.iiij. fo.vi.
De ira.ca.v. fo.viij.
De auaritia.ca.vi. fo.ix.
De accidia.ca.vij. fo.xi.
De gula.ca.viij. fo.xiij.
De luxuria.ca.ix. fo.xiiij.

¶ Secunda dieta.
De penitentia.ca.x. fo.xvi.
De contritione.ca.xi.fo.xviij.
De confeſſione.ca.xij. fo.xx.
De ſatiſfactiõe.ca.xiij. fo.xxi.
De oratione.ca.xiiij. fo.xxij.
De ieiunio.ca.xv.fo. xxiiij.
De elemoſina.ca.xvi.fo.xxvij.
¶ Tertia dieta.
De p̄ceptis in cõi.c.17.fo.29.
De preceptis prime tabule.
ca.xviij. fo.xxxi.
De preceptis ſecunde tabu-
le.ca.xix. fo.xxxij.
¶ Quarta dieta.
De religione.ca.xx. fo.xxxvij.
De obediētia.ca.xxi. fo.xxxix.
De paupertate.ca.xxij. fo.xxxxi.
De caſtitate.ca.xxiij. fo.xliij.
¶ Quinta dieta.
De virtute i cõi.c.24.fo.45.
De caritate.ca.xxv. fo.xlvij.
De fide.ca.xxvi. fo.l.
De ſpe.ca.xxvij. fo.liiij.
De prudētia.ca.xxviij. fo.lv.
De tēperantia.ca.xxix. fo.lvi.
De fortitudine.ca.xxx. fo.lvij.
De iuſtitia.ca.xxxi.fo. lviij.
¶ Sexta dieta.
De timore.ca.xxxij. fo.lx.
De pietate. Require in capi
tulo de miſericordia.
De ſcia in cap̄.de prudentia.
De fortitudie require ſupra.
De conſilio.ca.xxxiij.fo.lxiiij.
De itellectu.ca.xxxiiij.fo.lxvi.
De ſapiētia.ca.xxxv. fo.lxvi.
¶ Septima dieta.
De hūilitate.c.xxxvi. fo.lxvij.
De manſuetudine vel mitita
te.ca.xxxvij. fo.lxxiij.
De fletu.ca.xxxviij. fo.lxxiiij.
De eſurie et ſiti iuſtitie. Re-
quire in capitulo de iuſtitia.
De mia.ca.xxxix. fo.lxxvi.
De munditia cordis.ca. xl.
fo.lxxviij.
De pace.ca.xli. fo.lxxx.
De patientia.ca.xlij. fo.lxxxi.
¶ Octaua dieta.
De caritate require ſupra.
de gaudio ſpūali.c.xliij. fo.83
De pace. Require ſupra.
De patiētia. Require ſupra.
De longanimitate vel perſe-
uerantia.ca.xliiij. fo.lxxxv.
De bonitate. Require ſupra
in capitulo de miſericordia.

De benignitate.ca.xlv. fo.lxxxv.
De manſuetudine.ca.xl vi. fo.lxxxvi.
De fide.ca.xlvij. fo.lxxxvij.
De modeſtia. Require ſupra in capitulo de temperantia.
De continentia. Require ſupra in capitulo de caſtitate.
De caſtitate. Require ſupra. ¶ Nona dieta
De generali iudicio.ca.xlviii. fo.lxxxviij.
De penis inferni.ca.xlix. fo.xc.
De gaudijs paradiſi.ca.l. fo.xci.

Sequitur magna tabula diete ſalutis in ſua

tabula ſunt diuiſiones membrorum cuiuſlibet capituli in qualibet dieta et ſunt in numero.ix.diete.et.ca.l.

Incipiūt diuiſiões mēbrorū primi capituli.

¶ Prima dieta.

Peccatuz eſt
- Deformitas quam deus deteſtatur.
- Iniquitas quam demon amplexatur.
- Infirmitas quā mundus diſſipatur.

Diuiſiones ſecundi capituli.

Peccatuz eſt
- Sicut putredo in pomo.
- Sicut vulnus in corpore humano.
- Sic̄ falſitas i pomo. Sic̄ dom⁹ taberne.

Peccatuz eſt
- Sicut ludus corrigie.
- Sicut viſcus et rete. Sic̄ viculū beſtie.

Diuiſiones tertii capituli.

Superbia eſt
- Sic̄ vēt⁹ eualeſcēs. Sic̄ fum⁹ euaneſcēs.
- Sicut palea parum valens.
- Sicut nebula aquoſa que rūpit̄ cū flatur.

Superbia eſt
- Sicut arena que moritur cū operatur.
- Sic̄ ferrū qd̄ cū ↄtinet mortuū tūc ornat̄.
- Sicut luctator qui non cauet caſum.

Superbia eſt
- Sicut galina que ponit ouum
- Sic̄ lup⁹ q̄ paſcit vētū. Exſiccat et areſacit

Superbia Adnihilat et cōſumit. Infatuat et decipit.

Precipiat ⁊ deijcit.
Damnat ⁊ infelicem facit.
Preſumptio.
Ambitio.
Filie ſuperbie — Inobedientia.
Irreuerentia.
Irriſio.
Vana gloria. Ypocriſis.

Diuiſiones quarti capituli.

Sicut vermis rubigo ⁊ tinea proprium:
Subiectum conſumens ſeipſum.
Inuidia eſt — Sic̄ dracho venenū īfundēs q̄ ad ꝑrimū.
Sicut leproſus ſanis eſt inuidens.
Sicut iudas vnguentum abhorrens
Oculo menſtruato.
Inuidia comparatur — Nocte ⁊ igni greco
Aque in naui ⁊ cerco ſerpentino.
Sicut cayn quem omnis homo occidit.
Sicut acriſia vel cecitas que ſodomitas excecauit.
Inuidia — Sicut nihilum quod nec cū creatura nec cum creatore conuenit.
Claudit ⁊ impedit ſalutem ⁊ peccat inſ.f.
Malis replet hoīem trahitq; ad occultu;
Inuidia — Spoliat mentem ⁊ impugnat oē bonum
Facit immiſericordē q̄tum ad ꝑrimum
Facit infelicem quantum ad ſeipſu;
Claudit viam ſalutis
Implet omnibus malis
Damna iuidie — Spoliat omnibus bonis
Facit immiſericordem
Facit penitus infelicem.
Filie inuidie — Triſtitia in proſperis
Exultatio in aduerſis.

Diuiſiones quinti capituli.

	Sicut ignis ardens qui arida conſumit.
Ira eſt	Sicut olla feruens que interiora emittit
	Sicut fera furens que ɔtra gladiū currit.
	Inſano vel arrepticio.
Iracundus	Claudo percuſſo.
comparatur	Ramno ſpinoſo
	Vaſi iuxta ignem poſito uacuo
	Facit hominem ſtultum ⁊ rabidum.
	Execat rationis oculum
Dāna ire ſunt	Reddit hoieꝫ pronū ad quodcūqꝫ pctm̄
	Aufert homini ſeipſum
	Tollit omnem pietatem.
Filie ire ſunt	Odium: Lis: Guerra: Incendium.
	Homicidium. Rapina

Diuiſiones ſexti capituli.

	Ad modum maris mortui eſt ⁊ infirmi in ſatiabilis.
Auarus eſt	Ad modum talpe eſt vilis ⁊ deſpiciabilis
	Ad modum ſterquilini eſt inutilis.
	Sicut rota molendini que nūq̄ꝫ locum di mittit quantūcunqꝫ vertatur.
Auarus eſt	Sicut porcus qui nō ꝓficit niſi moriatur.
	Sicut pixis terrea perforata que nihil red dit niſi frangatur
	Sicut radix arboris ad recipiendum om nem ramum parata.
Auarus eſt	Sicut galina q̄ naturaliter i eſtate ē ſurda.
	Sicut apoſtema proximum cordi.
	Sicut res que nimis eſt oculis ꝓpinqua.
	Facit hominem mundum:
	Facit hominem ſeruum
	Facit hominem ſtultum.
	Facit hominem abbominabilem.

Dãna auaritie Facit hominem inſatiabilem
Facit hominem obliuioſum.
Facit hominem anguſtioſum.
Facit hominem tempeſtuoſum.
¶ Nota hic filias auaritie que ſunt duodecim.

Diuiſiones ſeptimi capituli.

Accidia eſt
Infructuoſa ad modum ſalicis.
Gratie conſumptiua ad moduꝫ ethice vel laſſe febris.
Membrorum amputatiua ad modũ adonibeſech regis.

Accidia comparatur
Cani famelico qui eſurit in comedendo.
Ferro:aque:terre:ſcolari: ꝛ omni rei que deficit in exercitando.
Homini litargioſo qui moriť dormiendo
Paupertas. Vilitas.
Puſillanimitas.

Dãna accidie
Spiritualium malorum corruptio.
Spiritualium malorum ideſt peccatorum accumulatio.
Spũaliũ vitiorũ improperatio ꝛ accuſatio.
¶ Nota hic filias accidie que ſunt quintidecim.

Diuiſiones octaui capituli.

Gula comparatur
Morbo qui ſquinantia vocatur.
Morbo qui regius vocatur.
Morbo qui boliſmus vel caninus appetitus nuncupatur.
Sacro pertuſo qui nunq̃ȝ impletur.

Gula comparatur
Porco qui ad moriendum nutritur.
Freno quo equus circunfertur.

Gula comparatur
Eſau qui primogenita vendidit.
Cani qui cecum ducit.

Damna gule
Mentis brutalitas.
Corporis infirmitas.

	Oris locacitas.
Filie gule	Caſtrimargia Ebrietas

Diuiſiones noni capituli.

	Gehenne que acerrime cruciat.
Luxuria com paratur	Mercatori qui fatue merces commutat.
	Coruo qui cadauera ſemper amat.
	Fatuo bellatori qui hoſtem non fugit.
Luxuria com paratur	Sagene de qua nullus piſcis euadat.
	Igni greco quem aqua non extinguit.
	Equo qui nō freno regitur nec calcaribus ſtimulatur.
Luxuria com paratur	Naui qui nec a nauta ducitur nec guber-naculo gubernatur.
	Luto ⁊ ſtercori in quo porcus ⁊ iumenta
Dāna luxurie	Hominem ducit ad maximā paupertatē
	Hominem ducit in peſſimam ſeruitutem
	Hominē proijcit in miſerrimam vtilitatē
	Hominem turpiter infatuat.
Dāna luxurie	Hominem acriter mortificat.
	Hominem fortiter illaqueat.
Filie luxurie	Fornicatio Adulterium
	Stuprum.
	Inceſtus.
	Peccatum contra naturam.

Diuiſiones decimi capituli.

	Sicut aqua ꝯtra canes q̄ꝫtū ad ꝯtritionē
Peniten tia eſt	Sic̄ clamor ꝯtra fures q̄ꝫtū ad ꝯfeſſionē.
	Sic̄ arma ꝯ̈ hoſtes q̄ꝫtū ad ſatiſſactioneꝫ
	Turbatiua inſtar maris.
Patientia eſt	Accenſiua inſtar ignis.
	Cōcluſiua iſtar ſepis. Diſcrete iponēda.
Penitētia eſt	Deuote aſſumēda. Perfecte adimplenda
	Fugit dyabolū. Sequitur chriſtum.
Penitens	Spernit mundū. Appetit celum.

Diuiſiones vndecimi capituli

Cōtritio dʒ eſſe
- Moroſa ⁊ attenta non perſunctoria.
- Solitaria:non publica
- Integra:non diminuta
- Ordinata non confuſa
- Propria:non aliena.
- Temebunda:non leta.
- Intima non ſimulata.

Diuiſiones duodecimi capituli.

Cōfeſſio dʒ eſſe
- Feſtinata:accelerata
- Humilis:⁊ veneranda
- Aperta:non palliata
- Vera non ficta.
- Integra:non diminuta
- Flebilis ⁊ lachrymoſa
- Obediens ⁊ prompta.

Cōfeſſio triplex
- Peccati proprij
- Laudis dei.
- Recte fidei

Diuiſiones tertiidecimi capituli.

In ſatiſfactione debet eſſe
- Abſtinentia peccato:loco diete
- Aliene rei reſtitutio:loco fleubotbomie.
- Vera humiliatio:loco medicine.
- Cilium loco emplaſtri
- Ieiunium:loco cibi.
- Oratio deuota:loco candele vel voti.

Diuiſiones quartidecimi capituli.

Oratio
- Incenſum diuine miſerationi offerenduʒ
- Scutū diuinū indignationi opponendum
- Tributum diuine dn̄ationi perſoluenduʒ

Vir orans eſt
- Sicut homo regi preſentans encenium
- Sicut homo a rege poſtulans iudicium
- Sicut homo a rege petans ſubſidium

Clamanduʒ eſt	Sicut clamat paruulus quãdo vult vbera
in oratione	Sicut clamat catulus qñ ſentit vebera
	Sicut clamat populus qñ videt pericula.
Aperienduʒ eſt	Sicut reumaticus aeri.
os in oratione	Sicut infantibus nutrici.
	Sicut pulliculus matri.
Oratio eſt	Armatura militem ornans.
	Lucerna viam demonſtrans
	Columba oliuam portans.

Diuiſiones quintidecimi capituli.

	Sicut parcitas lignorum ſub olla.
Ieiunium eſt	Sicut agilitas in auicula.
	Sicut concauitas in viella
	Summuʒ remedium ad expiendũ morbũ
Ieiunium eſt	Bonum concilium ad fugandum lupum
	Certum ingenium ad capiendum caſtruʒ
	Cum ieiunans vacat culpe
Ieiunium re	Cum ieiunans inhiat gule
probatur	Cum ieiunans parcit burſe.
	Cum ieiunans ſeruit gule.
	Bonũ qñ qs ieiunati i ſatiſfactiõe peccati
Ieiunium eſt	Melius qñ quis ieiunat ad honorẽ dei.
	Optimum quando quis ieiunat cum exer citatione boni operis.

Diuiſiones ſextidecimi capituli.

	Sicut lumen radioſum:
Elemoſyna eſt	Sicut flumen copioſum
	Sicut ſemen copioſum.
	Sicut arbor que fructum facit
Elemoſynari	Sicut nutrix que puerum facit.
us eſt	Sicut mercator qui merces vendit
Elemoſynari	Quis petit:quia mendicus ꝑpter deum
us debet	Quid petit deus:quia nõ noſtrũ: ſed ſuuʒ.
conſiderare.	Ad quid petit:quia ad ſenus centuplum

In donatione elemoſine debet eſſe	Modus iuſtus ſine iniuria. Modus gratus ſine triſtitia. Modus ſine ſuperbia.

Diuiſiones ſeptēdecimi capituli.

Precepta fuerunt	Deſcripta indebiliter. Diſtincta rationabiliter Edita regulariter
Scriptura preceptoꝝ eſt obſeruāda	Si attēdas quis ſcripſit quia digitus creatoris. Si attēdas vbi ſcripſit qꝛ i lapide marmoreo. In profundo pectoris. In pergameno cordis. Si attendas quomodo ſcripſit quia indebiliter ſicut lex imperatoris.

Diuiſiones octauidecimi capituli.

Precepta	Prime tabule ordinant hoiem ad deum. Secūde tabule ordināt hoiez ad ꝓximuz.
Precepta prime tabule	Non habebis deos alienos Non aſſumes nomen dei tui in vanum. Memento vt diem ſabbati ſanctifices.
Ydolatria	Peior amorum. Mala paganorum Ydolatria peior auarorum. Peſſima voluptuoſorum.
Perſurus	Prouocat iudicem quem debet placare. Prouocat aduocatos quos deberet remunerare. Prouocat teſtes q̄s nō deberet offēdere
Qui non ſeruant feſta	Sunt diſſimiles nature. Sunt rebelles ſcripture Sunt oppoſiti gratie.

Diuiſiones deciminoni capituli.

Honora patrem ⁊ matrem.

	Non occides. Nō mechāberis Non furtum facies
Precepta ſecūde tabule	Non falſum teſtimonium dices Non concupiſces rem proximi tui. Non deſiderabis vxorem eius
Triplex ratio honorandi parentes	Quia per ipſos ſumus geniti. Quia per ipſos ſumus nutriti. Quia per ipſos inſtructi
Triplex eſt pena nō honorādū parētes	Filiorum inobedientia. Temporalis infamia. Breuis temporalis vita.
Homicidaruꝫ tria ſunt genera	Quidā ſpūaliter ſeipſo interficiunt vt qui peccato conſentiunt. Quidam proximo ſpiritualiter occidunt: vt que malum exemplum tribuunt. Quidā qui ſpiritualeꝫ oborſum faciunt vt qui bonum propoſitum extingunt.
Triplex pena ſpiritualiū homicidarū	Exiliū ſcilicet a gratia dei ꝛ patria celeſti. Suſpēdiū ſcilicet gehennalis ſupplitij. Irregularitas quo ad ordinem clericoruꝫ ad quem non poſſunt promoueri.
Ratio quere mechia prohibetur	Quia eſt vilis epydimia huius mundi Quia eſt maior mercatura dyaboli. Qꝛ ē cōior via iferni. Cōtra legē nature
Fur peccat.	Cōtra legē ſcripture. Cōtra legē gratie.
	¶ Nota hic vigintiduo peccata vel de ordinationes ligue: que oēs hic ꝓhibentur.
Cōcubina eſt	Labes que cito maculat: ꝛ vix pōt extergi. Ignis qui ſubito iflamat: ꝛ vix pōt extigui Sitis que ſemper cruciat: ꝛ vix pōt ſatiari.
Mādatū ꝑcipitur ſub triplici pena	Sub pena corporis: ꝛ anime. Sub pena bonorum mobiliū ꝛ immobilium ſcilicet gratie ꝛ glorie. Sub pena patibuli ſcꝫ gehenne perpetue

Nō hic.x.applicatiōeſ plagaꝝ egypti ad.x.ꝑcepta ꝺcalogi.

Diuiſiones viceſimi capituli.

Tria ſūt lauda	Pondus maturitatis.
bilia in reli	Amor communitatis.
gioſo.	Fuga proprietatis
Tria ſūt repro	Indeuotio
bāda i religioſo	Diſſolutio.
	Euagatio.
Religioſus vʒ	Seipſum caſtigare:non interficere.
	Prelato obedire:non contradicere.
	In bono proficere:non retrocedere.
Religioſus de	Sicut paruulus in domo.
bet nutriri	Sicut plantula in orto.
	Sicut virgula in virgulto.
Triplex eſt mo	Obedientie ſubiugantis
dus religionis	Paupertas alleuiantis.
	Caſtitatis decorantis

Diuiſiones viceſimiprimi capituli.

	Saluatoris ſcola.
	Martirij palma.
Obediētia eſt	Paradiſi ſcala
	Obedire libenter ſine recalcitratione.
	Obedire hylariter ſine murmuratione
Septem	Obedire velociter ſine protractione.
gradus obe	Obedire viriliter ſine eſtimatione.
dientie.	Obedire humiliter ſine elatione.
	Obedire pſeuerāter ſine diſcontinuatione
	Obedire ſimpliciter ſine ſimulatione
	Nauis ad celum tranſiens
	Clauis celum aperiens.
Obediētia eſt	Auis ad celum aſcendens
	Summa in merito
Obediētia eſt	Vicina deo
Obediētiam	Proxima celo
iuuant	Humilitas flectens.

	Conſuetudo frequens.
	Dilectio feruens.
Obedientiam	Affectus terrena contemnens.
iuuant	Gratia interius vngens.
	Modeſtia precipiens.
	Contemptus mundi.
Obedientiaꝫ	Vnctio gratie ſpiritus ſancti.
iuuant	Modeſtia prelati.
	Preceptis nature.
Obedire	Preceptis ſcripture.
debemus	Preceptis gratie.

Diuiſiones viceſimi ſecundi capituli.

	Celeſte precium quo pauperes celum mercantur
Paupertas ē	Celeſti prandium ad quod pauperes vocantur.
	Celeſte ſolium in quo pauperes locantur.
Pauperes	Viam ſecuriſſimam.
habent	Viam quietiſſimam.
	Veſtem nobiliſſimam.
	Summe copulata deo.
Paupertas ē	Summe coequata celo.
	Summe cumulata bono.

Diuiſiones viceſimitertii capituli.

	Floret ſicut lilium inter ſpinas
Caſtitas	Habet precium inter gemmas
	Tenet ſolium ſupra ſtellas.
	Cibi potuſqꝫ ſobrietas.
	Veſtimentorum aſperitas.
Sex ſunt folia	Laborum ſtrenuitas.
lilij que caſti	Cuſtodia ſenſuum.
tatē ſeruant.	Modeſtia verborum.
	Fuga occaſionum.
	Prudentia contra deceptionem.

	Dulciter contra illectionem
	Fortiter contra oppreſſionem
Sex grana li	Toto corde:quia creator.
lij quibus dili	Tota anima:quia redemptor
gēdus eſt deꝰ	Tota mente:quia remunerator.
	Cuꝫ valore cariſſimo:⁊ ideo ſumme amā
	dus.
Caſtitas eſt	In vaſe fragiliſſimo.⁊ ideo ſumme clau-
theſaurus	dendus.
	Cum hoſte maligniſſimo: ⁊ ideo ſumme
	timendus
	Fructum vberrimum
	Motum celerrimum.
Caſtitas habet	Sertum pulcherrimum
	Florea virginum.
Triplex au	Gemma martyrum
reola	Aurea vel ſtellea doctorum.
	Caſtitas indiget ſtudioſa clauſura.
Caſtitas	Caſtitatem decet precioſa cinctura.
	In caſtitate lucet ſpecioſa pictura.

Diuiſiones viceſimiquarti capituli.

	Ligno fructuoſo.
Virtus com	Lapidi precioſo.
paratur,	Terreſtri ⁊ celeſti paradiſo.
	Signo vel caracteri.
	Precio vel pignori.
Virtus com	Oleo vel vnctioni.
paratur	Armature forti.
Virtus com	Prebende nobili.
paratur	Optime poſſeſſioni

Diuiſiones viceſimiquinti capituli.

	Auro probato.
Caritas com	Ferro ignito.
paratur	Vino condito.

	Aui predam rapienti.
Caritas com	Naui mare nauiganti.
paratur	Morti carnem perimenti.
	Sicut funis bene tortus
	Sicut canis bene doctus.
Caritas eſt	Sicut later bene coctus
	Arbori vel ligno
Caritas com	Oneri ⁊ iugo.
paratur	Glutino ⁊ ſemento.
	Fonti naturali
Caritas com	Veſti nuptiali.
paratur	Igni virtuali.

Diuiſiones viceſimiſexti capituli.

	Arche teſtamenti.
Fides com	Stelle firmamenti.
paratur	Petre fundamenti.
	Per mundum ſpeculum.
Fides figurat	Per dextrum oculum.
	Per ſponſe anulum.
	Signo vexillari.
	Scuto militari.
Fides com	Radio ſolari
paratur	Columne ſacramentali
Fides com	Aureole ſpirituali.
paratur	Luci primordiali.
	Veridicam confeſſionem.
Fides debet	Magnificam deuotionem.
habere	Catholicam profeſſionem.

Diuiſiones viceſimiſeptimi capituli.

	Sicut colūna domum portans.
Fides eſt	Sicut galea caput armans.
	Sicut anchora nauem ſeruans.
	Sicut arbor fructuoſa.

Spes eſt Sicut gemma precioſa.
Sicut molla virtuoſa.

Diuiſiones viceſimioctaui capituli.

Aſſeſſori iudicis.
Prudentia comparatur Quattuor terre minimis.
Aſtutie ſerpentis.

Diuiſiones viceſiminoni capituli.

Freno quo equus regitur.
Temperantia comparatur Biſſo quo corpus tegitur.
Muro quo caſtrum cingitur.
Quidam honor deo aſſimilans.
Temperantia eſt Quidam valor mentem ſanctificans.
Quidam dolor hoſtem mortificans.

Diuiſiones triceſimi capituli.

Fornaci que probat aurum
Fortitudo cōparatur Radici que portat lignum.
Lorice que vetat ictum.
Virge que non inclinatur.
Fortitudo cōparatur. Ferro quod non ſuperatur.
Petre que non perforatur.

Diuiſi ones triceſimip rimicapituli.

Sicut recta ſemita.
Juſtitia eſt Sicut recta regula.
Sicut recta linea.
Sicut gemma in ſerto aureo.
Juſtitia eſt Sicut dea in noſtro microcoſmo.
Sicut ſtella in polo artico.

Diuiſiones triceſimiſecundi capituli.

Sicut oſtiarius cuſtodiens ingreſſum.
Timor dei eſt Sicut iuſtitiarius puniens malefactum.
Sicut terrarius vel ſpeculator euigilans excrcitum.
Sicut medicina infirmorum.

Timor dei eſt	Sicut diſciplina puerorum.
	Sicut officina religioſorum.
	Specioſus ſicut ortus.
Timor dei eſt	Virtuoſus ſicut ventus.
	Precioſus ſicut theſaurus.
	Curat hominem a culpa perpetrata.
	Cuſtodit a culpa futura.
	Contemnit temporalia bona.
Timor dei	Suſtinet temporalia mala.
	Introducit bona opera.
	Fugit eterna ſupplitia.
	Acquirit eterna ſtipendia.
	Naturalis quo timet omnis homo mori.
Species ti moris	Mundanus:quo timetur temporalia pdī.
	Humanus quo timetur corpus proprium ledi.
	Seruilis:quo timet homo ſoluꝫ puniri vel damnari.
Species ti moris	Initialis:quo non timet homo ſolum puni ri:ſed a deo ſeparari.
	Filialis:quo ſolū timet homo offenſaꝫ dei.

Diuiſiones triceſimitertii capituli.

	Que ſunt ad conſilium neceſſaria
De ꝯſilio nota	Que ſunt in conſilio laudanda.
	Que ſit conſiliorum differentia
Ad conſilium neceſſaria	Expediens. Facile.
	Certum.
	Securum.
	Deus non dyabolus.
	Vir iuſtus:non impius
Conſiliarius eſt eligēdus	Sapiens:non inſenſatus.
	Senex:non laſciuus.
Conſiliū euan gelicum	Caſtitas contra concupiſcentiā carnis
	paupertas contra ꝯcupiſcentiā oculoꝝ

Obedientiam contra ſuperbiam vite.

Diuiſiones triceſimiquarti capituli.

	Supra nos deum.
Debemus in	Iuxta nos proximum
telligere	Intra nos cor proprium.

Diuiſiones triceſimiquinti capituli.

	Splendidiſſimum inſtar lucis.
Sapientia eſt	Sapidiſſimum inſtar mellis.
donum	Profundiſſimum inſtar maris.

Diuiſiones triceſimiſexti capituli.

	Breuis ſcala deuotionis.
Humilitas eſt	Breuis ſchola perfectionis.
	Breuis via ſaluationis.
	Se attenuat vt ametur a ſponſo.
Vir humilis	Se adnihilat vt creetur de nouo
	Se euacuat vt impleatur a deo.
	Quicquid in valore eſt precioſius.
Humilitas eſt	Quicquid in odore eſt gratioſius.
	Quicquid in decore eſt ſpecioſius
	Se humiliat ⁊ aſcendat.
Vir humilis	Se incinerat vt redoleat.
	Se mortificat vt reſurgat.
	Propter exiſtendi vilitatem.
Homo com	Propter reſiſtendi difficultatem.
paratur cineri	Propter reſurgendi impoſſibilitatem
	Facit peccatum fugere.
Memoria	Facit mundum contemnere.
mortis	Facit ſeipſum deſpicere.
	Facit preſentem vitam regere.
Memoria	Facit preſentem leticiam temperare.
mortis	Facit preſentē ⁊ futuram vitam diuidere.
	Gratioſa inſtar floris ſpecioſi.
Humilitas eſt	Luminoſa inſtar ſideris radioſi.

	Virtuoſa inſtar lapidis precioſi.
	De pari cum deo contendit.
Humilitas	Superbiam circunuenit.
	Dyabolum paruipendit.
	Per gratiarum actionem ſe dilatat
Humilis.	Per deuotam orationem ſe incuruat
	Per ſui modicã reputationẽ ſe euacuat.
	Si conſideremus que ſunt infra nos vt mundus ꝛ infernus.
	Si ꝯſideremus que ſunt intra nos:: vt animus proprius.
Cauſe humilitatis	Si conſideremus que ſunt iuxta nos. vt proximus ꝛ amicus.
	Si conſideremus que ſunt cõtra nos: vt dyabolus.
	Si cõſideram⁹ que ſunt ſupra nos: vt de⁹
	Quando videt ſibi gladium imminere.
Homo ſe humiliat	Quando habet baſſum oſtium tranſire
	Qñ videt maiorẽ ſe i loco iferiori ſedere.
	Humiles amare.
Signum humilitatis eſt	Honores ꝛ laudes fugere.
	Opprobria ꝛ contumelias ſuſtinere
	Humilia officia non recuſare.
	Libenter obedire.
	Subdere nec preferre ſe equali.
Gradus humilitatis	Subdere ſe nec ſe preferre minori.
	Subdere ſe minori ꝛ nulli velle preferri
	Spernere munduꝫ.
Gradus humilitatis	Spernere nullum.
	Spernere ſeipſum
	Spernere ſui contemptum.

Diuiſiones triceſimiſeptimi capituli.

Homo mitis	Habet pacem ꝛ ſocietateꝫ cum proximo
vel mãſuetus	Habet gratiam ꝛ familiaritatem cũ deo

	Habet regnum ⁊ hereditatem in celo.
	Natura miniſtrat.
Mititatem	Corporis fuga demonſtrat.
	Canonis ſcriptura commendat

Diuiſiones triceſimioctaui capituli.

	Compunctionis ſicut collirium medicatiuum.
Fletus	Cōpaſſionis ſicut vnguentum lenificatiuū
	Deuotionis ſicut balneum delectatiuum.
	Sex ſunt fletus incitamenta.
De fletu:nota	Sex ſunt fletus impedimenta.
	Sex ſunt fletus emolumenta.

Diuiſiones triceſiminoni capituli.

	Intima chriſti paſſio.
Miſericordia eſt	Suprema chriſti lectio.
	Optima chriſti vnctio.
	Decenter conuerſatur.
Miſericordia	Prudenter negociatur.
	Abundanter remuneratur.
	Virtus que cunctas ſuperat.
Miſericordia eſt	Modus qui reum liberat.
	Clauis que celum reſerat.
Ad miſericordiam debet mouere	Nature conformitas.
	Propria indigentia vel neceſſitas.
	Chriſti ⁊ pauperum amor ⁊ veritas.
	Eſurientem paſcere.
	Sitientem potare.
Opera miſericordie corporalia	Nudum veſtire.
	Hoſpitem colligere.
	Infirmum viſitare.
	Vinctum liberare.
	Mortuum ſepelire.
	Peccata dimittere.
	Peccata corrigere.

Opera miſe ricordie ſpiri tualia	Pro peccatore orare.
	Ignorantem inſtruere.
	Heſitantem conſulere.
	Lugentibus conſolationem prebere.
	Ad oēs afflictos cordis compaſſionem habere.

Diuiſiones quadrageſimi capituli.

Munditiam cordis facit.	Lectio ſcripturarum.
	Effuſio lachrymarum.
	Largitio elemoſinarum.
Munditiam cordis facit	Scopa confeſſionis.
	Lima correctionis.
	Fornax tribulationis .
Hominem. mundant	Baptiſmus fluminis.
	Baptiſmus ſanguinis.

Diuiſiones quadrageſimiprimi capituli.

Pax eſt	Celi linguagium.
	Chriſti encenium.
	Dei veſtigium.
Triplex eſt pax	Pax interna.
	Pax fraterna.
	Pax ſuperna:que dicitur pax eternitatis
Pacem facit	Conformitas cū deo.
	Humilitas cum proximo.
	Tranquillitas in ſeipſo.
Pax mala	Pax inquinata.
	Pax ſimulata.
	Pax inordinata.

Diuiſiones quadrageſimiſecundi capituli.

Patientia eſt	prudentiſſima ad regendum.
	Strenuiſſima ad bellandum.
	Nobiliſſima ad regendum.
	In acquirendo.

Patientia eſt	In conuerſando.
pꝛudens	In multiplicando.
Patientia eſt	Si attendas pugnantis animum.
ſtrenuiſſima	Si attendas pugnantis modum
	Si attendas pugne ſcutum.
	Regali dominio pꝛincipatur
Patientia eſt	Ad regale prandium inuitatur
nobiliſſima	Sibi regale ferculum pꝛeſentatur.

Diuiſiones. xliii. capituli.

	A mundi gaudio ſeparatum.
Gaudium ſpi	A celi gaudio deriuatum.
rituale eſt	A celi gaudio pigmentatum.
	Puritas ⁊ impuritas.
Differentia in	A continuitas ⁊ diſcontinuitas.
ter gaudium	Dignitas ⁊ indignitas
ſpirituale ⁊	Salubꝛitas ⁊ anxietas
humanum	Spiritualis puritas
Gaudium	Spiritualis ſanitas.
ſpirituale faciũt	Spiritualis tranquillitas.
	Spiritualis libertas.
	Spiritualis confoꝛmitas
	Dominice paſſionis
	Virtuoſe operationis.
Nectar	Eterne fruitionis vel felicitatis

Diuiſiones. xliiii. capituli.

	Quam nobiliter commendatur.
De perſeue	Quam efficaciter operatur
rantia nota	Quam excellenter coꝛonatur
	Deus in opere ſue creationis.
	Chꝛiſtus in opere ſue redemptionis.
Perſeuerauit	Sancti in opere ſue perfectionis.
	Perficit inchoata.
Perſeuerãtia	Impetrat poſtulata
	Stabit acquiſita.

Pudicitie virginalis:⁊ hec eſt florea.
Sapientie magiſtralis:⁊ hec eſt aurea.
Perſeuerãtie triumphalis ⁊ hec eſt gemmea.
Corona — Glorie eternalis:⁊ hec eſt ſtellea.

Diuiſiones.xlv.capituli.

Ad benignitatem nos inducunt —
Preceptum quod inducitur
Exemplum quod proponitur.
Supplicium quod euaditur.
Premium quod in celo acquiritur.

Diuiſiones.xlvi.capituli.

Manſueti —
Clarius informãtur.
Rarius impugnantur
Amplius venerantur.

Diuiſiones.xlvii.capituli.

Fides eſt —
Sicut fundamentum ad ſuſtinendum
Sicut armamentum ad defendendum
Sicut argumentum ad concludendum
Sicut inſtrumentum ad aſcendendum.

Diuiſiones.xlviii.capituli.

In iudicio finali erunt —
Signa que premittentur:ſicut peremptoria citatio.
Scripta que aperientur:ſicut quedaꝫ proceſſus recitatio.
Verba que dicentur:ſicut quedam ſentẽtie promulgatio.
Facta que ſequentur:ſicut quedam ſententie executio.

¶ Nota ſigna que apparebunt in iudicio erunt quindeciꝫ vt ait Jeronimus:⁊ nota diligenter.

Scriptura iudicij —
Liber paſſionis dominice.
Liber conſcientie.
Liber vite.

Sententia	Cauſe immenſitatem.
iudicis habe	Curie ſolēnitatem.
bit	Iudicis ſeueritatem.
In executione	Multitudo miniſtrorum
illius ſententie	Anguſtia damnatorum.
erunt	Defectus ⁊ inopia adiutorum

Diuiſiones. xlix. capituli.

	Penarum acerbitas
Supplicia re	Penarum aduerſitas.
proborum	Penarum diuturnitas.
	Penarum vniuerſitas.
	Penarum inutilitas
Quibus cau	Quia amiſerunt bona tēporalia hui⁹ mūdi
ſis dolor	Quia perdiderunt tempus merendi.
meum repro	Quia carebunt viſione dei.
bis	Quia incurrerunt vilitatem inferni.

Diuiſiones. l. capituli.

In gloria ce	Valor inpreciabilis
leſti eſt	Decor ineſtimabilis
In gloria con	Honor inſuperabilis.
ſidero tria	Locum ſumme glorioſum.
	Sertum ſumme precioſum.
	Fructum ſumme glorioſum.
Fructus eſt	Crucis triumphalis.
triplex	Gratia ſpiritualis.
	Glorie immortalis.
	Demonum expugnatio.
	Carceris confractio.
	Mortuorum ideſt peccatorum ſuſcitatio.
Fructus cru	Captiuorum redemptio.
cis ſunt duo	Inquinatorum mundatio.
decim	Cecorum illuminatio
	Frigidorum ⁊ tepidorum calefactio.
	Deformium ⁊ turpium decoratio

	Sitibundorum potatio vel recreatio
	Patris placatio. Janue apertio.
	Hereditatis acquiſitio vel confirmatio
	Sanitas abſqꝫ infirmitate.
	Juuentus ſine ſenectute.
	Sacietas ſine faſtidio
	Libertas ſine ſeruitute
Fructus glo	Pulchritudo abſqꝫ deformitate.
rie ſunt duo	Immortalitas vel impaſſibilitas
decim	Abundantia ſine indigentia
	Pax abſqꝫ perturbatione.
	Securitas abſqꝫ timore.
	Cognitio abſqꝫ ignorantia.
	Gloria abſqꝫ ignominia
	Gaudium ſine triſtitia
	Ameniſſima ciuitas.
In gloria eſt	Ameniſſima ſocietas.
	Ampliſſima felicitas.
	Figuram ſpecioſam.
Ciuitas cele	Menſuram ſpacioſam.
ſtis habet	Structuram precioſam
	Viuens non mortua.
	Celeſtis non terrena.
Fides debet	Fortis non infirma
eſſe	Venie.
Spes triplex	Gratie Glorie
	Specioſam puritatem
	Fructuoſam bonitatem.
Caritas debet	Radioſam veritatem.
habere	Sibi continentiam.
Juſtitia reddit	Proximo amicitiam.
	Deo honorificentiam
In chorea cele	Innumerabilis cetus.
ſti ſunt tria	Interminabilis circuitus.
	Ineſtimabilis cantus.

Peccatum
Remittitur quantum ad culpam
Lauatur quantum ad offenſam.
Tollitur quantum ad penam.

Miſericordia eſt
Cecos ad domum dirigere.
Deuios ad viam reducere.
Peregrinos ad patriam conducere

Errare conuenit tribus modis.
Malam viam eligendo
In via errando.
A via diuertando.

Viam ſalutis debemus.
Libenter eligere.
Viriliter incedere.
Viriliter inſiſtere

Via ſalutis ix. habet dietas
Prima eſt de peccato ad penitentiam tã q̃z ad ſalubria medicamenta.
¶ Secunda eſt penitentia ad precepta tam q̃z ad facilia documenta.
Tertia eſt a preceptis ad concilia tanq̃z ad vtilia inſtrumenta.
Quarta eſt a conſilijs ad virtutem tanq̃z ad operaria inſtrumenta.
¶ Quinta eſt a virtutibus ad dona tanq̃z ad deſideratiua oblectamenta.
¶ Sexta a donis ad beatitudines quo docent operari faciliter.
¶ Septima a beatitudinibus ad fructus ſcilicet qui docent operari delectabiliter.
¶ Octaua eſt a fructibus ſcilicet a fructus vite eterne: qui nos faciunt gaudere perenniter.
¶ Nona eſt a iudicio ad infernum vel ad celum.

Triplex ſignū ꝙ peccatū pla
¶ Primum eſt: ꝙ in nullo alio delectatur.
¶ Secundum eſt ꝙ in procurando peccatum nunq̃z fatigatur.

ect dyabolo	Tertium ſignum eſt ꝙ peccatum nunꝙ̃ ſatiatur.
Paradiſus eſt	Locus altiſſimus Fructibus opulentus. Aquis irriguus. Habitatio dei.
Paradiſus	Locus lucis. Locus ordinati amoris. Cetera elementa virtute excellit. Ferrum frigidum accendit. Omne terreſtre in cinerem ⁊ in nihiluȝ redigit.
Ignis	Semper ſurſum tendit. Nunꝙ̃ quieſcit Rubiginem tergit. Scintillas emittit Ollam feruere facit. Lapidem a mure cuſtodit
Aſtutia ſerpentis	Cuſtodia capitis Depoſitio pellis. Inſidiatio pedis.
Baculus neceſſarius eſt	Ambulantibus ad defendendum Laborantibus ad fulcimentum. Certantibus ad repellendum.
Juſtitia locatᷣ	In poſteriori parte:ſicut epiſcopus in fine proceſſionis. Sicut rex in fine aciei. Sicut nauta in cauda nauis.
Formica	Animal paruum:in quo laudatur humilitas. Grano paſcitur in quo docetur honeſtas Socios adiuuat in quo laudatur charitas.

Viola compa ratur auicule	Habet enim alulas ad contemplandum celum. Caudulam ad cogitandum finem propri- um. Roſtulum ad laudandum deum.
Humiles val libus compa rantur	Quia ſunt irrigue per deuotionem. Quia ſunt molles per compaſſionem Quia ſunt fructifere per bonam. operationem.
Fletus inci tamenta	recognitio proprie culpe. Incolatus preſentis vite. Timor gehenne. Recordatio paſſionis dominice Recordatio humane miſerie Deſiderium celeſtis patrie.
Fletus impe dimenta]	Superbie elatio. Terrenorum affectio. Cordis compreſſio Nimia occupatio. Ignorantie excecatio. Peccati magnitudo.
Fletus vtili tates	Spiritum deuotum lauat. Spiritum malignum necat. Terram cordis irrigat Sitim ſedat Orando efficaciter impetrat.

Et de iſto vltimo habemus nouem exempla in ſacra ſcri-
ptura.

Scutum pati entie debet ha bere tres an gulos	Timorem ſupplitij. Amorem premij. Paſſionem chriſti.
Quattuor ſunt de quibus bo nitas ꝓdicatur	Bonitas nature congregantis. Bonitas fortune adornantis. Bonitas gratie reformantis Bonitas glorie quietantis.

¶ Deuota contemplatio ſeu
meditatio edita a bonauentu
ra: de natiuitate domini no‑
ſtri ieſu chriſti.

Dueniente nouē
mēſiū termino exijt edi
ctū ab īpatore auguſto: vt de
ſcriberet̄ vniuerſus orbis. ſ. q
libet in ciuitate ſua. Cumq3 io
ſeph ire vellet ad ciuitatem ſu
am bethleem: ⁊ ſciret partus
ſue venerabilis coniugis tem
pus: duxit eam ſecu3. Vadit
ergo domina hoc longo itine
re. Nam bethleem eſt prope
hieruſalem per quinq3 milia
ria. Ducuntq3 ſecum bouem
⁊ aſinum ⁊ vadūt ſicut paupe
res mercatores beſtiarū. Cu3
autē eſſent bethleem q2 pau‑
peres erant ⁊ multi concurre
bant ex eadē cauſa hoſpicium
habere non potuerunt. Com‑
patere igitur domine ⁊ cōſpi‑
ce eā delicatā dñam iuuene3.
quindecim enim annorū erat
ex longo itinere fatigatā: ⁊ cū
verecundia inter gentes inco
gnitas querentem vbi quie‑
ſcat ⁊ non inuenientem. Om
nes licentiant eam ⁊ ſocium.
Et ſic coguntur diuertere ad
quandam viā cooperatā: vbi
homines tempore pluuie di‑
uertebant: ⁊ ibide3 ioſeph qu
erat cum coniuge ligaminib9
forte aliq̄liter ſe clauſit. Nūc
diligenter cōſpice omnia ma
xime quia referam ea que ab
ipſa reuelata ⁊ oſtenſa fue‑
runt prout a quodā ſancto pa
tre nr̄i ordinis fide digno ha‑
bui. cui puto reuelata fuiſſe.

¶ Cum ergo veniſſet hora ſc3
in media nocte dominice diei
ſurgens virgo appodiauit ſe
ad quādam colūnam que ibi
erat. Joſeph autē ſedebat me
ſtus eo forte ꝙ non poterat
que dicebāt parare. Surgēs
igitur ioſeph ⁊ accipiēs de fe
no preſepij proiecit ad pedes
domine ⁊ vertit ſe ad aliam
partem. Tunc filius dei eter‑
ni ſine aliqua mora: ſine ali‑
qua leſione: ſine aliqua mole‑
ſtia: in momento ſicut erat in
vtero: ſic fuit extra vterum ſu
per fenum ad pedes matris
ſue. Que incontinenti ſe recli
nans recolligens eum. ⁊ dul‑
citer amplexās: poſuit in gre‑
mio: ⁊ vbere de celo pleno a
ſpiritu ſancto edocta cepit la
uare ipſum ſeu lenire per to‑
tum corpus cum lacte ſuo.
quo facto inuoluit eum in ve
lo capitis ſui ⁊ poſuit eum in
preſepio.

Tūc bos ⁊ aſinus po
ſuerunt ora in preſepio flātes
per nares ac ſi ratione vten-
tes cognoſcerent ꝙ puer ſic
pauperrime contectus calefa-
ctio tanti frigoris indigebat.
Mater vero flexis genibus
adorauit eundem ⁊ gratias
agēs dixit deo. Gratias ago
tibi domine ſancte pater qꝛ fi
lium tuuꝫ mihi dediſti ⁊ ado
ro te deus eterne ⁊ te filium
dei viui ⁊ meum.

Similiter autē ioſeph
adorauit eum ⁊ accipiens ſel
lam aſini ⁊ extrahens de ea
cuſſinelluꝫ de lana ſeu de bor
ra poſuit iuxta preſepe vt ibi
dña ſederet ſuper eo. Ipſa er
go ſe poſuit ad ſedenduꝫ ⁊ ſel
laꝫ poſuit ſubtus cubitū ⁊ ſic
ſtabat dña mundi tenens vul
tum ſupra preſcpe innixa ocu
lis ⁊ toto affectu ſuper dulciſ
ſimum filiuꝫ ſuū: hucuſqꝫ de
reuelationibꝰ. His igitur ſic
oſtēſis diſparuit dña ⁊ remā
ſit angelus ⁊ dixit ibi laudes
magnas ⁊ longas quas ille
mihi dixit nec dicendi vel ſcri
bendi aptitudinem habui.

Vidiſti ortum domini
ſanctiſſimi principis ⁊ partuꝫ
ſimiliter regine celeſtis etiaꝫ
in vtroqꝫ artiſſimam pauper
tatem attēdere potuiſti. Mul
tis enim indiguerunt ⁊ ipſaꝫ
certiſſime obſeruauerunt in
his pannis cum placet ſibi in
his ſericis delectatur inuolui.
non conſolatur chriſti infan-
tia ⁊ lachrime eius ⁊ preſepe
⁊ ſtabulum garullos ⁊ cachi-
nantes ⁊ in ſcholis ambulan
tes ⁊ amātes proprias cathe
dras ſed pauperes tribulatos
⁊ laborātes. Scdm ꝙ ait bea
tus bernardus. Hāc pauper
tatē ſeruauit beata virgo ma
ter ⁊ filius dei. Non ſunt ſta
buluꝫ dedignati non beſtias:
non fenum: non cetera vilia.
Idē. O pauper. O inops. O
primus ⁊ nouiſſimus. Ho-
ſpes in diuerſorio pauper in
preſepio: fugit in egypto: ſedet
in aſino: cuꝫ pauperibus offer
tur in templo: ⁊ nudus ſuſpen
ditur in patibulo.

¶ Tractatus de reſurrectio-
ne a peccato ad gratiā admo
duꝫ vtilis ex dictis ſancti bo-
nauenture extractus.

Paulus apoſtolꝰ vi
detur firmiter aſſerere homi-
nem in hoc ſeculo non ꝓprie
eſſe abſqꝫ gratia cum inquit

gratia dei id ſum quod ſum. Jdō merito de neceſſitate gratie quantū nobis prodeſt dicendum eſt ꝛ primo de diuiſione gratie. ſecundo de reſurrectione a peccato ꝛ tertio de reſurrectiōe hominis ad gratiam.

Pro diuiſione gratie eſt notandū ꝙ gratia eſt vna ꝛ eadem ſecundum diuerſas conſiderationes: ipſa multas ſortitur denominationes primo ſecundum conſiderationem ad principium a quo. ſecundo ſecundum conſiderationem ad ſubiectum in quo tertio ſecundum conſiderationem ad oppoſitum ſuū. quarto ſecundum conſideratione͂ ad effectus ad quos ordinat᷑.

Unde ſecundum conſiderationem ad principium a quo procedit gratia ipſa: diuiditur. Jn gratiam predeſtinatiōis ſeu ꝑparationis qua deus homines predeſtinauit.
Jn gratiam vocationis quā deus offert vocando.
Jn gratiā iuſtificationis quā deus confert.
Jn gratiā magnificationis quam deus complet.
Et hec diuiſio ponit᷑ ad Ro. viij. vbi dicitur ſcimus quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum ꝛ ſequitur quos autē predeſtinauit hos ꝛ vocauit ꝛ quos vocauit hos ꝛ iuſtificauit quos autem iuſtificauit hos ꝛ magnificauit.

Sed ſecundum conſiderationem vel reſpectū ad ſubiectū in quo eſt diuiditur.
Jn gratiam cogitationis ſcilicet bonum cogitando.
Jn gratiam voluntatis in bono volendo.
Jn gratiā perfectionis in cōpletione operis.
Unde hec diuiſio fit ſecundum triplicē potentiam anime in qua eſt gratia: ſcʒ ſ꜋ intellectiuā: affectiuā: ꝛ operatiuam. Secundum vero reſpectum ad ſuum oppoſitum diuiditur.
Jn gratiam protectionis.
Jn gratiā liberationis.
Jn gratiā ſaluationis.
Et hec diuiſio ſumitur ſ꜋m ꝙ gratia adiuuat contra triplex malum. ſ. contra malum temptationis ſiue pugne. contra malum perſecutionis ſeu miſerie. ꝛ contra malum culpe ꝛ malum ſeq̄le vel pene. Nā a

primo protegit. a ſecundo libe rat: ⁊ a tertio extrahit ⁊ ſaluat. Et hec diuiſio ſumit ab illo dicto Iſaie. xxxi. Protegat dominus exercituum iudeam ⁊ hieruſalem: ⁊ protegens ⁊ liberans: tranſiens ⁊ ſaluans. Sed ſm comparationem ad effectum ad quem ordinatur: diuiditur.

In gratiam preuenientem ſiue operantem.

In gratiam ſubſequentē ſeu cooperantem.

Unde gratia preueniens ſiue operans dicitur inquantum ipſam voluntatem facit bonam: ⁊ ideo preuenit qꝛ non eſt a libero arbitrio: ſꝫ infunditur ipſo deo. Sed gratia cooperans dicitur inquātum adiuuat ipſam voluntatem ⁊ liberum arbitrium reſpectu boni operis eliciendi ⁊ proſequendi.

¶ Sed notandum eſt qꝫ ſm multiplicitatem huius nominis gratia poteſt dari alià diuiſio. Nam gratia poteſt capi vno modo largiſſime: ⁊ ſic comprehendit ⁊ dona naturalia: ⁊ gratuita. ⁊ ſic diuiditur in preuenientē gratiam ⁊ ſubſequentem. ita qꝫ preueniens vocant dona naturalia: ⁊ ſubſequēs dona gratuita. ¶ Secundo modo accipitur gratia minus large: ⁊ ſic diuiditur ī gratiam gratis datam: ⁊ gratiam gratum facientem: ⁊ ſic diuidendo eſt diuiſio in gratiam preuenientem ⁊ ſubſequētem. ¶ Tertio modo capitur gratia ſtricte. ⁊ tūc ſubſequēs cōprehēdit vel diuidit in gratiam gratuꝫ facientem ⁊ gloriaꝫ ⁊ ſic diuidendo: gratia p̄ueniens dicitur gratia gratuꝫ faciens: ⁊ gratia ſubſequens dicitur gloria: qꝛ poſt gratiaꝫ in homine decedente in gratia ſequitur gloria eterna.

Secundo dicendum eſt de reſurrectione a culpa vel pro peccato. ⁊ de hoc tria ſūt conſideranda.

¶ Primo qꝫ homo nō poteſt reſurgere a culpa abſqꝫ gratia.

¶ Scdo qꝫ nō poteſt aduerſariū ſuū vincere abſqꝫ gratia.

¶ Tertio qꝫ non poteſt abſqꝫ gratia tentationibꝰ reſiſtere.

Primo igitur dicendum eſt qꝫ homo abſqꝫ diuino dei adiutorio ſeu gratia non poteſt reſurgere a peccato vel culpa ⁊ hoc capiendo gratiā pro habitu ipſiꝰ anime

vt ſcz eſt quedã qualitas ſpiritualis in anima erñs. Nam gratia illa que dr̃ gratuita dei volũtas qua nobis dcꝰ cõdonat offenſaz ſufficit. Nec gratia illa que dr̃ liberalis paſſio xp̃i qua mediãte fit morbi curatio ⁊ ymaginis reformatio ſed requiritur gratia gratũ faciens. Ex quo patet per apo. ad Ro.iij. Juſtificati gratis per gratiã ipius ⁊ ante ex opibꝰ legis nõ iuſtificatͭ omnis caro. Et ad Titũ. iij. Nõ ex operibus iuſtitie que fecimus nos ſed ſecũdũ ſuã miſericordiã ſaluos nos fecit per lauacrũ regenerationis ſpiritꝰ ſancti .i. per gratiã.⁊c̃. Jõ illi pelagiani merito ſunt ceſendi heretici qui dixerunt ꝙ ad dilectionẽ culpe ſufficit ſola gratuita dei miſericordia cũ libero arbitrio ⁊ ꝙ per liberuz arbitrium poterat homo ſe iuſtificare ⁊ velle bonum.

Secundo dicendum eſt ꝙ homo non poteſt vincere aduerſariũ abſqz gratia. Pro cuius eſt notandum ꝙ differt dicere aliquẽ reſiſtere aduerſario ⁊ aliquem vincere aduerſarium nam plus ipoztat victoria quam reſiſtentia. Reſiſtentia.n.conſiſtit in hoc ꝙ quis non conſentit ſuggeſtioni dyabolice. Sed victoria non ſolum conſiſtit in non cõſentiẽdo ſed etiam in aſſequẽdo oppoſitũ eius ꝙ dyabolus intendebat. Nã dyabolus intendit hominem reddere inimicum deo ⁊ facere dignum ſupplicio eterno. Et tũc vicit homo dyabolum quando ſic reſiſtit tentationi vt efficiatur magis dei amicus q̃z ante: ⁊ ſic faciendo mereatur vitam eternã ſed hoc non poteſt facere abſqz dei gratia gratum faciente: igitur cõcludi poteſt ꝙ homo nõ poteſt vincere aduerſarium faciendo ſe amicũ dei abſqz tali gratia. Et hec concluſio probatur per illud prime Coꝛ.xv. Deo gratias qui dedit nobis victoriaz per ieſum chriſtum dominuz noſtrum. Et ad Ro.vij. Infelix homo quis me liberabit de corpore mortis huius. Et reſpondet gratia dei per ieſum chꝛiſtũ dominum noſtrũ. Itẽ ſup illud pſal. Infirmati ſunt ⁊ ceciderunt dicit glo. non potentes vicijs reſiſtere per ſe.

Sed quis poſſet obijcere nam dyabolus vincit ho

5

minem abſqȝ gratia ergo ſi-
militer homo poteſt vincere
hominem vel dyaboluȝ abſqȝ
gratia. Ad hoc facile reſpon-
detur ꝙ hec ſimilitudo nõ va
let qꝛ victoria dyaboli conſi-
ſtit ſubiugando homineȝ per
peccatũ que non requirit gra
tiam. Sed victoria hominis
reſpectu peccati dyaboli con-
ſiſtit in promerendo illud qđ
dyabolus amiſit. Item dya-
bolus non vincit hominẽ ni-
ſi volentem ſed dyabolus nũ
ꝗ̃ dicitur volens. Unde no-
tandum ꝙ hereticus qui vi-
detur ſeipſuȝ deicit ⁊ ideo nõ
eſt ibi victoria ſed magis de-
tectio.

Pro tertio dicenduȝ
eſt ꝙ abſqȝ aliqua gratia nõ
poteſt homo tentationibus re
ſiſtere qđ patet ꝑ illud Mat.
vi. Et ne nos inducas in ten-
tationem. Unde homo pro-
pter ſuam infirmitatem non
ꝑt reſiſtere. Iuxta illđ Treno.
iii. Peccatũ peccauit hierl̃m.
propterea inſtabilis facta eſt.
Item glo. ſuper illud Treno.
iij. Miſericordie domini. ⁊c̃.
Non poteſt homo diu ſtare
contra inſultus dyaboli niſi
miſericordia domini adiuue-
tur. Nota tamen ꝙ per gra-
tiam gratis datam poteſt ho
mo reſiſtere dyabolo ⁊ ten-
tationi ergo poteſt ei non con
ſentire ſed non poteſt per ta-
lem conſenſum eſſe amicus
dei abſqȝ gratia gratum fa-
ciente

Tertio dicendum eſt
de reſurrectione ad gratiam
pࠀrio ⁊ multa ſunt terminãda.
¶ Primo ꝙ homo non põt
ſe diſponere ſufficienter abſqȝ
gratia gratis data ad gratiaȝ
gratum facientem.
¶ Secundo non poſſit volun
taſ abſqȝ gratia i aliqđ bonũ.
¶ Tertio qũo hõ poſſit, man
data ſine gratia adimplere.

Primo ergo dicẽdũ
eſt de ꝑparatiõe hoĩs ad gra
tiã gratũ faciẽtẽ: an. ſ. hoc poſ
ſit facere abſqȝ gratia gratis
data. Pro quo aduertẽdum
eſt ꝙ ꝑ gratiã gratis datã nõ
tm̃ intelligim⁹ illa q̇ a populo
enumerantur prime ad Cor.
xij. cũ dicit aliqñ daſ per ſpm̃.
⁊c̃. Sed per gratiam gratis
dataȝ intelligim⁹ omne illud
quod ſupadditũ eſt naturalib⁹
adiuuãs aliquo modo ⁊ ꝑpa-
rãs volũtatẽ ad habitum vel
vſuȝ gratie ſiue tale gratis da

6

tum ſit habitus vel timor ſer-
uilis ſine aliqua vocatio ſiue
locutio vel predicatio mediā-
te qua incitatur anima ad ſe
preparādū ⁊ iō dicēdū eſt ꝙ
nūq̄ȝ abſqȝ talis gratia gratis
data pōt ſe diſponere homo
ad gratiā gratū facientem qꝛ
vix caret hō tali dono. Vnde
prima ꝑparatio que fit ad gra
tiā gratū facientē eſt cogita-
tio vel apprehenſio ⁊ illa non
pōt fieri abſqȝ gratia gratis
data. ⁊ ratio huius eſt non qꝛ
gr̄a gratū faciēſ ꝑexigat neccio
diſpoſitionē gratie gratis da
te: ſed qꝛ ipſa eſt quid diuinuȝ
⁊ res exn̄s ſupra liberū arbi-
triū ⁊ etiā ſupra naturale iudi
cium iō nūq̄ȝ liberū arbitriuȝ
vel voluntas libera aſſurgit
ad ipſum vel petendaȝ vel co
gnoſcendā niſi aliquo modo
adiuuetur deſurſum ⁊ excitet
⁊ iō per additionē gratie gra
tis date que tenet mediū in-
ter gratiaȝ gratuȝ facientem.
Vn̄ ordo liberi arbitrij ⁊ gra
tie diuine ponit clare ab Au
guſtino in libro de eccleſiaſti-
cis dogmatibus ⁊ ponit quat
tuor gradus cū dicit. Initiuȝ
ſalutis noſtre deo miſerante
habem⁹ vt acquieſcem⁹ ſalu
tari inſpirationi noſtre ꝑſtan
tis eſt vt adipiſcamur quod
acquirendū admonitione ſco-
gnouimus diuini eſt muneris
vt non priuemur iā adepte ſa
lutis muner: ſollicitudinis no
ſtre eſt ⁊ celeſtis pariter adiu
torij. Ex quib⁹ verbis poteſt
clare cognoſci q̄ʒtū poteſt libe
rū arbitriū reſpectu gratie: nā
cū ſint in opere ſalutis iſta q̄t
tuor. ſ. imitari: acquieſcere: ad-
iuuari: ꝑmanere. primū eſt in
ſpirationis dei ſc̄m libertatis
arbitrij. tertiū mueris diuini.
q̄rtū ſollicitudinis nr̄e ⁊ pari
ter diuini adiutorij. Per hoc
pȝ ſatis: clare ſolutio q̄ſtiōis.

Sed oritur dubitatio
vtrū quis poſſit deteſtari cul-
pā virtute ꝓpria nature. R̄n̄-
detur ꝙ deteſtari culpā dupli
citer pōt intelligi. Vno modo
qꝛ talis deteſtatur inquantuȝ
eſt offēſiua maieſtatis ⁊ equi
tatis diuine ⁊ iſto modo nul-
lus pōt abſqȝ gratia qꝛ non
poteſt abſqȝ gratia gratis da
ta cognoſcere ipſaȝ offenſam
Alio modo pōt deteſtari qꝛ ē
leſiua ꝓprie nature verbi gra
tia qꝛ qs per naturā ſuam co
gnoſcit ꝙ per fornicationē ꝑ-
didit oculū vel aliud mēbruȝ
vel incurrit aliqueȝ aliū mor

bū ꝛ iſtomō poteſt quis ꝑ libe
rū itellectū cognoſcere ꝛ dete
ſtari culpam propꝛiam.

Secundo autem vidē
dū ē qualiter pōt volūtas i ali
qđ bonū. Pꝛo quo notādū ē
ꝙ aliqđ opus poteſt dici bo-
nū tripliciter. Vno modo ali
quod opus dr̄ bonuʒ ſimpli-
citer ꝛ illud dr̄ qđ eſt oꝛdina-
tum in finē optimū ꝛ tale eſt
bonū meritoꝛiū ꝛ in iſtud non
pōt liberū arbitriū abſqʒ gra
tia gratum faciente. Secūdo
mō aliquod opus dr̄ bonuʒ ꝛ
alio modo de cōgruo diſpo-
nit ad bonū ꝛ tale eſt bonum
qđ fit extra caritatem nihilo-
minus tñ fit cū recta intentio
ne ꝛ in tale nō poteſt liberum
arbitriū niſi cū gratia gratis
data per quā illuminat̄ ꝛ di-
rigit̄ vt velit facere qđ deo eſt
placituʒ ꝛ hoc patet per illud
Sap̄.viij. Sciui qm̄ aliter ñ
poſſuʒ eſſe ſapiēs niſi deꝰ det.

Tertio aliquod opus
dicitur bonū qꝛ in finē eſt oꝛ-
dinabile ꝛ habet aliquā oꝛdi-
nationē intra ſe ſicut paſcere
eſurientē.ꝛc̄.ſiue ex debita cir
cūſtantia ſiue exigentia tēpo-
ris loci.ꝛc̄.ꝛ ad iſtud poteſt li-
berum arbitriū abſqʒ gratia
ꝗ̄uis ad hoc ꝙ fiat faciliter
requiratur gratia aliqua diui
na ſuperaddita naturalibus.
Et ſic patet reſponſio ꝗ̄ libe
rum arbitrium abſqʒ gratia
aliqua ſuperaddita per dona
naturalia poteſt in aliquod
bonum moꝛale licet per illud
ꝯñter non diſponatur ad gra
tiam nec ad gloꝛiaʒ:ꝛ hoc per
ſe licet quodāmodo diſponat
qꝛ eſt oꝛdinabile in vltimum
finem. Hoc autem ſic ſuadet̄.
Naʒ ſi liberū arbitriū dimit
teretur in puris naturalibus
adhuc ſibi remaneret aliqđ
iudiciū quo iudicaret paren-
tes eſſe honoꝛandos:ꝛ hoc pa
tet ꝙ ſi haberet tale naturale
iudicium::ſcilicet naturaliter
parentes eſſe honoꝛandos. ꝛ
talem naturalem inſtinctum
de parentibus venerādis po-
teſt illud velle: ꝛ ſic.cum ha-
beat oꝛgana exterioꝛa poteſt
complere illud opus ſecun-
dum ꝙ dictat iudicium rati-
onis abſqʒ munere gratie di
uine ſuperaddito: ſed bene ve
rū eſt ꝙ non pōt illud facere
nec velle abſqʒ diuine gratie
munere pꝛout tale cogitatum
aut velle eſt oꝛdinatum ad
conſequendum beatitudinem

⁊ ſic ſunt intelligende auctori tates ſanctorū que concludūt ꝙ abſqꝫ munere diuine miſe ricordie ⁊ gratie nō pt liberū arbitriū in aliquod bonum.

Sed oritur dubium. Naꝫ ſm dona naturalia na tura ipſa appetit ſuā perfectio nē: ergo ſignū eſt ꝙ tendit ad acquiſitionem gratie. Ad hoc dicitur ꝙ duplex eſt perfectio quedā eſt iter limites nature: ⁊ iſtā appetit natura. Alia eſt que eſt ſupra naturā: ⁊ de iſta non oportet quod appetat ⁊ ſi appetat: non tamen appetitu perfecto qui requirit gratiam ſed magis appetitu confuſo ⁊ imperfecto qui non eſt ordi natus debito modo.

Pro tertio vtruꝫ ho mo poſſit mādata dei imple re. Notādum eſt ꝙ cōiter di ſtinguitur qꝛ contingat man data ipleri dupliciter. Vno modo q̄tuꝫ ad genus operis: vel ſm alios q̄tuꝫ ad ſubſtā tiā mandatoꝝ. Alio mō q̄tū ad intentioneꝫ precipientis ⁊ mādantis. Si loquamur pri mo mō pōt homo abſqꝫ gra tia gratū faciente illa iplere vt patet de mandato adornatio nis ⁊ venerationis ſabbatoꝝ. Sed ſcdo modo nō poteſt ho mo iplere mādata abſqꝫ gra tia gratuꝫ faciente. Et hoc cō firmat per ap. dicente ad Ro. xiij. Qui diligit proximum le geꝫ impleuit. Et iterum ple nitudo legis dilectio. Itē pri me ad Thi. i. Finis precepti ē caritas de corde puro.

Sed oritur queſtio: cuꝫ ita ſit ꝙ qs poteſt facere quod in ſe eſt ad impletioneꝫ mandatoruꝫ: quere ille nō ab ſoluatur q̄uis ſit in peccato. Ad hoc reſpondetur ꝙ face re quod in ſe eſt poteſt dupli citer intelligi. Vno modo po ſitiue vel proprie: qꝛ ſcilicet ta lis facit circūſtantias ⁊ tm̄ fa cit quantū poteſt: ⁊ iſto modo nullus poteſt facere quod i ſe eſt abſqꝫ gratia gratū facien te. Alio modo poteſt intelligi priuatiue vel improprie face re quod in ſe eſt: hoc eſt facit qđ poteſt: ſed non quantū po teſt: nec aliquid ordinatuꝫ ad impletionem mandatorum. ⁊ iſto modo per liberum arbi trium quis poteſt facere quā do in ſe eſt: ſed nō abſoluitur ab obſeruatione mandato rum. Et ſic patet reſponſio ad queſtionem.

¶ Tractatus de reſurrectione hominis a peccato preparatione ad gratiam continēs tres particulas.

¶ Prīa eſt de diuiſione grē.

¶ Secunda de reſiſtentia ad tentationez.

¶ Tertia de preparatione & reſurrectione ad gratiam.

Prima diuiſio.

¶ Primo diuiditur gratia ſm diuerſas conſiderationes ſcilicet.

Reſpectu principij a quo procedit.

Reſpectu ſubiecti in quo eſt

Reſpectu oppoſiti ꝯ qd fit.

Reſpectu effectus ad quem ordinatur.

¶ Nota ꝙ quodlibet iſtorum membrorum habet diuidi: vt patet in littera.

Secunda diuiſio.

Gratia capitur vnomodo largiſſime.

Secundo minus large vel minus cōmuniter.

Tertio capitur ſtricte.

Secūda particula de reſiſtentia ad tentationez: cōtinens tria.

¶ Primo quomodo poteſt homo a culpa reſurgere.

Secūdo quomodo poteſt aduerſarium vincere.

Tertio qualiter tentationib⁹ poteſt reſiſtere.

Tertia particula ē de reſurrectione ad gratiam continens tria.

¶ Primo de preparatione hominis ad gratiam.

Secundo qualiter poteſt voluntas in aliquo bonum.

¶ Tertio quomō poteſt mandata dei adimplere.

¶ Sancti bonauenture doctoris eximij de dieta ſalutis vna cum tractatu de reſurrectione hominis a peccato & preparatione ad gratiam tractatus emendatus nuper ac recognitus cuz tabula q̄ʒ accuratiſſime ꝯfecta feliciter finit.

Venetijs impreſſus per Joannez de quarengijs de palazago territorij Bergomenſis ſub die primo februarij. M.cccc.xcvij.

FINIS

GWALBERT PAWLIKOWSKI

50

Cr. I 11.030

Сейф

Ст. I / 11.030